
**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΕΙΡΑΙΩΣ**

**ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ**

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ και ΔΙΟΙΚΗΣΗ της ΥΓΕΙΑΣ»**

**ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΤΩΝ
ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ: ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ**

Στρατηγόπουλος Στέφανος

Διπλωματική Εργασία υποβληθείσα στο Τμήμα Οικονομικής Επιστήμης
του Πανεπιστημίου Πειραιώς για την απόκτηση
Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στα Οικονομικά και Διοίκηση της Υγείας.

Πειραιάς, 2021

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΕΙΡΑΙΩΣ**

**ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ**

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ και ΔΙΟΙΚΗΣΗ της ΥΓΕΙΑΣ»**

**ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΤΩΝ
ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ: ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ**

Στρατηγόπουλος Στέφανος, Α.Μ. ΟΔΥ/1840

Επιβλέπων: Χατζηδήμα Σταματίνα / Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Πειραιώς /
Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Διπλωματική Εργασία υποβληθείσα στο Τμήμα Οικονομικής Επιστήμης
του Πανεπιστημίου Πειραιώς για την απόκτηση
Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στα Οικονομικά και Διοίκηση της Υγείας.

Πειραιώς, 2021

UNIVERSITY of PIRAEUS

**DEPARTMENT of
ECONOMICS**

M.Sc. in Health Economics and Management

**ALTERNATIVE HOSPITAL SUPPLYING METHODS:
ELECTRONIC PUBLIC PROCUREMENTS**

Stefanos Stratigopoulos

Master Thesis submitted to the Department of Economics
of the University of Piraeus in partial fulfillment of the requirements
for the degree of M.Sc. in Health Economics and Management

Piraeus, Greece, 2021

Στην οικογένειά μου

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω την Διευθύντρια του Μεταπτυχιακού Προγράμματος «Οικονομικά και Διοίκηση της Υγείας» και επιβλέπουσα καθηγήτρια για την διπλωματική μου εργασία, Σταματίνα Χατζηδήμα, της οποίας η καθοδήγηση ήταν καθοριστικής σημασίας και απαραίτητο στοιχείο για την εκπόνηση και εν τέλει την ολοκλήρωση της διπλωματικής μου εργασίας. Ιδιαίτερες ευχαριστίες θέλω να εκφράσω και στην κυρία Μητσοπούλου Ελένη, υπάλληλο στο γραφείο προμηθειών στο Γενικό Νοσοκομείο Αττικής Σισμανόγλειο-Αμαλία Φλέμινγκ για την πολύτιμη βοήθειά της στην συλλογή στοιχείων καίριας σημασίας για την εκπόνηση και την ορθότητα της Διπλωματικής μου Εργασίας. Τέλος, θα ήθελα επίσης να εκφράσω την βαθιά μου ευγνωμοσύνη και σεβασμό στην οικογένειά μου, η οποία βρίσκεται πάντα στο πλευρό μου, και με την στήριξη που μου παρείχε όλα αυτά τα χρόνια μπόρεσα να πραγματοποιήσω ότι έθεσα ως στόχο.

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΤΩΝ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ: ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ

Σημαντικοί Όροι: Δημόσιοι Ηλεκτρονικοί Διαγωνισμοί Προμηθειών, Δημόσιες Συμβάσεις Προμηθειών, Προμήθειες Νοσοκομείων, Διαύγεια, Παρατηρητήριο Τιμών

Περίληψη

Τα τελευταία χρόνια, η παραγωγικότητα και η οικονομική αποδοτικότητα στον τομέα της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης σε όλες τις αναπτυγμένες χώρες αναμφισβήτητα αποτελεί μία αμφιλεγόμενη κατάσταση, λόγω του ύψους των οικονομικών πόρων που αφομοιώνονται από έναν τέτοιο τομέα. Η οικονομική θεωρία βελτιστοποίησης, δηλαδή η μεγιστοποίηση της ικανοποίησης του καταναλωτή με το μικρότερο δυνατό κόστος, λόγω περιορισμένων οικονομικών πόρων, αποτελεί πάντα τον απώτερο στόχο και το θεμιτό αποτέλεσμα κάθε κοινωνίας σχετικά με την διαχείριση του συστήματος περίθαλψης υγείας.

Ο νοσοκομειακός τομέας, από την άποψη των δαπανών που γίνονται τόσο διεθνώς όσο και στην Ελλάδα, έχει μεγάλη αύξηση τα τελευταία 35 χρόνια και σήμερα στην Ελλάδα οι δαπάνες της φροντίδας υγείας απορροφούν μέχρι και το 50% του συνολικού ΑΕΠ (Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν) της χώρας. Σε ένα τέτοιο συνεχώς εξελισσόμενο περιβάλλον, και σύμφωνα με ερωτηματολόγια και έρευνες που έχουν διεξαχθεί στην Ελλάδα ανά τα χρόνια, παρότι στον κλάδο της υγείας επενδύονται υπέρογκα κεφάλαια, στους ασθενείς υπάρχει η αίσθηση ότι οι ανάγκες υγείας δεν αντιμετωπίζονται επαρκώς εξαιτίας της έλλειψης των πόρων στον τομέα της υγείας. Έτσι, καθίσταται επιτακτική η ανάγκη για αποτελεσματικότερη αξιοποίησή των διαθέσιμων πόρων και αποδοτικότερη απόκτηση αναλωσίμων υλικών.

Το ζήτημα των προμηθειών των νοσοκομείων αποτελεί ένα από τα βασικά σημεία, στα οποία μειονεκτεί το ΕΣΥ (Εθνικό Σύστημα Υγείας) στην Ελλάδα. Τα προβλήματα εστιάζονται σε κρίσιμες πτυχές της διαδικασίας των προμηθειών ενός δημόσιου φορέα, όπως καθυστερήσεις στην προμήθεια των υλικών, περιθώρια για καταστρατηγήσεις τόσο στις τιμές όσο και στην ποιότητα των πάσης φύσεως υλικών εξαιτίας της έλλειψης κοινών βασικών προδιαγραφών και λόγω περεταίρω καθυστερήσεων στην εξόφληση των προμηθευτών. Το αποτέλεσμα είναι να επιβαρύνονται οι τιμές αγοράς και να

ενθαρρύνονται ολιγοπωλιακές καταστάσεις εξαιτίας της διεξαγωγής διαπραγματεύσεων ξεχωριστά από το κάθε νοσοκομείο. Επομένως, καθίσταται αναγκαίο να τονιστεί ότι οι διαδικασίες αξιολόγησης και επιλογής των κατάλληλων προμηθευτών υγείας αποτελούν ζωτικής σημασίας ενέργειες, στις οποίες το κάθε νοσοκομείο πρέπει να δώσει μεγάλη έμφαση και προσοχή.

Σύμφωνα με την οικονομική θεωρία, οι διαθέσιμοι πόροι –και επομένως οι πόροι στον τομέα της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης – είναι ανεπαρκείς συγκριτικά με τις υπάρχουσες ανθρώπινες ανάγκες. Πάραυτα, ο τομέας της υγείας εμφανίζει υψηλή ανταγωνιστικότητα σε ότι αφορά στην διάθεση πόρων συγκριτικά με άλλους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας (όπως παιδεία, εθνική άμυνα, κοινωνική ασφάλιση κ.ά.) καθώς νοσοκομεία και μονάδες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης έχουν συνεχώς τον στόχο και προσπαθούν να βρουν τρόπους διαχείρισης, περιορισμού του κόστους και βελτιστοποίησης της απόδοσης τους. Επομένως, θα πρέπει να διερευνηθεί ποια είναι η αποδοτικότερη κατανομή των δημόσιων πόρων, ώστε να μεγιστοποιηθεί η ωφέλεια του κοινωνικού συνόλου. Ωστόσο, κάτι τέτοιο πρέπει να γίνει λαμβάνοντας υπόψιν την ύπαρξη μεγάλων οργανωτικών και διοικητικών ελλείψεων στα συστήματα υγείας, οι οποίες φυσικά οδηγούν σε μείωση των παραγόμενων προϊόντων και υπηρεσιών. Επιπρόσθετα κάποια κριτήρια τα οποία πρέπει να λαμβάνονται υπόψιν είναι η σχέση που υπάρχει μεταξύ των αναμενόμενων θετικών αποτελεσμάτων στην υγεία του ευρύτερου πληθυσμού καθώς και η αποδοτικότητα της απώλειας διαθέσιμων πόρων που γίνεται στο όνομα της υγείας.

Αναμφίβολα, η παραγωγή και παροχή υπηρεσιών περίθαλψης υγείας δημιουργεί το μεγαλύτερο μέρος του κόστους για τον τομέα της φροντίδας υγείας, καταναλώνοντας τεράστιους υλικούς και ανθρώπινους πόρους. Επιπλέον, η αυξημένη ζήτηση των υπηρεσιών φροντίδας υγείας, λόγω της αυξανόμενης γήρανσης του πληθυσμού, του νέου νοσολογικού προτύπου και της εισόδου νέων τεχνολογιών στον τομέα της υγείας, προκαλεί αύξηση στα λειτουργικά κόστη των νοσοκομείων. Ένας ζωτικός παράγοντας που επηρεάζει τη διαμόρφωση του λειτουργικού κόστους στα νοσοκομεία είναι ο τρόπος διαχείρισης και απόκτησης αναλωσίμων υλικών.

Στο σημείο αυτό, επιβάλλεται να αναφερθεί η συμβολή και σημασία των εργαζόμενων στα ελληνικά νοσοκομεία, καθώς επηρεάζουν άμεσα την αλυσίδα των προμηθειών και κατ' επέκταση το λειτουργικό κόστος των νοσοκομείων. Το μέγεθος, η σύνθεση και η ποιότητα του ανθρώπινου δυναμικού προσδιορίζουν σε μεγάλο βαθμό την αποδοτική και αποτελεσματική απόκτηση και διαχείριση των υλικών. Επομένως, είναι

σημαντικές οι πληροφορίες που μπορούν να αντληθούν σχετικά με την απόκτηση αναλωσίμων υλικών στα νοσοκομεία – και αυτός είναι ο σκοπός της εν λόγω εργασίας – στόχος της εργασίας είναι η αποτύπωση των μεθόδων που ακολουθούνται από τους εργαζόμενους όσον αφορά στην διεξαγωγή και την διαχείριση των ανοικτών δημόσιων διαγωνισμών προμηθειών στο πλαίσιο της απόκτησης αναλωσίμων υλικών. Επιπρόσθετα, για την ευρύτερη κατανόηση της διαδικασίας απόκτησης προμηθειών θα γίνει διεξοδική ανάλυση των νομοθεσιών οι οποίες περιγράφουν τις διαδικασίες που ακολουθούνται από τους εργαζόμενους αναφορικά με την αξιολόγηση προϊόντων καθώς επίσης στο πλαίσιο αυτό θα γίνει προσπάθεια για την εύρεση και διερεύνηση τρόπων και τεχνικών οι οποίες στοχεύουν στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της αγοράς και την διασφάλιση της ποιότητας στον τομέα υγείας.

ALTERNATIVE HOSPITAL SUPPLYING METHODS: ELECTRONIC PUBLIC PROCUREMENTS

Key Words: Electronic Public Procurements, Procurement Contract, Hospital Supplies, Diavgeia, Observe Net

Abstract

The last decade, the productivity and the economic effectiveness in the field of healthcare services in all the advanced countries and economies, without a doubt has been a controversial issue, due to the magnitude of economic resources that are being absorbed by the healthcare economic field. The economic theory of optimization, that's aiming to the maximization of customer satisfaction with the least cost, due to the restricted economic resources, consists at all times the main purpose and the legitimate goal in every well-established economy when it comes to the healthcare system management.

In regard to the hospital field, from the perspective of costs that are being made both internationally and in Greece, the last 35 years has shown a bold increase as today in Greece the expenses of the healthcare field absorb up to 50% of the total Gross Domestic Product (GDP) of Greece. In this constantly emerging environment and according to several questionnaires and researches that have been carried in Greece through the years, despite the fact that in the healthcare system have been invested extortionate capitals, hospital patients strongly believe that their healthcare needs are being partially accommodated because of the lack of remaining hospital resources.

The issue of hospital expendable supplies consists one of the most important healthcare problems, in which the Greece's official National Health System lacks in. The problems focus on basic crooks of the hospital supplies' administrative procedure, such as delays on the supplies of goods, allowances for contravention not only on the prices but on the quality of goods as well, due to the lack of common hospital product specifications and delays on the disbursement of suppliers. The result is that the hospital suppliers' prices are being burdened and in the healthcare economy oligopolistic situations are being encouraged because of problematic hospital negotiations with suppliers. Therefore, it is crucial to accent that the procedures of assessment and assignment with the appropriate hospital supplier consists important actions, in which every hospital needs to pay attention and emphasis.

According to the economic theory, the available resources - and consequently the means of the healthcare system – are inadequate as compared with the existing citizens' needs. However, the healthcare field shows high competitiveness when it comes to the allocation of resources against other national economic fields (such as education, national defense, social assurances, etc.) as hospitals and smaller healthcare units across country try and have constantly as a main goal to find new innovative ways of unit cost management, cost reduction and generally improving their efficiency. As a result it is crucial to analyze which is the most efficient distribution of public resources, in order to maximize the society's mileage. However, something like that must happen while taking into account the existence of big organic and administrative absences in healthcare systems, which obviously makes for declines in produced goods and services. Furthermore, some other criterions that need to be taken into account is the relationship between the expected positive healthcare results of the wider society, as well as the effectiveness of used resources that are being consumed in the name of healthcare.

Without a doubt, the production and amenity of healthcare services consist among others the most important cost in the healthcare field, consuming colossal material and human resources. Additionally, intense demands for healthcare services cause a severe accumulation of people in hospital operating costs due to exponential people's aging. Another crucial factor that affects the configuration of the hospitals' operational costs is the way of managing, accumulating and consuming expendable goods.

However, we need to accent the confluence and importance of the working staff in Greek hospitals, as they directly affect not only the supply chain but consequently the hospitals' operational costs as well. The size, the composition and the quality of human labor define acutely the productive and effective acquisition and administration of goods. As a result, it is crucial to draw upon every existing information about the acquisition of expendable hospital goods – and that's where the purpose of the following dissertation lies – the goal of the current research is the depiction of methods that are being followed by healthcare employees and practitioners regarding the prosecution and administration of open public tender offers as a part of hospitals' supply accumulation. Eventually, to acquire a wider apprehension of the hospitals' supply accumulation procedures, there will be an in-depth analysis of statutory legislations which depict the process followed by healthcare employees in order to assess sanitary goods when at the same time we will try to find and analyze alternative ways and techniques which aim at improving the market's

competitiveness while safeguarding the quality of goods which flow in the national healthcare system.

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες	ix
Περίληψη	xi
Abstract	xv
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Οι ηλεκτρονικοί διαγωνισμοί υγειονομικών προμηθειών	
1.1. Εισαγωγή	1
1.2. Οι βασικές αρχές που πρέπει να πληρούν οι ηλεκτρονικοί διαγωνισμοί προμηθειών υγείας	2
1.3. Ανακεφαλαίωση	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Ιστορική Αναδρομή – Νομοθετικό πλαίσιο περί δημοσίων προμηθειών	
2.1. Εισαγωγή	5
2.2. Νόμος 2286/1995: «Προμήθειες στον δημόσιο τομέα και ρυθμίσεις συναφών θεμάτων»	5
2.3. Προεδρικό διάταγμα υπ' αριθμόν 60/2007	7
2.4. Προεδρικό διάταγμα υπ' αριθμόν 118/2007: Κανονισμός Προμηθειών Δημοσίου (Κ.Π.Δ.)	9
2.5. Νόμος 3846/2010: Το Παρατηρητήριο Τιμών	15
2.5.1. Τα μειονεκτήματα του Παρατηρητηρίου Τιμών	18
2.5.2. Ο λόγος δημιουργίας του Παρατηρητηρίου Τιμών	21
2.5.3. Το Παρατηρητήριο Τιμών: Συμπεράσματα	24
2.6. Νόμος 3861/2010: Το πρόγραμμα Διαύγεια	25
2.6.1. Τα προβλήματα και η πραγματική λειτουργία του προγράμματος Διαύγεια	30
2.7. Νόμος 4281/2014	32
2.8. Νόμος 4412/2016	33
2.8.1. Νόμος 4412/2016: Ορισμοί	34
2.8.2. Νόμος 4412/2016: Τομείς	36
2.8.3. Οι βασικοί πυλώνες του Νόμου 4412/2016	46
2.9. Οι βασικές ηλεκτρονικές πλατφόρμες διενέργειας διαγωνισμών και υποβολής προσφορών	52

2.10. Ανακεφαλαίωση	56
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Η διαγωνιστική διαδικασία αγοραπωλησίας ιατροφαρμακευτικού εξοπλισμού σε χώρες εκτός Ελλάδας	
3.1. Εισαγωγή	57
3.2. Η διεξαγωγή κρατικών διαγωνισμών προμηθειών υγείας σε χώρες εκτός Ελλάδας	58
3.3. Ανακεφαλαίωση	69
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Δημόσιοι ηλεκτρονικοί διαγωνισμοί προμηθειών: Έρευνα περίπτωσης (Case Study)	
4.1. Εισαγωγή	71
4.2. Μελέτη περίπτωσης (Case Study): Ο διαγωνισμός για την εγκατάσταση ενός νέου ψηφιακού τομογράφου	71
4.2.1. Απαιτούμενες εφαρμοζόμενες αρχές κατά την διαδικασία σύναψης σύμβασης	72
4.2.2. Εγγυήσεις	74
4.2.3. Κριτήρια επιλογής	78
4.2.4. Αποδεικτικά μέσα (Δικαιολογητικά Κατακύρωσης)	79
4.2.5. Γενικοί όροι υποβολής προσφορών – χρόνος και τρόπος υποβολής προσφορών	84
4.2.6. Περιεχόμενα φακέλου «Δικαιολογητικά Κατακύρωσης» – «Τεχνική Προσφορά»	86
4.2.7. Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών	87
4.2.8. Πρόσκληση υποβολής δικαιολογητικών προσωρινού αναδόχου	88
4.2.9. Προδικαστικές προσφυγές	89
4.2.10. Ασκούμενες ενστάσεις κατά την διαγωνιστική διαδικασία δημοσίων συμβάσεων	91
4.3. Ανακεφαλαίωση	95
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Τα πλεονεκτήματα, τα μειονεκτήματα και οι προτάσεις βελτίωσης των ηλεκτρονικών διαγωνισμών προμηθειών υγείας	
5.1. Εισαγωγή	97
5.2. Πλεονεκτήματα	97
5.3. Μειονεκτήματα	102
5.4. Προτάσεις βελτίωσης	107
5.5. Οι νέες Αλλαγές που επέρχονται στο σύστημα υγείας	113

5.6. Ανακεφαλαίωση	120
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: Σύνοψη	121
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	
Ελληνική Βιβλιογραφία	123
Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία	124
Διαδικτυακές Πηγές	124

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 3.1: Στατιστικά Στοιχεία Αγοράς Ιατρικής Τεχνολογίας – Δείκτη Ετήσιου Ρυθμού Ανάπτυξης (CAGR) σε χώρες εκτός Ελλάδας **60**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΟΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΙ ΔΙΑΓΝΙΣΜΟΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΥΛΙΚΩΝ

ΥΓΕΙΑΣ

1.1. Εισαγωγή

Οι δημόσιοι διαγωνισμοί αρχικά έχουν ως κύριο στόχο την πραγματοποίηση αγορών από διάφορους φορείς και υπηρεσίες του Δημοσίου Τομέα (Υπουργεία, Νοσοκομεία, ΕΛΑΣ, ΓΕΣ, Πυροσβεστικό σώμα κ.α.), καθώς και τοπικές αυτοδιοικήσεις (Περιφέρειες, Νομαρχίες, Δήμοι, Κοινότητες) και ΔΕΚΟ (ΕΥΔΑΠ, ΟΣΕ, ΟΑΣΑ), σύμφωνα με ένα καθορισμένο σχέδιο και συγκεκριμένες διαδικασίες που ακολουθούνται. Οι αγορές των δημοσίων διαγωνισμών αφορούν σε αγαθά, έργα και υπηρεσίες τα οποία θεωρούνται ζωτικής σημασίας για τη εύρυθμη λειτουργία των προαναφερθέντων φορέων.

Σχετικά με πατροπαράδοτες διαδικασίες αγοραπωλησίας, όπως κάθε αγοραστής, έτσι και το Δημόσιο, προκειμένου να καταλήξει στο προϊόν της επιλογής του και το οποίο ανταποκρίνεται στις υπάρχουσες ανάγκες του, πραγματοποιεί μια έρευνα αγοράς. Ωστόσο, σε αντίθεση με τους ιδιώτες, το Δημόσιο δεν πηγαίνει από έμπορο σε έμπορο για να βρει το κατάλληλο προϊόν με την οικονομικότερη προσφορά, αλλά καλεί τους προμηθευτές, με τη μορφή ενός ηλεκτρονικού διαγωνισμού, να υποβάλουν τις προσφορές τους. Έπειτα, βλέποντας και αξιολογώντας τις προσφορές όλων των προμηθευτών καθώς και τα χαρακτηριστικά ή τις τεχνικές προδιαγραφές όλων των προσφερόμενων υλικών, ο κάθε δημόσιος φορέας αποφασίζει τον προμηθευτή και κατ' επέκταση το υλικό που θα αγοράσει.

Οι δημόσιοι ηλεκτρονικοί διαγωνισμοί με στόχο τις κρατικές προμήθειες, ολοκληρώνονται με την σύναψη και υπογραφή γραπτών συμβάσεων, των "Συμβάσεων των Προμηθειών του Δημοσίου". Οι συμβάσεις αυτές καθορίζουν το περιεχόμενο και τους όρους της προκείμενης συμφωνίας μεταξύ της αναθέτουσας δημόσιας αρχής και των ιδιωτών προμηθευτών ή του προμηθευτή ο οποίος έχει επιλεγεί για την συγκεκριμένη προμήθεια. Κατά αυτόν τον τρόπο λειτουργούν όλες οι κρατικές οργανωτικές δομές και με βάση τέτοιου είδους διαδικασίες έχει οργανωθεί όλος ο κρατικός μηχανισμός. Σε ένα τέτοιο εκ πρώτης όψεως απλό αλλά συνάμα περίπλοκο μηχανισμό υπάρχουν βασικές αρχές οι οποίες πρέπει να τηρούνται έτσι ώστε να διασφαλίζεται η εύρυθμη λειτουργία

του κρατικού συστήματος υγείας αλλά και όλων των συναφών και συνεργαζόμενων φορέων.

1.2. Οι βασικές αρχές που πρέπει να πληρούν οι ηλεκτρονικοί διαγωνισμοί προμηθειών υγείας

Το σύστημα υγείας μιας χώρας αποτελεί ένα σύνολο λειτουργικά διαφοροποιημένων στοιχείων (όπως υπηρεσίες, ασθενείς - πολίτες, φορείς ασφάλισης, πάροχοι υγείας, κ.α.) τα οποία συνδέονται μεταξύ τους με σχέσεις δυναμικής αλληλεξάρτησης και αλληλεπίδρασης. Ένα σύστημα υγείας επομένως χαρακτηρίζεται από μεγάλη πολυπλοκότητα και άρα θα πρέπει να δρα σύμφωνα με κάποιους καλά καθορισμένους κανόνες. Οι κανόνες αυτοί, είναι αναγκαίο να καθορίζονται σαφώς και αναλυτικά από το νομοθετικό πλαίσιο της χώρας για τη σωστή τήρηση τους και την ύπαρξη της απαιτούμενης διαφάνειας. Έτσι το περιβάλλον, μέσα στο οποίο διαμορφώνονται οι σχέσεις μεταξύ των διαφοροποιημένων στοιχείων του συστήματος υγείας καθώς και η λειτουργικότητα της δράσης τους (σκοπός - στόχος του κάθε στοιχείου στο σύστημα υγείας) είναι σημαίνουσας σημασίας για την αποδοτικότητα του συστήματος υγείας. Η παραγωγικότητα του συστήματος υγείας είναι εν τέλει εκείνη που υποβοηθά απώτερους στόχους όπως την ισότητα και την ισοτιμία πρόσβασης στην αγορά υγείας και κατ' επέκταση τη διαφάνεια, την αποδοτικότητα (σχέση εισροών και εκροών) και τέλος την εύρυθμη λειτουργία της συνολικής κρατικής οικονομίας.

Στο επίκεντρο του οργανωτικού - διοικητικού πλαισίου ενός συστήματος υγείας βρίσκονται από τη μία πλευρά το σύστημα διεύθυνσης και συντονισμού και από την άλλη πλευρά το σύστημα ή ο μηχανισμός χρηματοδότησης του. Πάνω σε αυτό, και με βάση τις οδηγίες της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου, τρεις είναι οι βασικές αρχές που πρέπει να διέπουν οι δημόσιοι διαγωνισμοί κρατικών προμηθειών:

1) Η αρχή της δημοσιότητας: Σύμφωνα με την αρχή αυτή, οι πάσης φύσεως αποφάσεις σχετικά με τις προμήθειες του Δημοσίου Τομέα πρέπει να γίνονται γνωστές στα διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη με την δημοσιοποίησή τους μέσω του εθνικού τύπου και της Εφημερίδας των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Πάραυτα, από τον Νόμο ορίζεται ρητά ότι υπάρχουν κάποιες κατηγορίες προμηθειών εξαιρετικά χαμηλής αξίας για τις οποίες δεν ισχύει η αρχή της δημοσιότητας και η κατακύρωση τέτοιου είδους προμηθειών μπορεί να γίνει στο πλαίσιο μίας απευθείας ανάθεσης σε κάποιον συγκεκριμένο προμηθευτή.

2) Η αρχή της διαφάνειας των διαδικασιών: Η συνολική διαδικασία της σύνταξης και ολοκλήρωσης της διακήρυξης, της επιλογής του κατάλληλου προμηθευτή και της τελικής σύναψης μιας σύμβασης του Δημοσίου πρέπει να στηρίζεται σε συγκεκριμένους κανόνες, που είναι γνωστοί εκ των προτέρων και ισχύουν συνολικά καθ' όλη τη διάρκεια του διαγωνισμού. Πάνω σε αυτό, τέτοιου είδους κανόνες είναι σημαντικό να είναι κατανοητοί και να διακρίνονται από μεγάλη σαφήνιά και ευκρίνεια. Απαγορεύεται δια ροπάλου η αλλαγή των όρων συμμετοχής του διαγωνισμού έπειτα από την δημοσίευση της προκήρυξης του διαγωνισμού. Σύμφωνα με τον νόμο, οι όροι του διαγωνισμού μπορούν να αλλάζουν μόνο κατόπιν διεξαγωγής μίας διαδικασίας αποδοχής ενστάσεων ή προσφυγών των συμμετεχόντων ή των υποψήφιων συμμετεχόντων στον διαγωνισμό. Σε γενικά πλαίσια, η αρχή της διαφάνειας παραβιάζεται όταν, κατά τη διάρκεια ενός αναρτημένου διαγωνισμού και έπειτα από κάποιες διορθωτικές κινήσεις στην διακήρυξη του διαγωνισμού κάποιος ενδιαφερόμενος προμηθευτής ο οποίος αρχικά δεν θα μπορούσε να συμμετάσχει, μετά τις διορθωτικές αλλαγές που έγιναν στην διακήρυξη μπορεί να συμμετάσχει στην διαδικασία του διαγωνισμού. Πάνω σε αυτό είναι πολύ σημαντικό να τονιστεί ότι ο σκοπός ενός αναρτημένου δημόσιου διαγωνισμού δεν είναι να πάρουν όλοι οι πάσης φύσεως υπάρχοντες προμηθευτές μέρος στον διαγωνισμό, καθώς κάτι τέτοιο θα προκαλούσε τεράστια γραφειοκρατία και δυσχέρειά λόγω των πολλών αξιολογήσεων που θα έπρεπε να γίνουν για όλες τις συμμετοχές στον διαγωνισμό. Σκοπός ενός δημόσιου διαγωνισμού, είναι να καλυφθεί το αίτημα προμήθειας για τον φορέα που διοργανώνει τον διαγωνισμό με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, ανευρίσκοντας το κατάλληλο προϊόν το οποίο ανταποκρίνεται στις ανάγκες του φορέα και επιτυγχάνοντας παράλληλα την βέλτιστη δυνατή σχέση μεταξύ ποιότητας - τιμής.

3) Η αρχή της ίσης μεταχείρισης: Οι όροι που υπάρχουν σε μία διακήρυξη ενός αναρτημένου διαγωνισμού δεν είναι δυνατό να αποκλείουν επιχειρήσεις άλλης χώρας ή κάποια κατηγορία επιχειρήσεων της ίδιας χώρας εισάγοντας έτσι μία πολιτική διακρίσεων. Πάνω σε αυτό βασίζονται και οι διαβουλεύσεις τεχνικών προδιαγραφών οι επιχειρήσεις ή οι συμμετέχοντες σε έναν διαγωνισμό σχετικά με τις τεχνικές προδιαγραφές των ζητούμενων προϊόντων του διαγωνισμού, πριν την διεξαγωγή ή την έναρξη της διαδικασίας κατάθεσης και αξιολόγησης προσφορών των επιχειρήσεων στο νοσοκομείο. [Μαντούση Αρτεμης (2019)]

1.3. Ανακεφαλαίωση

Κλείνοντας την ανάλυση μας σχετικά με τις βασικές αρχές οι οποίες πρέπει να τηρούν οι δημόσιοι διαγωνισμοί προμηθειών, τόσο στον κλάδο της υγείας όσο και ευρύτερα σε κάθε οικονομικό κρατικό τομέα, πρέπει να τονίσουμε ότι οι παραπάνω αρχές πρέπει να τηρούνται στα πλαίσια ενός οποιουδήποτε διαγωνισμού προμηθειών χωρίς ωστόσο να υπονομεύουν τον στόχο του εκάστοτε διαγωνισμού. Φυσικά σε αυτό το σημείο το νομοθετικό πλαίσιο είναι εκείνο το οποίο πρέπει να υποδείξει τον τρόπο και να θέσει τα όρια τα οποία οφείλουν να τηρηθούν σε έναν δημόσιο διαγωνισμό προμηθειών. Η νομοθεσία καθίσταται αναγκαίο να μεριμνήσει τόσο για την διασφάλιση της νομιμότητας της εκάστοτε δημόσιας διαγωνιστικής διαδικασίας όσο και για την προστασία των εμπλεκόμενων μερών στην διαγωνιστική διαδικασία παροπλίζοντας τα πολιτικά τους δικαιώματα και διαφυλάττοντας την ηθική τους ακεραιότητα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ - ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ

2.1. Εισαγωγή

Σε παγκόσμιο επίπεδο, οι δημόσιες συμβάσεις προμηθειών διαδραματίζουν έναν πολύ σημαντικό ρόλο στις συνολικές οικονομικές επιδόσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα που έγινε το 2017 από την Eurostat, οι ευρωπαϊκές δημόσιες αρχές δαπανούν περίπου το 10% του ΑΕΠ τους, σε αγορές προμηθειών, έργων και υπηρεσιών. [Eurostat, 2017] Σχετικά με την πορεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αντίστοιχη κατεύθυνση αποκτούν και οι δημόσιοι διαγωνισμοί στην Ελλάδα, ακολουθώντας ευρωπαϊκά δοκιμασμένα πρότυπα με στόχο την τήρηση μίας κοινής γραμμής πλευσης, μη αφήνοντας χώρο για σημαντικές παρεκκλίσεις και ασάφειες.

Έτσι, αποβλέποντας σε ευρωπαϊκά πρότυπα, στην Ελλάδα, οι υποβολές των οικονομικών προσφορών στα νοσοκομεία γίνονται πλέον μέσω της πλατφόρμας του ΕΣΗΔΗΣ, το οποίο είναι ένα ολοκληρωμένο και πλήρως ανεπτυγμένο πληροφοριακό σύστημα, το οποίο λειτουργεί μέσω της ιστοσελίδας: www.promitheus.gov.gr. Η ιστοσελίδα του ΕΣΗΔΗΣ επιτρέπει με ηλεκτρονικό τρόπο την διεξαγωγή Διαγωνισμών, και πιο συγκεκριμένα την υποβολή προσφορών και ενστάσεων, την αξιολόγηση, την ανάθεση, και τέλος την κατακύρωση και την σύναψη όλων των Δημοσίων Συμβάσεων.

Έτσι λοιπόν, παρουσιάστηκε η ανάγκη διαχρονικά για την τήρηση μίας κοινής νομοθεσίας και για την ανάπτυξη κοινών διαδικασιών, οι οποίες πρέπει να εφαρμόζονται στον δημόσιο τομέα για όλες τις ανάγκες κρατικών προμηθειών που προκύπτουν.

2.2. Νόμος 2286/1995: «Προμήθειες στον Δημόσιο Τομέα και ρυθμίσεις συναφών θεμάτων»

Στα 11 άρθρα που περιέχει ο Νόμος 2286/1995, ορίζει ότι οι κάθε είδους προμήθειες ειδών που ενεργούνται από κάποιους συγκεκριμένους οργανισμούς και φορείς, υπόκεινται σε έγκριση και ένταξη στο ετήσιο Ενιαίο Πρόγραμμα Προμηθειών (Ε.Π.Π.) που καταρτίζεται από τη ΓΓΕ (Γενική Γραμματεία Εμπορίου) του Υπουργείου

Ανάπτυξης. Οι φορείς τους οποίους αφορά και δεσμεύει ο Νόμος 2286/1995 είναι φορείς όπως:

1) Το Δημόσιο,

2) Οι Ο.Τ.Α. (ΟΤΑ - Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης που ονομάζονται τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, καθένα από τα οποία έχει συσταθεί σε συγκεκριμένη εδαφική και χωρική περιφέρεια και έχει ως στόχο τη διοίκηση των τοπικών ζητημάτων, τα δε όργανά των οποίων εκλέγονται με καθολική ψηφοφορία από τους δημότες της συγκεκριμένης περιφέρειας.)

3) Τα Ν.Π.Δ.Δ.(Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου) που αποτελούν οργανισμούς της καθ' ύλην αυτοδιοίκησης. Για να γίνει περισσότερο κατανοητή η έννοια των Ν.Π.Δ.Δ., ως Ν.Π.Δ.Δ. χαρακτηρίζονται εκείνοι οι φορείς των οποίων ο σκοπός αφορά στην εξυπηρέτηση και την επιτέλεση κάποιας κρατικής λειτουργίας ή υπηρεσίας. Πρότυπο Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου είναι (κατά λειτουργία) η ίδια η Πολιτεία (το Κράτος), άλλα επίσης χαρακτηριστικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου είναι οι Οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης (δήμοι και περιφέρειες), όπως η Εκκλησία της Ελλάδος, το Ν.Α.Τ. (Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο), το Ι.Κ.Α. (Ιδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων), κλπ. [Ευγενία Β. Πρεβεδούρου (2020)]

4) Οι δημόσιες και παραχωρηθείς επιχειρήσεις.

5) Τις τράπεζες που ανήκουν στο ν.π. (νομικό πρόσωπο) του δημοσίου στο σύνολο τους ή κατά πλειοψηφία.

6) Τα κρατικά Ν.Π.Ι.Δ.(Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου), όπου είναι φορείς των οποίων ο σκοπός τους αφορά στην εξυπηρέτηση και την επιτέλεση κάποιας κρατικής λειτουργίας ή υπηρεσίας. Ως Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου, χαρακτηρίζονται εκείνοι οι φορείς που ιδρύονται από ιδιώτες και συνεπώς ακολουθούν τους κανόνες του ιδιωτικού δικαίου. Για να γίνει περισσότερο κατανοητή η διαφορά μεταξύ ΝΠΔΔ και ΝΠΙΔ , συνήθως τα ΝΠΔΔ ιδρύονται από το κράτος με ιδιαίτερους κανόνες και αναλαμβάνουν δικαιώματα και υποχρεώσεις ανεξάρτητα από αυτό με βάση τους όρους τους νόμους, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι όλα τα νομικά πρόσωπα που ανήκουν στο κράτος είναι απαραίτητα και δημοσίου δικαίου. Αντίθετα τα ΝΠΙΔ ιδρύονται από ιδιώτες και ρυθμίζονται από το ιδιωτικό Δίκαιο. [Ευγενία Β. Πρεβεδούρου (2020)]

7) Τις συνδεδεμένες επιχειρήσεις των κρατικών Ν.Π.Ι.Δ.

8) Τις ενώσεις που συγκροτούνται από έναν ή περισσότερους από τους ανωτέρω φορείς.

Τέλος, από τον Νόμο 2286/1995 καθορίζονταν ρητά, ποιοι φορείς του δημοσίου (όπως π.χ. η Προεδρία της Δημοκρατίας, κ.α.), και ποιες κατηγορίες προμηθειών των κρατικών ή δημοσίων φορέων (π.χ. προμήθειες πολεμικού υλικού, προμήθειες υγειονομικού περιεχομένου, κ.α.), εξαιρούνται από την υποχρέωση της έγκρισης και ένταξης στο Ε.Π.Π. (Ενιαίο Πρόγραμμα Προμηθειών).

2.3. Προεδρικό Διάταγμα υπ' αριθμόν 60/2007

Οι κανονισμοί και οι αποφάσεις της Ε.Ε. (Ευρωπαϊκής Ένωσης) έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα από την ημερομηνία έναρξης ισχύος τους για όλα τα κράτη μέλη. Οι οδηγίες πρέπει να ενσωματώνονται στην εθνική νομοθεσία από τις χώρες της Ε.Ε. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει καθήκον να φροντίζει ώστε όλες οι χώρες - μέλη να εφαρμόζουν σωστά την νομοθεσία της Ε.Ε. αποτελώντας τον «θεματοφύλακα των Συνθηκών». Αν μια χώρα της Ε.Ε. δεν έχει ενσωματώσει πλήρως μια οδηγία στην εθνική της νομοθεσία μέσα σε μία καθορισμένη προθεσμία ή δεν εφαρμόζει ορθά το δίκαιο της Ε.Ε., η Ε.Ε. μπορεί να κινήσει επίσημη διαδικασία για παράβαση κατά της συγκεκριμένης χώρας. Εάν το ζήτημα δεν διευθετηθεί εντός ορισμένου χρονικού περιθωρίου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μπορεί να παραπέμψει την υπόθεση στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο.

Σκοπός λοιπόν του παρόντος Προεδρικού Διατάγματος ήταν η προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών προς τις διατάξεις της οδηγίας 2004/18/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου που έλαβε χώρα στις 31 Μαρτίου του 2004, «Περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών», που δημοσιεύθηκε στην ελληνική γλώσσα στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (Ε.Ε. L 134/30/4/2004). Σε αυτό το σημείο, επιβάλλεται να αναφερθεί ότι η οδηγία 2004/18/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου αποτέλεσε μία νομοθετική οδηγία - σταθμό για την σύναψη δημοσίων συμβάσεων έργων και προμηθειών καθώς οριοθέτησε όλους τους κανόνες και ανέλυσε εξ αρχής όλη την διαδικασία με την οποία θα πρέπει να γίνεται η Σύναψη μίας Δημόσιας Σύμβασης. Έπειτα, η οδηγία 2004/18/EK μετέπειτα για να είναι επίκαιρη και για να ακολουθεί τις νέες εξελίξεις των Δημοσίων Συμβάσεων τροποποιήθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις οι οποίες θεσπίστηκαν το 2005:

- 1) την οδηγία 2005/51/EK της Επιτροπής της 7ης Σεπτεμβρίου 2005,
- 2) την οδηγία 2005/75/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Νοεμβρίου 2005,

3) τον υπ' αριθμόν 2083/2005 Κανονισμό (ΕΚ) της Επιτροπής της 19ης Δεκεμβρίου 2005, και τέλος

4) τον υπ' αριθμόν 1564/2005 Κανονισμό (ΕΚ) της Επιτροπής, της 7ης Σεπτεμβρίου 2005.

Σύμφωνα με το προεδρικό διάταγμα 60/2007, για πρώτη φορά με έναν πιο συγκεντρωτικό τρόπο, επεξηγούνταν και αναλύονταν διεξοδικά οι παρακάτω ορισμοί:

- ✓ Δημόσιες Συμβάσεις,
- ✓ Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών, Υπηρεσιών,
- ✓ Σύμβαση Παραχώρησης Δημοσίων Έργων,
- ✓ Σύμβαση Παραχώρησης Υπηρεσιών.

Με το Προεδρικό Διάταγμα υπ' αριθμόν 60/2007 είναι πολύ σημαντικό να αναφερθεί ότι τέθηκαν οι ορισμοί που ισχύουν σε μία συμφωνία – πλαίσιο. Οι ορισμοί αυτοί αποτέλεσαν αναπόσπαστο κομμάτι για ένα δυναμικό σύστημα αγορών, καθώς χαρτογράφησαν με μεγάλη λεπτομέρεια τα στοιχεία ενός ηλεκτρονικού πλειστηριασμού ενώ παράλληλα αναλύθηκε ο ρόλος και τα καθήκοντα που πρέπει να επιτελούνται από τον εργολήπτη, τις αναθέτουσες αρχές, καθώς και την κεντρική αρχή προμηθειών.

Επίσης, ορίστηκαν με μεγάλη ευκρίνεια οι διαδικασίες στις οποίες απευθύνονται οι διάφορες υποβληθείσες προσφορές, δηλαδή οι ανοικτές διαδικασίες, οι κλειστές διαδικασίες, ο ανταγωνιστικός διάλογος, οι διαδικασίες με διαπραγμάτευση, και τέλος οι διαγωνισμοί μελετών. Ταυτόχρονα, αναλύθηκε ο τρόπος υποβολής των προσφορών προμηθειών στα νοσοκομεία, δηλαδή αν θα γίνεται γραπτώς, μέσω κάποιου ηλεκτρονικού μέσου, με την χρήση ενός κοινού λεξιλογίου για τις δημόσιες συμβάσεις, καθώς και αν θα γίνεται η υποβολή προσφορών σύμφωνα με ένα δημόσιο τηλεπικοινωνιακό δίκτυο.

Για πρώτη φορά επεξηγήθηκαν ζωτικής σημασίας στοιχεία στην διαδικασία δημόσιων προμηθειών, όπως ποιο είναι το τερματικό σημείο του δικτύου όπου θα γίνεται η λήψη και η αξιολόγηση των προσφορών και ποια καθήκοντα πρέπει να επιτελούνται από αυτό καθώς και πως πρέπει να λειτουργούν οι δημόσιες τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες εξασφαλίζοντας την διαφάνεια και την ίση μεταχείριση μεταξύ των μειοδοτών - προμηθευτών. Τέλος έγινε ανάλυση του τρόπου λειτουργίας των τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών οι οποίες δεν έχουν δημόσιο χαρακτήρα, έτσι ώστε να εξαλειφθεί το φαινόμενο της παραπληροφόρησης και του αθέμιτου ανταγωνισμού εξ αυτών .

Έτσι γίνεται αντιληπτό ότι, το Προεδρικό Διάταγμα υπ' αριθμόν 60/2007 αποτέλεσε μία γερή και στέρεη βάση για μετέπειτα νομοθετικά πλαίσια και διατάγματα τα οποία

διαμόρφωσαν τον σημερινό τρόπο με τον οποίο γίνονται οι συμβάσεις προμηθειών, καθώς για πρώτη φορά και ορίστηκαν βασικές έννοιες και κανόνες λειτουργίας στον χώρο των δημόσιων προμηθειών.

2.4. Προεδρικό Διάταγμα υπ' αριθμόν 118/2007: Κανονισμός Προμηθειών Δημοσίου (Κ.Π.Δ.)

Το Προεδρικό Διάταγμα 118/2007 όρισε και επεξήγησε το βασικό Κανονισμό Προμηθειών που καθίσταται αναγκαίο να ακολουθείται από το Δημόσιο και τα Ν.Π.Δ.Δ. όπου όπως προαναφέρθηκε, αποτελούν οργανισμούς της καθ' ύλην αυτοδιοίκησης. Στα 42 άρθρα του Προεδρικού Διατάγματος 118/2007 περιγράφεται με κάθε λεπτομέρεια όλη η διαδικασία από την προκήρυξη του Διαγωνισμού μέχρι την κατακύρωση, τον έλεγχο και τέλος τον τρόπο παραλαβής των υλικών από το εκάστοτε νοσοκομείο. Τα άρθρα του Προεδρικού Διατάγματος υπεισέρχονται σε συγκεκριμένους κανόνες διενέργειας και σε βασικά στοιχεία ενός δημόσιου διαγωνισμού προμηθειών, ενώ τα κύρια σημεία που τονίζονται επ' αυτού είναι τα εξής :

1) Οι όροι της διακήρυξης ενός διαγωνισμού πρέπει να είναι σαφείς και πλήρεις. Καθίσταται αναγκαίο να τονιστεί ότι ένας δημόσιος διαγωνισμός παροχής προϊόντων ή υπηρεσιών θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από πλήρη διαφάνεια χωρίς να αφήνει περιθώρια δημιουργίας παραπληροφόρησης και αθέμιτου ανταγωνισμού μεταξύ των συμμετεχόντων στον διαγωνισμό.

2) Σε περιπτώσεις ανοικτού διαγωνισμού, η διακήρυξη θα πρέπει να περιλαμβάνει κάποιες βασικές πληροφορίες παρέχοντας στους συμμετέχοντες με όλα τα απαραίτητα στοιχεία που χρειάζονται για να υποβάλουν την προσφορά τους σύμφωνα με τις απαιτήσεις και τα χαρακτηριστικά που απαιτούνται, για να πάρουν μέρος με έγκυρο τρόπο στον διαγωνισμό. Τέτοιες πληροφορίες είναι:

✓ Το είδος του διαγωνισμού (π.χ. Έρευνα Αγοράς, Δημοπρασία, Δημόσια Διακήρυξη κ.α.).

✓ Το είδος, η συγκεκριμένη ζητούμενη ποσότητα και οι τεχνικές προδιαγραφές που θα πρέπει να πληρούν τα ζητούμενα είδη ή υλικά.

✓ Τον χρόνο ισχύος της προσφοράς, τον τόπο διενέργειας του διαγωνισμού, τον τρόπο παράδοσης των υλικών στο νοσοκομείο, την χρονική στιγμή λήξης της υποβολής προσφορών, την χρονική στιγμή επεξεργασίας των προσφορών και της διενέργειας του διαγωνισμού, καθώς και το χρονικό σημείο παραλαβής των υλικών από το νοσοκομείο.

✓ Την ονομασία του νοσοκομείου, την διεύθυνση, τον αριθμό τηλεφώνου και του τηλεομοιοτυπικού μηχανήματος (FAX) τον νοσοκομείου, την ηλεκτρονική διεύθυνση της Υπηρεσίας, καθώς και τον αρμόδιο υπάλληλο της Υπηρεσίας που διενεργεί το διαγωνισμό.

✓ Την συγκεκριμένη ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης στην Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για δημοσίευση καθώς και την ημερομηνία δημοσίευσης στο Τεύχος Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων και στον ελληνικό τύπο.

✓ Την προθεσμία υποβολής των απαραίτητων δικαιολογητικών των συμμετεχόντων, που οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ζητήσουν από την αρμόδια Υπηρεσία που διενεργεί τον διαγωνισμό, τα σχετικά έγγραφα που απαιτούνται, το χρηματικό ποσό που τυχόν απαιτείται να καταβληθεί για την χορήγηση των εγγράφων, καθώς και τους όρους πληρωμής αυτού.

✓ Τα αρμόδια όργανα που είναι υπεύθυνα για την αποσφράγιση, την επεξεργασία και την αξιολόγηση των προσφορών, την ημερομηνία, την ώρα και τον τόπο αποσφράγισης καθώς και τα πρόσωπα που δικαιούνται να παρίστανται κατά την διαδικασία αποσφράγισης των προσφορών.

✓ Το νόμισμα της προσφερόμενης τιμής των συμμετεχόντων στον διαγωνισμό.

✓ Την γλώσσα διενέργειας των διαγωνισμών, τα διαδικαστικά στάδια πραγματοποίησης του διαγωνισμού καθώς και τον τρόπο υποβολής των δικαιολογητικών στους ανοικτούς και κλειστούς διαγωνισμούς.

✓ Τον τύπο στον οποίο δημοσιεύεται η διακήρυξη και τα ποσοστά συμμετοχής που ισχύουν στο συγκεκριμένο διαγωνισμό.

✓ Την προϋπολογισθείσα δαπάνη του διαγωνισμού, την πηγή χρηματοδότησης και τον τρόπο πληρωμής που θα ισχύει.

✓ Τα στοιχεία και τα δικαιολογητικά που η Υπηρεσία απαιτεί από τους συμμετέχοντες προμηθευτές να προσκομίσουν.

✓ Ενδεχομένως την απαγόρευση εναλλακτικών προσφορών, σε περίπτωση εκπρόθεσμων προσφορών ή προσφορών με διάφορες ελλείψεις βασικών στοιχείων τα οποία ζητούνται από την διακήρυξη.

✓ Τα κριτήρια για την αξιολόγηση των προσφορών και την κατακύρωση της προμήθειας.

✓ Την προθεσμία για την παραλαβή των προσφορών και τη διεύθυνση στην οποία πρέπει αποστέλλονται οι προσφορές.

- ✓ Την διάρκεια ισχύος των προσφορών των συμμετεχόντων προμηθευτών.
- ✓ Τις προϋποθέσεις αναπροσαρμογής του χρηματικού τιμήματος μετά την κατακύρωση, εφόσον κρίνεται ότι απαιτείται τέτοιος όρος.
- ✓ Τους απαράβατους όρους που πρέπει να τηρούνται από τους συμμετέχοντες, η απόκλιση από τους οποίους συνεπάγεται αυτομάτως απόρριψη της συγκεκριμένης προσφοράς του προμηθευτή.
- ✓ Τα κριτήρια επιλογής, σχετικά με την προσωπική κατάσταση(π.χ. ποινικό μητρώο προμηθευτή, κ.α.) των προμηθευτών, τα οποία οδηγούν στον αποκλεισμό τους καθώς και τα απαιτούμενα στοιχεία βάσει των οποίων αποδεικνύεται ότι δεν εμπίπτουν στις περιπτώσεις που δικαιολογούν τον αποκλεισμό του συγκεκριμένου προμηθευτή.
- ✓ Το σχέδιο και τους όρους της σύμβασης που θα υπογραφεί με τον μειοδότη - προμηθευτή.
- ✓ Τον χρόνο υποβολής των εγγυητικών επιστολών των συμμετεχόντων στην Αναθέτουσα Αρχή για τον δημόσιο διαγωνισμό.

Σε αυτό το σημείο καθίσταται αναγκαίο να επεξηγηθεί η έννοια μιας εγγυητικής επιστολής. Μία εγγυητική επιστολή είναι ένα έγγραφο που εκδίδεται από τον συμμετέχοντα - προμηθευτή που παίρνει μέρος στον δημόσιο διαγωνισμό και ενεργεί ως εγγύηση τήρησης μίας συμφωνίας από τον συμμετέχοντα - προμηθευτή στον διαγωνισμό. Η εγγύηση τήρησης δεσμεύει τον συμμετέχοντα να τηρήσει τις υποχρεώσεις του με βάση τον δημόσιο διαγωνισμό στον οποίο πήρε μέρος, ενώ η μη τήρηση των δεσμευτικών υποχρεώσεων του προμηθευτή σημαίνει την κύρωση ποινών και την επιβολή προστίμων, στον οργανισμό που αθετεί τα προβλεπόμενα και τους όρους του διαγωνισμού. Μία εγγυητική επιστολή ή όπως είναι γνωστή στους δημόσιους διαγωνισμούς προμηθειών, μία εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης, μπορεί να είναι ορισμένου ή αορίστου χρόνου διάρκειας. Με την εγγυητική επιστολή, δημιουργείται μια τριμερής σχέση, με εμπλεκόμενα μέρη τον εγγυητή (επιχείρηση - συμμετέχοντα στον διαγωνισμό), τον εντολέα (την τράπεζα που δημιουργεί την εγγυητική επιστολή και πρακτικά δεσμεύεται για την εγκυρότητα του εγγυητή - συμμετέχοντα στον διαγωνισμό) και το δικαιούχο (το νοσοκομείο που ενεργεί τον διαγωνισμό και δέχεται την εγγυητική επιστολή). Η εγγυητική επιστολή είναι μία συνήθης διαδικασία την οποία ζητούν συχνά τα νοσοκομεία από τις προμηθεύτριες επιχειρήσεις να προσκομίσουν για να τους εξασφαλίσουν ότι θα εκπληρώσουν εις ολόκληρο τις δεσμεύσεις τους. Παράλληλα, είναι σύνηθες τα νοσοκομεία μαζί με την εγγυητική επιστολή να ζητούν από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις να προσκομίσουν ένα έγγραφο το οποίο λέγεται «Κατάλογος Κυριότερων

Παραδόσεων» το οποίο παρουσιάζει τα νοσοκομεία με τα οποία έχει συνεργασθεί ή συνεργάζεται η επιχείρηση προσφέροντας μία δεύτερη πιστοποίηση για την συνεπή εκπλήρωση των υποχρεώσεων της. [Καστρινάκης Νικόλαος (2006)]

Στην περίπτωση ενός κλειστού διαγωνισμού η διακήρυξη περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία:

1) Τον τύπο και το περιεχόμενο των αιτήσεων συμμετοχής, την προθεσμία υποβολής των προσφορών και τη διεύθυνση που πρέπει να υποβληθούν και να αποσταλούν οι προσφορές.

2) Την ημερομηνία που θα αποσταλούν από την Υπηρεσία οι προσκλήσεις για την υποβολή προσφορών από τους συμμετέχοντες.

3) Τα όρια μεταξύ των οποίων θα κυμανθεί ο αριθμός των υποψηφίων που θα προσκληθούν να υποβάλουν προσφορά για τον εκάστοτε διαγωνισμό.

4) Τα αρμόδια όργανα που είναι υπεύθυνα για την αποσφράγιση των προσφορών, την ημερομηνία, την ώρα, τον τόπο αποσφράγισης, την διάρκεια ισχύος των προσφορών καθώς και τα άτομα που έχουν δικαίωμα να παρευρίσκονται κατά την αποσφράγιση των φακέλων των προσφορών.

Κλείνοντας την ανάλυση μας σχετικά με τους διάφορους τύπους διαγωνισμών και τα στοιχεία τα οποία πρέπει να περιέχουν, σε αυτό το σημείο καθίσταται αναγκαίο να αναφερθεί ότι η απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης (Άρθρο 2 Παρ. 12 Ν.2286/1985) ορίζει συγκεκριμένα ποιο είδος διαγωνιστικής διαδικασίας πρέπει να διενεργείται από τις εκάστοτε Αναθέτουσες Αρχές ανάλογα με το ύψος του προϋπολογισμού ή της συνολικής δαπάνης προμηθειών που διαθέτουν.

Η πρόσκληση για την υποβολή προσφορών που αποστέλλεται στους ενδιαφερομένους προμηθευτές - μειοδότες περιλαμβάνει αναλυτικά τα ακόλουθα στοιχεία:

1) Την προθεσμία για την υποβολή των προσφορών και τη διεύθυνση στην οποία πρέπει να αποσταλούν.

2) Τα αρμόδια όργανα για την αποσφράγιση των προσφορών, τα πρόσωπα που μπορούν να παρίστανται καθώς και την ημερομηνία, την ώρα και τον τόπο αποσφράγισης των προσφορών.

3) Τη διάρκεια ισχύος των προσφορών από τις επιχειρήσεις.

4) Τη σχετική διακήρυξη μαζί με όλα τα απαραίτητα συμπληρωματικά έγγραφα και στοιχεία της διακήρυξης.

5) Στοιχεία σχετικά με την ανακοίνωση κατακύρωσης – ανάθεσης, καθώς και την σύμβαση που θα επακολουθήσει και τις εγγυήσεις.

6) Στην πρόσκληση πρέπει σε ολόκληρο κεφάλαιο να αναφέρεται αναλυτικά ο τρόπος εκτέλεσης των προμηθειών (χρόνος παράδοσης υλικών, τρόπος παραλαβής υλικών, ποιοτικός έλεγχος, κυρώσεις, απόρριψη συμβατικών υλικών και αντικατάσταση, κήρυξη έκπτωτου προμηθευτή, δειγματοληψία).

7) Ειδικές διατάξεις που ισχύουν, όπως περιπτώσεις αποκλεισμού προμηθευτών κ.α.

Σε αυτό το σημείο είναι σημαντικό να τονιστεί ότι σε ειδικό παράρτημα του νόμου περιλαμβάνονται υποδείγματα προσκλήσεων και ανακοινώσεων (προκαταρκτικές προκηρύξεις) καθώς και οι προκηρύξεις των διαγωνισμών και διαδικασιών (ανοικτές διαδικασίες, κλειστές διαδικασίες και διαδικασίες με διαπραγμάτευση).

Πέραν των παραπάνω στοιχείων που αναφέρονται και επεξηγούνται στο Προεδρικό Διάταγμα 118/2007 για πρώτη φορά γίνεται εκτενή αναφορά στον τρόπο διατύπωσης και την μορφή που πρέπει να έχουν οι τεχνικές προδιαγραφές που πρέπει να τηρούνται από τα ζητούμενα είδη του εκάστοτε διαγωνισμού. Στο Προεδρικό Διάταγμα 118/2007 ορίζεται ότι οι τεχνικές προδιαγραφές είναι αυτές που καθορίζουν τα ελάχιστα αναγκαία χαρακτηριστικά του υλικού που απαιτούνται, σχετικά με την χρήση για την οποία προορίζονται από τον φορέα που διενεργεί τον συγκεκριμένο διαγωνισμό. Σχετικά με την μορφή των τεχνικών προδιαγραφών, πρέπει να είναι σαφώς διατυπωμένες και πλήρως κατανοητές από όλους τους ενδιαφερομένους με σκοπό την δυνατότητα της ευρύτητας της συμμετοχής από περισσότερους συμμετέχοντες στον διαγωνισμό και όχι την δημιουργία αδικαιολόγητων και αθέμιτων εμποδίων σε υποψήφιους συμμετέχοντες στον διαγωνισμό.

Σχετικά με την δημιουργία εμποδίων σε υποψήφιους προμηθευτές - συμμετέχοντες, δεν επιτρέπεται η αναγραφή όρων στις τεχνικές προδιαγραφές και στις διακηρύξεις που να προσδιορίζουν προϊόντα ορισμένης κατασκευής ή προέλευσης ή μεθόδους επεξεργασίας, οι οποίες έχουν ως αποτέλεσμα να ευνοούνται ορισμένες επιχειρήσεις ή προϊόντα. Ειδικότερα, οι τεχνικές προδιαγραφές απαγορεύεται ρητά να αναφέρονται σε εμπορικά σήματα, διπλώματα ευρεσιτεχνίας και τύπους ορισμένης προέλευσης ή παραγωγής. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, και εφόσον δεν είναι δυνατό να περιγραφεί ένα είδος με σαφείς και πλήρως κατανοητές τεχνικές προδιαγραφές πρέπει υποχρεωτικά να συνοδεύεται από τις λέξεις «ή ισοδύναμο». Τέλος, είναι πολύ σημαντικό και κρίνεται απαραίτητο, οι τεχνικές προδιαγραφές να συμμορφώνονται με τα ισχύοντα ευρωπαϊκά πρότυπα, εφόσον υπάρχουν.

Σχετικά με τα πρότυπα με τα οποία θα πρέπει να συμμορφώνονται οι τεχνικές προδιαγραφές, καθίσταται αναγκαίο να ορίσουμε εξ αρχής την θεμελιώδη έννοια τέτοιου

είδους προτύπων. Ως πρότυπο θεωρούνται οι τεχνικές προδιαγραφές που έχουν εγκριθεί από ένα αναγνωρισμένο και πιστοποιημένο οργανισμό τυποποίησης για επανειλημμένη ή διαρκή εφαρμογή. Έπειτα, και κατ' επέκταση, ως Ευρωπαϊκό πρότυπο θεωρείται το πρότυπο που έχει εγκριθεί από έναν ευρωπαϊκό οργανισμό τυποποίησης, όπως είναι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Τυποποίησης (CEN) ή η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Τυποποίησης Ηλεκτροτεχνικών Προϊόντων (CENELEC) ή το Έγγραφο Εναρμόνισης (HD). Έτσι, το ευρωπαϊκό πρότυπο στην ουσία αποτελεί ένα σχέδιο το οποίο συμμορφώνεται με τους κοινούς κανόνες των παραπάνω ευρωπαϊκών οργανισμών, και διασφαλίζει ότι οι τεχνικές προδιαγραφές ενός δημόσιου διαγωνισμού δεν αποκλείουν υποψήφιους συμμετέχοντες στον διαγωνισμό δημιουργώντας αθέμιτα εμπόδια εισόδου στην αγορά.

Οι τεχνικές προδιαγραφές των προς προμήθεια υλικών ορίζονται από τους φορείς για τους οποίους προορίζονται τα συγκεκριμένα υλικά, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται ότι τα υλικά θα ανταποκρίνονται στις ανάγκες του νοσοκομείου και κατ' επέκταση θα αντικατοπτρίζουν τις τεχνικές προδιαγραφές που έχουν τεθεί. Καθίσταται αναγκαίο να αναφερθεί, ότι από το Υπουργείο Ανάπτυξης ελέγχονται, τροποποιούνται όπου απαιτείται, και εγκρίνονται όλες οι τεχνικές προδιαγραφές των υλικών των διακηρύξεων, η προμήθεια των οποίων διενεργείται και χρηματοδοτείται από το εν λόγω Υπουργείο. Οι τεχνικές προδιαγραφές απαιτείται και θεωρείται ζωτικής σημασίας να έχουν εγκριθεί προτού γίνει η προκήρυξη του διαγωνισμού, για το αν τα προς προμήθεια είδη έχουν τα απαραίτητα χαρακτηριστικά και αν ενδείκνυνται για την χρήση και τον τελικό σκοπό του νοσοκομείου.

Οι προδιαγραφές των υλικών μπορεί να υπόκεινται σε έλεγχο, τροποποίηση και έγκριση είτε κατά το στάδιο της ένταξης των Προμηθειών στο Ενιαίο Πρόγραμμα Προμηθειών (Ε.Π.Π.) είτε κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του προγράμματος αυτού κάνοντας διορθωτικές ενέργειες με την ένταξη στο Ε.Π.Π. Στην περίπτωση που αποφασισθεί έλεγχος των τεχνικών προδιαγραφών μετά την ένταξη στο Ενιαίο Πρόγραμμα Προμηθειών (Ε.Π.Π.), η σχετική έγκριση για το συγκεκριμένο υλικό αποτελεί βασική προϋπόθεση για την ολοκλήρωση των διαδικασιών της προμήθειας του εν λόγω υλικού.

Στην περίπτωση των δημόσιων διαγωνισμών με κριτήριο την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, εγκρίσεις και τροποποιήσεις δύνανται και για τα στοιχεία βαρύνουσας σημασίας και τα κριτήρια αξιολόγησης των προσφορών, τις ομάδες στις οποίες αυτά κατατάσσονται, καθώς και τους συντελεστές βαρύτητας τόσο των ομάδων, όσο και των στοιχείων τα οποία αποτελούν τις ομάδες. Έτσι, κάτι τέτοιο είναι πολύ

σημαντικό καθώς μετά την δημοσίευση της διακήρυξης του διαγωνισμού δίνεται η δυνατότητα στους συμμετέχοντες στον διαγωνισμό να κάνουν ενστάσεις και διορθωτικές προτάσεις σχετικά όχι μόνο για τις τεχνικές προδιαγραφές των ζητούμενων ειδών και υλικών αλλά και για τα υπόλοιπα χαρακτηριστικά στοιχεία της διακήρυξης.

Το Προεδρικό Διάταγμα 118/2007 ήταν καθοριστικό στη διενέργεια των διαγωνισμών στο δημόσιο τομέα καθώς επεξηγούσε όρους και περιέγραφε με μεγάλη λεπτομέρεια όλη την διαγωνιστική διαδικασία από την αρχή της προκήρυξης του εκάστοτε διαγωνισμού μέχρι την τελική κατακύρωση, τον έλεγχο και τον τρόπο παραλαβής των προς προμήθεια υλικών από το νοσοκομείο. Παράλληλα έδινε τη δυνατότητα στις επιτροπές διενέργειας του διαγωνισμού να θέτουν σοβαρές τεχνικές προδιαγραφές στηριζόμενες σε ευρωπαϊκά πρότυπα και να προβαίνουν σε ικανοποιητικές προμήθειες και έργα. Το Προεδρικό Διάταγμα 118/2007 για πρώτη φορά έδινε την δυνατότητα σε ειδικούς του υγειονομικού κλάδου, βασιζόμενοι σε έγκυρα και θεσπισμένα ευρωπαϊκά πρότυπα, να αξιολογούν και όπου θεωρούνταν αναγκαίο να απορρίπτουν προσφερόμενα προϊόντα με κύριο στόχο την ικανοποίηση των τελικών αναγκών του νοσοκομείου και κατ' επέκταση του ίδιου του ασθενή στον οποίο θα χρησιμοποιηθούν. Έτσι το εν λόγω Προεδρικό Διάταγμα πέραν την διασφάλισης της ποιότητας των προς προμήθεια υλικών στο νοσοκομείο, αναλύοντας τις επιμέρους ενέργειες των δημόσιων διαγωνισμών βελτιστοποίησε κατά πολύ το γενικό σύστημα διενέργειας των διαγωνισμών και εξάλειψε τα περιθώρια λάθους από την πλευρά των Αναθετουσών Αρχών των νοσοκομείων.

2.5. Νόμος 3846/2010: Το Παρατηρητήριο Τιμών

Μία πολύ σημαντική προσθήκη η οποία βελτίωσε τα υπάρχοντα προβλήματα του συστήματος υγείας και του τρόπου διενέργειας δημόσιων προμηθευτικών διαγωνισμών ήταν αδιαμφισβήτητη η βάση δεδομένων του Παρατηρητηρίου Τιμών Προμηθειών Υγείας (observe.net). Στο Παρατηρητήριο Τιμών(Π.Τ.) είναι καταχωρημένα πάνω από 20.000 ιατροτεχνολογικά προϊόντα, με σαφείς ποιοτικά χαρακτηριστικά και τεχνικές προδιαγραφές οι οποίες μπορούν να αντιστοιχηθούν με ένα μεγάλο εύρος νοσοκομειακών υλικών.

Το Παρατηρητήριο Τιμών (Π.Τ.) θεσμοθετήθηκε επισήμως με τον Νόμο 3846 στις 11-5-2010 οπότε και ξεκίνησε η λειτουργία του. Με την υπ' αριθμόν 38888/6-4- 2010 Απόφαση Υπουργού Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης τέθηκαν οι κανόνες οι οποίοι διέπουν την λειτουργία του παρατηρητηρίου μέχρι σήμερα. Τα πρώτα υλικά που

αναρτήθηκαν στο Παρατηρητήριο ήταν τα υλικά που περιλαμβάνονταν στο ΦΕΚ 984/2002, στις εγκυκλίους του ΙΚΑ, καθώς και σε άλλα ταμεία, όπου καθορίζονταν οι τιμές που είχαν αποδοθεί στα υλικά αυτά.

Το Παρατηρητήριο Τιμών (Π.Τ.) συγκροτείται με βάση τις τιμές των χωρών της Ε.Ε. με σκοπό τον έλεγχο των τιμών των ιατροτεχνολογικών προϊόντων και των υπηρεσιών περίθαλψης στον τομέα της Δημόσιας Υγείας. Οι τιμές στο Π.Τ. αντικατοπτρίζουν τα τιμολογιακά πλαφόν πάνω από τα οποία οι προμηθευτικές επιχειρήσεις δεν μπορούν να πουλήσουν τα αντίστοιχα προϊόντα τους. Στο Π.Τ. κάθε τιμή κάθε προϊόντος αντιστοιχίζεται με μία περιγραφή η οποία εμπεριέχει τα βασικά χαρακτηριστικά και τις στοιχειώδεις τεχνικές προδιαγραφές των προϊόντων, έτσι ώστε κάθε επιχείρηση να μπορεί να ξέρει αν ο κάθε κωδικός του Π.Τ. περιγράφει με έγκυρο τρόπο το αντίστοιχο προσφερόμενο υλικό της εταιρίας. Για να γίνει περισσότερο κατανοητή η λειτουργία του Π.Τ., κάθε προμηθευτική επιχείρηση σε οποιαδήποτε οικονομική προσφορά που θέλει να κάνει σε κάποιο νοσοκομείο, ανατρέχει στο Π.Τ., βρίσκει τον κωδικό του Π.Τ. ο οποίος περιγράφει με μεγαλύτερη ακρίβεια το προσφερόμενο προϊόν της επιχείρησης και ο συντάκτης της οικονομικής προσφοράς βλέπει πάνω από ποια τιμή και πάνω, δεν μπορεί να προσφέρει το προϊόν του στο εκάστοτε νοσοκομείο. Επίσης στις οικονομικές προσφορές είναι σύνηθες να αναφέρεται και ο συγκεκριμένος κωδικός του παρατηρητηρίου τιμών, βάση του οποίου τιμολογείται το προϊόν και συντάσσεται η οικονομική προσφορά έτσι ώστε να διασφαλίζεται ότι η τιμή του προσφερόμενου προϊόντος συμμορφώνεται με τις διατάξεις της Ε.Ε. και γενικότερα εφαρμόζεται από την προμηθεύτρια εταιρία μια λογική και ευρέως αποδεκτή τιμολογιακή πολιτική. Στον κατάλογο των ειδών που καταχωρούνται στο Π.Τ. περιλαμβάνονται όλα τα προϊόντα αλλά και οι συναφείς υπηρεσίες υγείας που προσφέρουν τα μέλη του ΣΕΠ (Συνεργαζόμενο Εκπαιδευτικό Προσωπικό).

Σχετικά με τον τρόπο καταχώρησης που ακολουθείται στο Π.Τ., σύμφωνα με την Υπουργική Απόφαση 8/31-05-2010 στο Π.Τ. καταγράφονται, με την μέριμνα της Επιτροπής Προμηθειών Υγείας (Ε.Π.Υ.), όλες οι τιμές μαζί με τις αντίστοιχες τεχνικές προδιαγραφές ανά είδος με μία συστηματική παρακολούθηση η οποία πραγματοποιείται από την Ε.Π.Υ. κάθε μήνα. Σύμφωνα με την Υπουργική Απόφαση 8/31-05-2010 η πρόσβαση στο Π.Τ. είναι «διαβαθμισμένη», ανάλογα με τους χρήστες του Π.Τ.

Οι χρήστες του Παρατηρητηρίου Τιμών διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες και ισχύει το εξής:

1) Στην πρώτη βαθμίδα βρίσκονται οι Υπηρεσίες Κεντρικής Διοίκησης του Υπουργείου Υγείας και της Ε.Π.Υ., οι οποίες είναι εξουσιοδοτημένες και έχουν καθολική πρόσβαση σε όλα τα δεδομένα και τις υπηρεσίες του Π.Τ. Σχετικά με την άμεση πρόσβαση στο Π.Τ. και τις τιμές του Π.Τ., υπάρχει συγκεκριμένη και εξειδικευμένη υπηρεσία στο Υπουργείο Υγείας η οποία ασχολείται με την μηχανογράφηση και την καταχώρηση τιμών, τεχνικών προδιαγραφών και στοιχείων στο Π.Τ.

2) Στην δεύτερη βαθμίδα κατατάσσονται τα Νοσοκομεία της ΥΠΕ (Υγειονομικής Περιφέρειας Αττικής) που υπάγονται στο Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, τα οποία έχουν πρόσβαση σε αναλυτικά στατιστικά στοιχεία. Τα νοσοκομεία σε περίπτωση που κρίνουν αναγκαία την επέμβαση στο Π.Τ. κάνουν αίτηση στην αντίστοιχη υπηρεσία μηχανογράφησης του Υπουργείου Υγείας η οποία ασχολείται με το Π.Τ. και διαβιβάζουν το αντίστοιχο αίτημα τους για την διαμόρφωση και αναπροσαρμογή των τιμών ή των τεχνικών προδιαγραφών στο Π.Τ. Επί παραδείγματι, όταν σε έναν δημόσιο διαγωνισμό η πλειοψηφία ή ακόμη και όλες οι προμηθευτικές επιχειρήσεις που συμμετέχουν προσφέρουν τα αντίστοιχα προϊόντα τους σε τιμές μεγαλύτερες από το Π.Τ. τότε γίνεται αίτημα από το Νοσοκομείο προς το Υπουργείο Υγείας να αυξηθεί η τιμή του συγκεκριμένου είδους στο Π.Τ. καθώς η τιμή η οποία είναι καταχωρημένη στο σύστημα δεν αντικατοπτρίζει την αγορά. Έτσι, γίνεται κατανοητό ότι, μπορεί τα νοσοκομεία να μην είναι εξουσιοδοτημένα να επεμβαίνουν άμεσα στο Π.Τ. αλλά αποτελούν βασικό κομμάτι της διαδικασίας διαμόρφωσης του Π.Τ. αφού τα νοσοκομεία αντιλαμβάνονται την τάση των τιμών που υπάρχει στην αγορά και υποχρεούνται να την αποδίδουν όσο καλύτερα μπορούν στο Π.Τ.

3) Στην τρίτη και τελευταία κατηγορία υπάγονται όλοι οι πιθανοί ενδιαφερόμενοι μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται και οι προμηθευτικές επιχειρήσεις, οι οποίες έχουν πρόσβαση μόνο σε συγκεντρωτικά στατιστικά στοιχεία. Η τρίτη βαθμίδα ενδιαφερομένων απλώς έχουν μία βασική πρόσβαση στο Π.Τ. και μπορούν να βλέπουν μόνο τις τιμές που είναι καταχωρημένες στο Π.Τ. και κατ' επέκταση αποτελούν τα τιμολογιακά πλαφόν πάνω από τα οποία δεν μπορούν να πουλήσουν τα προϊόντα τους στο εκάστοτε νοσοκομείο.

Σε αυτό το σημείο, ένα πολύ καλό παράδειγμα, το οποίο θα βοηθήσει να γίνει πιο κατανοητή η χρήση του Π.Τ., είναι μία πρακτική μελέτη περίπτωσης στο Π.Τ., όπως η διαδικασία αγοραπωλησίας μίας ποσότητας χειρουργικών καλυμμάτων, με την χρήση του Π.Τ. Έστω λοιπόν ότι μία προμηθευτική εταιρία θέλει να πάρει μέρος σε έναν ανοικτό δημόσιο διαγωνισμό και να πουλήσει 100 χειρουργικά καλύμματα στο

χειρουργείο ενός μεγάλου δημόσιου νοσοκομείου. Τότε η εταιρία στην οικονομική της προσφορά που στέλνει στο νοσοκομείο μαζί με την προσφερόμενη τιμή της και την ποσότητα που επιθυμεί να πουλήσει στέλνει και τον κωδικό του Π.Τ. μαζί με την αντίστοιχη τιμή του Π.Τ. Επιβάλλεται να αναφερθεί ότι η προσφερόμενη τιμή της εταιρίας για τα προσφερόμενα καλύμματα δεν μπορεί να είναι πιο υψηλή από την τιμή του Π.Τ., γιατί όπως προαναφέρθηκε η τιμή του Π.Τ. είναι η μέγιστη τιμή στην οποία μπορεί να πουληθεί ένα προϊόν στο εκάστοτε νοσοκομείο. Κατά αυτόν τον τρόπο η προμηθευτική εταιρία διαβεβαιώνει το νοσοκομείο ότι το προσφερόμενο προϊόν και κατ' επέκταση η εταιρία ακολουθεί μία λογική τιμολογιακή πολιτική τηρώντας τις βασικές αρχές του Π.Τ. και ταυτόχρονα πληρώντας τις απαραίτητες προϋποθέσεις της Ε.Ε.

2.5.1. Τα Μειονεκτήματα του Παρατηρητηρίου Τιμών

Έχοντας αναλύσει εκτενώς την λειτουργία και την χρήση του Παρατηρητηρίου Τιμών καθώς και τι προσφέρει αξίζει να τονίσουμε τα μειονεκτήματα τα οποία έχουν παρατηρηθεί κατά την χρήση του. Έτσι, ένα ζωτικής σημασίας μειονέκτημα του Παρατηρητηρίου Τιμών είναι ότι στο Π.Τ. καταχωρούνται τιμές χωρίς να αναφέρονται ταυτόχρονα συγκεκριμένα τεχνικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά του αντίστοιχων προϊόντων για τα οποία καταχωρούνται οι τιμές. Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω οι τιμές του Π.Τ. αντιστοιχίζονται με βασικές περιγραφές προϊόντων χωρίς να καταχωρούνται αναλυτικά χαρακτηριστικά του εκάστοτε υλικού. Αυτό είναι ένα μεγάλο ελάττωμα στο παρατηρητήριο τιμών διότι ιδίως στον τομέα της υγείας τα ιατροφαρμακευτικά προϊόντα με την προσθήκη συγκεκριμένων χαρακτηριστικών αυτόματα ανεβαίνουν σε διαφορετική βαθμίδα τιμολόγησης. Ένα παράδειγμα το οποίο θα βοηθήσει να γίνει κατανοητό αυτό είναι η περίπτωση των χειρουργικών πλεγμάτων. Υπάρχουν πλέγματα από πολυπροπυλένιο χωρίς περαιτέρω ποιοτικά ή κατασκευαστικά χαρακτηριστικά των οποίων η τιμή ανάλογα με τις διαστάσεις τους κυμαίνεται από 5 έως 10 ευρώ. Ωστόσο υπάρχουν άλλα πλέγματα εμποτισμένα με πολυπροπυλένιο με διάφορων στοιχείων επιστρώσεις των οποίων η τιμή μπορεί να φτάσει μέχρι τα 500 ευρώ ή και παραπάνω Έτσι είναι σαφές ότι τα υψηλά ποιοτικά πλέγματα με διάφορες επιστρώσεις και περεταίρω ποιοτικά χαρακτηριστικά δεν μπορούν να αντιστοιχηθούν με το ίδιο παρατηρητήριο όπως τα απλά και χαμηλότερη ποιότητας πλέγματα πολυπροπυλενίου. Κατά αυτόν τον τρόπο στην αγορά ιατροφαρμακευτικών προϊόντων,

από το Π.Τ. αθέμιτα τίθενται εμπόδια στις προμηθεύτριες επιχειρήσεις να εισάγουν στην αγορά υγείας καινοτόμα και μεγάλης ποιότητας υλικά διότι στο Π.Τ. τέτοιου είδους υλικά δεν αντιστοιχίζονται με κανένα από το Π.Τ. είδη. Έτσι τέτοιου είδους ελαττώματα και παραλήψεις καθιστούν το Π.Τ. ένα μη ακριβές και αναξιόπιστο εργαλείο.

Ένα άλλο πολύ σημαντικό μειονέκτημα του Π.Τ. είναι ότι στην συγκεκριμένη βάση δεδομένων καταχωρούνται τιμές προϊόντων χωρίς να καταχωρούνται και συγκεκριμένες προσφερόμενες ποσότητες υλικών καθώς επίσης δεν λαμβάνονται υπόψιν όλοι οι άλλοι παράγοντες οι οποίοι διαμορφώνουν τις τιμές των προϊόντων στο Π.Τ. Για να γίνει περισσότερο κατανοητό αυτό, στην περίπτωση μιας προμηθευτικής εταιρίας υλικών υγείας, καταρχάς διαφορετική τιμή θα έχουν επί παραδείγματι 200 ποσότητες ενός υλικού και διαφορετική τιμή θα έχουν 20 ποσότητες του ίδιου υλικού. Αυτό συμβαίνει σε κάθε αγορά και όχι μόνο στον τομέα υγείας, και κάτι τέτοιο γίνεται διότι η τιμή συνδέεται άμεσα με την προσφερόμενη ποσότητα καθώς για μία επιχείρηση το κόστος πώλησης των 20 μονάδων μπορεί να διαφέρει από το κόστος πώλησης των 200 μονάδων. Αυτή η διαφορά του κόστους επηρεάζεται και αιτιολογείται από πολλούς παράγοντες όπως π.χ. το κόστος συντήρησης των προϊόντων, το κόστος αποστολής, το κόστος αποθήκευσης των υλικών, το κόστος μεταφοράς, την χρονική αξία του χρήματος, τον πληθωρισμό, την τάση και την συνολική ζήτηση της αγοράς, κ.α. Στο Π.Τ. η τιμή που καταχωρείται αποτελεί μία φωτογραφία της τιμής ενός προϊόντος μία συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Ωστόσο αυτή η «φωτογραφία» της τιμής ενός προσφερόμενου προϊόντος αποκρύπτει πολλά ζωτικής σημασίας στοιχεία τα οποία επηρεάζουν με άμεσο τρόπο την τελική προσφερόμενη τιμή ενός προϊόντος. Κατά αυτόν τον τρόπο, η διαδικασία καταχώρησης τιμών ιατροφαρμακευτικών προϊόντων στο Π.Τ. καθίσταται ως μία εντελώς αναξιόπιστη και ευάλωτη ποιοτικά διαδικασία.

Για να γίνει αντιληπτό το πόσο λανθασμένα καταχωρούνται τιμές στο Π.Τ., αξίζει να δούμε στην πράξη ένα απλό παράδειγμα. Έστω λοιπόν ότι γίνεται ένας διαγωνισμός για χειρουργικές λαβίδες από ένα δημόσιο νοσοκομείο, και συνολικά παίρνουν μέρος τρεις προμηθευτικές επιχειρήσεις. Αυτές οι επιχειρήσεις τυχαίνει να έχουν εισάγει στην αποθήκη τους λαβίδες από το εξωτερικό, πριν από τρία χρόνια. Τυχαίνει λοιπόν και οι τρεις επιχειρήσεις να έχουν ένα μεγάλο απόθεμα απούλητων λαβίδων οι οποίες θα λήξουν σύντομα και οι εταιρίες όπως είναι φυσικό θέλουν να πουλήσουν τις λαβίδες τους πριν λήξουν, και είναι διατεθειμένες να πουλήσουν ακόμα και σε τιμές κάτω του κόστους τους για να μπορέσουν τουλάχιστον να μειώσουν την «χασούρα» τους. Έτσι και οι τρεις επιχειρήσεις προσφέρουν τις λαβίδες τους σε τιμές πολύ κοντά στο κόστος τους ή και

κάτω από το κόστος τους, για να αυξήσουν τις πιθανότητες να διώξουν από την αποθήκη τους τις λαβίδες, πριν την λήξη τους «σώζοντας» ότι μπορούν από το αρχικό τους κόστος. Με αυτόν τον τρόπο μόλις τελειώσει ο διαγωνισμός, το γραφείο προμηθειών στο νοσοκομείο βλέπει ότι οι προσφερόμενες τιμές των λαβίδων των επιχειρήσεων είναι κατά πολύ χαμηλότερες σε σύγκριση με το Π.Τ., και έτσι το γραφείο προμηθειών του νοσοκομείου αιτείται να καταχωρηθεί η μεγαλύτερη προσφερόμενη τιμή από τις τρεις συμμετέχουσες επιχειρήσεις στο Π.Τ. πιστεύοντας κατά πρώτον ότι η τιμή του Π.Τ. δεν είναι έγκυρη και κατά δεύτερον θέτοντας ένα περιοριστικό τιμολογιακό πλαφόν για μετέπειτα αγοραπωλησίες λαβίδων. Εδώ ακριβώς βρίσκεται το πρόβλημα. Οι τρεις τιμές των παραπάνω επιχειρήσεων δεν αντιπροσωπεύουν με αξιόπιστο τρόπο την αγορά αλλά είναι πάρα πολύ χαμηλές διότι οι επιχειρήσεις όπως προαναφέρθηκε θέλουν σύντομα να πουλήσουν από το απόθεμα τους γιατί κοντεύει να λήξει. Ακόμα και η υψηλότερη τιμή από όλους τους συμμετέχοντες μπορεί δυνητικά να είναι σχετικά χαμηλή και κοντά στο κόστος για ένα τέτοιο προϊόν, όποτε το δυνητικό περιθώριο κέρδους για τέτοιου είδους λαβίδες τίθεται πολύ χαμηλά αποθαρρύνοντας τις επιχειρήσεις να ξανά προμηθευτούν τις λαβίδες καθώς το κέρδος τους πρόκειται να είναι ελάχιστο. Κατά αυτόν τον τρόπο ένα τυχαίο συμβάν μπορεί μακροπρόθεσμα να οδηγήσει σταδιακά στην νέκρωση στην αγορά χειρουργικών λαβίδων στέλνοντας λάθος μηνύματα στην αγορά και ελαχιστοποιώντας τα κέρδη των επιχειρήσεων.

Ένα άλλο ατράνταχτο παράδειγμα το οποίο αντικατοπτρίζει τα προβλήματα του Π.Τ., είναι το ότι κάθε προμηθευτική επιχείρηση δεν εφαρμόζει την ίδια τιμολογιακή πολιτική για κάθε νοσοκομείο λόγω πρόσθετων εξόδων. Έστω ότι μία επιχείρηση θέλει να πάρει μέρος και να προσφέρει ένα υλικό σε ένα Νοσοκομείο στην Ρόδο. Επί παραδείγματι μία επιχείρηση στην Αθήνα θέλει να προσφέρει 100 χειρουργικές λαβίδες τις οποίες σε ένα Νοσοκομείο στην Αθήνα τις πουλάει σε τιμή 20 ευρώ την λαβίδα. Ωστόσο, στην Ρόδο υπάρχουν επιπλέον έξοδα, όπως τα μεταφορικά έξοδα των 100 λαβίδων τα οποία ανέρχονται συνολικά σε τιμή 150 ευρώ, το επιπλέον πακετάρισμα για να μην φθαρούν κατά την μεταφορά το οποίο ανέρχεται σε τιμή 50 ευρώ και τέλος η επίσκεψη ενός πωλητή στο Νοσοκομείο στην Ρόδο για να επιδείξει το πως λειτουργεί το προσφερόμενο προϊόν στον γιατρό, το οποίο μπορεί να ανέρχεται συνολικά σε τιμή 150 ευρώ για μία αυθημερόν επίσκεψη του πωλητή. Άρα υπάρχει επιπλέον κόστος πώλησης 350 ευρώ για τα προσφερόμενα υλικά στην Ρόδο. Έτσι η κάθε λαβίδα θα πρέπει να τιμολογηθεί με μία ανάλογη τιμή η οποία θα πρέπει να αντικατοπτρίζει έστω και μερικώς όλα τα επιπλέον

έξοδα πώλησης τα οποία επιβαρύνουν την εταιρεία όσον αφορά την πώληση των λαβίδων στο νοσοκομείο στην Ρόδο.

Έτσι, συμπερασματικά στο Π.Τ. καταχωρούνται μεν οι υψηλότερες τιμές στις οποίες προσφέρονται νοσοκομειακά υλικά αλλά μαζί με την τιμή που καταχωρείται δεν αντικατοπτρίζεται η γενικότερη εικόνα της αγοράς και δεν λαμβάνονται υπόψιν ζωτικής σημασίας παράγοντες οι οποίοι μπορεί να επηρεάζουν άμεσα στην τιμολόγηση ενός υλικού. Έτσι, λόγω του ότι το Π.Τ. δεν αποτελεί μία αντικειμενική πλατφόρμα η οποία λαμβάνει υπόψιν πολύ - επίπεδους παράγοντες σε μία αγορά, δεν είναι σωστό να βασίζει μία επιχείρηση την τιμολογιακή της πολιτική αποκλειστικά και μόνον με βάση το Π.Τ. Αυτό σημαίνει ότι το Π.Τ. μπορεί απλώς να παρέχει μία ανώτατη τιμή για να διασφαλίζεται ότι κατά πρώτον εφαρμόζεται μία λογική τιμολογιακή πολιτική και κατά δεύτερον δεν τιμολογούνται νοσοκομειακά υλικά με αστρονομικά ποσά. Ωστόσο, πρέπει να γίνει κατανοητό, ότι είναι μεγάλο λάθος πρώτον μία εταιρία να βασίζει εξ ολοκλήρου την τιμολογιακή της στρατηγική πάνω στο Π.Τ. και δεύτερον τα νοσοκομεία πρέπει να είναι «φειδωλά» στην χρήση του Π.Τ. αναγνωρίζοντας τα τρωτά σημεία του και την υποκειμενικότητα του.

2.5.2. Ο λόγος δημιουργίας του Παρατηρητηρίου Τιμών

Στο αρχικό στάδιο, τον Μάιο του 2010 η βάση δεδομένων του Παρατηρητηρίου Τιμών περιλάμβανε συνολικά 1.343 είδη τα οποία είχαν συνολική αξία ίση με 969.542,00€, η οποία μέχρι το Δεκέμβριο του 2010, μετά από σημαντικές μειώσεις τιμών λόγω της ύπαρξης του Παρατηρητηρίου Τιμών που επιτεύχθηκαν πάνω στα ίδια υλικά, μειώθηκε κατά 29,7% και διαμορφώθηκε στα 680.727,60€ συνολικά. [Γεωργακοπούλου Νίκη (2015)]

Καταρχάς, για να γίνει πιο κατανοητή η λειτουργία του Παρατηρητηρίου Τιμών καθώς και πως η εφαρμογή του συντέλεσε στην μείωση στις τιμές σε υλικά υγειονομικού τύπου ή όπως είναι γνωστά στον κλάδο, ιατροφαρμακευτικά προϊόντα, αξίζει να δούμε πως λειτουργεί και πρακτικά τι προσφέρει το Παρατηρητήριο Τιμών στην διαδικασία αγοραπωλησίας μεταξύ της προμηθεύτριας επιχείρησης και του νοσοκομείου που προβαίνει στην αγορά του νοσοκομειακού εξοπλισμού. Αρχικά, πριν την δημιουργία του Παρατηρητηρίου Τιμών οι προμηθεύτριες επιχειρήσεις πρόσφεραν υλικά σε τιμές τις οποίες έθεταν κατά βούλησιν, χωρίς να υπάρχει κάποιο τιμολογιακό υπόβαθρο ή πλαφόν.

Έτσι στην αγορά δεν υπήρχε κάποιο επίσημο τιμολογιακό όριο το οποίο οι συγκεκριμένες τιμές δεν μπορούσαν να ξεπεράσουν. Κατά αυτόν τον τρόπο, στην αγορά υπήρχαν πάρα πολλά προβλήματα με άμεση συνέπεια, πάνω από όλα, στον κρατικό προϋπολογισμό ο οποίος χρηματοδοτούσε τα δημόσια νοσοκομεία. Το πιο προφανές και ευδιάκριτο πρόβλημα που υπήρχε, ήταν τα τεράστια περιθώρια κέρδους που επωμίζονταν οι προμηθευτικές επιχειρήσεις καθώς οι προσφερόμενες τιμές τους στα νοσοκομεία ήταν κατά πολύ μεγαλύτερες συγκριτικά με τις τιμές κόστους τους. Φυσικά, εδώ αξίζει να τονιστεί, ότι αυτά τα υπέρογκα κέρδη προέρχονταν κατά βάση από τον κρατικό προϋπολογισμό με συνέπεια να γίνεται υπερ-σπατάλη δημοσίων κεφαλαίων και να μην επενδύονται χρήματα σε κρατικούς τομείς οι οποίοι πραγματικά πλήττονταν και έχριζαν σημαντικής βελτίωσης.

Ένα μείζονος σημασίας πρόβλημα που υπήρχε σε μία τέτοια αγορά πριν την εφαρμογή του Παρατηρητηρίου Τιμών ήταν ότι η αγορά χειραγωγούνταν από τις προμηθευτικές επιχειρήσεις είτε με την ύπαρξη ολιγοπωλίων είτε με την ύπαρξη μονοπωλίων στην αγορά. Αρχικά με την περίπτωση του ολιγοπωλίου, δύο ή και περισσότερες επιχειρήσεις μπορούσαν να συμμαχήσουν με το να μην συμμετάσχουν για παράδειγμα σε έναν δημόσιο διαγωνισμό δίνοντας προβάδισμα σε μία άλλη συνεργαζόμενη επιχείρηση η οποία θα χρέωνε το νοσοκομείο ένα υπέρογκο ποσό, εφόσον δεν υπήρχε και κανένα τιμολογιακό πλαφόν, επωμίζοντας κατά αυτόν τον τρόπο τεράστια κέρδη. Ως αποτέλεσμα, η αγορά είτε χειραγωγούνταν κατά το δοκούν από τις επιχειρήσεις που βρίσκονταν σε συμμαχία, με διαδοχικό τρόπο, είτε οι επιχειρήσεις “μοιράζονταν” τα κέρδη τους από τις πωλήσεις τους, δίνοντας διαδοχικά προβάδισμα η μία στην άλλη, έπειτα από μία «στημένες» αγοραπωλησίες μεγάλων κερδών.

Ωστόσο, στην περίπτωση του μονοπωλίου τα ποσά που κέρδιζαν οι επιχειρήσεις από τα νοσοκομεία άγγιζαν στην πραγματικότητα αστρονομικά νούμερα. Αρχικά για να καταλάβουμε πως μπορούσε να ανθίσει ένα μονοπώλιο στην αγορά αυτήν, αξίζει να δούμε τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούσε μια προμηθευτική επιχείρηση υλικών υγείας πριν την εφαρμογή του Π.Τ. Οι προμηθευτικές επιχειρήσεις υγείας στην Ελλάδα μέχρι και σήμερα έρχονται σε επικοινωνία και συνεννοούνται με μία κατασκευάστρια εταιρία στο εξωτερικό (στην Ελλάδα υπάρχουν πάρα πολύ λίγες κατασκευαστικές επιχειρήσεις ιατροτεχνολογικών προϊόντων και για αυτόν τον λόγο οι περισσότερες κατασκευαστικές εταιρείες βρίσκονται στο εξωτερικό) και προβαίνουν σε συμφωνία για να τις προμηθεύουν κατά αποκλειστικότητα με διάφορες ποσότητες υλικών, έτσι ώστε να παίρνουν μέρος σε δημόσιους διαγωνισμούς προμηθειών. Για να γίνει περισσότερο

αντιληπτό αυτό επιβάλλεται να αναφερθεί ότι όταν πραγματοποιείται μία τέτοια συμφωνία η κατασκευάστρια αλλοδαπή εταιρία χορηγεί την Ελληνική προμηθευτική επιχείρηση με ένα πιστοποιητικό το οποίο πιστοποιεί ότι η Ελληνική επιχείρηση είναι ο επίσημος και αποκλειστικός διανομέας της ξένης κατασκευάστριας εταιρίας στην Ελλάδα. Αξίζει εδώ να τονιστεί ότι σε δημόσιους διαγωνισμούς προμηθειών μπορούν να πάρουν μέρος μόνον επιχειρήσεις που κατέχουν αυτό το πιστοποιητικό αποκλειστικότητας και αυτό συμβαίνει διότι ειδικά για νοσοκομειακά υλικά μόνον οι επίσημοι διανομείς αποδεδειγμένα πληρούν τα απαραίτητα κριτήρια, όπως πληροφορίες σχετικά με τις κατάλληλες συνθήκες αποθήκευσης των υλικών, την εκπαίδευση για την λειτουργία των προσφερόμενων υλικών, κ.α. που τους παρέχουν οι «μητρικές» κατασκευάστριες εταιρίες του εξωτερικού. Έτσι μία επιχείρηση η οποία έχει στην κατοχή της μία οποιαδήποτε ποσότητα ιατροτεχνολογικών προϊόντων μίας ξένης κατασκευάστριας εταιρίας από την οποία δεν της έχει εκχωρηθεί το πιστοποιητικό αποκλειστικότητας, πρακτικά αυτή η ποσότητα δεν της χρησιμεύει σε δημόσιους διαγωνισμούς προμηθειών καθώς δεν μπορεί να την πουλήσει εφόσον δεν έχει στην κατοχή της το πιστοποιητικό αποκλειστικότητας της «μητρικής» κατασκευάστριας εταιρίας. Πάνω σε αυτό το σημείο φτάνουμε και στο ζητούμενο μας. Οι Ελληνικές επιχειρήσεις οι οποίες κατείχαν αυτά τα πιστοποιητικά αποκλειστικότητας των κατασκευαστριών εταιριών του εξωτερικού, όντας οι μόνιμοι οι οποίοι μπορούσαν να πουλήσουν επίσημα τα υλικά στην Ελλάδα, πριν την ύπαρξη του Παρατηρητηρίου Τιμών, χρέωναν αστρονομικά ποσά μην έχοντας κανέναν απολύτως περιορισμό. Σχετικά με αυτό, ιδίως στον κλάδο της υγείας ο οποίος είναι ένας αστείρευτος κλάδος καινοτομιών αυτές οι επιχειρήσεις «αποκλειστικότητας» που προμηθεύονταν τα εν λόγω καινοτόμα ιατροτεχνολογικά προϊόντα αποτελούσαν τον «κυρίαρχο» στην αγορά έχοντας αξιοσημείωτα κέρδη.

Τέλος, ένα ακόμα σημαντικό πρόβλημα που αμβλύθηκε με την ύπαρξη του Παρατηρητηρίου Τιμών ήταν τα εμπόδια τα οποία υπήρχαν στην αγορά απέναντι από τους νεοεισερχόμενους ιδιωτικούς φορείς παροχής υπηρεσιών υγείας. Αυτό συνέβη διότι, πριν την εφαρμογή του Παρατηρητηρίου Τιμών, πολλά ιδιωτικά νοσοκομεία δεν είχαν πρόσβαση στα ίδια υλικά που προμηθεύονταν τα αντίστοιχα δημόσια νοσοκομεία. Ο πρώτος λόγος για τον οποίο συνέβαινε κάτι τέτοιο ήταν διότι οι ελληνικές προμηθευτικές επιχειρήσεις προτιμούσαν να διακρατούν την ποσότητα των διαθεσίμων υλικών που είχαν στην αποθήκη τους αναμένοντας να πουλήσουν τα προϊόντα τους στα δημόσια νοσοκομεία στα οποία είχαν την δυνατότητα να τα πωλούν και σε πολύ υψηλότερη τιμή

λόγω της έλλειψης τιμολογιακών πλαφόν. Όπως ήταν φυσικό, τα ιδιωτικά νοσοκομεία μη έχοντας την υποστήριξη του κρατικού προϋπολογισμού που είχαν τα δημόσια νοσοκομεία, δεν μπορούσαν να ανταπεξέλθουν στα υπέρογκα ποσά που ζητούσαν οι ελληνικές προμηθευτικές επιχειρήσεις για τα προϊόντα τους. Ο δεύτερος λόγος της μη πρόσβασης στα ίδια υλικά από τα ιδιωτικά νοσοκομεία ήταν ότι οι προμηθευτικές επιχειρήσεις δεν μπορούσαν όπως είναι φυσικό να πωλούν τα ίδια υλικά στα ιδιωτικά νοσοκομεία με εκ διαμέτρου αντίθετες τιμές γιατί αν το μάθαιναν αυτό τα στελέχη των δημόσιων νοσοκομείων θα έκαναν μήνυση λόγω επιλεκτικής τιμολογιακής πολιτικής σε διάφορα τμήματα της αγοράς και λόγω κατάχρησης του δημοσίου κεφαλαίου. Πάνω σε αυτό, η μη πρόσβαση των ιδιωτικών νοσοκομείων στα ίδια υλικά με τα δημόσια νοσοκομεία, προξενούσε στα ιδιωτικά νοσοκομεία, όπως ήταν φυσικό, πάρα πολλές δυσκολίες και προβλήματα διότι πέραν από την μειωμένη ζήτηση που είχαν, πρακτικά οι υπηρεσίες παροχής υγείας των ιδιωτικών νοσοκομείων ήταν ριψοκίνδυνες για την υγεία των πολιτών καθώς η ποιότητα των εξαρτημάτων ήταν αμφισβητήσιμη και πάρα πολλά προϊόντα χρησιμοποιούνταν με αμφίβολα τελικά αποτελέσματα. Έτσι, τα δημόσια νοσοκομεία έχοντας τα πιο ποιοτικά υλικά στην διάθεση τους, σε συνδυασμό με τις δωρεάν στο κοινό υπηρεσίες υγείας απορροφούσαν το 90-95% του καταναλωτικού κοινού, με τα ιδιωτικά νοσοκομεία να έχουν ελάχιστη ζήτηση και επισκεψιμότητα. Η μη επισκεψιμότητα και η ελλειμματική ζήτηση των ιδιωτικών νοσοκομείων πέραν από την ανεργία και την έλλειψη θέσεων εργασίας είχε οδηγήσει και στην υπερβολική αναμονή ασθενών στα δημόσια νοσοκομεία με αποτέλεσμα να είναι δύσκολο να διαχειριστούν τα δημόσια νοσοκομεία τον υπέρογκο αριθμό ασθενών που είχαν και να αποτελέσει επιτακτική ανάγκη όσο ποτέ άλλοτε να αποσυμφορηθεί η κατάσταση στα δημόσια νοσοκομεία.

Όπως γίνεται αντιληπτό, το Παρατηρητήριο Τιμών πέραν από την μεγάλη σπατάλη κρατικών κεφαλαίων εξάλειψε και τα εμπόδια εισόδου που υπήρχαν στην αγορά υγείας απελευθερώνοντας την αγορά και βοηθώντας την να βρει μια νέα και πιο βιώσιμη ισορροπία. Παράλληλα έδωσε την δυνατότητα να γίνει πολύ καλύτερη διαχείριση κρατικών πόρων και να βελτιωθούν διάφοροι τομείς της κοινωνίας οι οποίοι πλήττονταν, αποδεσμεύοντας μεγάλα κρατικά κεφάλαια.

2.5.3. Το Παρατηρητήριο Τιμών: Συμπεράσματα

Με την λειτουργία του Π.Τ., μετά από την δεκάμηνη λειτουργία του στην Ε.Π.Υ. επιτεύχθηκε η ανάρτηση παραπάνω από 18.000 ειδών τα οποία αντιστοιχήθηκαν με τις ανώτατες εμπορικές τιμές τους, με σαφείς και ποιοτικές τεχνικές προδιαγραφές και μία ενιαία κωδικοποίηση, σύμφωνα με τις διεθνείς ονοματολογίες CPV και GMDN, τη γενική λογιστική και το δημόσιο λογιστικό. Αξίζει να σημειωθεί, ότι στο διάστημα αυτό εκτιμάται ότι ο μέσος όρος μείωσης των τιμών, που επιτεύχθηκε στην αγορά ιατροφαρμακευτικών υλικών ήταν περίπου 40% σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη. [Γεωργακοπούλου Νίκη (2015)]

Έχοντας τονίσει τόσο τα θετικά όσο και τα αρνητικά στοιχεία του Π.Τ., είναι πλέον ευδιάκριτο ότι το Π.Τ. αποτελεί την κατεξοχήν βάση δεδομένων από την οποία τα νοσοκομεία και οι προμηθευτικές επιχειρήσεις μπορούν να βλέπουν τις ανώτατες τιμές πάνω από τις οποίες δεν μπορούν να προσφέρονται ιατροφαρμακευτικά προϊόντα. Ωστόσο, όπως προαναφέρθηκε πρέπει να τονιστεί ότι το Π.Τ. δεν αποτελεί μία αντικειμενική πλατφόρμα πάνω στην οποία μπορεί να γίνει γόνιμη σύγκριση τιμών καθώς το Π.Τ. όπως αναλύθηκε και παραπάνω δεν λαμβάνει υπόψιν ζωτικής σημασίας εκφάνσεις της οικονομίας καθώς και συγκεκριμένα τεχνικά χαρακτηριστικά υλικών. Έτσι το Π.Τ., αυτό που μπορεί να κάνει είναι απλώς να προσφέρει ένα τελείως βασικό και μη δόκιμο τιμολογιακό πλαφόν χωρίς ωστόσο να επικεντρώνεται είτε στην εικόνα που υπάρχει στην οικονομία και στην αγορά είτε σε συγκεκριμένες τεχνικές προδιαγραφές τις οποίες πληροί το εκάστοτε προσφερόμενο νοσοκομειακό υλικό.

2.6. Νόμος 3861/2010: Το πρόγραμμα Διαύγεια

Το 2010 παράλληλα με την λειτουργία του Παρατηρητηρίου Τιμών δημιουργείται και μπαίνει σε εφαρμογή με το νόμο 3861/2010 (ΦΕΚ112/Α'/13-7-2010) το Πρόγραμμα Διαύγεια ή Πρόγραμμα *Διαύγεια*. Στην πλατφόρμα του Προγράμματος Διαύγεια αναρτώνται αποφάσεις διοικητικού και οικονομικού περιεχομένου από όλους τους Δημόσιους φορείς καθώς και τα ΝΠΔΔ (Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου) και ΝΠΙΔ (Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου), τα οποία εποπτεύονται και χορηγούνται σε σταθερή βάση από το Δημόσιο.

Σύμφωνα με τον επίσημο διαδικτυακό ιστότοπο του Διαύγεια: «Το πρόγραμμα Διαύγεια στοχεύει στην επίτευξη της μέγιστης δυνατής δημοσιότητας της κυβερνητικής πολιτικής και της διοικητικής δραστηριότητας, την διασφάλιση της διαφάνειας και την εμπέδωση της υπευθυνότητας και της λογοδοσίας από την πλευρά των φορέων άσκησης

της δημόσιας εξουσίας. Από τον Οκτώβριο 2010 αναρτώνται σε ένα σημείο στο διαδίκτυο όλες οι αποφάσεις πράξεων των κυβερνητικών και διοικητικών οργάνων, λαμβάνοντας ειδική μέριμνα για τις πράξεις που αφορούν στην εθνική άμυνα και σε ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα. Σήμερα στο πρόγραμμα Διαύγεια είναι ενταγμένοι 3.660 φορείς του στενού και ευρύτερου δημόσιου τομέα και των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού, ενώ έχουν αναρτηθεί περισσότερες από 11.500.000 πράξεις.»

Ο νόμος, με τον οποίο εισάγεται η υποχρέωση ανάρτησης των νόμων, των κανονιστικών πράξεων και εν γένει των πάσης φύσεως επίσημων πράξεων και αποφάσεων των κυβερνητικών και διοικητικών οργάνων στο Διαδίκτυο, στοχεύει στην επίτευξη της μέγιστης δυνατής δημοσιότητας και διαφάνειας της κυβερνητικής πολιτικής και της διοικητικής δράσης. Κάτι τέτοιο ήταν μία πολύ σημαντική προσθήκη, καθώς η ευρεία δημοσιότητα των πάσης φύσεως πράξεων και η ανοικτή πρόσβαση στην πληροφορία που εξασφαλίζουν τα σύγχρονα μέσα διαδικτυακής επικοινωνίας διασφαλίζουν τη διαφάνεια της κρατικής δράσης, με συνέπεια στην υπευθυνότητα, την ευθύνη, την λογοδοσία και την πλήρη διαφάνεια από την πλευρά των φορέων άσκησης της δημόσιας εξουσίας. Συνεπακόλουθα, επιτυγχάνεται η τήρηση της νομιμότητας, η καλή λειτουργία της χρηστής Δημόσιας Διοίκησης, καθώς επίσης, για πρώτη φορά, γίνεται σημαντικά πιο φιλική προς το ευρύ ενδιαφερόμενο κοινό η διαδικασία ενημέρωσης και πληροφόρησης.

Ο νόμος όριζε ότι υποχρέωση δημοσίευσης είχαν τα κυβερνητικά όργανα, οι φορείς του στενού και του ευρύτερου δημόσιου τομέα, οι Ανεξάρτητες Αρχές, όπως επίσης και οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού.

Η ευρεία διαδικτυακή δημοσιότητα που ήρθε σε ισχύ από τον Νόμο 3861/2010 ενίσχυσε τις δυνατότητες των πολιτών να απολαύσουν και να ασκήσουν τα συνταγματικά κατοχυρωμένα δικαιώματά τους. Δίνεται απλόχερα η δυνατότητα στους πολίτες, να εξασκήσουν το δικαίωμα πληροφόρησης αλλά και τα συνταγματικά κατοχυρωμένα δικαιώματα τα οποία εξαρτώνται από την πληροφόρηση αυτή, όπως το δικαίωμα ανάπτυξης της προσωπικότητας, της συμμετοχής στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή, αλλά και το δικαίωμα συμμετοχής στην ευρεία Κοινωνία της Πληροφορίας.

Ο κάθε πολίτης έτσι μπορεί να έχει πρόσβαση, μέσω ενός διαδικτυακού ιστότοπου, στο ευρύ σύνολο των νόμων και των αποφάσεων που εκδίδουν οι πάσης φύσεως δημόσιοι φορείς. Κατά αυτόν τον τρόπο μέσω του ενιαίου προγράμματος «Διαύγεια», το οποίο

συντονίζεται από το Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης & Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης δίνεται πρόσβαση σε κάθε ενδιαφερόμενο ανά πάσα στιγμή σε πάσης φύσεως δημόσιες πράξεις και αποφάσεις .

Σε αυτό το σημείο επιβάλλεται να αναφερθεί, ότι η ύπαρξη της υποχρέωσης ανάρτησης των πράξεων και αποφάσεων στο Διαδίκτυο, σε καμία περίπτωση δεν υποκαθιστά το σύστημα δημοσίευσης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ή άλλες μορφές δημοσιότητας που προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία (όπως π.χ. ανάρτηση σε κοινοτικό κατάστημα, δημοσίευση στον τύπο κ.α.).

Οι ρυθμίσεις του νόμου 3861/2010 ενισχύουν και συμπληρώνουν το σύστημα αυτό, προκειμένου η διαδικτυακή δημοσιότητα και η ανάρτηση όλων των αποφάσεων ανά φορέα, να διευκολύνει τους πολίτες στη γνώση και στην αναζήτηση του περιεχομένου των αναρτημένων πράξεων. Έτσι, για τον λόγο αυτό και λαμβάνοντας υπόψη ότι σημαντικός αριθμός των πολιτών δεν είναι πλήρως εξοικειωμένος με τις νέες τεχνολογίες πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών, πρέπει η οργάνωση της ανάρτησης των πράξεων καθώς και η αναζήτηση των πάσης φύσεως αποφάσεων να γίνεται με τρόπο απλό, κατανοητό και εν γένει φιλικό προς τους χρήστες. Ο πολίτης πρέπει να μπορεί να αναζητά και να ενημερώνεται με τις σχετικές πληροφορίες χωρίς να απαιτούνται ιδιαίτερες γνώσεις, ανεπτυγμένες υπολογιστικές ικανότητες και χωρίς να γνωρίζει ο χρήστης απαραίτητα τη δομή και τις αρμοδιότητες κάθε υπηρεσίας.

Οι αποφάσεις των διαφόρων φορέων έκτοτε, δεν εκτελούνται αν πρώτα δεν αναρτηθούν στον δικτυακό τόπο diavgeia.gov.gr. Με την ολοκλήρωση της ανάρτησης η κάθε απόφαση αποκτά έναν μοναδικό αριθμό, τον *Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης (ΑΔΑ)*, ο οποίος την πιστοποιείται όχι μόνο ως μια αναρτημένη δημόσια απόφαση αλλά και ως μία νομικά συμμορφούμενη απόφαση. Ο αριθμός ΑΔΑ είναι η ταυτότητα της κάθε αναρτημένης πράξης, την οποία και ακολουθεί εφεξής. Ο ΑΔΑ που παράγεται αλγοριθμικά με βάση την ημερομηνία καταχώρισης, το φορέα έκδοσης και τον αύξοντα αριθμό πράξης του φορέα, εγγράφεται αυτόματα σε κάθε σελίδα του εγγράφου που αναρτάται. Επομένως, δεν μπορούν να υπάρχουν δύο ΑΔΑ για μια πράξη και όταν μια πράξη για κάποιο λόγο ακυρώνεται ο ΑΔΑ της καθίσταται ανενεργός και παραμένει αχρησιμοποίητος.

Το πρόγραμμα «Διαύγεια», το οποίο δημιουργήθηκε και ξεκίνησε την λειτουργία του το 2010, τέσσερα χρόνια αργότερα «ανακατασκευάστηκε», προκειμένου να αντέξει τον ολοένα και αυξανόμενο όγκο των δημόσιων εγγράφων που ολοένα και περισσότερο δέχονταν. Το 2017 σε στοιχεία που δημοσιεύτηκαν στον ημερήσιο τύπο, 82.354 υπάλληλοι είχαν δικαίωμα ανάρτησης αποφάσεων, και σε 4.637 φορές είχαν αναρτηθεί περισσότερες από 20.000 αποφάσεις την ημέρα, με τον συνολικό αριθμό τους να είχε φτάσει αισίως τις 26,6 εκατομμύρια δημόσιες αναρτημένες αποφάσεις σε διάστημα επτά ετών.[Ειρήνη Μπρά (2017)]

Το Πρόγραμμα Διαύγεια, μέσα σε επτά χρόνια λειτουργίας κατάφερε κάτι που φάνταζε αδιανόητο πριν από μια δεκαετία, έδωσε στον πολίτη την πλήρη εικόνα για το πώς λειτουργεί ο κρατικός μηχανισμός και εξάλειψε την αδιαφάνεια και την πιθανότητα να λαμβάνονται αποφάσεις «εν κρυπτώ», καθώς πλέον κάθε απόφαση που δεν αναρτάται στη Διαύγεια δεν έχει ισχύ (εκτός κι αν είχε δημοσιευτεί σε ΦΕΚ – Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, κάτι το οποίο στην σημερινή εποχή έχει καταργηθεί). [Ειρήνη Μπρά (2017)]

Ωστόσο, υπάρχουν μερικά τμήματα της λειτουργίας του Δημοσίου τα οποία μένουν εκτός του προγράμματος Διαύγεια, χωρίς όμως να αφορούν σε απόρρητα έγγραφα (όπως τμήματα από τα οποία θίγεται η εθνική ασφάλεια κ.α.). Για παράδειγμα, το ΤΑΙΠΕΔ (Ταμείο Αξιοποίησης της Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου) και το Υπερταμείο, δεν έχουν την υποχρέωση ανάρτησης στο διαδίκτυο των αποφάσεων τους, με αποτέλεσμα η λειτουργία τους να μην είναι δημόσια και ευρέως προσβάσιμη. Όμως υπάρχουν και περιπτώσεις φορέων που, ενώ έχουν την υποχρέωση ανάρτησης, ορισμένα τμήματά τους εξαιρούνται ύστερα από γνωμοδότηση των νομικών τους τμημάτων. Ένα τέτοιο

παράδειγμα είναι και οι Επιθεωρητές Περιβάλλοντος, που δεν αναρτούν δημοσίως ούτε τις πράξεις βεβαίωσης παράβασης ούτε τα πρόστιμα τα οποία επιβάλλουν.

Με μία αναβάθμιση που έγινε το 2014 στο πρόγραμμα Διαύγεια, λύθηκαν πολλά προβλήματα. Για παράδειγμα, τα πρώτα χρόνια έβλεπε κανείς ΑΦΜ εταιρειών “99999...” γιατί πολλές φορές ο υπάλληλος δεν είχε την διάθεση να τα περάσει στο σύστημα. Επιπρόσθετα, οι φορείς “παίζουν” συχνά με τον τύπο της απόφασης, μπορεί δηλαδή μια προκήρυξη διαγωνισμού να την “ανεβάσουν” σε άσχετη κατηγορία αποφάσεων, με αποτέλεσμα να δυσκολεύονται οι ενδιαφερόμενοι χρήστες να την αντιληφθούν και να την εντοπίσουν. Επιπρόσθετα, ένα άλλο φαινόμενο το οποίο έχει παρατηρηθεί είναι ότι μπορεί να καταχωρούνται εντολές πληρωμής οι οποίες δεν έχουν ονόματα συμβαλλόμενων, αλλά κωδικούς που προέρχονται από το εσωτερικό αρχείο των ιδρυμάτων τα οποία αφορά η εντολή πληρωμής. Όμως, κατά αυτόν τον τρόπο είναι πολύ δύσκολο να αντιληφθεί κάποιος σε ποιόν θα πρέπει να γίνει η κατάθεση για την αποπληρωμή. [Στεργίου Ανδρέας Β., (2015)]

Ένα άλλο μείζον ζήτημα είναι οι χρόνοι ανάρτησης των προκηρύξεων διαφόρων διαγωνισμών, καθώς έχει τύχει να πραγματοποιηθεί ανάρτηση προκήρυξης διαγωνισμού, αφού έχει λήξει η προθεσμία υποβολής προσφορών και έχει παρέλθει η λήξη του διαγωνισμού. Έπειτα, μεγάλα εκπαιδευτικά ιδρύματα έχουν αυτοματοποιημένα συστήματα και κάνουν μαζικές αναρτήσεις εκατοντάδων αποφάσεων στη Διαύγεια, με αποτέλεσμα να γίνονται μεγάλα λάθη εκ παραδρομής λόγω του τεράστιου όγκου των αναρτημένων αποφάσεων. Ωστόσο, πρέπει να τονιστεί ότι η Διαύγεια έχει βελτιωθεί πολύ τα τελευταία χρόνια και οι περιπτώσεις αυτές είναι ολοένα και λιγότερες. Έτσι κεντρικά, στο υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης, την ευθύνη για τον έλεγχο και την άρτια λειτουργία της Διαύγειας αναλαμβάνει μια ομάδα τεσσάρων υπαλλήλων, οι οποίοι ειδικεύονται στους υπολογιστές καθώς και στην μηχανογράφηση ηλεκτρονικών συστημάτων.

Συμπερασματικά, μέσω των συστημάτων της Διαύγειας ελέγχονται πλέον πολλά πεδία, στις αναρτημένες δημόσιες αποφάσεις πραγματοποιώντας έτσι πολλαπλούς ελέγχους και διορθώνοντας πολλές παραλείψεις σε ήδη υπάρχουσες και εκλεγμένες αποφάσεις. Για παράδειγμα, και σχετικά με τα ανωτέρω λανθασμένα ΑΦΜ που αναφέρθηκαν ότι αναρτώνται, πλέον όλα τα ΑΦΜ αντιπαραβάλλονται με το Taxisnet, και έτσι σε περίπτωση λανθασμένου ΑΦΜ παγώνει όλη η διαδικασία ανάρτησης ειδοποιώντας τον χρήστη που θέλει να πραγματοποιήσει την εκάστοτε δημοσίευση να επαναπροσδιορίσει το ΑΦΜ που έχει εισάγει. Επιπλέον, ένας ακόμα διορθωτικός

μηχανισμός της Πλατφόρμας Διαύγεια είναι το ότι πλέον επιτρέπεται να αναρτώνται αρχεία μόνο σε μορφή PDF, και αυτό γίνεται λόγω του ότι τα αναρτημένα αρχεία είναι πρώτον εύκολα αναγνώσιμα και δεύτερον λόγω του ότι δεν επιτρέπεται να έχει ο λήπτης της προσφοράς την δυνατότητα να τροποποιεί τα υποβληθέντα αρχεία που έχει επισυνάψει ο κάθε συμμετέχων στον διαγωνισμό, διασφαλίζοντας κατά αυτόν τον τρόπο την διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης σε δημόσιους διαγωνισμούς.

Τέλος, με τις περεταίρω τροποποιήσεις που επέφερε ο Ν. 4210/2013 στο πρόγραμμα Διαύγεια αρκεί η επίκληση του ΑΔΑ για την αυτεπάγγελτη αναζήτηση των αναρτημένων πράξεων, τόσο κατά τη διεκπεραίωση υποθέσεων των πολιτών όσο και κατά την επικοινωνία μεταξύ των εκάστοτε φορέων.

2.6.1. Τα προβλήματα και η πραγματική λειτουργία του προγράμματος Διαύγεια

Ωστόσο, σε αυτό το σημείο καθίσταται αναγκαίο να τονιστεί ότι είναι εύκολο να δει κανείς ότι το Πρόγραμμα Διαύγεια δεν αποτελεί την κολυμβήθρα του Σιλωάμ. Χαρακτηριστικά, στο πρόγραμμα Διαύγεια υπάρχουν αποφάσεις που «ανεβαίνουν» με καθυστερήσεις ημερών ή ακόμα και μηνών. Επίσης, αναρτώνται αποφάσεις οι οποίες έχουν εσφαλμένες δομές και ελλιπή στοιχεία, καθώς λείπουν τα βασικά έγγραφα που θα έπρεπε να συνοδεύουν τις εν λόγω αποφάσεις. Πάνω σε αυτό, δημοσιεύονται αποφάσεις, οι οποίες δεν είναι τίποτε άλλο παρά άτυπες «φωτογραφίες» εγγράφων, οι οποίες φυσικά δεν μπορούν να «ανιχνευθούν» ηλεκτρονικά. Όπως προαναφέρθηκε και προηγουμένως υπάρχουν φορείς και νομικά πρόσωπα του Δημοσίου Δικαίου που σύμφωνα με νόμο ή με γνωμοδοτήσεις των νομικών τους τμημάτων, εξαιρούνται από το Πρόγραμμα Διαύγεια, με αποτέλεσμα οι πληροφορίες τέτοιων οργανισμών να «κόβονται» από το πρόγραμμα λόγω προσωπικών δεδομένων, με αποτέλεσμα τέτοιοι οργανισμοί να λειτουργούν σχεδόν εξ ολοκλήρου στο «σκοτάδι». Πιο συγκεκριμένα, οι οργανισμοί αυτό λειτουργούν με εντολές προμήθειας απευθείας ανάθεσης, μη δίνοντας την δυνατότητα να συμμετάσχουν στα αιτήματα προμήθειας τους ευρέως πολλοί προμηθευτές καθώς αναθέτουν σε πολύ συγκεκριμένους προμηθευτές μεγάλες προμήθειες δημιουργώντας έτσι μονοπωλιακές συνθήκες. Επομένως, είναι ευδιάκριτο ότι παρά την γενική στήριξη της οποίας έχει τύχει η Διαύγεια, το Δημόσιο και ο ευρύτερος δημόσιος τομέας συχνά ανακαλύπτουν τρόπους να παρακάμψουν την λειτουργία της ή να την υποβαθμίσουν, άλλοτε από άγνοια και άλλοτε από πρόθεση.

Παραπάνω, όπως προαναφέραμε το πρόγραμμα Διαύγεια δεν αποτελεί ένα ιδανικό πληροφοριακό σύστημα χωρίς λάθη και ελλείψεις. Πάνω σε αυτό, καθίσταται εύχρηστο να δούμε μερικά βοηθητικά παραδείγματα, ως προς τα συνήθη λάθη τα οποία λαμβάνουν χώρα σε ένα τέτοιο πρόγραμμα:

1) Είναι σύνηθες πολλές αποφάσεις να αναρτώνται με καθυστέρηση στη Διαύγεια. Το διάστημα αυτό μπορεί να ποικίλλει από 5-10 ημέρες έως και μήνες (σπανιότερα βέβαια). Η πρακτική αυτή δημιουργεί διάφορα μείζοντα ζητήματα: για παράδειγμα, μια απόφαση μπορεί να γίνει γνωστή ετεροχρονισμένα, ενδεχομένως αφού έχει εφαρμοστεί (παρότι τυπικά δεν επιτρέπεται). Έτσι με την ετεροχρονισμένη ανάρτηση των διαγωνισμών δεν δίνεται η δυνατότητα να πάρουν μέρος μία μερίδα προμηθευτών και έτσι αποκλείονται πολλοί συμμετέχοντες λόγω ελλειμματικής πληροφόρησης.

2) Υπάρχουν σε πολλές περιπτώσεις αποφάσεις που αναρτώνται με ελλιπή στοιχεία. Για παράδειγμα, οι αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου μεγάλης εταιρείας ύδρευσης, αναφέρουν ότι το διοικητικό συμβούλιο έλαβε υπόψη μια εισήγηση και αποφάσισε ομόφωνα την έγκρισή της. Μόνον που η εισήγηση δεν αναρτάται στην Διαύγεια. Όλοι οι οργανισμοί σε μία τέτοια περίπτωση είναι υποχρεωμένοι να αναρτούν τέτοιου είδους εισηγήσεις για να υπάρχει δημοσιότητα και η απαραίτητη διαφάνεια. Ομοίως σε αποφάσεις έγκρισης περιβαλλοντικών όρων τους οποίους πρέπει να πληρούν οι εκάστοτε οργανισμοί δεν επισυνάπτονται χάρτες ή άλλα κρίσιμα έγγραφα και στοιχεία τα οποία βοηθούν στην σωστή κατανόηση ενός έργου. Σε αυτό το σημείο και με αφορμή αυτό, καθίσταται αναγκαίο να τονιστεί, ότι η Διαύγεια πέτυχε λόγω της απλότητας της. Όμως δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η Διαύγεια είναι ένας οργανισμός αποκεντρωμένος τόσο τεχνικά όσο και θεσμικά. Επομένως ο κάθε φορέας είναι ολοκληρωτικά υπεύθυνος για τις αναρτήσεις που ο ίδιος πραγματοποιεί στην πλατφόρμα της Διαύγεια. Αυτό δεν σημαίνει ότι είναι στη διακριτική του ευχέρεια αν θα αναρτήσει μια απόφαση ή όχι, καθώς αν δεν αναρτηθεί μία επίσημη απόφαση, ως εκ τούτου δεν θα ισχύει και συνεπακόλουθα δεν θα μπορεί να διεξαχθεί επίσημα. Ως προς τους χρόνους της ανάρτησης, και λαμβάνοντας υπόψιν την κριτική που έχει δεχθεί ανά τα χρόνια το πρόγραμμα Διαύγεια, θα μπορούσαν τεχνικά να “κοπούν” οι καθυστερημένες αναρτήσεις. Ωστόσο, αυτό θα σήμαινε ότι η απόφαση θα έπρεπε να περάσει και πάλι από όλα τα στάδια μέχρι την απόφαση και την υπογραφή της, οπότε το πρόβλημα που θα δημιουργηθεί εν τέλει θα είναι μεγαλύτερο και πρακτικά πιο δύσκολα διαχειρίσιμο. Έτσι, οφείλουμε να κρατήσουμε μια σχετική «ισορροπία».

3) Οι αποφάσεις που αναρτώνται στη Διαύγεια πρέπει να έχουν μια συγκεκριμένη μορφή τύπου αρχείων pdf. Τέτοιου είδους περιορισμοί εγκαταστάθηκαν στην Δι@υγεια δεσμεύοντας τους εκάστοτε χρήστες μετά το 2014, που αναβαθμίστηκε η Δι@ύγεια, καθώς παλαιότερα τύχαινε φορείς να αναρτούν σκαναρισμένα ή ακόμα και επίσημα έγγραφα με την μορφή φωτογραφιών. Ωστόσο, η αιτία για τέτοιου είδους λάθη δεν είναι πάντα αθώα καθώς το περιεχόμενο των εγγράφων που έχουν μία μορφή φωτογραφίας δεν «διαβάζονται» σε μια αναζήτηση, και επομένως κατά αυτόν τον τρόπο οι πληροφορίες χάνονται μέσα στην λαοθάλασσα άπειρων αποφάσεων που «ανεβαίνουν» στη Διαύγεια. Για να γίνει περισσότερο αντιληπτό το πρόβλημα που δημιουργείται με τα έγγραφα φωτογραφιών δεν μπορεί κάποιος χρήστης να κάνει αναζήτηση έναν Διαγωνισμό στην Διαύγεια εισάγοντας το θέμα/τίτλο του Διαγωνισμού ή ακόμα και άλλα περεταίρω στοιχεία της διακήρυξης, καθώς σε ένα αναρτημένο έγγραφο φωτογραφίας κανένα από αυτά τα στοιχεία δεν είναι ευανάγνωστα και αντιληπτά από το πρόγραμμα, με αποτέλεσμα τέτοιου είδους αναρτημένα αρχεία, παρότι έχουν δημοσιευθεί, στην πράξη μένουν στην αφάνεια.

2.7. Νόμος 4281/2014

Το 2014, ο Νόμος 4281 ενσωμάτωσε στην ελληνική νομοθεσία τις οδηγίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου οι οποίες έπρεπε να υιοθετηθούν και αφορούσαν τους δημόσιους διαγωνισμούς προμηθειών δεσμεύοντας όλα τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι οδηγίες αυτές ήταν οι εξής:

1) Η Οδηγία 2004/18/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 31ης Μαρτίου 2004 «Περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών».

2) Η Οδηγία 2004/17/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 31ης Μαρτίου 2004, «περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών».

3) Η Οδηγία 2005/51/EK της Επιτροπής της 7ης Σεπτεμβρίου 2005 για την τροποποίηση του παραρτήματος XX της Οδηγίας 2004/17/EK και του παραρτήματος VIII της Οδηγίας 2004/18/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί δημοσίων συμβάσεων.

4) Η Οδηγία 2005/75/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Νοεμβρίου 2005 για την διόρθωση της Οδηγίας 2004/18/EK «Περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών».

5) Η Οδηγία 89/665/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21ης Ιουνίου 1989 και την Οδηγία 92/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 25ης Φεβρουαρίου 1992, όπως τροποποιήθηκαν με την Οδηγία 2007/66/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2007.

Πάραυτα, αυτό που πρέπει να κρατήσουμε είναι ότι από την 01-07-2016 ο ισχύον Νόμος ο οποίος έχει χαρτογραφήσει και καθορίσει σε έναν πολύ μεγάλο βαθμό τις διαδικασίες που ακολουθούνται μέχρι και σήμερα στους δημόσιους διαγωνισμούς προμηθειών είναι ο Ν.4412/2016.

2.8. Νόμος 4412/2016

Το 2016 ψηφίστηκε ο νόμος 4412 (ΦΕΚ Α' 147/08-08-2016) περί δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών δυνάμει του οποίου ενσωματώθηκαν στην ελληνική έννομη τάξη οι οδηγίες 2014/24/ΕΕ, 2014/25/ΕΕ, καθώς και η οδηγία 89/665/ΕΟΚ. Ο νόμος αποτελείται από 379 άρθρα, τα οποία καλύπτουν λεπτομερώς όλα τα στάδια λειτουργίας των δημόσιων διαγωνισμών, από τις προϋποθέσεις συμμετοχής τις οποίες θέτουν οι εκάστοτε οικονομικοί φορείς μέχρι και τη δικαστική προστασία που έχουν οι εν λόγω συμμετέχοντες φορείς κατά το διαγωνιστικό στάδιο μέχρι και την υπογραφή της σύμβασης με την Αναθέτουσα Αρχή.

Ο νόμος 4412/2016 καταρχάς οριοθετεί αναλυτικά κάποιους βασικούς καθώς κανόνες και σε ποιες περιπτώσεις και περιστάσεις ο Νόμος ισχύει. Έτσι ο Νόμος ισχύει:

1) για τις διαδικασίες προγραμματισμού, σύναψης δημοσίων συμβάσεων και διαγωνισμών μελετών (ανεξαρτήτως του κατά πόσον τα έργα, τα αγαθά ή οι υπηρεσίες προορίζονται για την εξυπηρέτηση ενός σκοπού δημοσίου συμφέροντος)

2) για τις διαδικασίες προγραμματισμού και σύναψης συμβάσεων και τους διαγωνισμούς μελετών (σε πρώην εξαιρούμενους τομείς όπως π.χ. στο φυσικό αέριο, την θερμότητα, τον ηλεκτρισμό, την ύδρευση, τις μεταφορές, τους λιμένες, τα ταχυδρομεία, τις πάσης φύσεως εξορύξεις, κ.λ.π.)

3) για τη διακυβέρνηση και την διοίκηση που ασκείται από τις αναθέτουσες αρχές και τους εκάστοτε αναθέτοντες φορείς

4) για την έννομη προστασία όλων των εμπλεκόμενων μερών κατά τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων.

2.8.1. Νόμος 4412/2016: Ορισμοί

Ο Νόμος 4412/2016 όρισε έναν αναλυτικό κατάλογο με επίσημους ορισμούς οι οποίοι καθόρισαν τον ρόλο, τα καθήκοντα και την σημασία όλων των εμπλεκόμενων μερών σε ένα δημόσιο διαγωνισμό. Επιγραμματικά στον Νόμο 4412/2016 ορίζονται τα εξής:

- ✓ Οι Αναθέτουσες Αρχές
- ✓ Οι Κεντρικές Κυβερνητικές Αρχές(ΚΚΑ)
- ✓ Οι Μη-Κεντρικές Αναθέτουσες Αρχές
- ✓ Οι Οργανισμοί Δημοσίου Δικαίου
- ✓ Οι Δημόσιες Συμβάσεις ή Συμβάσεις Έργων, Υπηρεσιών και Προμηθειών
- ✓ Οι Δημόσιες Συμβάσεις Έργων ή Συμβάσεις Έργων
- ✓ Ο ορισμός του «Έργου»
- ✓ Οι Δημόσιες Συμβάσεις Προμηθειών ή Συμβάσεις Προμηθειών
- ✓ Οι Δημόσιες Συμβάσεις Παροχής Υπηρεσιών ή Συμβάσεις Υπηρεσιών
- ✓ Ο ορισμός μίας Συμφωνίας - Πλαισίου
- ✓ Ο ορισμός του Οικονομικός Φορέας
- ✓ Ο ορισμός του «Προσφερών»
- ✓ Ο ορισμός του «Υποψηφίου»
- ✓ Ο ορισμός του Εγγράφου Διαδικασίας Σύναψης της Σύμβασης ή του Εγγράφου

της Σύμβασης

- ✓ Οι Κεντρικές Δραστηριότητες Αγορών
- ✓ Οι Επικουρικές Δραστηριότητες Αγορών
- ✓ Η Κεντρική Αρχή Αγορών (ΚΑΑ)
- ✓ Οι Εθνικές Κεντρικές Αρχές Αγορών (ΕΚΑΑ)
- ✓ Ο ορισμός του Παρόχου Υπηρεσιών Διαδικασιών Σύναψης Συμβάσεων» ή

Παρόχου Σύναψης Συμβάσεων

- ✓ Οι ορισμοί του τι σημαίνει «γραπτώς» και τι σημαίνει «εγγράφως»
- ✓ Ο ορισμός του «Ηλεκτρονικού Μέσου»
- ✓ Ο ορισμός του «Κύκλου Ζωής»
- ✓ Ο ορισμός των «Διαγωνισμών Μελετών»
- ✓ Ο ορισμός της «Καινοτομίας»

- ✓ Ο ορισμός του «Σήματος» και της «Απαίτησης» ή «Απαίτησης Σήματος»
- ✓ Ο ορισμός των «Κατώτατων Ορίων»
- ✓ Οι Δημόσιες Συμβάσεις άνω των Ορίων ή Συμβάσεις άνω των Ορίων
- ✓ Οι Δημόσιες Συμβάσεις κάτω των Ορίων ή Συμβάσεις κάτω των Ορίων
- ✓ Ο ορισμός του «Συνοπτικού Διαγωνισμού»
- ✓ Ο ορισμός της «απευθείας ανάθεσης»
- ✓ Ο ορισμός του «Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ)»

- ✓ Οι Χρήστες του ΕΣΗΔΗΣ
- ✓ Ο ορισμός του «Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ)»

- ✓ Ο ορισμός της «Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων» ή «Αρχής»
- ✓ Ο ορισμός του «Κράτους-Μέλους»
- ✓ Ο ορισμός της «Τρίτης Χώρας»
- ✓ Ο ορισμός της «Ένωσης»
- ✓ Ο ορισμός της «Επιτροπής»
- ✓ Ο ορισμός της «Σ.Δ.Σ.» (Συμφωνία Δημοσίων Συμβάσεων)
- ✓ Ο ορισμοί του «Δημόσιου Τομέα», της «Γενικής Κυβέρνησης», καθώς και της «Κεντρικής Κυβέρνησης»
- ✓ Ο ορισμός του «Συμφωνητικού»
- ✓ Ο ορισμός του «Ανάδοχου» ή «Εργολήπτη» ή «Μελετητή» ή «Προμηθευτή» ή «Παρόχου Υπηρεσιών»

Επιπρόσθετα, όταν πρόκειται για περιπτώσεις προμηθειών έργων από τον Ν.4412/2016 ορίζονται αναφορικά τα εξής:

- ✓ Ο ορισμός του «Κύριου του Έργου» ή «Εργοδότη»
- ✓ Ο Φορέας Κατασκευής του Έργου
- ✓ Ο ορισμός της «Προϊστάμενης Αρχής»
- ✓ Η Διευθύνουσα Υπηρεσία ή Επιβλέπουσα Υπηρεσία
- ✓ Ο ορισμός του «Τεχνικού Συμβουλίου»
- ✓ Ο ορισμός της «Επιτελεστικότητα»
- ✓ Ο ορισμός του «Κύριου του Έργου»
- ✓ Ο ορισμός του «Εργοδότη»
- ✓ Η Διευθύνουσα Υπηρεσία
- ✓ Ο ορισμός του «Τεχνικού Συμβουλίου»

- ✓ Ο ορισμός του «Φυσικού Αντικειμένου»
- ✓ Η Προ-εκτιμώμενη Αμοιβή
- ✓ Ο ορισμός της «Συμβατικής Αμοιβής»
- ✓ Ο ορισμός της «Τελικής Αμοιβής»
- ✓ Οι Μονάδες Φυσικού Αντικειμένου
- ✓ Ο ορισμός της «Κύριας Μελέτης»
- ✓ Οι «Υποστηρικτικές Μελετών και Ερευνών»
- ✓ Ο ορισμός της «Απλής Μελέτης»
- ✓ Ο ορισμός της «Σύνθετης Μελέτης»
- ✓ Οι Κατηγορίες Μελετών ή Υπηρεσιών Επίβλεψης Μελετών και Έργων

2.8.2. Νόμος 4412/2016: Τομείς

Ο Νόμος 4412/2016, όπως φαίνεται και από τους παραπάνω ορισμούς που έθεσε, σχετικά με τους δημόσιους διαγωνισμούς προμηθειών δεν πρόσθεσε απλώς κάποιες παραμέτρους ή κάποια επιπλέον στοιχεία σε ήδη υπάρχουσες και θεσπισμένες νομοθεσίες. Αντιθέτως, ο Νόμος 4412/2016 καθόρισε εξ' αρχής τους βασικούς πυλώνες και τους κανόνες που διέπουν τις διαδικασίες δημόσιων διαγωνισμών, μέχρι και σήμερα. Έτσι, ο Νόμος αποτέλεσε μία νομοθεσία ορόσημο, για τον τρόπο διεξαγωγής των δημόσιων διαγωνισμών προμηθειών. Ο Νόμος 4412/2016 όχι μόνο διόρθωσε και ανανέωσε τους κανόνες διενέργειας διαγωνισμών προμήθειας, αλλά επαναπροσδιόρισε όλα τα άρθρα του με κύριο άξονα την εφαρμογή των Ευρωπαϊκών Οδηγιών οι οποίες είναι πλέον υποχρεωτικές και αποτελούν αναπόσπαστο νομοθετικό κομμάτι σε όλα τα Κράτη-Μέλη της ΕΕ. Επιπρόσθετα, ο Νόμος συμπεριέλαβε τις ισχύουσες Διατάξεις του Προεδρικού Διατάγματος 118/2007 και τις διορθώσεις που είχαν γίνει μέχρι τότε στην κείμενη νομοθεσία, ενσωμάτωσε όλους τους νόμους σχετικά με τις ηλεκτρονικές πλατφόρμες της Διαύγειας και του Παρατηρητηρίου Τιμών, και τέλος συμπλήρωσε τυχόν παραλήψεις που είχαν γίνει. Κατά αυτόν τον τρόπο ο Νόμος 4412/2016 χαρτογράφησε πλήρως τις διαδικασίες που πρέπει να ακολουθούνται για να γίνει ένας δημόσιος διαγωνισμός προμηθειών από την αρχή μέχρι το τέλος της διαγωνιστικής διαδικασίας.

Χαρακτηριστικά, ο Νόμος 4412/2016 μίλησε για μία σειρά από ζωτικής σημασίας τομείς, καθώς για πρώτη φορά έγινε λόγος για τις Μεικτές Συμβάσεις και τα επιμέρους μέρη τέτοιου είδους συμβάσεων, προσδιορίζοντας ταυτόχρονα τα κατώτατα όρια των πάσης φύσεως δημοσίων συμβάσεων (Άρθρα 3, 4, 5 Ν.4412/2016). Σχετικά με τις

προαναφερθείσες δημόσιες συμβάσεις, αναλύθηκαν οι μέθοδοι υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας μίας σύμβασης και έπειτα καθορίστηκαν και επεξηγήθηκαν με συγκεκριμένο τρόπο οι τομείς των πάσης φύσεως συμβάσεων τονίζοντας παράλληλα και όλες τις ειδικές εξαιρέσεις που υπάρχουν επ' αυτών (Άρθρο 6 Ν.4412/2016). Πάνω σε αυτό, επεξηγήθηκαν οι τομείς των ανατιθέμενων πάσης φύσεως δημοσίων συμβάσεων και των διαγωνισμών μελετών που διοργανώνονται με βάση τους διεθνείς θεσπισμένους κανόνες(Άρθρο 16 Νόμος 4412/2016). Πάνω σε αυτό, αναλύθηκαν όλες οι ειδικές εξαιρέσεις που ισχύουν για τις συμβάσεις υπηρεσιών και επανα-καθορίστηκαν οι τομείς που διέπουν τέτοιου είδους συμβάσεις οι οποίες ανατίθενται βάσει αποκλειστικού δικαιώματος στις εκάστοτε επιχειρήσεις(άρθρο 20 Ν.4412/2016). Τέλος, και κλείνοντας με τις γενικές αρχές και τους κανόνες που διέπουν τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών, προσδιορίστηκαν οι διαδικασίες που πρέπει να λαμβάνουν χώρα σε πάσης φύσεως δημόσιες συμβάσεις που γίνονται μεταξύ των φορέων του δημοσίου τομέα.[Βιβλίο I, Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στην οδηγία 2014/24/ΕΕ), Μέρος Α', Πεδίο Εφαρμογής, Γενικές Αρχές και Κανόνες, Ν.4412/2016]

Ο νόμος ανέλυσε τις βασικές αρχές οι οποίες πρέπει να εφαρμόζονται στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων. Σχετικά με αυτό αναλύθηκαν ο ρόλος και η σημασία των εμπλεκόμενων οικονομικών φορέων καθώς και οι διαδικασίες που γίνονται στις Συμβάσεις οι οποίες ανατίθενται κατ' αποκλειστικότητα (άρθρο 20 Ν.4412/2016). Πιο συγκεκριμένα, τονίστηκε η σημασία της εχεμύθειας που πρέπει να τηρείται σε τέτοιου είδους διαδικασίες καθώς και οι κανόνες που πρέπει να εφαρμόζονται στο στάδιο της επικοινωνίας μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων μερών(Άρθρο 21 Ν.4412/2016). Σχετικά με το επικοινωνιακό κομμάτι που προαναφέρθηκε, ορίστηκαν οι ονοματολογίες που πρέπει να εφαρμόζονται έτσι ώστε να γίνεται εύκολα αντιληπτό το περιεχόμενο των πάσης φύσεως διαδικασιών καθώς επίσης αναλύθηκαν και όλες οι πιθανές συγκρούσεις συμφερόντων που μπορεί να υπάρχουν στο πλαίσιο των εκάστοτε διαγωνιστικών διαδικασιών(Άρθρα 23, 24 Ν.4412/2016). [Τίτλος 2, Γενικοί Κανόνες, Ν. 4412/2016]

Ο νόμος όπως προαναφέρθηκε επεξήγησε τους γενικούς κανόνες σύναψης συμβάσεων, καθώς αναλύθηκαν όλες οι απαραίτητες διαδικασίες που πρέπει να ακολουθούνται. Σε αυτό το πλαίσιο, τονίστηκαν οι διάφορες προϋποθέσεις τις οποίες πρέπει να τηρούν οι συμμετέχοντες σε έναν διαγωνισμό, έτσι ώστε είτε να συνάψουν μία δημόσια σύμβαση, είτε να πάρουν μέρος σε διεθνείς συμφωνίες (Άρθρο 25 Ν.4412/2016). Αναλύθηκε ο τρόπος με τον οποίο θα πρέπει να γίνεται με σωστό τρόπο η επιλογή και εκπλήρωση των απαραίτητων διαδικασιών, σε Ανοικτούς και Κλειστούς

Διαγωνισμούς, σε Ανταγωνιστικές Διαδικασίες με Διαπραγμάτευση, καθώς και σε συναφείς δραστηριότητες όπως ο Ανταγωνιστικός Διάλογος και η Σύμπραξη Καινοτομίας (άρθρα 26, 27, 28, 29, 30, 31 Ν.4412/2016). Επιπρόσθετα, έγινε λόγος για τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να γίνονται οι προδικαστικές προσφυγές στις διαγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση χωρίς να υπάρχει προηγούμενη δημοσίευση (Άρθρο 32 Ν.4412/2016). [Τίτλος 3, Γενικοί Κανόνες Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων, Τμήμα Ι, Διαδικασίες, Ν.4412/2016]

Με τον νόμο καλύφθηκε μία σημαντική έλλειψη καθώς στην ανάλυση του συμπεριέλαβε τις ηλεκτρονικές πλατφόρμες δημόσιων διαγωνισμών, καθόσον αναλύθηκαν οι τεχνικές, τα εργαλεία και τα ηλεκτρονικά μέσα που χρησιμοποιούνται στις ηλεκτρονικές και συγκεντρωτικές διαδικασίες σύναψης συμβάσεων. Στο πλαίσιο αυτό, αναλύθηκαν τα δυναμικά συστήματα αγορών, οι διαδικασίες που πρέπει να ακολουθούνται σε ηλεκτρονικοί πλειστηριασμούς καθώς και η μορφή που πρέπει να τηρούν οι ηλεκτρονικοί κατάλογοι οι οποίοι είναι ένας νέος υβριδικός τρόπος με το οποίο μπορούν να υποβάλλονται προσφορές από τους διάφορους συμμετέχοντες σε έναν μειοδοτικό διαγωνισμό(άρθρα 34, 35, 36 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ). [Τμήμα ΙΙ, Τεχνικές και Εργαλεία για Ηλεκτρονικές και Συγκεντρωτικές Διαδικασίες Σύναψης Συμβάσεων, Ενότητα 1, Ηλεκτρονικά Μέσα Σύναψης Συμβάσεων, Ν.4412/2016]

Ένας άλλος ζωτικής σημασίας τομέας του οποίου επεξηγήθηκε η λειτουργία ήταν το Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Διαγωνισμών καθώς τονίστηκε η υποχρέωση χρήσης και η πολιτική ασφαλείας που παρέχει η ηλεκτρονική πλατφόρμα του ΕΣΗΔΗΣ (άρθρο 36 και 37 Ν.4412/2016).Πιο συγκεκριμένα, έγινε ανάλυση πάνω στην λειτουργία και τον στόχο που έχει το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.), κάτι το οποίο έκτοτε επαναπροσδιόρισε τον τρόπο με τον οποίο γίνονται οι προκηρύξεις δημοσίων συμβάσεων (άρθρο 38 Ν.4412/2016).[Ενότητα 2, Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημόσιων Συμβάσεων, Ν.4412/2016]

Αναλύοντας τα διάφορα είδη και τις διαδικασίες των δημόσιων διαγωνισμών, ο Νόμος 4412/2016 επεξήγησε τις διαθέσιμες τεχνικές και τα εργαλεία που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τις συγκεντρωτικές διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, όπως οι συμφωνίες - πλαίσιο. Σχετικά με αυτό, για πρώτη φορά με έναν πιο συγκεντρωτικό χαρακτήρα έγινε αναφορά στον ρόλο και την λειτουργία των Κεντρικών Δραστηριοτήτων των Αγορών και των Κεντρικών Αρχών Αγορών-ΚΑΑ (άρθρα 39 και 40 Ν.4412/2016). Έτσι, αναφέρθηκαν οι ειδικές ρυθμίσεις σχετικά με τις κεντρικές δραστηριότητες των αγορών καθώς και ο προγραμματισμός που πρέπει να ακολουθείται

στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων. Κλείνοντας την ανάλυση των παραπάνω αγορών και τον ρόλο που επιτελούν, αναλύθηκαν οι βασικοί πυλώνες οι οποίοι διέπουν τις Περιστασιακές από Κοινού διαδικασίες σύναψης συμβάσεων καθώς και οι διαδικασίες σύναψης συμβάσεων με τις Αναθέτουσες Αρχές από διαφορετικά Κράτη-Μέλη(άρθρα 41, 42, 43 Ν.4412/2016).[Ενότητα 3, Τεχνικές και Εργαλεία για Συγκεντρωτικές Διαδικασίες Σύναψης Συμβάσεων]

Με τον νόμο επεξηγήθηκαν όλα τα στάδια διεξαγωγής και προετοιμασίας μίας διαγωνιστικής διαδικασίας, καθώς συμπεριλαμβάνοντας όλες τις προηγούμενες σχετικές νομοθεσίες αναλύθηκαν όλα τα στάδια προετοιμασίας και διεξαγωγής ενός δημόσιου διαγωνισμού. Έπειτα, τονίστηκε επισταμένως η τεχνική επάρκεια που θα πρέπει να διαθέτουν οι Αναθέτουσες Αρχές στις δημόσιες συμβάσεις έργων και μελετών, ενώ παράλληλα τονίστηκε η σημασία συγκρότησης και τήρησης του φακέλου δημόσιας σύμβασης ο οποίος θα περιέχει όλα τα απαραίτητα στοιχεία της σύμβασης (Άρθρα 44, 45 Ν.4412/2016). Σχετικά με αυτό, επεξηγήθηκαν ο στόχος, ο τρόπος λειτουργίας και οι κανόνες διεξαγωγής των προκαταρκτικών διαβουλεύσεων αγοράς, καθώς έγινε αναφορά σε όλες τις πιθανές περιπτώσεις προηγούμενης εμπλοκής υποψηφίων ή προσφερόντων(άρθρο 46, 47, 48 Ν.4412/2016). Ένας καίριος τομέας τον οποίο τόνισε ο Νόμος 4412/2016, ήταν η επάρκεια που πρέπει να έχει ο διαθέσιμος προϋπολογισμός των συμβάσεων, η ωριμότητα των συμβάσεων καθώς ανέλυσε την νομιμότητα και την πληρότητα που πρέπει να έχουν τα σχετικά έγγραφα μίας σύμβασης(άρθρο 49 Ν.4412/2016). Σχετικά με αυτό, αναλύθηκαν τα στάδια λειτουργίας των συμβάσεων - έργων με στόχο την διεξαγωγή μελετών αξιολόγησης, καθώς και ο τρόπος προσδιορισμού των τεχνικών λύσεων τέτοιου είδους συμβάσεων(άρθρα 50, 51 Ν.4412/2016). Πάνω σε αυτό, έγινε αναφορά στην σκοπιμότητα σύναψης δημοσίων συμβάσεων με τεχνικές και λοιπές επιστημονικές υπηρεσίες, ενώ πιο συγκεντρωτικά αναλύθηκαν διεξοδικά το περιεχόμενο όλων των εγγράφων μίας σύμβασης και οι κανόνες που πρέπει να πληρούν οι τεχνικές προδιαγραφές των ζητούμενων ειδών(άρθρα 52, 53, 54 Ν.4412/2016). Επιπρόσθετα, τονίστηκε η σημασία των πάσης φύσεως σημάτων, των εκθέσεων δοκιμών, των πιστοποιήσεων και άλλων αποδεικτικών μέσων τα οποία ζητούνται από τις Αναθέτουσες Αρχές σε μία διαγωνιστική διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης(άρθρα 55,56 Ν.4412/2016). Τέλος, επεξηγήθηκαν οι κανόνες που πρέπει να διέπουν τις εναλλακτικές προσφορές οι οποίες γίνονται από τους συμμετέχοντες, τα βασικά στοιχεία που πρέπει να έχουν τα αιτήματα των Αναθετουσών Αρχών σχετικά με τις υποχρεώσεις αναφοράς των αναθέσεων υπεργολαβίας από πλευράς

των συμμετεχόντων, και τέλος έγινε ανάλυση των τμημάτων στα οποία μπορεί να υποδιαιρεθεί μία σύμβαση και των σχετικών προθεσμιών οι οποίες καθορίζονται στο πλαίσιο μίας σύμβασης από τις Αναθέτουσες Αρχές(άρθρα 58, 59, 60 N.4412/2016).[Τμήμα III, Διεξαγωγή της Διαδικασίας, Ενότητα 1, Προετοιμασία]

Ένας άλλος τομέας του οποίου αναφέρθηκε η σημαντικότητα, είναι η διαφάνεια που πρέπει να υπάρχει σε κάθε διαδικαστικό στάδιο των δημόσιων διαγωνισμών καθώς και οι κανόνες οι οποίοι καθίστανται να τηρούνται λόγω της δημοσιότητας που πρέπει να έχουν όλα τα σχετικά έγγραφα των δημοσίων συμβάσεων(άρθρο 61 N.4412/2016). Επιπλέον, επεξηγήθηκα όλα τα στάδια για το πώς γίνεται η έναρξη μίας διαδικασίας σύναψης σύμβασης καθώς συμπεριλήφθηκαν στην ανάλυση οι προκαταρκτικές προκηρύξεις και οι προκηρύξεις σύμβασης(άρθρα 62, 63 N.4412/2016). Προχωρώντας σε επόμενα στάδια συμβάσεων, ο νόμος αναφέρθηκε στις γνωστοποιήσεις συναφθεισών συμβάσεων που πρέπει να συντάσσονται από τις Αναθέτουσες Αρχές, όπως επίσης αναφέρθηκαν αναλυτικά ο τρόπος σύνταξης και οι λεπτομέρειες για την δημοσίευση των προκηρύξεων και των παραπάνω γνωστοποιήσεων συναφθεισών συμβάσεων(άρθρα 64, 65 N.4412/2016). Πάνω σε αυτό, τονίστηκε η σημασία της δημοσιότητας που πρέπει να υπάρχει σε εθνικό επίπεδο, η ηλεκτρονική διάθεση των εγγράφων της σύμβασης, καθώς και οι διαβουλεύσεις που λαμβάνουν χώρα επί των δημοσιευμένων εγγράφων σύμβασης έργων(άρθρα 66, 67, 68 N.4412/2016). Τέλος, ένας τομέας ο οποίος τονίστηκε για πρώτη φορά ήταν οι διαδικασίες που ακολουθούνται σε πιο «εσωτερικά» αιτήματα υγειονομικής προμήθειας, όπως οι κλειστές διαδικασίες προμηθειών, οι διαδικασίες ανταγωνιστικού διαλόγου, οι συμπράξεις καινοτομίας και οι ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση. Σχετικά με αυτό, ο νόμος μίλησε για τις προσκλήσεις των Αναθετουσών Αρχών προς υποψηφίους, για την υποβολή προσφορών σε πάσης φύσεως προμήθειες, όπως και μετέπειτα οι ενημερώσεις που πρέπει να αποστέλλονται στους υποψήφιους και τους προσφέροντες σχετικά με το αποτέλεσμα της εκάστοτε προμήθειας(άρθρα 69, 70 N.4412/2016). Τέλος, με μία πιο εξειδικευμένη ματιά έγινε λόγος για τις γενικές αρχές οι οποίες πρέπει να τηρούνται από τις υποβληθείσες προσφορές για να λαμβάνονται υπόψιν και να είναι έγκυρες. Δόθηκε σημασία στον τρόπο με τον οποίο πρέπει να γίνεται η επιλογή των συμμετεχόντων και η ανάθεση συμβάσεων καθώς και οι εγγυήσεις που ζητούνται πολλές φορές από τις Αναθέτουσες Αρχές(άρθρο 71 N.4412/2016).[Ενότητα 2, Δημοσιότητα και Διαφάνεια, N.4412/2016]

Σε συνέχεια των προηγούμενων αναλύσεων που έγιναν πάνω στον τρόπο υποβολής προσφορών από τους συμμετέχοντες, για πρώτη φορά χαρτογραφήθηκε πλήρως το

περιβάλλον βάση του οποίου καθίστανται να διαμορφώνονται οι προσφορές των συμμετεχόντων σε δημόσιους διαγωνισμούς προμηθειών, καθώς αναλύθηκαν διεξοδικά τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής που πρέπει να ακολουθούνται. Έγινε αναφορά στους λόγους αποκλεισμού συμμετεχόντων, σε περιπτώσεις αποκλεισμού οικονομικών φορέων από δημόσιες συμβάσεις, καθώς και στα κριτήρια επιλογής που πρέπει να ακολουθούνται τόσο σε συνάψεις δημόσιων συμβάσεων προμηθειών όσο και σε δημόσιες συμβάσεις έργου(άρθρα 73, 74 Ν.4412/2016). Τέλος, επεξηγήθηκαν τα κριτήρια επιλογής που πρέπει να τηρούνται σε διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών καθώς τονίστηκε η σημασία αναφοράς από τους συμμετέχοντες άλλων συναφών φορέων στους οποίους στηρίζουν τις δραστηριότητες τους, είτε μερικώς είτε ολικώς, όπως αλλοδαπές κατασκευαστικές εταιρίες, εξωτερικές εταιρίες πραγματοποίησης μελετών, κ.α.(άρθρο 75 Ν.4412/2016)[Ενότητα 4, κριτήρια Ποιοτικής Επιλογής, Ν.4412/2016]

Σχετικά με τα προηγούμενα κριτήρια επιλογής που τονίστηκαν, έγινε αναφορά πιο συγκεκριμένα στους κανόνες που θα πρέπει να τηρούν τα προσφερόμενα είδη των συμμετεχόντων σε έναν διαγωνισμό έτσι ώστε να αποδεικνύεται ότι αποτελούν την πλέον καλύτερη επιλογή από άποψη ποιότητας. Έτσι, στον νόμο επεξηγείται ο ρόλος και η λειτουργία του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης (ΕΕΕΣ) το οποίο είναι εν συντομία ένα αναλυτικό έγγραφο το οποίο ζητείται από τις Αναθέτουσες Αρχές να συμπληρώσει και να υποβάλει ο εκάστοτε συμμετέχων σε μία διαγωνιστική διαδικασία, και λειτουργεί ως μία υπεύθυνη δήλωση η οποία πιστοποιεί τόσο ότι η συμμετέχουσα εταιρία όσο και οι νόμιμοι εκπρόσωποι της εταιρείας πληρούν κάποια βασικά νομικού χαρακτήρα κριτήρια(Άρθρο 79, Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης, Ν.4412/2016). Στον νόμο γίνεται λόγος για τον υπογραφών του ΕΕΕΣ, τον νομικό εκπρόσωπο ενός οικονομικού φορέα ο οποίος διευκρινίζεται ότι αποτελεί το αρμοδίως εξουσιοδοτημένο φυσικό πρόσωπο το οποίο εκπροσωπεί τον οικονομικό φορέα για διαδικασίες σύναψης συμβάσεων ή για μία συγκεκριμένη διαδικασία σύναψης σύμβασης(Άρθρο 79Α, Υπογραφή Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης, Ν.4412/2016). Το ΕΕΕΣ έχει αποδειχθεί ότι είναι ένα πολύ εύχρηστο και πρακτικό εργαλείο το οποίο έχει αποκτήσει ευρεία χρήση σε διαγωνισμούς δημοσίων συμβάσεων, καθώς το ΕΕΕΣ πιστοποιεί ότι πληρούνται κάποια κριτήρια σχετικά με την νομιμότητα του εκάστοτε συμμετέχοντος χωρίς να απαιτείται να προσκομισθούν μαζί με την οικονομική προσφορά όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά τα οποία πιστοποιούν επίσημα την νομιμότητα του συμμετέχοντος. Έτσι, όπως είναι αντιληπτό η χρήση του ΕΕΕΣ μείωσε κατά πάρα πολύ

την γραφειοκρατία στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων. Σε αυτό το σημείο, καθίσταται να αναφερθεί ότι ο κάθε συμμετέχων που συμπληρώνει το ΕΕΕΣ για να συμμετάσχει στον ανοικτό διαγωνισμό μίας δημόσιας σύμβασης υποχρεούται να προσκομίσει τα απαραίτητα δικαιολογητικά ή αποδεικτικά έγγραφα εφόσον του ζητηθούν από τις Αναθέτουσες Αρχές(Άρθρο 80, Αποδεικτικά μέσα, Ν.4412/2016). Επιπρόσθετα στον νόμο, για πρώτη φορά, έγινε λόγος για την λειτουργία του νεοσύστατου διαδικτυακού ιστότοπου του e-Certis ή όπως ονομάζεται το Επιγραμμικό Αποθετήριο Πιστοποιητικών, το οποίο στοχεύει στην διευκόλυνση της διασυνοριακής υποβολής προσφορών μεριμνώντας για όλα τα απαραίτητα πιστοποιητικά τα οποία χρειάζονται επικαιροποίηση και είναι ζωτικής σημασίας για την συμμετοχή ενός οικονομικού φορέα σε ανοικτούς διαγωνισμούς δημοσίων συμβάσεων(Άρθρο 81, Επιγραμμικό αποθετήριο πιστοποιητικών, e-Certis, Ν.4412/2016). Τέλος, επεξηγήθηκαν όλα τα πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και τα πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης που επιβάλλεται να πληρούν όλες οι συμμετέχουσες εταιρίες σε έναν δημόσιο διαγωνισμό, καθώς επίσης έγινε ανάλυση των επίσημων καταλόγων εγκεκριμένων οικονομικών φορέων οι οποίοι συμμορφώνονται με τα ευρωπαϊκά πρότυπα πιστοποίησης και των πάσης φύσεως πιστοποιήσεων από οργανισμούς δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου(Άρθρα 82 και 83, Ν.4412/2016).[Ενότητα 5, Κανόνες Απόδειξης Ποιοτικής Επιλογής, Ν.4412/2016]

Ένας τομέας ο οποίος για πρώτη φορά τονίστηκε από τον νόμο, ήταν οι περιορισμοί που θέτουν οι Αναθέτουσες Αρχές σχετικά με τον αριθμό των υποψηφίων των προσφορών καθώς και των λύσεων των διαγωνιστικών διαδικασιών οι οποίες θα «πέσουν στο τραπέζι». Κατ' αυτόν τον τρόπο οι εκάστοτε Αναθέτουσες Αρχές σε διαγωνιστικές διαδικασίες ορίζουν περιορισμούς σχετικά με τον αριθμό των συμμετεχόντων οι οποίοι πληρούν τα απαιτούμενα κριτήρια επιλογής και οι οποίοι θα κληθούν εν τέλει να συμμετάσχουν σε διαγωνιστικές διαδικασίες προμηθειών(Άρθρο 84, Περιορισμός του αριθμού των πληρούντων τα κριτήρια επιλογής υποψηφίων που θα κληθούν να συμμετάσχουν, Ν.4412/2016). Για να γίνει περισσότερο κατανοητό αυτό, οι Αναθέτουσες Αρχές θέτουν περιορισμούς πάνω στον αριθμό των προσφορών και των λύσεων που θα δεχτούν στην εκάστοτε διαγωνιστική διαδικασία θέτοντας με αυτόν τον τρόπο έναν ελάχιστο αριθμό τελικών υποψηφίων οι οποίοι θα διαγωνιστούν στην τελική φάση μεταξύ τους. Ωστόσο, καθίσταται αναγκαίο σε αυτό το σημείο να τονιστεί ότι, στην τελική φάση αυτός ο ελάχιστος αριθμός των δυνατών υποψηφίων πρέπει να διασφαλίζει την ύπαρξη συνθηκών πραγματικού ανταγωνισμού έτσι ώστε η διαδικασία να θεωρείται

ως νόμιμη και έγκυρη, αν και εφόσον υπάρχει επαρκής αριθμός προσφορών, λύσεων ή προεπιλεγμένων υποψηφίων(Άρθρο 85, Περιορισμός του αριθμού των προσφορών και των λύσεων, Ν.4412/2016).[Ενότητα 6,Περιορισμός του Αριθμού των Υποψηφίων των Προσφορών και των Λύσεων, Ν.4412/2016]

Το επόμενο στάδιο το οποίο επεξηγήθηκε αναλυτικά μέσω του Νόμου 4412/2016 ήταν η διαδικασία της ανάθεσης της σύμβασης. Πάνω σε αυτό, επεξηγήθηκαν όλα τα κριτήρια ανάθεσης των συμβάσεων καθώς τονίστηκαν κριτήρια όπως η ποιότητα, οι χαμηλές τιμές, η νομιμότητα, κ.α.(Άρθρο 86, Κριτήρια ανάθεσης των συμβάσεων, Ν.4412/2016) Ένας τομέας στον οποίο έγινε αναφορά για πρώτη φορά με τον Νόμο 4412/2016, ήταν η μέθοδος που πρέπει να ακολουθείται για να γίνει η κοστολόγηση του κύκλου ζωής ενός προϊόντος, κάτι το οποίο είναι πολύ σημαντικό καθώς με αυτόν τον τρόπο πρακτικά επεξηγήθηκε η μέθοδος με την οποία μπορεί να γίνει η τιμολόγηση ιατροφαρμακευτικών προϊόντων στον τομέα της υγείας(Άρθρο 87, Κοστολόγηση του κύκλου ζωής, Ν.4412/2016). Μία τέτοια ανάλυση αποτέλεσε τον ακρογωνιαίο λίθο τόσο για τις επιχειρήσεις όσο και για τα νοσοκομεία, καθώς η νομοθεσία έθεσε τους βασικούς τομείς οι οποίοι πρέπει να λαμβάνονται υπόψιν όσον αφορά στην τιμολόγηση ιατροφαρμακευτικών προϊόντων, βοηθώντας πρώτον τα νοσοκομεία να καθορίσουν με πιο έγκυρο τρόπο τους διαθέσιμους προϋπολογισμούς και του πόρους τους για την αγορά προϊόντων και δεύτερον τις επιχειρήσεις οι οποίες είχαν πλέον ένα βασικό υπόδειγμα τιμολόγησης των προϊόντων τους που διακρατούσαν στις αποθήκες τους. Σε σχέση με την προηγούμενη τιμολογιακή ανάλυση και έχοντας θέσει τους βασικούς πυλώνες στους οποίους στηρίζεται η τιμολόγηση ιατροφαρμακευτικών προϊόντων, έγινε αναφορά σε ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές οι οποίες υποβάλλονται σε νοσοκομειακά αιτήματα προμήθειας (Άρθρο 88, Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, Ν.4412/2016). Κατά συνέπεια, η νομοθεσία σε τέτοιου είδους περιπτώσεις ασυνήθιστα χαμηλών τιμολογημένων προσφορών, υποχρεώνει τους εκάστοτε προσφέροντες να δηλώσουν υπεύθυνα τους λόγους για τους οποίους η τιμή στην οποία προσφέρουν είναι τόσο χαμηλή και να προσκομίσουν μαζί με την προσφορά τους όλα τα απαραίτητα νομιμοποιητικά δικαιολογητικά, καθόσον οι ασυνήθιστα χαμηλές τιμές σύμφωνα με την νομοθεσία αποτελούν αυτούσια έναν παράγοντα απόρριψης συμμετεχόντων(Άρθρο 89, Δικαιολογητικά σχετικά με τις ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, Ν.4412/2016). Τέλος, ο νόμος επεξήγησε τις διαδικασίες που πρέπει να ακολουθούνται σε περιπτώσεις ισότιμων και ισοδύναμων προσφορών καθώς έγινε ανάλυση και όλων των λόγων για τους οποίους

μπορεί να επέλθει η απόρριψη των προσφορών συμμετεχόντων(Άρθρα 90 και 91, Ν.4412/2016).[Ενότητα 7, Ανάθεση της Σύμβασης, Ν.4412/2016]

Ένα ζωτικής σημασίας κομμάτι το οποίο έθιξε ο νόμος ήταν οι προσφορές και οι αιτήσεις συμμετοχής, λαμβάνοντας υπόψιν όλα όσα είχαν μέχρι τούδε ειπωθεί και από προηγούμενες νομοθεσίες. Σχετικά με αυτό, επεξηγήθηκε με μεγάλη ευκρίνεια το περιεχόμενο των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής, καθώς πιο αναλυτικά διευκρινίστηκε το περιεχόμενο του φακέλου των «Δικαιολογητικών Συμμετοχής», του φακέλου της «Τεχνικής Προσφοράς», καθώς επίσης ορίστηκε ο τρόπος με τον οποίο θα πρέπει να συντάσσονται οι «Οικονομικές Προσφορές» των συμμετεχόντων(Άρθρα 92, 93, 94, 95, Ν.4412/2016). Τέλος, καθορίστηκε ο χρόνος και ο τρόπος υποβολής των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής καθώς και ο χρόνος ισχύος των υποβληθέντων προσφορών, για τον οποίο δεσμεύεται η συμμετέχουσα στον διαγωνισμό εταιρεία(Άρθρα 96, 97, Ν.4412/2016).[Ενότητα 8, Προσφορές και Αιτήσεις Συμμετοχής, Ν.4412/2016]

Σε αυτό το πλαίσιο, γίνεται αντιληπτό ότι με τον νόμο 4412/2016 έγινε προσπάθεια να χαρτογραφηθεί πλήρως η συνολική διαδικασία υποβολής προσφορών και συμμετοχής σε δημόσιους διαγωνισμούς προμηθειών, επεξηγώντας όλα τα στάδια της διαγωνιστικής διαδικασίας. Σχετικά με αυτό, αναλύθηκε ο τρόπος με τον οποίο γίνεται η αποσφράγιση και η αξιολόγηση των υποβληθέντων προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών(Άρθρο 98, Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής στις δημόσιες συμβάσεις έργων, Ν.4412/2016). Για πρώτη φορά από τον νόμο αναλύθηκε ο τρόπος και οι βασικοί κανόνες που πρέπει να ακολουθούν οι Αναθέτουσες Αρχές όταν καλούν εγγράφως τους συμμετέχοντες για να διευκρινίσουν ή να συμπληρώσουν τα έγγραφα ή δικαιολογητικά που έχουν υποβάλει για να συμμετάσχουν σε έναν δημόσιο διαγωνισμό(Άρθρο 99, Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής στις δημόσιες συμβάσεις, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, Ν.4412/2016). Έπειτα, από τον νόμο ορίστηκαν τα χρονικά πλαίσια τα οποία ισχύουν και έχει ο κάθε συμμετέχων για να ενημερώσει τις Αναθέτουσες Αρχές σχετικά με τυχόν μεταβολές οι οποίες έχουν προκύψει μετά την συμμετοχή του στον διαγωνισμό και οι οποίες επηρεάζουν την συμμετοχή της εταιρίας στον διαγωνισμό, καθώς τονίστηκε και η σημασία της έγκαιρης ενημέρωσης των Αναθετουσών Αρχών ως προς αυτό(Άρθρο 100, Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών, Ν.4412/2016). Από τον νόμο επεξηγήθηκαν με αναλυτικό τρόπο όλες οι νόμιμες

διαδικασίες που πρέπει να ακολουθηθούν όταν γίνεται η κατακύρωση και η σύναψη μίας σύμβασης, ενώ στον αντίποδα κλείνει η ανάλυση αναφέροντας τον τρόπο με τον οποίο πραγματοποιείται μία ματαίωση ή ακύρωση μίας δημόσιας διαγωνιστικής διαδικασίας(Άρθρα 105, 106, Ν.4412/2016).[Ενότητα 9, Στάδια Διαδικασίας, Ν.4412/2016]

Ανακεφαλαιώνοντας, ο νόμος μιλάει για έναν τομέα ο οποίος επεξηγήθηκε αναλυτικά και σε πολλούς τομείς επανα-καθορίστηκε με τον νόμο 4412/2016. Ο τομέας αυτός ήταν οι δημόσιες συμβάσεις κάτω των ορίων, καθώς και ο τρόπος με τον οποίο γίνεται η επιλογή των διαδικασιών σε τέτοιου είδους περιπτώσεις(Άρθρο 116, Επιλογή των διαδικασιών, Ν.4412/2016). Σχετικά με αυτό, τέθηκαν τα χρηματικά όρια βάση των οποίων καθορίζεται η διαδικασία που πρέπει να ακολουθηθεί για μία δημόσια νοσοκομειακή προμήθεια, καθώς επεξηγήθηκε ότι για συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία ίση ή κατώτερη από το ποσό των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, χωρίς ΦΠΑ, πρέπει να γίνεται Συνοπτικός Διαγωνισμός με την τήρηση πάντα των ενεργειών που αποφέρει κάτι τέτοιο, για να υπάρχει και η απαραίτητη νομιμότητα(Άρθρο 117, Συνοπτικός διαγωνισμός, Ν.4412/2016). Ωστόσο, συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία ίση ή κατώτερη από το ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ, χωρίς ΦΠΑ, εκπίπτουν στην κατηγορία της Απευθείας Ανάθεσης, η οποία διενεργείται από τις αρμόδιες υπηρεσίες της αναθέτουσας αρχής του εκάστοτε νοσοκομείου, χωρίς να απαιτείται η συγκρότηση ξεχωριστού συλλογικού οργάνου για το σκοπό αυτόν(Άρθρο 118, Απευθείας ανάθεση, Ν.4412/2016). Έπειτα, ο νόμος καθόρισε τα χρονικά πλαίσια τα οποία θα πρέπει να ισχύουν σχετικά με την έναρξη της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, καθώς και τις προθεσμίες που θα πρέπει να τηρούνται στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων κάτω των ορίων(Άρθρα 120, 121, Ν.4412/2016). Επιπρόσθετα, η ανάλυση προχώρησε στο επόμενο βήμα, επεξηγώντας τον τρόπο ο οποίος πρέπει να ακολουθείται ενδο-νοσοκομειακά κατά το στάδιο συμπλήρωσης των προκηρύξεων των δημοσίων διαγωνισμών κάτω των ορίων(Άρθρο 122, Προκηρύξεις σύμβασης, Ν.4412/2016). Σχετικά με αυτό, έγινε αναφορά στον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να γίνεται η αποστολή προσκλήσεων προς τους συμμετέχοντες κατά την διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων(Άρθρο 123, Προσκλήσεις προς υποψηφίους κατά τη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων Κριτήρια επιλογής, Ν.4412/2016). Τέλος, κλείνοντας ο νόμος ανέλυσε τον τρόπο καθώς και τα βήματα που πρέπει να ακολουθούνται όταν ασκούνται ενστάσεις από την πλευρά των συμμετεχόντων κατά την διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων με εκτιμώμενη αξία κατώτερη ή ίση των εξήντα χιλιάδων (60.000)

ευρώ χωρίς ΦΠΑ.(Άρθρο 127, Ενστάσεις που ασκούνται κατά τη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων με εκτιμώμενη αξία κατώτερη ή ίση των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ (χωρίς ΦΠΑ) Παράβολο - Δικαστική Προστασία, Ν.4412/2016) [Τμήμα IV, Ενότητα 3, Δημόσιες Συμβάσεις κάτω των Ορίων, Ν.4412/2016]

2.8.3. Οι βασικοί πυλώνες του Νόμου 4412/2016

Επομένως, κατά αυτόν τον τρόπο, ο Νόμος 4412/2016 όρισε με μεγάλη ακρίβεια τι ισχύει για όλα τα είδη των διαγωνιστικών διαδικασιών προμηθειών συμπεριλαμβανομένων όλων των διαδικασιών που ισχύουν στην ανοικτή διαδικασία, την κλειστή διαδικασία, την ανταγωνιστική διαδικασία, στον ανταγωνιστικό διάλογο, στη σύμπραξη καινοτομίας, καθώς και στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση. Επιπλέον, όρισε τις τεχνικές και τα εργαλεία για τις ηλεκτρονικές και τις συγκεντρωτικές διαδικασίες σύναψης συμβάσεων. Τα ηλεκτρονικά μέσα σύναψης συμβάσεων περιλαμβάνουν τα δυναμικά συστήματα αγορών, τους ηλεκτρονικούς πλειστηριασμούς και τις προσφορές που γίνονται μέσω ηλεκτρονικών καταλόγων. Πάνω σε αυτό, ο Νόμος 4412/2016 για όλα τα είδη των διαγωνιστικών διαδικασιών καθιστά υποχρεωτική την χρήση του ΕΣΗΔΗΣ (Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημόσιων Συμβάσεων), τονίζοντας την πολιτική ασφάλειας που παρέχει το ΕΣΗΔΗΣ καθώς και την τήρηση του ΚΗΜΔΗΣ (Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημόσιων Συμβάσεων). Μία πολύ σημαντική προσθήκη είναι ότι ο νόμος αναφέρεται χαρακτηριστικά στην τήρηση των βασικών αρχών της Δημοσιότητας, της Διαφάνειας και της Ίσης Μεταχείρισης, καθώς και σε περεταίρω εσωτερικές διαδικασίες όπως στον τρόπο αξιολόγησης και διαλογής των συμμετεχόντων σε έναν δημόσιο διαγωνισμό, στις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων και σε πάσης φύσεως εγγυήσεις οι οποίες ζητούνται από τους προσφέροντες.

Έτσι, τα κριτήρια επιλογής και διαλογής των συμμετεχόντων στους διαγωνισμούς αφορούν:

- 1) Στην καταλληλότητα που έχουν οι συμμετέχοντες για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας.
- 2) Την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια που διαθέτουν σχετικά με την παροχή εγγυήσεων, την δυνατότητα έγκαιρης παροχής προμηθειών, κ.α.
- 3) Την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα και τις δεξιότητες που κατέχουν οι συμμετέχοντες όσον αφορά στην διαχείριση, την διοίκηση, καθώς και την έγκαιρη δυνατότητα ανταπόκρισης σε αναδυόμενα ζητήματα.

Οι κανόνες ανάδειξης της ποιοτικής επιλογής σε δημόσιους διαγωνισμούς, πρέπει να αποδεικνύονται εγγράφως έτσι ώστε να γίνονται πλήρως κατανοητοί οι λόγοι απόρριψης τυχόν συμμετεχόντων σε έναν διαγωνισμό και να τηρείται η βασική αρχή της διαφάνειας. Επιπλέον, όπως προαναφέρθηκε και παραπάνω, πρέπει να συμπληρώνεται και να υπογράφεται το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο (ΕΕΕΣ) από κάθε συμμετέχοντα σε έναν διαγωνισμό καθώς και να κατατίθενται τα πρότυπα έγγραφα διασφάλισης ποιότητας που τηρεί ο εκάστοτε συμμετέχοντας. Τέτοια έγγραφα είναι το πιστοποιητικό περιβαλλοντικής προστασίας και διαχείρισης, οι επίσημοι κατάλογοι εγκεκριμένων οικονομικών φορέων και τέλος η πιστοποίηση από οργανισμούς δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου βάσει θεσπισμένων Ευρωπαϊκών Οδηγιών οι οποίες πιστοποιούν ότι ο οικονομικός φορέας είναι καθ' όλα έννομος. Έτσι υπάρχει η δυνατότητα περιορισμού των υποψηφίων οι οποίοι δεν πληρούν τα κριτήρια καθώς και η ανάδειξη εκείνων οι οποίοι αντιθέτως τα πληρούν. Όσον αφορά στην ανάθεση της σύμβασης, πέραν του ότι γίνεται κοστολόγηση του κύκλου ζωής των προς προμήθεια προϊόντων λαμβάνοντας υπόψιν συγκεκριμένα κριτήρια, παράλληλα ελέγχονται οι ασυνήθιστα τιμολογιακά χαμηλές προσφορές όχι μόνο σχετικά με τις τιμές τους αλλά και ως προς τα δικαιολογητικά τους καθώς ορίζονται οι διαφορές ανάμεσα στις «ισοδύναμες» και τις «ισότιμες» προσφορές. Ισότιμες είναι οι προσφορές οι οποίες έχουν την ίδια τιμή ενώ ισοδύναμες είναι εκείνες οι προσφορές οι οποίες συλλέγουν την ίδια βαθμολογία όταν η αξιολόγηση γίνεται βάσει προκαθορισμένων κριτηρίων. Έτσι, με αυτόν τον τρόπο αιτιολογούνται και οι λόγοι απόρριψης των εκάστοτε προσφερόμενων οικονομικών φορέων. [Μυκονιάτη Ι.Αικατερίνη, (2013)]

Σχετικά με τις έγγραφες προσφορές που υποβάλλονται σε φυσική μορφή αξίζει να δούμε τον τρόπο ο οποίος ακολουθείται σχετικά με την συλλογή και αξιολόγηση προσφορών σε τέτοιου είδους διαγωνιστικές διαδικασίες. Έτσι, όταν η σύναψη μίας δημόσιας σύμβασης δεν γίνεται με ηλεκτρονικά μέσα, οι προσφορές και οι αιτήσεις συμμετοχής υποβάλλονται μέσα σε σφραγισμένο φάκελο, στον οποίο πρέπει να αναγράφονται:

- 1) η λέξη Προσφορά ή Αίτηση συμμετοχής,
- 2) η επωνυμία της αναθέτουσας αρχής,
- 3) ο τίτλος της σύμβασης,
- 4) η καταληκτική ημερομηνία (ημερομηνία λήξης προθεσμίας υποβολής προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής), και τέλος
- 5) τα στοιχεία του οικονομικού φορέα.

Έπειτα, σε μία Ανοικτή διαγωνιστική διαδικασία οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν μαζί με την προσφορά τους:

- ✓ Ξεχωριστό σφραγισμένο φάκελο, με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής»,
- ✓ ξεχωριστό σφραγισμένο φάκελο, με την ένδειξη «Τεχνική Προσφορά», και
- ✓ Ξεχωριστό σφραγισμένο φάκελο, με την ένδειξη «Οικονομική Προσφορά».

Σχετικά με αυτό, στην κλειστή διαγωνιστική διαδικασία, στην ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση, στον ανταγωνιστικό διάλογο και στη σύμπραξη καινοτομίας οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν με την αίτηση συμμετοχής τους ξεχωριστό σφραγισμένο φάκελο, με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής». Οι αιτήσεις συμμετοχής και τα πάσης φύσεως συνοδευόμενα έγγραφα είτε συντάσσονται στην ελληνική γλώσσα είτε εάν πρόκειται για έγγραφα μη συνταγμένα στην ελληνική γλώσσα, συνοδεύονται από την επίσημη μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα.

Στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων που διενεργούνται με ηλεκτρονικά μέσα, όλα τα παραπάνω δικαιολογητικά υποβάλλονται σε υπο-φακέλους με την μορφή επισυναπτόμενων αρχείων στο εκάστοτε ηλεκτρονικό σύστημα συμμετοχής στον δημόσιο διαγωνισμό. Πάνω σε αυτό, εάν παίρνουν μέρος στον διαγωνισμό, αλλοδαποί οικονομικοί φορείς, δεν είναι υποχρεωμένοι να υπογράψουν τα δικαιολογητικά που προσκομίζουν με την χρήση ηλεκτρονικής υπογραφής, εφόσον στη χώρα προέλευσής τους δεν είναι υποχρεωτική η χρήση ψηφιακής υπογραφής σε διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων.

Στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων προμηθειών και γενικών υπηρεσιών ο φάκελος της τεχνικής προσφοράς εμπεριέχει κυρίως τα έγγραφα και τα δικαιολογητικά τα οποία τεκμηριώνουν την τεχνική επάρκεια του εκάστοτε συμμετέχοντος, τα οποία παράλληλα χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση των προσφορών και περιγράφονται αναλυτικά στο έγγραφο της σύμβασης.

Σχετικά με την σύνταξη των τεχνικών προσφορών των συμμετεχόντων, όταν ζητείται οι προσφέροντες να δηλώσουν στην τεχνική τους προσφορά την χώρα καταγωγής του τελικού προϊόντος που προσφέρουν, αν ο συμμετέχων οικονομικός φορέας δεν κατασκευάζει ο ίδιος το τελικό προσφερόμενο προϊόν, πρέπει να δηλώνει με ευκρινή τρόπο στην τεχνική προσφορά του, την επιχειρηματική μονάδα στην οποία θα κατασκευασθεί το προσφερόμενο προϊόν, καθώς και τον τόπο εγκατάστασής του. Προσφορές στις οποίες δεν υπάρχει η ανωτέρω δήλωση, απορρίπτονται από τις Αναθέτουσες Αρχές ως απαράδεκτες. Στην προσφορά τους πρέπει να επισυνάψουν παράλληλα και αντίστοιχη υπεύθυνη δήλωσή τους προς την Αναθέτουσα Αρχή, ότι η

κατασκευή του τελικού προϊόντος θα γίνει από την επιχείρηση στην οποία ανήκει ή η οποία εκμεταλλεύεται ολικώς ή μερικώς την μονάδα κατασκευής του τελικού προϊόντος και ότι ο νόμιμος εκπρόσωπος της επιχείρησης αυτής ή ο επίσημος αντιπρόσωπός της έχει αποδεχθεί εκ μέρους της την εκτέλεση της συγκεκριμένης προμήθειας, σε περίπτωση κατακύρωσης στον προμηθευτή υπέρ του οποίου έγινε η αποδοχή. Προσφορές στις οποίες δεν υπάρχουν οι δηλώσεις αυτές, επίσης απορρίπτονται από τις Αναθέτουσες Αρχές ως απαράδεκτες.

Είναι ξεκάθαρο, ότι ο νόμος καθορίζει τον τρόπο σύνταξης και υποβολής προσφορών καθώς και τον χρόνο ισχύος των προσφορών. Με αυτόν τον τρόπο, σε κάθε διαγωνιστική διαδικασία εφαρμόζονται προσεκτικά τα διαδοχικά στάδια προκειμένου να φτάσουμε στην κατακύρωση ή την σύναψη σύμβασης ή άλλοτε στη ματαίωση της διαδικασίας αν χρειαστεί. Καθίσταται αναγκαίο να αναφερθεί σε αυτό το σημείο, ότι υπάρχουν ειδικά καθεστώτα συμβάσεων για διάφορες υπηρεσίες κάτω των ορίων, καθώς και κανόνες εκτέλεσης συμβάσεων μαζί με αναλυτικές διαδικασίες διενέργειας εξ' αυτών.

Μέρος του νόμου αποτελεί η διαδικασία η οποία ακολουθείται για την εκτέλεση μίας δημόσιας σύμβασης προμήθειας αγαθών ή παροχής υπηρεσιών. Αναφέρονται αναλυτικά ο τρόπος πληρωμής, η διαδικασία ολοκλήρωσης και εκτέλεσης της σύμβασης, οι δικαστικές προσφυγές, η δικαστική επίλυση διαφορών, ο χρόνος παράδοσης των υλικών, η παραλαβή, τυχόν κυρώσεις, ο ποιοτικός έλεγχος, η δειγματοληψία καθώς και οι ποινικές ρήτρες. Πέραν αυτού, στον νόμο γίνεται ανάλυση οδηγιών για συμβάσεις για υπηρεσίες όπως «υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξης», «υπηρεσίες ενέργειας και ύδατος» και «υπηρεσίες άμυνας και ασφάλειας».

Ο νόμος επίσης αναφέρει τις αρχές που διέπουν τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, τους οικονομικούς φορείς, τις συμβάσεις που ανατίθενται κατ' αποκλειστικότητα, καθώς και την εχεμύθεια που πρέπει να τηρείται σε τέτοιου είδους διαδικασίες. Όπως προαναφέρθηκε στον νόμο υπάρχει ειδική αναφορά στην πολιτική ασφάλειας που τηρείται στην πλατφόρμα του ΕΣΗΔΗΣ, στο ΚΗΜΔΗΣ, σχετικά με την ονοματολογία (Κοινό λεξιλόγιο για τις δημόσιες συμβάσεις) που τηρείται, καθώς και σε συγκρούσεις συμφερόντων των συμμετεχόντων που προκύπτουν σε μία διαγωνιστική διαδικασία.

Επίσης, στον νόμο ειδική αναφορά γίνεται στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων. Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να προσφεύγουν στις ανοικτές ή στις κλειστές διαγωνιστικές διαδικασίες ή στις διαδικασίες με διαπραγμάτευση είτε με είτε χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, ή και πέραν αυτών στον ανταγωνιστικό διάλογο ή στη σύμπραξη καινοτομίας

Έτσι, σχετικά με τις προαναφερθέντες διαγωνιστικές διαδικασίες ο νόμος 4412/2016 αναφέρει επιγραμματικά ότι:

1) Στην ανοικτή διαδικασία, κάθε ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας μπορεί να υποβάλει προσφορά στο πλαίσιο μίας δημοσιευμένης προκήρυξης διαγωνισμού.

2) Στην κλειστή διαδικασία, κάθε ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας μπορεί να υποβάλει αίτηση συμμετοχής στο πλαίσιο δημοσιευμένης προκήρυξης διαγωνισμού. Ωστόσο, στην συγκεκριμένη διαγωνιστική διαδικασία προσφορές συμμετοχής μπορούν να υποβάλουν μόνο οι οικονομικοί φορείς που έχουν προσκληθεί από τον αναθέτοντα φορέα κατόπιν αξιολόγησης των πληροφοριών που έχουν παρασχεθεί. Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να περιορίζουν τον αριθμό των κατάλληλων ή προσκεκλισμένων υποψηφίων οι οποίοι προσκαλούνται να συμμετάσχουν στη διαδικασία.

3) Στη διαδικασία διαπραγμάτευσης με προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού, οποιοσδήποτε οικονομικός φορέας μπορεί να υποβάλει αίτηση συμμετοχής στο πλαίσιο μίας δημοσιευμένης προκήρυξης διαγωνισμού, αλλά μόνον αν οι οικονομικοί φορείς που έχουν προσκληθεί από τον αναθέτοντα φορέα κατόπιν αξιολόγησης πληροφοριών που έχουν παρασχεθεί μπορούν να συμμετάσχουν στις διαπραγματεύσεις

Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να χρησιμοποιούν μια διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς την προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

1) εάν, ύστερα από διαδικασία με προηγούμενη δημοσιευμένη προκήρυξη διαγωνισμού, δεν υποβλήθηκε καμία προσφορά ή καμία από τις υποβληθείσες προσφορές δεν κρίνεται κατάλληλη,

2) εάν μια σύμβαση έχει αποκλειστικά ως στόχο την έρευνα, τις δοκιμές, την μελέτη ή την ανάπτυξη και όχι την εξασφάλιση κέρδους ή την ανάκτηση των δαπανών έρευνας και ανάπτυξης,

3) εάν τα έργα, τα αγαθά ή οι υπηρεσίες μπορούν να παρασχεθούν μόνον από έναν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα,

4) εάν εξ' ορισμού δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές και κλειστές διαγωνιστικές διαδικασίες καθώς και τις διαδικασίες με διαπραγμάτευση με προηγούμενη δημοσιευμένη προκήρυξη διαγωνισμού,

5) στην περίπτωση συμβάσεων προμηθειών για συμπληρωματικές παραδόσεις που πραγματοποιούνται από τον αρχικό προμηθευτή,

6) για νέα έργα ή υπηρεσίες που αποτελούν συνέχεια ή προέκταση μίας ήδη υπάρχουσας αρχικής σύμβασης η οποία έχει συναφθεί,

7) για αγαθά τα οποία είναι εισηγμένα και αγοράζονται σε χρηματιστήριο εμπορευμάτων,

8) για τις αγορές ευκαιρίας, όταν, με την αξιοποίηση μιας ιδιαίτερα ευνοϊκής ευκαιρίας που παρουσιάζεται για πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, μπορούν να αποκτηθούν αγαθά σε τιμή πολύ χαμηλότερη από τις τιμές που επικρατούν συνήθως στην αγορά,

9) όταν η σχετική σύμβαση προμηθειών ή υπηρεσιών έπεται μετά από έναν διαγωνισμό μελετών που έχει ήδη διοργανωθεί και ολοκληρωθεί.

Μία άλλη αξιοσημείωτη διαδικασία σύναψης σύμβασης, την οποία αναλύει διεξοδικά ο νόμος είναι η διαγωνιστική διαδικασία του Ανταγωνιστικού Διάλογου, όπου οποιοσδήποτε οικονομικός φορέας μπορεί να υποβάλει αίτηση συμμετοχής στο πλαίσιο μίας δημοσιευμένης προκήρυξης διαγωνισμού, παρέχοντας τις απαραίτητες πληροφορίες για την ποιοτική επιλογή που ζητούνται από τον αναθέτοντα φορέα. Στο ανταγωνιστικό διάλογο μπορούν να συμμετέχουν μόνον οι οικονομικοί φορείς που έχουν προσκληθεί από τον αναθέτοντα φορέα κατόπιν αξιολόγησης των πληροφοριών που έχουν παρασχεθεί. Η σύμβαση ανατίθεται αποκλειστικά βάσει του κριτηρίου ανάθεσης της πλέον συμφέρουσας, από οικονομικής άποψης, προσφοράς, από πλευράς σχέσης ποιότητας – τιμής. Ο ανταγωνιστικός διάλογος μπορεί να διεξάγεται σε διαδοχικές φάσεις, ούτως ώστε να μειώνεται ο αριθμός των υπό εξέταση λύσεων κατά τη φάση του διαλόγου, με την τήρηση των κριτηρίων ανάθεσης που προσδιορίζονται στην προκήρυξη διαγωνισμού ή στο περιγραφικό έγγραφο των Αναθετουσών Αρχών.

Σε αντίθεση με την περίπτωση του Ανταγωνιστικού Διαλόγου, στην διαγωνιστική διαδικασία της σύμπραξης καινοτομίας, οποιοσδήποτε οικονομικός φορέας μπορεί να υποβάλει αίτηση συμμετοχής στο πλαίσιο μίας δημοσιευμένης προκήρυξης διαγωνισμού. Μία σύμπραξη καινοτομίας στοχεύει στην ανάπτυξη ενός καινοτόμου προϊόντος, υπηρεσίας ή έργου και στην επακόλουθη αγορά των αγαθών, υπηρεσιών ή έργων που προκύπτουν από κάτι τέτοιο. Έπειτα τα αγαθά ή οι υπηρεσίες που προκύπτουν από κάτι τέτοιο μπαίνουν στην διαδικασία αγοραπωλησίας υπό την προϋπόθεση πρώτον ότι ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις και στα συμφωνημένα πλαίσια από πλευράς των αναθετουσών φορέων ή συμμετεχόντων άλλων μερών, και δεύτερον ότι πληρούν τα κριτήρια που έχουν τεθεί λαμβάνοντας υπόψιν κριτήρια ικανοποιητικής απόδοσης έργου καθώς και αποφυγής απορρόφησης του μεγίστου κόστους. Η σύμπραξη καινοτομίας όπως και ο ανταγωνιστικός διάλογος διαρθρώνεται σε διαδοχικές φάσεις, σύμφωνα με την ακολουθία των βημάτων ή των διαφόρων σταδίων της διαδικασίας έρευνας και

καινοτομίας, η οποία μπορεί να περιλαμβάνει την κατασκευή προϊόντων, την παροχή υπηρεσιών ή τέλος την ολοκλήρωση διαφόρων έργων.

2.9. Μια σύντομη ματιά στις βασικές ηλεκτρονικές πλατφόρμες διενέργειας ηλεκτρονικών διαγωνισμών και υποβολής προσφορών

Μέχρι στιγμής κάναμε μια εκτενή έρευνα για το πώς η νομοθεσία μέσα στα χρόνια διαμόρφωσε το υπάρχον πλαίσιο διενέργειας ηλεκτρονικών δημόσιων διαγωνισμών καθώς έγινε ανάλυση στις διαθέσιμες ηλεκτρονικές πλατφόρμες υποβολής προσφορών και ενημέρωσης των προμηθευτών σχετικά με υπάρχοντα αιτήματα προμηθειών. Ωστόσο, με μία πιο συγκεντρωτική ματιά και για βαθύτερη κατανόηση, κρίνεται εύλογο να κάνουμε μία σύντομη προεπισκόπηση πάνω στις βασικές ηλεκτρονικές πλατφόρμες δημόσιων διαγωνισμών προμηθειών βλέποντας τα βασικά χαρακτηριστικά τους πριν προχωρήσουμε σε μία μελέτη περίπτωσης ενός πραγματικού δημόσιου διαγωνισμού προμηθειών.

ΔΙΑΥΓΕΙΑ

Στην πλατφόρμα της Διαύγειας αναρτώνται αποφάσεις διοικητικού και οικονομικού περιεχομένου από όλους τους φορείς του δημοσίου και τα εποπτευόμενα ΝΠΔΔ και ΝΠΙΔ τους. Σύμφωνα με τον επίσημο διαδικτυακό χώρο του Διαύγεια: «Το πρόγραμμα Διαύγεια στοχεύει στην επίτευξη της μέγιστης δυνατής δημοσιότητας της κυβερνητικής πολιτικής και της διοικητικής δραστηριότητας, τη διασφάλιση της διαφάνειας και την εμπέδωση της υπευθυνότητας και της λογοδοσίας από την πλευρά των φορέων άσκησης της δημόσιας εξουσίας».

Αξίζει να τονιστεί, ότι από τον Οκτώβριο του 2010, και για πρώτη φορά με έναν πιο συγκεντρωτικό τρόπο αναρτώνται σε μία ιστοσελίδα στο διαδίκτυο όλες οι αποφάσεις πράξεων των κυβερνητικών και διοικητικών οργάνων, λαμβάνοντας ειδική μέριμνα για τα αιτήματα και τις αποφάσεις που αφορούν στην εθνική άμυνα και τα ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα. Σήμερα στο πρόγραμμα Διαύγεια είναι ενταγμένοι 3.660 φορείς του στενού και ευρύτερου δημόσιου τομέα και των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού, ενώ έχουν αναρτηθεί περισσότερες από 11.500.000 πράξεις». [Καλαμπόκη Αγαθή (2012)]

ΚΗΜΔΗΣ

Στην επίσημη ηλεκτρονική πλατφόρμα του ΚΗΜΔΗΣ, αναρτώνται πράξεις που αφορούν προμήθειες – εργασίες – υπηρεσίες από όλους τους φορείς του δημοσίου τομέα καθώς και τα εποπτευόμενα ΝΠΔΔ και ΝΠΙΔ τους. Σύμφωνα με τον επίσημο διαδικτυακό χώρο του Κ.Η.Μ.Δ.Η.Σ.: «Το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων - ΚΗΜΔΗΣ αποτελεί ένα πληροφοριακό σύστημα καταχώρισης δεδομένων από τις αναθέτουσες αρχές και τους δημόσιους φορείς με σκοπό τη συλλογή, επεξεργασία και την δημοσίευση στοιχείων που αφορούν τις δημόσιες συμβάσεις στο σύνολο τους, ήτοι δημόσιες προμήθειες, υπηρεσίες και έργα ανεξαρτήτως αξίας. Το ΚΗΜΔΗΣ αναπτύσσεται και ενημερώνεται στη Γενική Γραμματεία Εμπορίου (Γ.Γ.Ε.) του Υπουργείου Οικονομίας Υποδομών, Ναυτιλίας & Τουρισμού. Η Αρχή βάσει των αρμοδιοτήτων της, παρακολουθεί και αξιολογεί τη συλλογή, επεξεργασία και την δημοσίευση σ' αυτό, όλων των στοιχείων δημοσίων συμβάσεων από τις αναθέτουσες αρχές και τους αρμόδιους δημόσιους φορείς. Ο ιστότοπος του ΚΗΜΔΗΣ συστάθηκε στο Υπουργείο Ανάπτυξης βάσει του άρθρου 11 του Ν.4013/2011 (ΦΕΚ 204/Α/15.09.2011) και ειδικότερα στη Γενική Γραμματεία Εμπορίου (ΓΓΕ).» [Σέκερι Στυλιανός, (2019)]

Το Κ.Η.Μ.Δ.Η.Σ. περιλαμβάνει στοιχεία σχετικά με όλες τις δημόσιες συμβάσεις με προϋπολογισμό άνω των 1.000 ευρώ για προϊόντα, υπηρεσίες και δημόσια έργα, όλων των φορέων του Δημοσίου Τομέα. Επιπρόσθετα αποτελεί το επίσημο εθνικό πληροφοριακό σύστημα για την απευθείας ηλεκτρονική υποβολή προκηρύξεων δημοσίων συμβάσεων στο Tenders Electronic Daily (TED)*. Πρέπει να τονιστεί ότι το Μητρώο του ΚΗΜΔΗΣ διασυνδέεται:

1) Με το «Πρόγραμμα Διαύγεια», προκειμένου, με την καταχώριση των στοιχείων, να ενημερώνεται ταυτόχρονα με τις βάσεις δεδομένων του «Διαύγεια» και το Μητρώο του ΚΗΜΔΗΣ, σύμφωνα με τον τεχνικό σχεδιασμό του πληροφοριακού συστήματος που υποστηρίζει το Μητρώο. Για κάθε αναρτημένη απόφαση ή πράξη γίνεται έκδοση ενός ξεχωριστού Αριθμού Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου(ΑΔΑΜ), ο οποίος αφορά σε όλα τα έγγραφα που καταχωρούνται στο Μητρώο και με βάση τους αριθμούς ΑΔΑΜ συνδέονται όλες οι σχετικές μεταξύ τους αντίστοιχες πράξεις.

2) Με το Μητρώο Δεσμεύσεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, για την παρακολούθηση της εύρυθμης αξιοποίησης του προϋπολογισμού των εκάστοτε δημόσιων φορέων, πραγματοποιούνται έλεγχοι στο πλαίσιο ανάθεσης και εκτέλεσης δημόσιων συμβάσεων, ως προς το σκέλος της έγκρισης και πληρωμής δαπανών που υπάρχουν απέναντι από διάφορους συναλλασσόμενους οικονομικούς φορείς (ΦΕΚ, 2011). Επιβάλλεται να αναφερθεί ότι, στο σύστημα καταχωρούνται από τις αναθέτουσες

αρχές / φορείς και τις κεντρικές αρχές προμηθειών ηλεκτρονικά στοιχεία των ακόλουθων σταδίων για τις δημόσιες συμβάσεις :

- ✓ Πίνακας προγραμματισμού
- ✓ Το πρωτογενές αίτημα
- ✓ Το εγκεκριμένο αίτημα
- ✓ Οι προκηρύξεις και η διακήρυξη
- ✓ Η απόφαση ανάθεσης ή κατακύρωσης
- ✓ Η σύμβαση
- ✓ Κάθε εντολή πληρωμής
- ✓ Το αποδεικτικό κάθε πληρωμής

Έπειτα οι απαιτούμενες διαδικασίες για την εγγραφή της εκάστοτε δημόσιας σύμβασης είναι:

- ✓ Ηλεκτρονική αίτηση εγγραφής προμηθευτή του δημοσίου
- ✓ Πιστοποίηση και έγκριση εγγραφής από τη Γενική Γραμματεία Εμπορίου
- ✓ Εμπλουτισμός στοιχείων / δεδομένων προμηθευτή
- ✓ Ηλεκτρονική διαχείριση δικαιολογητικών. (Κατσούλης, 2014)

ΕΣΗΔΗΣ

Στην πλατφόρμα του ΕΣΗΔΗΣ διενεργούνται διαγωνισμοί για την σύναψη δημόσιων συμβάσεων από όλους τους φορείς του δημοσίου και τα εποπτευόμενα ΝΠΔΔ και ΝΠΙΔ τους. Σύμφωνα με τον επίσημο διαδικτυακό ιστότοπο του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ: «Είναι ένα έργο σύνθετο και πρωτότυπο για τη χώρα, η εφαρμογή του οποίου θα αποδώσει αφενός σημαντικά οικονομικά οφέλη και αφετέρου θα εκσυγχρονίσει τις διαδικασίες ανάθεσης των δημοσίων συμβάσεων, επιφέροντας σημαντικές αλλαγές νομοθετικού περιεχομένου και τρόπου λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης, που εν τέλει θα επηρεάσουν όλους τους φορείς του Ελληνικού Δημοσίου και τους προμηθευτές τους. Το ΕΣΗΔΗΣ διαθέτει μία πλατφόρμα μέσω της οποίας όλοι οι φορείς του Δημοσίου Τομέα, σταδιακά, θα πραγματοποιούν με ηλεκτρονικό τρόπο όλη τη διαγωνιστική διαδικασία μιας δημόσιας σύμβασης. Συγκεκριμένα, μέσω του συστήματος υποστηρίζονται διαδικασίες όπως είναι η κατάρτιση και δημοσίευση της διακήρυξης ενός διαγωνισμού, η υποβολή των προσφορών από τους υποψηφίους, η αξιολόγησή τους, η κατάρτιση και τέλος η σύναψη της σύμβασης του διαγωνισμού. Επίσης, μέσω του συστήματος παρακολουθείται η εκτέλεση των συμβάσεων, περιλαμβάνοντας διαδικασίες όπως η ηλεκτρονική παραγγελία, η ηλεκτρονική τιμολόγηση και η ηλεκτρονική πληρωμή. Μέσω του

συστήματος, δίνεται επιπρόσθετα η δυνατότητα σε όλους τους φορείς του Δημοσίου να εφαρμόσουν νέες τεχνικές στις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων, όπως είναι ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός, τα δυναμικά συστήματα αγορών, ο ανταγωνιστικός διάλογος και η συμφωνία πλαίσιο».

Η λειτουργία της διαδικτυακής πλατφόρμας του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. είναι υποχρεωτική για τη διενέργεια ηλεκτρονικών διαγωνισμών προϋπολογισμού μεγαλύτερου των 60.000 ευρώ. Πάνω σε αυτό, πρέπει να τονιστεί ότι παρά τις καθυστερήσεις και τα προβλήματα φαίνεται ότι τόσο οι φορείς του δημοσίου, όσο και οι επιχειρήσεις εξοικειώνονται σταδιακά με το Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ), με όφελος τόσο για το κόστος των προμηθειών του δημοσίου, όσο και για το χρόνο εκτέλεσής των συμβάσεων αυτών, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του μηνιαίου δελτίου στατιστικών και απολογιστικών στοιχείων του Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.).

Σύμφωνα με καταχωρημένα στοιχεία, η αξία των διαγωνισμών από 2,4 εκατ. ευρώ που ήταν το 2013, ανήλθαν σε 373 εκατ. ευρώ το 2014, έπειτα σε 1,391 δισ. ευρώ το 2015, σε άνω του 2,1 δισ. ευρώ το πρώτο εξάμηνο του 2016, ενώ στο τέλος του 2017 καταγράφηκαν 17.218 δημοσιευμένοι ηλεκτρονικοί διαγωνισμοί συνολικής αξίας άνω των 8,9 δισ. ευρώ [enikonomia.gr, (2018)]. Παράλληλα ο μέσος χρόνος μεταξύ της διενέργειας του διαγωνισμού έως την αποσφράγιση των οικονομικών προσφορών μειώθηκε από τις 57 ημέρες που ήταν το 2014 και 52 που ήταν το 2015, στις 35 ημέρες. Σύμφωνα με την Κοινωνία της Πληροφορίας, και την πρόσφατη έρευνα i2000, μόλις το 3,9% των επιχειρήσεων στη Ελλάδα χρησιμοποιούν το διαδίκτυο για να προσφέρουν αγαθά ή υπηρεσίες προς τις δημόσιες αρχές μέσω Ηλεκτρονικών Συστημάτων Υποβολής Προσφορών (eTendering) και μόλις το 1% χρησιμοποιούν το διαδίκτυο για να προσφέρουν αγαθά ή υπηρεσίες προς δημόσιες αρχές σε άλλες χώρες της Ε.Ε. μέσω Ηλεκτρονικών Συστημάτων Υποβολής Προσφορών (eTendering).[Καλαμπόκη Αγαθή, (2012)]

Έχοντας σκιαγραφήσει με σύντομο τρόπο το πλήρες σκηνικό των διαδικτυακών πλατφόρμων ηλεκτρονικών διαγωνισμών, μπορούμε να προχωρήσουμε στο επόμενο βήμα το οποίο τόσο είναι η ανάλυση μίας πραγματικής περίπτωσης νοσοκομειακού διαγωνισμού προμηθειών όσο και οι τρόποι διενέργειας ηλεκτρονικών διαγωνισμών σε χώρες εκτός Ελλάδας. Σχετικά με αυτό, το επόμενο κεφάλαιο επικεντρώνεται στην διαδικασία πραγματοποίησης ενός δημόσιου διαγωνισμού προμηθειών σε χώρες εκτός

Ελλάδας, από το σημείο εκκίνησης και την αποσφράγιση των προσφορών, την αξιολόγηση και τέλος την ανάθεση ή την σύναψη σύμβασης.

2.10. Ανακεφαλαίωση

Κατά αυτόν τον τρόπο αναλύσαμε και είχαμε την δυνατότητα να δούμε πως η εκάστοτε θεσπισμένη νομοθεσία ανά τα χρόνια επηρέασε και οριοθέτησε τον τρόπο με τον οποίο πραγματοποιούνται οι ηλεκτρονικοί διαγωνισμοί σήμερα από την δημοσίευση της διακήρυξης του διαγωνισμού μέχρι και την τελική απόφαση ανάθεσης μίας σύμβασης. Από το μακρινό 1995 μέχρι το πιο πρόσφατο 2016, οι διαγωνισμοί προμηθειών έχουν αδιαμφισβήτητα αλλάξει άρδην έχοντας χαράξει μία αξιοσημείωτη πορεία και έχοντας επαναπροσδιορισθεί μέσα από τα θετικά και τα αρνητικά τους στοιχεία. Ωστόσο, κλείνοντας την Ενότητα 2 και ξεκινώντας την αρχική ανάλυση των νομοθετικών πλαισίων αναφέροντας ευρωπαϊκά πρότυπα συστήματα υγείας και μηχανισμούς διεξαγωγής διαγωνισμών αξίζει να δούμε τον τρόπο διεξαγωγής προμηθευτικών και άλλων διαγωνισμών σε συστήματα υγείας εκτός Ελλάδας. Συνεπακόλουθα θα μπορέσουμε κατ' αυτόν τον τρόπο να αναλύσουμε στην πράξη τον τρόπο λειτουργίας ξένων δομών υγείας συγκρίνοντας τόσο τα κοινά όσο και τα διαφορετικά στοιχεία και χαρακτηριστικά του Ελληνικού κρατικού μηχανισμού υγείας σε σύγκριση με τα ξένα επικρατέστερα συστήματα υγείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3
Η ΔΙΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΓΟΡΑΠΩΛΗΣΙΑΣ
ΙΑΤΡΟΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ
ΣΕ ΧΩΡΕΣ ΕΚΤΟΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

3.1. Εισαγωγή

Μέχρι στιγμής, είδαμε σύμφωνα με την θεσμοθετημένη νομοθεσία την πλήρη χαρτογράφηση μίας διαγωνιστικής διαδικασίας στο Ελληνικό προσκήνιο καθώς και τις μεθόδους που ακολουθούνται τόσο από το Ελληνικό Δημόσιο σύστημα Υγείας όσο και από τις ιδιωτικές προμηθευτικές επιχειρήσεις, έτσι ώστε να πραγματοποιηθεί μία ανοικτή διαγωνιστική διαδικασία ιατροφαρμακευτικών προμηθειών. Ένα κομμάτι το οποίο δεν έχει ακόμα αναλυθεί, αδιαμφισβήτητα είναι το πώς γίνονται οι Ανοικτοί Δημόσιοι Διαγωνισμοί Προμηθειών σε νοσοκομεία στο εξωτερικό. Από την στιγμή που οι Ελληνικές νομοθεσίες και τα θεσπισμένα προεδρικά διατάγματα προσπαθούν να υιοθετήσουν τα θετικά στοιχεία καθώς και μία κοινή γραμμή πάνω στην οποία θα κινούνται όλα τα νοσοκομεία ανά την επικράτεια, κρίνεται αναγκαίο και ωφέλιμο να διερευνηθούν οι διαδικασίες και τα συστήματα τα οποία ακολουθούν τα νοσοκομεία στο εξωτερικό έτσι ώστε να προμηθεύονται τα απαραίτητα υλικά τους.

Πάνω σε αυτό, πρέπει να τονίσουμε ότι τα συστήματα υγείας εκτός Ελλάδας πάντα πρέπει να αποτελούν αν όχι το πρότυπο διαμόρφωσης του Ελληνικού συστήματος υγείας τότε έναν πολύ σημαντικό πόλο επιρροής. Η ανάλυση τέτοιων συστημάτων υγείας είναι πολύ σημαντική όχι μόνο για την εύρυθμη λειτουργία και την αποφυγή λαθών στο εγχώριο σύστημα υγείας αλλά και για να προαχθεί ο ευρύτερος ανταγωνισμός στην ελληνική οικονομία. Πιο συγκεκριμένα, από την στιγμή που η ελληνική νομοθεσία νόμιμα δίνει την δυνατότητα σε αλλοδαπούς οργανισμούς να συμμετέχουν σε ελληνικές δημόσιες διαγωνιστικές διαδικασίες καθίσταται αναγκαίο να ελαχιστοποιηθούν τα περιθώρια απόκλισης των ελληνικών και των ξένων δομών υγείας έτσι ώστε να προαχθεί ο ευρύτερος ανταγωνισμός και να αμβλυνθούν τα λάθη που γίνονται σε δημόσιους διαγωνισμούς προμηθειών έχοντας ως πρότυπο ένα κοινό μοντέλο. Κατά αυτόν τον τρόπο, με την προαγωγή του ευρύτερου ανταγωνισμού τόσο η πιθανότητα λαθών όσο και τα περιθώρια κερδοσκοπίας τόσο σε εγχώριο όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο θα μειωθούν εξασφαλίζοντας ένα πιο βιώσιμο οικονομικό περιβάλλον ανάπτυξης.

Έτσι, είναι πολύ σημαντικό να γίνει μία ευρύτερη ανάλυση σχετικά με την λειτουργία δομών και συστημάτων παροχής υγείας εκτός Ελλάδας. Συνεπακόλουθα και με στόχο την διερεύνηση και τον εντοπισμό των διαφορών στις δομές υγείας θα δούμε τον τρόπο διεξαγωγής προμηθευτικών διαγωνισμών στα συστήματα υγείας της Γερμανίας, των Η.Π.Α. και τέλος της Ιαπωνίας. Ως αποτέλεσμα, θα έχουμε την δυνατότητα να αποκτήσουμε μία πιο σφαιρική και διευρυμένη εικόνα για τον τρόπο λειτουργίας και απόκτησης προμηθειών σε παγκόσμιο επίπεδο.

3.2. Η διεξαγωγή κρατικών διαγωνισμών προμηθειών υγείας σε χώρες εκτός Ελλάδας

Μία πρόσφατη έρευνα που έγινε στο Βέλγιο το 2017, έδειξε ότι οι αγορές των Ηνωμένων Πολιτειών, της Ιαπωνίας και της Γερμανίας παράγουν περίπου το 50% της συνολικής παγκόσμιας αγοράς ιατροφαρμακευτικού εξοπλισμού και αθροιστικά οι αγορές αυτές αριθμούν σε κεφάλαια περίπου 210 δισεκατομμύρια ευρώ(€). Σε αυτό το σημείο πρέπει να αναφερθεί ότι κάθε χώρα έχει μια μερικώς (ή ολικώς) διαφορετική προσέγγιση σχετικά με την μέθοδο προμήθειας νοσοκομειακού εξοπλισμού, ο οποίος φυσικά χρησιμοποιείται στο σύστημα υγείας της εκάστοτε χώρας και αποτελεί τον θεμέλιο λίθο για την ικανοποίηση αναγκών υγείας και την παροχή υπηρεσιών περίθαλψης στην ευρύτερη κοινωνία. Ωστόσο, η διαδικασία της προμήθειας και χρήσης του εξοπλισμού, για να λειτουργεί με τον σωστό τρόπο έγκειται σε κάποιους παράγοντες οι οποίοι πρέπει να ισχύουν, όπως:

- 1) Στα διαφορετικά συμφέροντα και στις ευθύνες τις οποίες μοιράζονται οι διάφοροι μέτοχοι ή οι λήπτες αποφάσεων στο σύστημα υγείας.
- 2) Στις διαφορετικές διαπραγματεύσεις που γίνονται μεταξύ των διαφόρων εμπλεκομένων μερών και στις δημόσιες διαδικασίες προμήθειας.
- 3) Στα διαφορετικά επίπεδα σύνδεσης ή συνεργασίας που υπάρχουν με τους διανομείς και τους προμηθευτές, σύμφωνα με τα διαφορετικά νομοθετικά πλαίσια και τις πολιτικές που ισχύουν σε κάθε χώρα.

Σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία τα οποία έχουν συλλεχθεί και επεξεργαστεί, σε χώρες όπως στην Ιαπωνία, στις ΗΠΑ και στην Γερμανία από τα συνολικά ετήσια έξοδα φροντίδας υγείας, το 11-13% των συνολικών δαπανών υγείας αφιερώνεται στην αγορά ιατροφαρμακευτικού εξοπλισμού και νοσοκομειακών μηχανημάτων, ενώ το 4-6% επενδύεται σε αναλώσιμο νοσοκομειακό εξοπλισμό, καθώς και σε διάφορες άλλες

παρεμφερείς προμήθειες. Την μεγαλύτερη πηγή εξόδων στα συστήματα υγείας φαίνεται ξεκάθαρα ότι αποτελούν οι διαγνωστικοί έλεγχοι που γίνονται σχετικά με τον εντοπισμό και την παρακολούθηση διαφόρων καρκινικών όγκων, αφού απορροφούν πάνω από το 12% των συνολικών εξόδων φροντίδας υγείας, τα οποία επενδύονται κυρίως σε αγορές μηχανημάτων προηγμένης ιατρικής τεχνολογίας. Έπειτα, την δεύτερη θέση στις μεγάλες πηγές εξόδων στο σύστημα υγείας κατέχει ο τομέας της καρδιολογίας και τα έξοδα που γίνονται ως προς αυτόν, ενώ στην τρίτη θέση βρίσκονται τα έξοδα σε μηχανήματα και εξοπλισμό διαγνωστικής απεικόνισης, όπως ακτινογραφίες, αξονικές και μαγνητικές τομογραφίες.

Οι τρεις πιο ραγδαία αναπτυσσόμενοι ιατρικοί τομείς είναι ο τομέας της ενδοσκόπησης (ετήσια αύξηση 6,5% σε επενδύσεις), ο τομέας της καρδιολογίας (ετήσια αύξηση 6,0% σε επενδύσεις) και τέλος ο τομέας της οφθαλμολογίας (ετήσια αύξηση 5,8% σε επενδύσεις).

Στον παρακάτω πίνακα απεικονίζεται η σχέση που υπάρχει μεταξύ των συνολικών κεφαλαίων τα οποία διοχετεύονται στην αγορά ιατροφαρμακευτικών προϊόντων μίας χώρας και του Σύνθετου Ετήσιου Ρυθμού Ανάπτυξης της χώρας. Επιβάλλεται να αναφερθεί ότι ο Σύνθετος Δείκτης Ετήσιου Ρυθμού Ανάπτυξης (CAGR-Compound Annual Growth Rate) δείχνει την απόδοση την οποία θα πρέπει να έχει μία επένδυση έτσι ώστε να αναπτυχθεί με δεδομένο ότι κάθε κέρδος της επένδυσης χρησιμοποιείται εξ' ολοκλήρου στην ίδια επένδυση. Με άλλα λόγια το CAGR απεικονίζει την απόδοση την οποία όταν την έχει μία επένδυση τότε αυτό αποτελεί μία ένδειξη ότι η συγκεκριμένη επένδυση βρίσκεται είτε στο στάδιο ανάπτυξης είτε ακριβώς πριν το στάδιο ανάπτυξης. Επίσης, ο συγκεκριμένος δείκτης χρησιμεύει και στην σύγκριση εναλλακτικών επενδύσεων καθώς και στην αξιολόγηση τους. Σχετικά με την θεωρία σύγκριση αποδοτικών επενδύσεων όσο μεγαλύτερος είναι ο δείκτης CAGR τόσο περισσότερο κερδοφόρα αποδεικνύεται να είναι μία επένδυση.

Πίνακας 3.1

Στατιστικά Στοιχεία Αγοράς Ιατρικής Τεχνολογίας – Δείκτης Ετήσιου Ρυθμού Ανάπτυξης (CAGR) σε χώρες εκτός Ελλάδας

	2016 – Αγορά Ιατρικής Τεχνολογίας (σε δισεκατομμύρια ευρώ-€)	Σύνθετος Δείκτης Ετήσιου Ρυθμού Ανάπτυξης (CAGR) (2017-2020)
Η.Π.Α.	150	4,5%
Ιαπωνία	42	2,2%
Γερμανία	36	3,6%
Παγκόσμια	462	4,7%

Πηγή: <https://www.linkedin.com/pulse/comparing-purchasing-processes-surgical-devices-us-van-den-mooter>

Όπως φαίνεται και στον πίνακα 3.1, κατά το πλείστο στις χώρες όπου στις αγορές ιατροφαρμακευτικών προϊόντων τους επενδύονται τα περισσότερα κεφάλαια, εκείνες είναι και οι χώρες οι οποίες εμφανίζουν και την μεγαλύτερη κερδοφορία και ανάπτυξη. Έπειτα ο Δείκτης Ρυθμού Ανάπτυξης επηρεάζεται σημαντικά και από τον πληθωρισμό τον οποίο έχει μία χώρα, και αυτό γίνεται γιατί όσο πιο κερδοφόρα είναι μια χώρα τόσο περισσότερα κεφάλαια επενδύονται σε αυτήν.

Έτσι, οι ανάγκες του συστήματος Υγείας μίας οικονομίας φαίνεται ξεκάθαρα ότι συνδέονται άρρηκτα με την διαδικασία αγοραπωλησίας την οποία έχει υιοθετήσει η εκάστοτε χώρα. Αυτό γίνεται πιο ευκρινές διότι όσο περισσότερα κεφάλαια επενδύονται στην αγορά υγείας μίας χώρας, τόσο πιο μεγάλη κερδοφορία υπάρχει και έπειτα τόσο περισσότερο εργατικό δυναμικό ελκύει και εν τέλει απασχολείται στην κρατική οικονομία. Κατά αυτόν τον τρόπο, με τα περισσότερα κεφάλαια που επενδύονται σε μία οικονομία το εργατικό δυναμικό της χώρας αυξάνεται και συνεπακόλουθα ένας αυξημένος πληθυσμός μεταφράζεται σε αυξημένες ανάγκες περίθαλψης. Έτσι με την αύξηση του εργατικού δυναμικού είναι φυσικό και επόμενο να πολλαπλασιάζονται οι ανάγκες υγείας στην χώρα. Επομένως, για να αντιστοιχηθούν και εν τέλει να ικανοποιηθούν οι ανάγκες υγείας θα πρέπει οι πωλήσεις ή οι καταναλώσεις υπηρεσιών υγείας, οι στρατηγικές διανομής των εταιριών ιατρικού εξοπλισμού καθώς και οι

διαδικασίες προμήθειας των εκάστοτε χωρών ανά τον κόσμο, να διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους. Κάτι τέτοιο πρέπει να γίνεται, διότι θα πρέπει η στρατηγική αγοραπωλησίας της κάθε χώρας να είναι πολύ καλά και προσεγγμένα δομημένη έτσι ώστε να καταπολεμηθεί η «απρόβλεπτη» φύση που υπάρχει στον τομέα υγείας και τελικά να ικανοποιηθούν οι διάφορες καταναλώσεις ιατρικών υπηρεσιών και οι ανάγκες υγείας που υπάρχουν σε κάθε χώρα.

Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής (Η.Π.Α.)

✓ GPO (Group Policy Organization).

Ένας οργανισμός GPO είναι ένας φορέας ο οποίος δημιουργείται για να χρησιμοποιεί τα κεφάλαια που έχει σαν αποθέματα καθώς και την διαπραγματευτική δύναμη του που απορρέει από αυτά και έτσι κατά αυτόν τον τρόπο να πετυχαίνει προνομιακές τιμές σε μεγάλες ή μαζικές αγορές πάσης φύσεως προϊόντων και υπηρεσιών. Η διαπραγματευτική δύναμη ενός GPO βασίζεται στις επιμέρους δυνάμεις διαπραγμάτευσης των επιμέρους μελών του GPO.

Οι οργανισμοί GPO συλλέγουν τα κεφάλαια τους είτε επιδοτούμενοι από προμήθειες που συλλέγουν παρέχοντας υπηρεσίες διαχείρισης σε μειοδότες δημοσίων διαγωνισμών παροχής αγαθών ή υπηρεσιών, είτε επιχορηγούνται από κεφάλαια των μελών - αγοραστών τους, είτε εφαρμόζουν έναν συνδυασμό αυτών των δύο μεθόδων. Το ύψος των παραπάνω προμηθειών διαχείρισης καθορίζεται είτε ως ένα ποσοστό επί των πωλήσεων του μειοδότη στον δημόσιο διαγωνισμό είτε ως ένα σταθερό ετήσιο επιτόκιο επί των πωλήσεων του επιλεγμένου μειοδότη. Μερικοί οργανισμοί GPO επιβάλλουν υποχρεωτικά στα μέλη τους ένα ποσό συμμετοχής, ενώ υπάρχουν άλλοι οργανισμοί GPO στους οποίους η συμμετοχή των μελών είναι δωρεάν και εθελοντική. Τα μέλη του GPO συμμετέχουν με βάση τις αγοραστικές ανάγκες που έχουν την δεδομένη στιγμή, το επίπεδο της αξιοπιστίας και ανταγωνιστικότητας που υπάρχει στον συγκεκριμένο GPO καθώς και την αποτίμηση του εκάστοτε GPO και κατά πόσον λογική είναι η εν λόγω αποτίμηση του GPO καθώς αυτό θα καθορίσει και τα χρήματα που θα πρέπει να δώσουν τα υποψήφια μέλη ως αμοιβή ή μερίδιο συμμετοχής στον GPO.

Οι οργανισμοί GPO χρησιμοποιούνται ευρέως σε πολλούς κλάδους για την αγορά ακατέργαστων πρώτων υλών και για διάφορου τύπου προμήθειες, αλλά πιο σύνηθες είναι η συμβολή τους στον τομέα των τροφίμων, στον τομέα της περίθαλψης υγείας, σε

επιχειρήσεις ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων, στον κατασκευαστικό κλάδο και σε γεωργικές εταιρίες.

Τα τελευταία χρόνια, οι οργανισμοί GPO κερδίζουν ραγδαία έδαφος και συχνά χρησιμοποιούνται σε συνεργασία με μη - κερδοσκοπικούς οργανισμούς. Η μέθοδος του Group Purchasing(GPO) σε μη - κερδοσκοπικούς τομείς είναι ακόμα σχετικά νέο στην αγορά, αλλά ραγδαία κερδίζει όλο και περισσότερο έδαφος καθώς οι μη - κερδοσκοπικές οργανώσεις προσπαθούν σε συνεργασία με τους GPO να μειώσουν τα υψηλά διαχειριστικά κόστη τους.

Ο τομέας της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης είναι ο τομέας στον οποίο οι οργανισμοί GPO συνήθως έχουν και την μεγαλύτερη πρόσβαση, καθώς οι κλινικές, τα νοσοκομεία αντιμετώπισης επειγόντων περιστατικών, οι μη - κερδοσκοπικές κοινοτικές κλινικές και τα κέντρα υγείας στην Αμερική χρησιμοποιούν σε μεγάλο βαθμό και υψηλή ευρύτητα την μέθοδο του Group Purchasing. Αυτό γίνεται για να μειώσουν τα διαχειριστικά έξοδα τους, να εξαλείψουν τα περιθώρια λαθών και καθυστερήσεων υλικών στο νοσοκομείο και τέλος να εξοικονομήσουν χρήματα εξασφαλίζοντας χαμηλότερες τιμές στις αγοραπωλησίες προμηθειών υγείας.

✓ Οι Οργανισμοί GPO (Group Policy Organization) στο Σύστημα Υγείας της Αμερικής.

Αρχικά, στις Η.Π.Α. οι ιδιωτικοί οργανισμοί GPO είναι οι κατεξοχήν οργανισμοί στους οποίους ανατίθεται κεντρικά και εξ ολοκλήρου η διεξαγωγή των προμηθευτικών διαγωνισμών των νοσοκομείων και οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για την συλλογή προσφορών από τους διάφορους νοσοκομειακούς προμηθευτές και συνεπακόλουθα για την επιλογή προμηθευτών σε συνεργασία με μία επιτροπή η οποία έχει ορισθεί από το νοσοκομείο. Οι οργανισμοί GPO στις Η.Π.Α. έχουν ως ρόλο να προσδιορίσουν και να εφαρμόζουν συνήθεις και πρακτικά εφαρμόσιμες προσεγγίσεις σχετικά με την αγορά προμηθειών υγείας, αφού σε ολόκληρη την Αμερική υπάρχουν περίπου 600 νόμοι τους οποίους οι GPO έχουν θεσπίσει και οι οποίοι καθορίζουν επίσημα και με κάθε λεπτομέρεια την διαδικασία απόκτησης προμηθειών υγείας από τα νοσοκομεία. Έπειτα, το 97% όλων των νοσοκομείων στην Αμερική ακολουθούν ένα νομοθετικό πλαίσιο θεσπισμένο από τους GPO και το 75% των συνολικών πωλήσεων ιατροφαρμακευτικού εξοπλισμού βασίζεται εξ ολοκλήρου σε αυτό το ακολουθούμενο και θεσπισμένο νομοθετικό πλαίσιο. Σχετικά με τα θεσπισμένα νομοθετικά πλαίσια των GPO υπάρχουν

τέσσερις βασικές και ευρέως γνωστές εκδοχές ή παραλλαγές τους, όπου ένα μέσο νοσοκομείο χρησιμοποιεί μία εξ αυτών.

Σχετικά με τον ρόλο των οργανισμών GPO και τους τομείς με τους οποίους ασχολούνται, πέραν από πολύ λίγους διεθνώς γνωστούς GPO, οι περισσότεροι οργανισμοί GPO επικεντρώνονται σε μεγάλης διάρκειας συμβάσεις με εγχώριους προμηθευτές οι οποίοι δεσμεύονται να προμηθεύουν τα νοσοκομεία με υγειονομικό εξοπλισμό για συγκεκριμένο χρόνο. Από αυτούς τους GPO όπως προαναφέρθηκε μερικοί ασχολούνται με πάσης φύσεως συμβάσεις για διάφορες κατηγορίες προϊόντων, ενώ παράλληλα υπάρχουν άλλοι GPO οι οποίοι εξειδικεύονται σε συγκεκριμένες κατηγορίες προϊόντων όπως π.χ. προϊόντα ιατροφαρμακευτικού εξοπλισμού, πάσης φύσεως πρώτες ύλες, προϊόντα κατασκευαστικού κλάδου, φαρμακευτικά σκευάσματα κ.α. Το κέρδος των GPO στον τομέα της υγείας προέρχεται από προμήθειες τις οποίες συλλέγουν από την εκάστοτε εταιρία - προμηθευτή που επιλέγεται να κάνει σύμβαση με το νοσοκομείο, καθώς καλύπτουν και διάφορα κόστη διαχείρισης από τα εργοστάσια παραγωγής τα οποία έχουν επιλεγεί από τον νοσοκομειακό προμηθευτή για την παραγωγή και παράδοση του εξοπλισμού υγείας που προσφέρουν στο νοσοκομείο. Τέλος σε ομοσπονδιακό επίπεδο, στις Η.Π.Α. οι επίσημοι κυβερνητικοί οργανισμοί των Γενικών Υπηρεσιών Διοίκησης, το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας καθώς και το Υπουργείο Εξωτερικών προμηθεύονται κεντρικά με διαδικασίες τύπου απευθείας ανάθεσης σε προμηθευτές για τις δημόσιες εγκαταστάσεις που βρίσκονται σε ανάγκη.

✓ Η Διαδικασία Αγοράς Ιατροφαρμακευτικού Εξοπλισμού

Αρχικά, στις Η.Π.Α. κατά μέσο όρο οι συμβάσεις προμηθειών των νοσοκομείων και η γενικότερη διαδικασία αγοράς και προμήθειας εξοπλισμού υγείας από τα νοσοκομεία διαρκεί περίπου 6 με 12 μήνες. Η νομοθεσία λέει ότι οι επαγγελματίες υγείας είναι εκείνοι οι οποίοι πρέπει να παρακολουθούν στενά τις κινήσεις των οργανισμών GPO και να παίζουν καθοριστικό ρόλο στην διαδικασία διαλογής και επιλογής του κατάλληλου προμηθευτή παροχής εξοπλισμού υγείας για τα νοσοκομεία. Παρά την φαινομενικά αλάνθαστη και δομημένη εικόνα του συστήματος υγείας στις Η.Π.Α. σύμφωνα με μία πρόσφατη έρευνα που έγινε, το 70% των νοσοκομείων βασίζονταν και εμπιστεύονταν πλήρως τους GPO για την συλλογή προσφορών και την τελική επιλογή του κατάλληλου προμηθευτή ο οποίος θα κάνει την σύμβαση με το νοσοκομείο. Ωστόσο σε αυτό το σημείο στην έρευνα τονίζεται ότι έπειτα από την επιλογή του προμηθευτή από τον GPO,

από τις συνολικές αγορές νοσοκομειακού εξοπλισμού που γίνονται έχει παρατηρηθεί ότι το 70% των τελικών προϊόντων που φτάνουν «στα χέρια» των νοσοκομείων είναι επίφοβο να χρησιμοποιηθεί στον ασθενή, και έτσι σε σύντομο χρονικό διάστημα αντικαθίσταται από τον προμηθευτή. Σύμφωνα με την ίδια έρευνα το 60% των διαδικασιών δημιουργίας συμβάσεων με προμηθευτές έχει ως πρωτεύοντα ρόλο τόσο την βελτίωση σε κλινικά αποτελέσματα του νοσοκομείου όσο και την διαφύλαξη της επαγγελματικής αξιοπιστίας του ιατρικού προσωπικού. Τέλος, η έρευνα τονίζει ότι το 50% των συνολικών νοσοκομειακών αγορών ξεκάθαρα στοχεύει στην μείωση των νοσοκομειακών δαπανών.

Ωστόσο, καθίσταται αναγκαίο να τονιστεί εδώ ότι σχετικά με τις ιατροφαρμακευτικές τεχνολογίες η σημασία των επιστημονικών συνεδρίων και των εμπορικών εκδηλώσεων φθίνει λόγω των περιορισμών που υπάρχουν όσον αφορά στους διαθέσιμους πόρους και τον διαθέσιμο χρόνο των συμμετεχόντων. Από την άλλη πλευρά, οι διαδικτυακές αγορές προϊόντων και οι έρευνες διαφόρων καινοτομιών υγείας γίνονται ραγδαία πιο δημοφιλείς, ενώ επικρατέστερα αναπτύσσονται και βασίζονται κατά κύριο λόγο στην δοκιμή προϊόντων και την παρατήρηση αποτελεσμάτων.

Ιαπωνία

- ✓ Η διαδικασία προμήθειας υγειονομικού εξοπλισμού

Οι διαγωνισμοί κάλυψης αναγκών των κεντρικών ιατρικών προμηθειών συνήθως αναρτώνται από τις εκάστοτε ιατρικές εγκαταστάσεις που εμφανίζουν την ανάγκη και ικανοποιούνται άμεσα από τον κατασκευαστή ή τον αντίστοιχο εισαγωγέα. Επιπλέον, υπάρχει μία καλά εδραιωμένη και πλήρως λειτουργική Ιαπωνική διαδικτυακή ιστοσελίδα στην οποία αναρτώνται διαγωνισμοί διαφόρων ιατροτεχνολογικών προϊόντων (όπως αναλώσιμα, ιατρικές συσκευές κ.τ.λ.) από πολλά νοσοκομεία καθώς και από ιδιωτικές κλινικές.

- ✓ Το δίκτυο διανομής προμηθειών υγείας

Η Ιαπωνική αγορά χαρακτηρίζεται από ένα πολύ μεγάλο και πολυποίκιλο δίκτυο προμηθευτών οι οποίοι συνεργάζονται με διάφορους προμηθευτές ή κατασκευαστές ανά τον κόσμο καθώς και με πολλά νοσοκομεία και ιδιωτικές κλινικές. Το συνολικό Ιαπωνικό

δίκτυο προμηθευτών απαρτίζεται από εμπορικούς αντιπρόσωπους κατασκευαστικών επιχειρήσεων προμηθειών υγείας, εξουσιοδοτημένους εμπορικούς αντιπρόσωπους τύπου franchise και τέλος τοπικούς εμπόρους μικρότερου βεληνεκούς. Αυτήν την στιγμή, υπάρχουν γύρω στους 2.400 προμηθευτές στην Ιαπωνία (μαζί με μία παρατηρούμενη μείωση της τάξης του 65% η οποία έχει εμφανιστεί τα τελευταία 30 χρόνια). Οι προμηθευτές βρίσκονται σε μία συνεχή και άμεση επικοινωνία με διαφόρων ειδικοτήτων λήπτες αποφάσεων του συστήματος υγείας οι οποίοι βρίσκονται μέσα στα νοσοκομεία και καθορίζουν είτε άμεσα είτε έμμεσα την ροή των προμηθειών στο εκάστοτε νοσοκομείο. Σε αυτό το σημείο καθίσταται αναγκαίο να αναφερθεί ότι ένας προμηθευτής μπορεί να εμπορεύεται «πλευρικά» με έναν άλλον Ιαπωνικό προμηθευτή για να ολοκληρώσει ο δεύτερος την παράδοση της ζητούμενη ποσότητας προϊόντων που του έχουν ζητηθεί. Οι κατασκευαστές οι οποίοι όχι μόνο παράγουν αλλά διανέμουν τα προϊόντα τους στους διάφορους προμηθευτές απαγορεύεται από θεσπισμένο νόμο να προσφέρουν και να χρησιμοποιήσουν τις τιμές τελικής κατανάλωσης ή διαφορετικά τις τιμές πώλησης που χρησιμοποιούν οι τελικοί προμηθευτές - διανομείς. Η Νομοθεσία Διατήρησης Τιμών Μεταπώλησης (Resale Price Maintenance - RPM) είναι ο νόμος ο οποίος απαγορεύει την παραπάνω ενέργεια. Κατά συνέπεια οι κατασκευαστές ή οι εισαγωγείς θα πρέπει να συνεργάζονται στενά τόσο μεταξύ τους όσο και με τους διανομείς, έτσι ώστε εν τέλει να γίνονται σωστά οι συναλλαγές με στόχο την ασφάλεια του τελικού αγοραστή, την διατήρηση της συνολικής ισορροπίας στην αγορά και εν τέλει την προστασία του κρατικού προϋπολογισμού.

✓ Η Διαδικασία Αγοράς, οι Λήπτες Αποφάσεων και οι Επιρροές που τους ασκούνται

- Η Διαδικασία Αγοράς: Τα Δημόσια Νοσοκομεία είναι υποχρεωμένα να αγοράζουν αγαθά και υπηρεσίες με δημόσιους ανοικτούς μειοδοτικούς διαγωνισμούς. Οι διαγωνισμοί αυτοί συμπεριλαμβάνουν όλες τις ανάγκες ιατροτεχνολογικών προϊόντων των Νοσοκομείων τα οποία ανήκουν στο Υπουργείο Υγείας, στο Υπουργείο Εργασίας και Πρόνοιας καθώς και στον Οργανισμό Κρατικών Ξενοδοχειακών Μονάδων. Οι ανοικτοί δημόσιοι διαγωνισμοί οι οποίοι είναι τόσο μειοδοτικοί όσο και επιλεκτικοί (δηλαδή επιλογή μειοδότη ανάλογα με τις τεχνικές προδιαγραφές και τα χαρακτηριστικά του ζητούμενου προϊόντος) δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κεντρικής Κυβέρνησης (η συγκεκριμένη εφημερίδα ονομάζεται Kamuro) καθώς και στις εφημερίδες οι οποίες

ανήκουν στην εκάστοτε τοπική αυτοδιοίκηση. Οι περισσότερες ξένες εταιρίες τείνουν να βασίζονται στους διανομείς για να συμμετάσχουν στους παραπάνω δημόσιους διαγωνισμούς. Το κέντρο εξυπηρέτησης πολιτών του Συνδέσμου Ιαπωνικής Φορολογίας και της Εφημερίδας Δημόσιων Προμηθειών (JTPP) παρέχει διάφορες δωρεάν υπηρεσίες έτσι ώστε να διευκολυνθεί η εισαγωγή νέων επιχειρήσεων στην συγκεκριμένη αγορά, και κάτι τέτοιο γίνεται με την παροχή δωρεάν πληροφοριών για την αγορά καθώς και ξεκάθαρες βοηθητικές υπηρεσίες στήριξης και υποβοήθειας κατά την διάρκεια ενός διαγωνισμού προμηθειών. Επίσης, το κάθε δημόσιο νοσοκομείο πρέπει να δημοσιεύει μία ετήσια πρόβλεψη για τον όγκο πωλήσεων καθώς και τις αξίες των 10 πιο δημοφιλών προϊόντων και υπηρεσιών που πρόκειται να χρειαστεί να προμηθευτεί στο προσεχές έτος. Οι επιλογές αγοράς του κάθε νοσοκομείου βασίζονται σε ψηφοφορίες που γίνονται μεταξύ των μετόχων και του Δ.Σ.(Διοικητικού Συμβουλίου) του νοσοκομείου. Στην πράξη πολλοί διαφορετικοί μέτοχοι και λήπτες αποφάσεων πρέπει να συμφωνήσουν με την τιμή και την ποσότητα αγοράς, και εν τέλει να συνυπογράψουν ένα επίσημο έγγραφο/συμβόλαιο το οποίο να νομιμοποιεί την συγκεκριμένη αγορά. Τέλος αυτό το συμβόλαιο μπορεί να υποστεί πολλές τροποποιήσεις και αλλαγές προτού πάρει την τελική του μορφή και εν τέλει οριστικοποιηθεί.

- Οι Επιρροές των Ληπτών Αποφάσεων: Τα κριτήρια ποιότητας είναι πολύ υψηλά στην Ιαπωνία και αυτό αποτελεί μία μεγάλη επιρροή στην λήψη αποφάσεων. Ακόμα και η παρουσία της συσκευασίας του προϊόντος αποτελεί μία ισχυρή ένδειξη ποιότητας του συγκεκριμένου υλικού και η οποία μπορεί να κοστίσει την απόρριψη ενός προϊόντος και αντ' αυτού την επιλογή ενός ανταγωνιστικού προϊόντος. Μία άλλη σημαντική επιρροή είναι ότι η κουλτούρα μίας Ιαπωνικής Επιχείρησης είναι πολύ σημαντικό να στοχεύει στην ικανοποίηση στοχευμένων αναγκών, να ακολουθεί πιστά συγκεκριμένες αρχές και απόψεις, καθώς και μία συγκεκριμένη ηθική δεοντολογία έτσι ώστε να είναι αρεστή και φερέγγυα προς το ευρύ Ιαπωνικό κοινό. Λόγω της δύσκολης οικονομικής συνοχής της Ιαπωνικής οικονομίας, η κυβέρνηση έχει μειώσει τον προϋπολογισμό ο οποίος διατίθεται στα νοσοκομεία. Ως συνέπεια αυτού, το αποτέλεσμα ήταν μία επιβράδυνση στην προμήθεια του νοσοκομειακού εξοπλισμού καθώς και στην αναβολή ή την καθυστέρηση ανάρτησης μειοδοτικών διαγωνισμών για νοσοκομειακό εξοπλισμό και ιατρικές συσκευές. Για τους ανοικτούς δημόσιους μειοδοτικούς διαγωνισμούς ισχύει ένα φαινόμενο τιμολογιακού πλαφόν το οποίο τίθεται στο εκάστοτε νοσοκομείο, που σημαίνει ότι τα νοσοκομεία δεν μπορούν να πληρώσουν περισσότερα χρήματα π.χ. για

ένα αναλώσιμο προϊόν από μια συγκεκριμένη τιμή η οποία έχει καθοριστεί από μια άλλη παρόμοια νοσοκομειακή αγορά η οποία έχει γίνει για το ίδιο προϊόν από παρόμοια νοσοκομεία. Αυτό συμβαίνει επειδή τα δημόσια νοσοκομεία χρηματοδοτούνται από το κράτος και έτσι η υπερτιμολόγηση αναλωσίμων νοσοκομειακών υλικών έχει ως άμεση συνέπεια την μείωση του κρατικού προϋπολογισμού, κάτι που καθιστά την διαδικασία αγοραπωλησίας προμηθειών υγείας έναν ευπαθή κλάδο ο οποίος χρήζει ιδιαίτερης προσοχής. Τέλος, πρέπει να τονιστεί ότι, λόγω της κρατικής χρηματοδότησης στα νοσοκομεία καθώς και ο περιορισμένος προϋπολογισμός των νοσοκομείων έχει οδηγήσει τις εταιρίες ιατροφαρμακευτικών προϊόντων να χρησιμοποιούν πιο επιθετικές τιμολογιακές πολιτικές στους δημόσιους διαγωνισμούς έτσι ώστε να εξασφαλίσουν ένα κομμάτι από την μεγάλη πίτα του προϋπολογισμού των νοσοκομείων.

Γερμανία

- ✓ Η διαδικασία απόκτησης προμηθειών υγείας και η μέθοδος - Group Purchasing

Στον τομέα της δευτεροβάθμιας φροντίδας υγείας στην Γερμανία υπάρχει μία ισχυρή τάση να προμηθεύονται νοσοκομειακές προμήθειες, τόσο φαρμακευτικά υλικά όσο και νοσοκομειακό εξοπλισμό, είτε μέσω γερμανικών εξω-νοσοκομειακών οργανισμών GPO (Group Purchasing Organizations) είτε μέσω ενός κεντρικού τμήματος προμηθειών, το οποίο βρίσκεται ενσωματωμένο και εγκατεστημένο μέσα στο εκάστοτε νοσοκομείο. Στη Γερμανία, υπάρχουν παραπάνω από 25 σύλλογοι - αλυσίδες και πάνω από 10 ανεξάρτητοι οργανισμοί GPO οι οποίοι οργανώνουν και διεξάγουν δημόσιους διαγωνισμούς προμηθειών για νοσοκομεία και κλινικές. Η μέθοδος του Group Purchasing που ακολουθεί η Γερμανία έχει οδηγήσει σε μία μεγάλη μείωση στα έξοδα των νοσοκομείων τα τελευταία πέντε χρόνια. Σύμφωνα με εκτιμήσεις από το 2012 και μετά, η τιμή των υγειονομικών προϊόντων προς αγορά έχει μειωθεί κατά 15-20% με αποτέλεσμα να υπάρχει λόγω αυτού μια μεγάλη πίεση ή μείωση σχετικά με τα περιθώρια κέρδους από την πλευρά των γερμανικών εταιριών ιατροφαρμακευτικών προϊόντων. Ένα άλλο πολύ σημαντικό αποτέλεσμα του group purchasing το οποίο φαίνεται ξεκάθαρα στην Γερμανία είναι ότι το φαινόμενο κατανάλωσης και αγοράς προϊόντων από συγκεκριμένες μάρκες/είδη έχει μειωθεί κατά 35%, και έτσι εξαλείφονται τα εμπόδια εισόδου στην αγορά αφού δίνεται η δυνατότητα ακόμα και σε καινούργιες επιχειρήσεις να κάνουν μεγάλης διάρκειας κερδοφόρες συμβάσεις. Τέλος τα Γερμανικά

Πανεπιστημιακά Νοσοκομεία έχουν αυτονομηθεί σε σχέση με τα υπόλοιπα κρατικά νοσοκομεία αφού έχουν διαχωρίσει το κεντρικό σύστημα αγοράς προμηθειών τους, το οποίο το έχουν συγκεντρώσει σε έναν κοινό αποκεντρωμένο οργανισμό, ο οποίος λέγεται EK-Unico GPO. Έτσι ένα ή δύο πανεπιστημιακά νοσοκομεία παίρνουν εντολή να λειτουργήσουν ως ο κύριος λήπτης αποφάσεων για την προμήθεια ενός συγκεκριμένου προϊόντος για λογαριασμό όλων των υπολοίπων Πανεπιστημιακών Νοσοκομείων. Ωστόσο, το κάθε πανεπιστημιακό νοσοκομείο έχει την δυνατότητα να μην συμμετάσχει και να αποσυρθεί από την προμήθεια του συγκεκριμένου προϊόντος αν πιστεύει ότι το επιλεγμένο προϊόν δεν είναι το κατάλληλο ή το επιθυμείο.

✓ Η Διαδικασία Αγοράς Προμηθειών και οι Λήπτες Αποφάσεων

Οι Κεφαλαιακές Επενδύσεις: Όταν ένα νοσοκομείο επιθυμεί να κάνει μία μεγαλύτερη επένδυση για ένα υλικό το οποίο θα έχει μεγάλη διάρκεια ζωής (π.χ. μηχανήματα ή κεφαλαιακό εξοπλισμό), πρέπει να ακολουθήσει μία πολύ διεξοδική και αυστηρά ορισμένη διαδικασία προετοιμασίας αιτήσεων για να εγκριθεί τελικά το αίτημα του νοσοκομείου. Έπειτα, η αντίστοιχη Αρχή του Τομέα Υγείας (στην Γερμανία ονομάζεται Land) θα αποφασίσει αν το νοσοκομειακό αίτημα την συγκεκριμένη περίοδο αντιστοιχεί και συμπλέει με την στρατηγική ή τον σχεδιασμό του νοσοκομείου καθώς και τον σχετικό προϋπολογισμό τον οποίο διαθέτει την συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Σε μια τέτοια περίπτωση οι λήπτες αποφάσεων είναι το Συμβούλιο σχηματισμού της στρατηγικής διοίκησης του Νοσοκομείου, καθώς και η υπεύθυνη Αρχή του Τομέα Υγείας (Land).

- Οι Λήπτες Αποφάσεων: Το συμβούλιο διαχείρισης και οι λήπτες αποφάσεων σε έναν Γερμανικό Οργανισμό GPO ο οποίος διαχειρίζεται δημόσιους διαγωνισμούς προμηθειών αποτελείται από βασικούς διαχειριστές, ειδικούς εμπειρογνώμονες καθώς και επαγγελματίες υγείας οι οποίοι είναι εκείνοι που χρησιμοποιούν τα προς προμήθεια υλικά. Όλοι αυτοί οι ειδικοί εμπειρογνώμονες προέρχονται από διάφορους επαγγελματικούς κλάδους, νοσηλευτικούς ή και μη-νοσηλευτικούς. Στην περίπτωση των εξω-νοσοκομειακών Γερμανικών οργανισμών GPO, οι οργανισμοί αυτοί διαπραγματεύονται συγκεκριμένα τιμολογιακά σχέδια με καθορισμένες τιμές μαζί με τους προμηθευτές, και κατά αυτόν τον τρόπο όλα τα συνεργαζόμενα νοσοκομεία με τον οργανισμό GPO, μπορούν να εκμεταλλευτούν αυτές τις προσυμφωνημένες τιμές του GPO. Παρόλα αυτά επειδή οι οργανισμοί GPO διενεργούν εντελώς ανεξάρτητα από τους

ασθενείς και οι αποφάσεις τους σχετικά με συγκεκριμένα υλικά δεν έχουν καμία σχέση με την κατάσταση των ασθενών και τις υπάρχουσες ανάγκες του κάθε νοσοκομείου, στα νοσοκομεία τους δίνεται η δυνατότητα να επιλέξουν και να χρησιμοποιήσουν διαφορετικά προϊόντα από αυτά του GPO. Τέλος, συνηθίζεται κάθε εξειδικευμένος κεφαλαιακός εξοπλισμός που αιτείται από το νοσοκομείο, να επιλέγεται και να αγοράζεται όπως αυτό καθορίζεται από το κατεξοχήν νοσοκομειακό προσωπικό το οποίο και θα το χρησιμοποιήσει στην πράξη.

Συνοπτικά, λόγω των πολυποίκιλων προσεγγίσεων που υπάρχουν σχετικά με την αγορά και απόκτηση προμηθειών υγειονομικού υλικού σε κάθε χώρα, είναι μείζονος σημασίας οι στρατηγικές επιλογής και προώθησης προϊόντων να συμπίπτουν τουλάχιστον σε κάποιο βαθμό με τις πιο εφαρμόσιμες και τις επικρατέστερα γνωστές διαδικασίες αγοράς προμηθειών, οι οποίες χρησιμοποιούνται. Έτσι, είναι ωφέλιμο, τα διάφορα νοσοκομεία να υιοθετούν και να εφαρμόζουν γενικά αποδεκτές και δημοφιλείς διαδικασίες προμήθειας με τα άλλα εγχώρια παρόμοια νοσοκομεία έτσι ώστε να εξαλείφονται τα περιθώρια λαθών και να αυτοματοποιούνται οι διαδικασίες διεξαγωγής προμηθευτικών διαγωνιστικών διαδικασιών. Τέλος, καθίσταται αναγκαίο να αναφερθεί και να λαμβάνεται υπόψιν, ότι κάθε νοσοκομειακό τμήμα προμηθειών έχει τον δικό του τρόπο απόκτησης πληροφοριών τόσο για καινούργια όσο και για ήδη υπάρχοντα προϊόντα, καθώς και την δική του μέθοδο διαχείρισης τιμών και διαπραγματεύσεων με τους διανομείς ή άμεσα με τους κατασκευαστές. [Van der Mooter, (2017)]

3.3. Ανακεφαλαίωση

Καταλήγοντας, λόγω των πολυποίκιλων προσεγγίσεων που υπάρχουν σχετικά με την αγορά και απόκτηση προμηθειών υγείας σε κάθε χώρα, είναι μείζονος σημασίας οι στρατηγικές επιλογής και προώθησης προϊόντων να συμπίπτουν τουλάχιστον σε κάποιο βαθμό με τις πιο εφαρμόσιμες και τις επικρατέστερα γνωστές διαδικασίες αγοράς προμηθειών, οι οποίες χρησιμοποιούνται σε παγκόσμιο επίπεδο. Έτσι, είναι ωφέλιμο, τα διάφορα νοσοκομεία να υιοθετούν και να εφαρμόζουν γενικά αποδεκτές και δημοφιλείς διαδικασίες προμήθειας με τα άλλα εγχώρια παρόμοια νοσοκομεία έτσι ώστε να εξαλείφονται τα περιθώρια λαθών και να αυτοματοποιούνται οι διαδικασίες διεξαγωγής προμηθευτικών διαγωνιστικών διαδικασιών. Τέλος, καθίσταται αναγκαίο να λαμβάνεται υπόψιν, ότι κάθε νοσοκομειακό τμήμα προμηθειών έχει τον δικό του τρόπο απόκτησης πληροφοριών τόσο για καινούργια όσο και για ήδη υπάρχοντα προϊόντα, καθώς και την

δική του μέθοδο διαχείρισης τιμών και διαπραγματεύσεων με τους διανομείς ή πιο άμεσα με τους κατασκευαστές. Συνυπάρχοντας και διακρίνοντας τις διαφορές στα διάφορα συστήματα υγείας, γίνεται αντιληπτό εν τέλει ότι η διεξαγωγή προμηθευτικών διαγωνισμών σαν διαδικασία αποτελεί μία πολυεπίπεδη διεργασία.

Πάνω σε αυτό και έχοντας τονίσει τα χαρακτηριστικά στοιχεία του εκάστοτε συστήματος υγείας πρέπει να τονίσουμε ότι η απόλυτη σύμπλευση των διαφόρων δομών υγείας ανά τον κόσμο δεν μπορεί να επιτευχθεί και ούτε πρέπει απαραίτητως να επιτευχθεί, αφού κάθε κρατικό σύστημα υγείας έχει διαφορετικές ανάγκες περίθαλψης τις οποίες καλείται να καλύψει. Τέλος, και έχοντας υπόψιν τις διαφορετικές ανάγκες υγείας του εκάστοτε πληθυσμού, για να βελτιστοποιηθεί το εκάστοτε σύστημα υγείας πρέπει να μην έχει ως πρότυπο και να βασίζεται σε πρότυπους δοκιμασμένους μηχανισμούς υγείας, αλλά ταυτόχρονα να μην παραβλέπονται οι κρατικές ανάγκες προς κάλυψη και τα διαφορετικά χαρακτηριστικά στοιχεία τα οποία το απαρτίζουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ: ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ (CASE STUDY)

4.1. Εισαγωγή

Μέχρι στιγμής, είχαμε την ευκαιρία να δούμε τον τρόπο λειτουργίας των διαφόρων δομών υγείας τόσο στην Ελλάδα όσο και εκτός Ελλάδας. Αδιαμφισβήτητα έχουμε καλύψει ένα μεγάλο εύρος λειτουργιών και διεργασιών που λαμβάνουν χώρα κατά την διάρκεια ενός δημόσιου διαγωνισμού προμηθειών. Ωστόσο, έχοντας αναλύσει όλες τις πτυχές που απαρτίζουν το σύστημα διεξαγωγής διαγωνισμών δεν έχουμε δει τον τρόπο με τον οποίο όλοι οι διάφοροι μηχανισμοί λειτουργούν στην πράξη και συνεργατικά.

Έτσι, για να ενισχύσουμε την έρευνα μας σε βάθος και για να δούμε στην πράξη τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόζονται οι θεσπισμένες νομοθεσίες σχετικά με τους ηλεκτρονικούς δημόσιους διαγωνισμούς, θα αναλύσουμε μία πραγματική περίπτωση διαγωνισμού. Σε αυτό το κεφάλαιο θα κάνουμε ανάλυση πάνω σε πραγματικούς διαγωνισμούς προμηθειών με πραγματικά στοιχεία από το Γενικό Ογκολογικό Νοσοκομείο Κηφισιάς «Οι Άγιοι Ανάργυροι». Με αυτόν τον τρόπο θα μπορέσουμε να δούμε έναν πραγματικό δημόσιο διαγωνισμό προμηθειών από το πρώτο βήμα μέχρι το τελευταίο, συμπεριλαμβανομένων και όλων των προβλημάτων ή δυσχερειών οι οποίες υπάρχουν και αναδύονται στην πορεία προετοιμασίας δημόσιων διαγωνισμού, καθώς και πώς ένα νοσοκομείο μπορεί να καταπολεμήσει τα εκάστοτε αναδυόμενα προβλήματα.

4.2. Μελέτη Περίπτωσης (Case Study): Η περίπτωση του διαγωνισμού για την εγκατάσταση ενός νέου ψηφιακού αγγειογράφου

Σε αυτό το σημείο θα γίνει εκτενή ανάλυση ενός Ηλεκτρονικού Ανοικτού Τακτικού Διαγωνισμού από το Γενικό Ογκολογικό Νοσοκομείο Κηφισιάς «Οι Άγιοι Ανάργυροι», για την προμήθεια «Αναλώσιμου Υλικού Χειρουργείου». Ο συγκεκριμένος διαγωνισμός είχε συνολική προϋπολογισθείσα δαπάνη ίση με 160.000,00€ (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ) και η επίσημη διακήρυξη του διαγωνισμού δημοσιεύτηκε στον ιστότοπο της Διαύγειας στις 23-03-2020 όπου και πήρε και έναν μοναδικό κωδικό αριθμό ΑΔΑ καθώς και τον μοναδικό συστημικό αριθμό της πλατφόρμας του ΕΣΗΔΗΣ, 82170.

Ο παραπάνω Ηλεκτρονικός Διαγωνισμός δημοσιεύτηκε στην επίσημη ιστοσελίδα της Διαύγειας, στην ιστοσελίδα του ΚΗΜΔΗΣ, στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του ΕΣΗΔΗΣ και τέλος στην επίσημη ιστοσελίδα του Γενικού Νοσοκομείου «Οι Άγιοι Ανάργυροι». Η κατακύρωση στον συγκεκριμένο διαγωνισμό σημειώθηκε ότι θα γίνει με κριτήριο την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής και θα συνάπτονταν σύμβαση με διάρκεια ενός(1) χρόνου.

Στην δημοσιευμένη διακήρυξη αναφέρονται κατ' αρχάς όλες οι θεσμοθετημένες κανονιστικές πράξεις στο υπάρχον θεσμικό πλαίσιο, βάσει των οποίων ο συγκεκριμένος ηλεκτρονικός διαγωνισμός νομιμοποιεί όλα τα διαδικαστικά μέρη του σχετικά με την διαγωνιστική διαδικασία, την ανάθεση και τέλος την εκτέλεση της σύμβασης. Πάνω σε αυτό, και πιο συγκεκριμένα αναφέρει ότι στις 21-11-2019 πάρθηκε απόφαση από το Διοικητικό Συμβούλιο του Νοσοκομείου με την οποία εγκρίθηκε η διενέργεια του εν λόγω ηλεκτρονικού διαγωνισμού και στις 19-03-2020 αποφασίστηκε η Ανάλυση Υποχρέωσης από πλευράς του Νοσοκομείου σχετικά με τον προϋπολογισμό του Διαγωνισμού.

Οι Τεχνικές Προδιαγραφές εγκρίθηκαν με επίσημη απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου στις 21-11-2019, όπως διαμορφώθηκαν μετά την ολοκλήρωση των διαδικασιών δημόσιων διαβουλεύσεων. Τέλος, στις 16-12-2019 ορίστηκαν επίσημα τα μέλη της Επιτροπής Αξιολόγησης του Διαγωνισμού.

Η καταληκτική ημερομηνία υποβολής και αποδοχής προσφορών ορίστηκε να είναι η 08-04-2020, και η διαδικασία διενεργήθηκε με την χρήση της πλατφόρμας του ΕΣΗΔΗΣ.

4.2.1. Απαιτούμενες εφαρμοζόμενες αρχές κατά την διαδικασία σύναψης σύμβασης

Σε αυτό το σημείο καθίσταται αναγκαίο να αναφερθεί ότι στην διακήρυξη του Διαγωνισμού, η επόμενη ενότητα αναφέρεται στις βασικές αρχές οι οποίες θα πρέπει να εφαρμόζονται από τους συμμετέχοντες οικονομικούς φορείς στον διαγωνισμό. Τέτοιου είδους αρχές είναι:

1) Κάθε οικονομικός φορέας ο οποίος συμμετέχει στην διαγωνιστική διαδικασία θα πρέπει να τηρεί εκ των προτέρων αλλά και να εξακολουθεί να τηρεί, εφόσον επιλεγεί, τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις διατάξεις της περιβαλλοντικής, κοινωνικοασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας, που έχουν θεσπίσει το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το εθνικό δίκαιο, συλλογικές συμβάσεις ή διεθνείς διατάξεις περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου. Η τήρηση των εν λόγω

υποχρεώσεων ελέγχεται από τα όργανα που επιβλέπουν την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων και τις αρμόδιες δημόσιες αρχές και υπηρεσίες που ενεργούν εντός των ορίων της ευθύνης και της αρμοδιότητάς τους. Σε αυτό το σημείο είναι ζωτικής σημασίας να τονιστεί ότι υπάρχουν συγκεκριμένα πιστοποιητικά τα οποία διευκολύνουν το έργο των Αναθετουσών Αρχών και επισπεύδουν την όλη διαδικασία εξασφαλίζοντας την συμμόρφωση των συμμετεχουσών επιχειρήσεων στην κείμενη νομοθεσία. Τέτοια πιστοποιητικά αναφορικά είναι πρώτον όσων αφορά στην τήρηση των περιβαλλοντικών υποχρεώσεων των Επιχειρήσεων οι Βεβαιώσεις Συμμόρφωσης τις οποίες εκδίδει η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ), και δεύτερον η Φορολογική και Ασφαλιστική Ενημερότητα η οποία βεβαιώνει την συμμόρφωση των οικονομικών φορέων στις κοινωνικοασφαλιστικές υποχρεώσεις που πρέπει να τηρούνται. Τέλος, ένας οικονομικός φορέας τηρεί τις υποχρεώσεις του σχετικά με το εργασιακό δίκαιο που προαναφέρθηκε και παραπάνω αν δεν υπάρχουν σε βάρος του φορέα και δεν έχουν αποκτήσει τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ i) τρεις (3) πράξεις επιβολής προστίμου από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που χαρακτηρίζονται, σύμφωνα με την υπουργική απόφαση 2063/Δ1632/2011 (Β' 266) όπως εκάστοτε ισχύει, ως «υψηλής» ή «πολύ υψηλής» σοβαρότητας, οι οποίες προκύπτουν αθροιστικά από τρεις (3) διενεργηθέντες ελέγχους, ή ii) δύο (2) πράξεις επιβολής προστίμου από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που αφορούν την αδήλωτη εργασία, οι οποίες προκύπτουν αθροιστικά από δύο (2) διενεργηθέντες ελέγχους.

2) Οι συμμετέχοντες οικονομικοί φορείς στον διαγωνισμό δεσμεύονται ότι δεν θα ενεργήσουν αθέμιτα, παράνομα ή καταχρηστικά καθ' όλη την διάρκεια της διαδικασίας ανάθεσης, αλλά και κατά το στάδιο εκτέλεσης της σύμβασης, εφόσον επιλεγούν από την Επιτροπή Αξιολόγησης.

3) Τέλος, κάθε οικονομικός φορέας καθ' όλη την διαδικασία της συμμετοχής του στον διαγωνισμό, κατά το στάδιο της αξιολόγησης, της κατακύρωσης και τέλος της εκτέλεσης της σύμβασης του διαγωνισμού, θα πρέπει να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα έτσι ώστε να διαφυλάσσεται η εμπιστευτικότητα ευαίσθητων πληροφοριών, εφόσον φυσικά υπάρχουν τέτοιες πληροφορίες με αυτόν τον χαρακτηρισμό.

Επιπλέον, τα σχετικά αιτήματα παροχής διευκρινίσεων σχετικά με τον εκάστοτε διαγωνισμό υποβάλλονται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα του ΕΣΗΔΗΣ, το αργότερο έξι (6) ημέρες πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών και απαντώνται

αντίστοιχα στο επίσημο διαδικτυακό τόπο του ΕΣΗΔΗΣ. Παρόλα αυτά, αιτήματα παροχής διευκρινήσεων τα οποία είτε υποβάλλονται με διαφορετικό τρόπο από τον προαναφερθέντα είτε τα ηλεκτρονικά αρχεία που τα συνοδεύουν δεν είναι ψηφιακά υπογεγραμμένα, τότε αυτά δεν λαμβάνονται υπόψιν και δεν εξετάζονται. Ωστόσο, σε αυτό το σημείο αξίζει να εξετάσουμε το πόσο μπορεί να παραταθεί η διαγωνιστική διαδικασία σε περιπτώσεις παράβλεψης αναφοράς σημαντικών πληροφοριών για έναν διαγωνισμό. Έτσι, η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να παρατείνει την προθεσμία παραλαβής των προσφορών, ούτως ώστε όλοι οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς να μπορούν να λάβουν γνώση όλων των απαραίτητων πληροφοριών για την κατάρτιση των οικονομικών προσφορών τους στις ακόλουθες περιπτώσεις:

1) Όταν για οποιοδήποτε λόγο, πρόσθετες πληροφορίες, αν και ζητηθούν από τον οικονομικό φορέα δεν έχουν παρασχεθεί εγκαίρως, το αργότερο τέσσερις (4) ημέρες πριν από την προθεσμία που έχει οριστεί για την παραλαβή των προσφορών.

2) Όταν τα έγγραφα της σύμβασης υφίστανται σημαντικές αλλαγές.

Η διάρκεια της παράτασης είναι ανάλογη με την σπουδαιότητα των πληροφοριών που ζητήθηκαν ή των αλλαγών οι οποίες αιτούνται ή πρόκειται να επέλθουν στα έγγραφα του διαγωνισμού.

4.2.2. Εγγυήσεις

Τόσο η εγγυητική επιστολή συμμετοχής όσο και η εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν νόμιμα στα κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου ή στα κράτη - μέλη της ΣΔΣ και έχουν, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις το δικαίωμα αυτό. Οι εγγυητικές επιστολές εκδίδονται κατ' επιλογή των οικονομικών φορέων από έναν ή περισσότερους εκδότες.

Οι εγγυήσεις αυτές περιλαμβάνουν κατ' ελάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία: (α) την ημερομηνία έκδοσης, (β) τον εκδότη, (γ) την αναθέτουσα αρχή προς την οποία απευθύνονται, (δ) τον αριθμό της εγγύησης, (ε) το ποσό που καλύπτει η εγγύηση, (στ) την πλήρη επωνυμία, τον Α.Φ.Μ. και την διεύθυνση του οικονομικού φορέα υπέρ του οποίου καλύπτεται η εγγύηση (στην περίπτωση ένωσης αναγράφονται όλα τα παραπάνω για κάθε μέλος της ένωσης αντίστοιχα), (ζ) τους όρους ότι: (αα) η εγγύηση παρέχεται ανέκκλητα και ανεπιφύλακτα, ο δε εκδότης παραιτείται του δικαιώματος της διαιρέσεως και της διζήσεως (δηλαδή το νομικό δικαίωμα του εγγυητή ενός χρέους να ζητήσει να

ξεκινήσει η αποπληρωμή ή εξόφληση του χρέους από τον οφειλέτη), και (ββ) ότι σε περίπτωση κατάπτωσης αυτής, το ποσό της κατάπτωσης υπόκειται στο εκάστοτε ισχύον τέλος χαρτοσήμου, (η) τα στοιχεία της σχετικής διακήρυξης και την ημερομηνία διενέργειας του διαγωνισμού, (θ) την ημερομηνία λήξης ή τον χρόνο ισχύος της εγγύησης, (ι) την ανάληψη υποχρέωσης από τον εκδότη της εγγύησης να καταβάλει το ποσό της εγγύησης ολικά ή μερικά εντός πέντε(5) ημερών μετά από απλή έγγραφη ειδοποίηση εκείνου προς τον οποίο απευθύνεται και (ια) στην περίπτωση των εγγυήσεων καλής εκτέλεσης και προκαταβολής, τον αριθμό και τον τίτλο της σχετικής σύμβασης. Τέλος, η Αναθέτουσα Αρχή επικοινωνεί με τους εκδότες των εγγυητικών επιστολών έτσι ώστε να διαπιστωθεί η εγκυρότητα και η αυθεντικότητα τους.

Συνεπακόλουθα και σχετικά με την Εγγύηση Συμμετοχής, επισταμένως διευκρινίζεται ότι σε γενικό πλαίσιο για την έγκυρη συμμετοχή στην διαδικασία σύναψης μίας σύμβασης, κατατίθεται από τους συμμετέχοντες οικονομικούς φορείς, εγγυητική επιστολή συμμετοχής. Το ύψος της εν λόγω εγγυητικής συμμετοχής μπορεί να καθορίζεται σε ένα εύρος κοντά στο 2% της εκτιμώμενης αξίας του είδους εκτός Φ.Π.Α. Στην περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων, η εγγύηση συμμετοχής περιλαμβάνει και τον όρο ότι η εγγύηση καλύπτει τις υποχρεώσεις όλων των οικονομικών φορέων που συμμετέχουν στην ένωση. Επιπρόσθετα, η εγγύηση συμμετοχής πρέπει να ισχύει τουλάχιστον για τριάντα(30) ημέρες μετά την λήξη του χρόνου ισχύος της προσφοράς, αλλιώς η προσφορά του συμμετέχοντα οικονομικού φορέα απορρίπτεται.

Σε αυτό το σημείο, είναι σημαντικό να τονιστεί ότι σε περίπτωση επιλογής ενός υποψήφιου οικονομικού φορέα, η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται στον ανάδοχο με την προσκόμιση της εγγύησης καλής εκτέλεσης. Συγκεκριμένα, στην σελίδα 67 της διακήρυξης του διαγωνισμού υπάρχει συγκεκριμένο υπόδειγμα μίας εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης το οποίο δεν αφήνει περιθώρια λαθών σε αυτό το κομμάτι. Πάνω σε αυτό, σχεδόν όλα τα νοσοκομεία τα οποία οργανώνουν διαγωνισμούς προμηθειών συμπεριλαμβάνουν στην διακήρυξη τους ένα υπόδειγμα της εγγυητικής επιστολής που χρειάζονται αναφέροντας όλα τα στοιχεία τα οποία πρέπει να αναφέρει η εγγυητική επιστολή, έτσι ώστε να είναι έγκυρη.

Σχετικά με την συγκεκριμένη διακήρυξη, για την υπογραφή της σύμβασης και την συμμετοχή ενός οικονομικού φορέα στον διαγωνισμό απαιτείται η παροχή εγγύησης καλής εκτέλεσης, σύμφωνα με το άρθρο 72 παρ. 1 β) του Ν.4412/2016, το ύψος της οποίας ανέρχεται σε ποσοστό 5% επί της αξίας της σύμβασης, εκτός ΦΠΑ, και κατατίθεται πριν ή κατά την υπογραφή της σύμβασης. Η εγγύηση καλής εκτέλεσης,

προκειμένου να γίνει αποδεκτή, πρέπει να περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τα αναφερόμενα στην παρούσα διακήρυξη στοιχεία και επιπλέον τον αριθμό και τον τίτλο της σχετικής σύμβασης. Η εγγύηση καλής εκτέλεσης της σύμβασης καλύπτει συνολικά και χωρίς διακρίσεις την εφαρμογή όλων των όρων της σύμβασης και κάθε απαίτηση της αναθέτουσας αρχής έναντι του αναδόχου, συμπεριλαμβανομένης τυχόν ισόποσης προς αυτόν προκαταβολής. Σε περίπτωση τροποποίησης της σύμβασης, η οποία συνεπάγεται αύξηση της συμβατικής αξίας, ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να καταθέσει πριν την τροποποίηση, συμπληρωματική εγγύηση το ύψος της οποίας ανέρχεται σε ποσοστό 5% επί του ποσού της αύξησης, εκτός ΦΠΑ. Η εγγύηση καλής εκτέλεσης καταπίπτει σε περίπτωση παράβασης των όρων της σύμβασης, όπως αυτή ειδικότερα πρέπει να ορίζει. Η εγγύηση καλής εκτέλεσης επιστρέφεται στο σύνολό της μετά την οριστική ποσοτική και ποιοτική παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης. Εάν στο πρωτόκολλο οριστικής ποιοτικής και ποσοτικής παραλαβής αναφέρονται παρατηρήσεις ή υπάρχει εκπρόθεσμη παράδοση, η επιστροφή των ως άνω εγγυήσεων γίνεται μετά την αντιμετώπιση των παρατηρήσεων και του εκπροθέσμου χρονικού ορίου το οποίο υπάρχει.

Παρακάτω μπορούμε να δούμε το Υπόδειγμα Εγγυητικής Επιστολής Καλής Εκτέλεσης το οποίο επισυνάπτεται στις τελευταίες σελίδες της διακήρυξης του διαγωνισμού του Γενικού Ογκολογικού Νοσοκομείου Κηφισιάς «Οι Άγιοι Ανάργυροι», ως εξής:

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΕΓΓΥΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΚΑΛΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ

Εκδότης (Πλήρης επωνυμία Πιστωτικού Ιδρύματος .....

Ημερομηνία έκδοσης .....

Προς: (Πλήρης επωνυμία Αναθέτουσας Αρχής/Αναθέτοντος Φορέα) Γ.Ο.Ν.Κ «ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ»

(Διεύθυνση Αναθέτουσας Αρχής/Αναθέτοντος Φορέα

Εγγύησή μας υπ' αριθμ. .... ποσού ..... ευρώ

Έχουμε την τιμή να σας γνωρίσουμε ότι εγγυόμαστε με την παρούσα επιστολή ανέκκλητα και ανεπιφύλακτα παραιτούμενοι του δικαιώματος της διαιρέσεως και διζήσεως (δηλαδή το νομικό δικαίωμα του εγγυητή ενός χρέους να ζητήσει να ξεκινήσει η αποπληρωμή ή εξόφληση του χρέους από τον οφειλέτη) μέχρι του ποσού των ευρώ .....

υπέρ του:

- (i) σε περίπτωση φυσικού προσώπου:

- (ονοματεπώνυμο, πατρώνυμο) .....
- AΦΜ: .....
- (διεύθυνση) .....
- ή
- (ii) *σε περίπτωση νομικού προσώπου:*
- (πλήρη επωνυμία) .....
- AΦΜ:.....
- (διεύθυνση)
- .....
- ή
- (iii) *σε περίπτωση ένωσης ή κοινοπραξίας: των φυσικών / νομικών προσώπων*
- α) (πλήρη επωνυμία) .....
- AΦΜ: .....
- (διεύθυνση) .....
- .....
- β) (πλήρη επωνυμία) .....
- AΦΜ: .....
- (διεύθυνση) .....
- .....
- γ) (πλήρη επωνυμία) .....
- AΦΜ: .....
- (διεύθυνση) .....

Συμπληρώνεται με όλα τα μέλη της ένωσης / κοινοπραξίας ατομικά και για κάθε μία από αυτές και ως αλληλέγγυα και εις ολόκληρο υπόχρεων μεταξύ τους, εκ της ιδιότητας τους ως μελών της ένωσης ή κοινοπραξίας, για την καλή εκτέλεση του/ων τμήματος/των της υπ' αριθμόν ..... σύμβασης “(τίτλος σύμβασης)”, σύμφωνα με την (αριθμό/ημερομηνία) ..... Διακήρυξη / Πρόσκληση / Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος της/του (Αναθέτουσας Αρχής/Αναθέτοντος φορέα).

Το παραπάνω ποσό τηρείται στη διάθεσή σας και θα καταβληθεί ολικά ή μερικά χωρίς καμία από μέρους μας αντίρρηση, αμφισβήτηση ή ένσταση και χωρίς να ερευνηθεί το βάσιμο ή μη της απαίτησής σας μέσα σε ..... ημέρες από την απλή έγγραφη ειδοποίησή σας.

Η παρούσα ισχύει μέχρι και την ..... (αν προβλέπεται ορισμένος χρόνος στα έγγραφα της σύμβασης ή μέχρις ότου αυτή μας επιστραφεί ή μέχρις ότου λάβουμε έγγραφη δήλωσή σας ότι μπορούμε να θεωρήσουμε την Τράπεζά μας απαλλαγμένη από κάθε σχετική υποχρέωση εγγυοδοσίας μας.

Σε περίπτωση κατάπτωσης της εγγύησης, το ποσό της κατάπτωσης υπόκειται στο εκάστοτε ισχύον πάγιο τέλος χαρτοσήμου.

Βεβαιώνουμε υπεύθυνα ότι το ποσό των εγγυητικών επιστολών που έχουν δοθεί, συνυπολογίζοντας και το ποσό της παρούσας, δεν υπερβαίνει το όριο των εγγυήσεων που έχουμε το δικαίωμα να εκδίδουμε.

(Εξουσιοδοτημένη υπογραφή)

.....

4.2.3. Κριτήρια Επιλογής

Καταλληλότητα άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας

Οι οικονομικοί φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία σύναψης μίας σύμβασης προμηθειών απαιτείται να ασκούν εμπορική ή βιομηχανική ή βιοτεχνική δραστηριότητα, συναφή με το αντικείμενο της ζητούμενης προμήθειας. Συνεπακόλουθα, οι οικονομικοί φορείς που είναι εγκατεστημένοι σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης απαιτείται να είναι εγγεγραμμένοι σε ένα από τα επαγγελματικά ή εμπορικά μητρώα που τηρούνται στο κράτος εγκατάστασής τους. Στην περίπτωση οικονομικών φορέων εγκατεστημένων σε κράτος μέλος του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ) ή σε τρίτες χώρες που έχουν προσχωρήσει στη ΣΔΣ (η πλειομερής Συμφωνία του ΠΟΕ σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις στην οποία συγκαταλέγονται συνολικά 15 χώρες, όπως η ΕΕ, η Κίνα, ο Καναδάς η Αρμενία κ.α.), ή σε τρίτες χώρες που δεν εμπίπτουν στην προηγούμενη περίπτωση και έχουν συνάψει διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες με την Ένωση σε θέματα διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, απαιτείται να είναι εγγεγραμμένοι σε αντίστοιχα επαγγελματικά ή εμπορικά μητρώα. Οι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα οικονομικοί φορείς απαιτείται να είναι εγγεγραμμένοι στο Βιοτεχνικό ή Εμπορικό ή Βιομηχανικό Επιμελητήριο. Επομένως κάθε συμμετέχων οικονομικός φορέας απαιτείται

να προσκομίσει όποτε κριθεί αναγκαίο από τις Αναθέτουσες Αρχές, καθ' όλη την διάρκεια της διαγωνιστικής διαδικασίας από τις Αναθέτουσες Αρχές το Πιστοποιητικό Εγγραφής του εν λόγω οικονομικού φορέα στο Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο.

Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ)

Προς προκαταρκτική απόδειξη ότι δεν συντρέχουν σε βάρος των συμμετεχόντων οικονομικών φορέων λόγοι αποκλεισμού από την διαγωνιστική διαδικασία, κάθε συμμετέχων οικονομικός φορέας απαιτείται να προσκομίσει κατά την υποβολή της προσφοράς του ως δικαιολογητικό συμμετοχής το προβλεπόμενο από το άρθρο 79 παρ. 4 του ν. 4412/2016 Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ). Πάνω σε αυτό, τόσο στην συγκεκριμένη διακήρυξη όσο και σε όλες τις επίσημες διακηρύξεις όλων των νοσοκομειακών διαγωνισμών επισυνάπτεται το αντίστοιχο Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ) το οποίο αναφέρει όλα τα απαραίτητα στοιχεία έτσι ώστε να υπάρχει εγκυρότητα στην εκάστοτε προσφορά του οικονομικού φορέα. Τέλος, σε αυτό το σημείο πρέπει επίσης να τονιστεί ότι κάθε νοσοκομείο στις διακηρύξεις των διαγωνισμών που διοργανώνει επισυνάπτει το αντίστοιχο ΤΕΥΔ το οποίο καλύπτει τις ανάγκες του εκάστοτε νοσοκομείου και το οποίο εν ολίγοις αποτελεί μία ενημερωτική και πιο «ευρύ» υπεύθυνη δήλωση σύμφωνα με τις συνέπειες του Ν.1599/1986. Κατ' αυτόν τον τρόπο δεν υπάρχει ένα στάνταρντ έντυπο το οποίο να καλύπτει όλα τα νοσοκομεία όπως στην περίπτωση της Εγγύησης Καλής Εκτέλεσης που επισυνάψαμε παραπάνω και είδαμε μία βασική προφόρμα η οποία καλύπτει τα περισσότερα νοσοκομεία. Έτσι στο ΤΕΥΔ ενός διαγωνισμού το κάθε νοσοκομείο επισυνάπτει το έντυπο το οποίο καλύπτει τις ανάγκες και απαιτήσεις του συγκεκριμένου νοσοκομείου μεμονωμένα, και έτσι τα στοιχεία του ΤΕΥΔ μπορεί να διαφέρουν από νοσοκομείο σε νοσοκομείο.

4.2.4. Αποδεικτικά Μέσα (Δικαιολογητικά Κατακύρωσης)

Αρχικά, πρέπει να τονιστεί σε αυτό το σημείο ότι το δικαίωμα συμμετοχής των οικονομικών φορέων καθώς και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής τους, όπως ορίζονται και στις προηγούμενες παραγράφους, κρίνονται κατά την υποβολή της προσφοράς των συμμετεχόντων οικονομικών φορέων στην Αναθέτουσα Αρχή του διαγωνισμού, κατά την υποβολή των απαραίτητων δικαιολογητικών κατακύρωσης και τέλος κατά τη σύναψη της σύμβασης σύμφωνα με τις περιπτώσεις του άρθρου 105 παρ.

3 περ. γ του ν. 4412/2016, όπως αναφέρονται και στην διακήρυξη. Κατ' αυτόν τον τρόπο η διαδικασία αποσφράγισης και αξιολόγησης των φακέλων των Δικαιολογητικών Κατακύρωσης είναι μείζονος σημασία ακριβώς όπως και η διαδικασία υποβολής της αρχικής προσφοράς, καθώς μία παράλειψη αρκεί έτσι ώστε να απορριφθεί μία εταιρεία από την διαγωνιστική διαδικασία.

Επίσης, καθίσταται αναγκαίο να αναφερθεί ότι πάρα πολλοί προσφέροντες και συμμετέχοντες οικονομικοί φορείς ή ενώσεις οικονομικών φορέων στηρίζονται σε ικανότητες άλλων φορέων (π.χ. αλλοδαπές κατασκευαστικές εταιρίες, κ.α.), όπου προμηθεύονται έτοιμα προϊόντα τελικής φάσεως και έπειτα ως μεταπράτες τα μεταπωλούν σε νοσοκομεία συμμετέχοντας στους διαγωνισμούς προμηθειών τους. Κατά αυτόν τον τρόπο, έστω επί παραδείγματι ότι υπάρχει μία προμηθευτική επιχείρηση ιατροτεχνολογικών υλικών στην Ελλάδα, η οποία προμηθεύεται προϊόντα από μία Αγγλική κατασκευαστική εταιρεία και τα οποία μετέπειτα μεταπωλεί σε ελληνικά νοσοκομεία. Έτσι, σε περίπτωση που η εν λόγω προμηθευτική ελληνική εταιρεία επιθυμεί να συμμετάσχει σε έναν δημόσιο διαγωνισμό προμηθειών ενός ελληνικού νοσοκομείου, οφείλει, μαζί με τα υποβληθέντα δικαιολογητικά κατακύρωσης της που τα οποία αποδεικνύουν ότι δεν συντρέχουν πιθανοί λόγοι αποκλεισμού από την διαγωνιστική διαδικασία και ότι πληρούνται τα σχετικά κριτήρια επιλογής κατά περίπτωση όπως αυτά αναφέρονται στην διακήρυξη του διαγωνισμού, να αναφέρει με ευκρινή τρόπο την Αγγλική προμηθευτική εταιρεία από την οποία προμηθεύεται υλικά καθώς και την χώρα εγκατάστασης της εν λόγω εταιρείας. Επιπλέον, πολλά νοσοκομεία από μόνα τους ζητούν επίσημα και με πιο αναλυτικό τρόπο, τόσο σε διαγωνισμούς προμηθειών μεγάλων προϋπολογισμών όσο και σε πιο μικρής και βραχυπρόθεσμης ποσότητας αιτήματα, ο υποψήφιος ανάδοχος ο οποίος συμμετέχει στην εκάστοτε διαγωνιστική διαδικασία έτσι ώστε να αναλάβει την νοσοκομειακή προμήθεια, να επισυνάψει μαζί με την προσφορά του και υπεύθυνη δήλωση η οποία να αναφέρει υπεύθυνα τόσο τον οικονομικό φορέα από τον οποίο προμηθεύεται προϊόντα όσο και την χώρα εγκατάστασης του εν λόγω οικονομικού φορέα. Τέλος, είναι σημαντικό να τονιστεί ότι, ο συμμετέχων οικονομικός φορέας υποχρεούται να αντικαταστήσει μία κατασκευαστική εταιρεία στην ικανότητα της οποίας στηρίζεται, εφόσον η τελευταία κατασκευαστική εταιρεία δεν πληροί τα σχετικά αναφερθέντα κριτήρια επιλογής ή από την κατασκευάστρια εταιρεία συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού οι οποίοι διακυβεύουν την ικανότητα συμμετοχής της ελληνικής προμηθευτικής εταιρείας - διαμεσολαβητή στον

διαγωνισμό προμηθειών και γενικότερα θέτεται σε κίνδυνο η συνολική διαγωνιστική διαδικασία.

Για την απόδειξη από την πλευρά των συμμετεχόντων οικονομικών φορέων της μη συνδρομής λόγων αποκλεισμού από την διαγωνιστική διαδικασία, οι προσφέροντες οικονομικοί φορείς προσκομίζουν αντίστοιχα τα παρακάτω δικαιολογητικά:

1) Απόσπασμα του σχετικού ποινικού μητρώου, ή ελλείψει αυτού, ισοδύναμο έγγραφο που εκδίδεται από αρμόδια δικαστική ή διοικητική αρχή του κράτους - μέλους ή της χώρας καταγωγής ή της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος, ο εν λόγω οικονομικός φορέας, από τον οποίο προκύπτει ότι πληρούνται αυτές οι προϋποθέσεις. Η υποχρέωση προσκόμισης του ως άνω αποσπάσματος του ποινικού μητρώου αφορά στα μέλη του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου του εν λόγω οικονομικού φορέα ή στα πρόσωπα που έχουν εξουσία εκπροσώπησης, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου στον εκάστοτε συμμετέχοντα διαγωνιζόμενο οικονομικό φορέα.

2) Για την απόδειξη από τον συμμετέχοντα οικονομικό φορέα μη ύπαρξης λόγων αποκλεισμού από την διαγωνιστική διαδικασία, θα πρέπει ο οικονομικός φορέας να μπορεί να προσκομίσει τα αντίστοιχα πιστοποιητικά που εκδίδονται από την αρμόδια αρχή του οικείου κράτους - μέλους ή της χώρας στην οποία εγκαθίσταται (ήτοι φορολογική ενημερότητα, ασφαλιστική ενημερότητα, πιστοποιητικά από Πρωτοδικείο). Ειδικότερα για τους οικονομικούς φορείς που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα, τα πιστοποιητικά ότι δεν τελούν υπό πτώχευση, πτωχευτικό συμβιβασμό ή υπό αναγκαστική διαχείριση ή ότι δεν έχουν υπαχθεί σε διαδικασία εξυγίανσης, εκδίδονται από το αρμόδιο Πρωτοδικείο της έδρας του οικονομικού φορέα. Το πιστοποιητικό ότι το νομικό πρόσωπο δεν έχει τεθεί υπό εκκαθάριση με δικαστική απόφαση εκδίδεται από το οικείο Πρωτοδικείο της έδρας του οικονομικού φορέα και έπειτα το πιστοποιητικό ότι δεν έχει τεθεί υπό εκκαθάριση με απόφαση των εταίρων εκδίδεται από το Γ.Ε.Μ.Η., σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, που ισχύουν. Τα φυσικά πρόσωπα (δηλ. ατομικές επιχειρήσεις) δεν προσκομίζουν πιστοποιητικό περί μη θέσεως σε εκκαθάριση. Η μη αναστολή των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων του οικονομικού φορέα, για τους εγκατεστημένους στην Ελλάδα οικονομικούς φορείς αποδεικνύεται μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων. Αν το κράτος-μέλος ή η εν λόγω χώρα δεν εκδίδει τέτοιου είδους έγγραφο ή πιστοποιητικό ή όπου το έγγραφο ή το πιστοποιητικό αυτό δεν καλύπτει όλους εκείνους τους λόγους αποκλεισμού που απαιτείται, τότε το έγγραφο ή το πιστοποιητικό μπορεί να αντικαθίσταται από ένορκη βεβαίωση ή, στα κράτη - μέλη ή στις χώρες όπου δεν προβλέπεται ένορκη βεβαίωση, από υπεύθυνη

δήλωση του ενδιαφερομένου ενώπιον αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, συμβολαιογράφου ή αρμόδιου επαγγελματικού ή εμπορικού οργανισμού του κράτους - μέλους της χώρας καταγωγής ή της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ο οικονομικός φορέας.

3) Σε περίπτωση που ο συμμετέχον οικονομικός φορέας είναι ανώνυμη εταιρεία τότε καλείται να προσκομίσει δικαιολογητικά ονομαστικοποίησης των μετοχών (εξαιρούνται της υποχρέωσης αυτής οι εταιρείες που είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο της χώρας εγκατάστασής τους και υποβάλλουν περί τούτου υπεύθυνη δήλωση του νόμιμου εκπροσώπου τους). Ειδικότερα ο προσωρινός ανάδοχος υποβάλλει πιστοποιητικό αρμόδιας αρχής του κράτους της έδρας του, από το οποίο να προκύπτει ότι οι μετοχές είναι ονομαστικές, καθώς και αναλυτική κατάσταση με τα στοιχεία των μετόχων της εταιρείας και τον αριθμό των μετοχών κάθε μετόχου (δηλ. μετοχολόγιο), όπως τα στοιχεία αυτά είναι καταχωρημένα στο βιβλίο μετόχων της εταιρείας, το πολύ τριάντα(30) εργάσιμες ημέρες πριν από την ημέρα υποβολής της προσφοράς. Τέλος, καθίσταται αναγκαίο να τονιστεί ότι τα αποδεικτικά δικαιολογητικά ισχύουσας εκπροσώπησης σε περίπτωση νομικών προσώπων, καθώς και τα πιστοποιητικά αρμόδιας αρχής σχετικά με την ονομαστικοποίηση των μετοχών σε περίπτωση ανωνύμων εταιρειών, γίνονται αποδεκτά ως αποδεικτικά μέσα, εφόσον έχουν εκδοθεί έως τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες πριν από την υποβολή τους.

4) Πρέπει να προσκομισθεί επιπλέον υπεύθυνη δήλωση του προσφέροντος οικονομικού φορέα ενώπιον αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, συμβολαιογράφου ή αρμόδιου επαγγελματικού ή εμπορικού οργανισμού του κράτους - μέλους ή της χώρας καταγωγής ή της χώρας εγκατάστασής του, ότι δεν έχει εκδοθεί σε βάρος του οικονομικού φορέα απόφαση αποκλεισμού, σύμφωνα με το άρθρο 74 του ν. 4412/2016. Πάνω σε αυτό, απαιτείται πιστοποιητικό από τη Διεύθυνση Προγραμματισμού και Συντονισμού της Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων, από το οποίο να προκύπτουν οι πράξεις επιβολής προστίμου που έχουν εκδοθεί σε βάρος του οικονομικού φορέα σε χρονικό διάστημα δύο (2) ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής προσφοράς.

5) Τέλος, οι προαναφερθείς υπεύθυνες δηλώσεις γίνονται αποδεκτές εφόσον έχουν συνταχθεί μετά την κοινοποίηση της πρόσκλησης για την υποβολή των απαιτούμενων δικαιολογητικών.

Επιπρόσθετα, έπειτα από τα προαναφερθέντα δικαιολογητικά βεβαίωσης μη ύπαρξης λόγων αποκλεισμού, για την απόδειξη της καταλληλότητας του οικονομικού φορέα και

ως προς την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας, απαιτείται η προσκόμιση πιστοποιητικού/βεβαίωσης από το οικείο Επαγγελματικό ή Εμπορικό Μητρώο του κράτους εγκατάστασης. Επιπλέον, οι οικονομικοί φορείς που είναι εγκατεστημένοι σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης καλούνται να προσκομίζουν πιστοποιητικό/βεβαίωση του αντίστοιχου Επαγγελματικού ή Εμπορικού μητρώου του Παραρτήματος XI του Προσαρτήματος Α' του Ν.4412/2016, με το οποίο πιστοποιείται αφενός η εγγραφή τους σε αυτό και αφετέρου το ειδικό επάγγελμά τους. Στην περίπτωση που χώρα δεν τηρεί τέτοιο μητρώο, το έγγραφο ή το πιστοποιητικό μπορεί να αντικαθίσταται από ένορκη βεβαίωση ή, στα κράτη - μέλη ή στις χώρες όπου δεν προβλέπεται ένορκη βεβαίωση, από υπεύθυνη δήλωση του ενδιαφερομένου ενώπιον αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, συμβολαιογράφου ή αρμόδιου επαγγελματικού ή εμπορικού οργανισμού της χώρας καταγωγής ή της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ο οικονομικός φορέας, αναφέροντας ότι δεν τηρείται τέτοιο μητρώο και ότι ασκεί την δραστηριότητα που απαιτείται για την εκτέλεση του αντικειμένου της υπό ανάθεση σύμβασης. Οι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα οικονομικοί φορείς απαιτείται να προσκομίζουν βεβαίωση εγγραφής στο Βιοτεχνικό ή Εμπορικό ή Βιομηχανικό Επιμελητήριο.

Έπειτα, για την απόδειξη της νόμιμης σύστασης και εκπροσώπησης, στις περιπτώσεις που ο οικονομικός φορέας είναι νομικό πρόσωπο, απαιτείται να προσκομισθούν τα κατά περίπτωση νομιμοποιητικά έγγραφα σύστασης και νόμιμης εκπροσώπησης [όπως καταστατικό, πιστοποιητικά μεταβολών, αντίστοιχα ΦΕΚ, συγκρότησης Δ.Σ. σε σώμα(σε περίπτωση Α.Ε.), κλπ., ανάλογα με τη νομική μορφή του διαγωνιζομένου]. Από τα ανωτέρω έγγραφα πρέπει να προκύπτουν η νόμιμη σύστασή του, όλες οι σχετικές τροποποιήσεις των καταστατικών, το/τα πρόσωπο/α που δεσμεύει/ουν νόμιμα την εταιρία κατά την ημερομηνία διενέργειας του διαγωνισμού (νόμιμος εκπρόσωπος, δικαίωμα υπογραφής κλπ.), τυχόν τρίτοι, στους οποίους έχει χορηγηθεί εξουσία εκπροσώπησης, καθώς και η θητεία του/των ή/και των μελών του οργάνου διοίκησης/νόμιμου εκπροσώπου.

Επιπλέον, εκτός των προαναφερθέντων δικαιολογητικών τα οποία θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στον φάκελο των Δικαιολογητικών Κατακύρωσης, οι οικονομικοί φορείς που είναι εγγεγραμμένοι σε επίσημους καταλόγους που προβλέπονται από τις εκάστοτε ισχύουσες εθνικές διατάξεις ή διαθέτουν πιστοποίηση από εγκεκριμένους οργανισμούς πιστοποίησης που συμμορφώνονται με τα ευρωπαϊκά πρότυπα πιστοποίησης, σύμφωνα με τον Ν.4412/2016, μπορούν να προσκομίζουν στις

αναθέτουσες αρχές πιστοποιητικό εγγραφής εκδιδόμενο από την αρμόδια αρχή ή το πιστοποιητικό που εκδίδεται από τον αρμόδιο οργανισμό πιστοποίησης. Στα πιστοποιητικά αυτά αναφέρονται τα δικαιολογητικά βάσει των οποίων έγινε η εγγραφή των εν λόγω οικονομικών φορέων στον επίσημο κατάλογο ή η πιστοποίηση και η κατάταξη στον εν λόγω κατάλογο. Η πιστοποιημένη εγγραφή στους επίσημους καταλόγους από τους αρμόδιους οργανισμούς ή το πιστοποιητικό, που εκδίδεται από τον οργανισμό πιστοποίησης, συνιστά τεκμήριο ως προς την καταλληλότητα που διαθέτει ο οικονομικός φορέας όσον αφορά στις απαιτήσεις ποιοτικής επιλογής οι οποίες πρέπει να πληρούνται σε μία διαγωνιστική διαδικασία, τις οποίες καλύπτει ο επίσημος κατάλογος ή το εν λόγω πιστοποιητικό. Οι οικονομικοί φορείς που είναι εγγεγραμμένοι σε επίσημους καταλόγους απαλλάσσονται από την υποχρέωση υποβολής των δικαιολογητικών που αναφέρονται στο πιστοποιητικό εγγραφής τους.

Τέλος, οι ενώσεις οικονομικών φορέων που υποβάλλουν κοινή προσφορά, πρέπει να υποβάλλουν τα παραπάνω, κατά περίπτωση δικαιολογητικά, για κάθε οικονομικό φορέα που συμμετέχει στην ένωση, σύμφωνα με τον Ν.4412/2016.

4.2.5. Γενικοί όροι υποβολής προσφορών – χρόνος και τρόπος υποβολής

Οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν με την προσφορά τους τα ακόλουθα:

1) έναν (υπο)φάκελο με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής–Τεχνική Προσφορά» στον οποίο περιλαμβάνονται τα κατά περίπτωση απαιτούμενα δικαιολογητικά και η τεχνική προσφορά σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας και την παρούσα διακήρυξη,

2) έναν υπο-φάκελο με την ένδειξη «Οικονομική Προσφορά» στον οποίο περιλαμβάνεται η οικονομική προσφορά του οικονομικού φορέα και τα κατά περίπτωση απαιτούμενα δικαιολογητικά.

Από τον προσφέροντα σημαίνονται με χρήση του σχετικού πεδίου του συστήματος τα στοιχεία εκείνα της προσφοράς του που έχουν εμπιστευτικό χαρακτήρα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 21 του Ν.4412/2016. Εφόσον ένας οικονομικός φορέας χαρακτηρίζει πληροφορίες ως εμπιστευτικές, λόγω ύπαρξης τεχνικού ή εμπορικού απορρήτου, στη σχετική δήλωσή του, αναφέρει ρητά όλες τις σχετικές διατάξεις νόμου ή διοικητικές πράξεις που επιβάλλουν την εμπιστευτικότητα της συγκεκριμένης πληροφορίας. Σχετικά με αυτό, πρέπει να τονιστεί ότι δεν χαρακτηρίζονται ως εμπιστευτικές πληροφορίες σχετικά με τις προσφερόμενες τιμές μονάδας, τις

προσφερόμενες ποσότητες, την οικονομική προσφορά και τα στοιχεία της τεχνικής προσφοράς που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγησή της.

Ο χρήστης - οικονομικός φορέας υποβάλλει τους ανωτέρω (υπο)φακέλους μέσω του Συστήματος, όπως περιγράφεται παρακάτω: Τα στοιχεία και δικαιολογητικά για τη συμμετοχή του οικονομικού φορέα στη διαδικασία υποβάλλονται από αυτόν ηλεκτρονικά σε προστατευμένη ηλεκτρονική μορφή αρχείων τύπου pdf και εφόσον έχουν συνταχθεί/παραχθεί από τον ίδιο, φέρουν ορατή μη κρυπτογραφημένη ψηφιακή υπογραφή σκληρής αποθήκευσης, χωρίς να απαιτείται θεώρηση γνησίου της υπογραφής. Από το Σύστημα εκδίδεται ηλεκτρονική απόδειξη υποβολής προσφοράς, η οποία αποστέλλεται στον οικονομικό φορέα με μήνυμα στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο του οικονομικού φορέα.

Έπειτα, εντός τριών (3) εργασίμων ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή των ως άνω στοιχείων και δικαιολογητικών προσκομίζονται υποχρεωτικά από τον οικονομικό φορέα στην αναθέτουσα αρχή, σε έντυπη μορφή και σε σφραγισμένο φάκελο, τα στοιχεία της ηλεκτρονικής προσφοράς τα οποία απαιτείται να προσκομισθούν σε πρωτότυπη μορφή σύμφωνα με τον ν. 4250/2014. Τέτοια στοιχεία και δικαιολογητικά ενδεικτικά είναι η εγγυητική επιστολή συμμετοχής, τα πρωτότυπα έγγραφα τα οποία έχουν εκδοθεί από ιδιωτικούς φορείς και δεν φέρουν επικύρωση από δικηγόρο, καθώς και τα έγγραφα που φέρουν τη Σφραγίδα της Χάγης (Apostille). Ωστόσο, πρέπει να τονιστεί ότι δεν προσκομίζονται σε έντυπη μορφή στοιχεία και δικαιολογητικά τα οποία φέρουν ψηφιακή υπογραφή, όπως τα ΦΕΚ, τα τεχνικά φυλλάδια και όποιο άλλο έγγραφο προβλέπεται από το ν. 4250/2014, ότι δηλαδή οι φορείς υποχρεούνται να αποδέχονται σε αντίγραφα των πρωτοτύπων.

Σε αυτό το σημείο πρέπει να τονιστεί ότι η αναθέτουσα αρχή διατηρεί το δικαίωμα να ζητεί από προσφέροντες και υποψήφιους σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο της διαγωνιστικής διαδικασίας, να υποβάλλουν σε έντυπη μορφή και σε εύλογη προθεσμία όλα ή ορισμένα δικαιολογητικά και στοιχεία που έχουν υποβάλει ηλεκτρονικά, όταν αυτό απαιτείται για την ορθή διεξαγωγή της διαγωνιστικής διαδικασίας.

Σχετικά με τον φάκελο της προσφοράς, επισημαίνεται ότι πρέπει υποχρεωτικά να συνοδεύεται από ξεχωριστό διαβιβαστικό έγγραφο μεγέθους Α4, στο οποίο θα αναγράφονται αναλυτικά τα εξής στοιχεία:

- 1) Η λέξη «προσφορά» με κεφαλαία γράμματα.
- 2) Η επωνυμία της αναθέτουσας αρχής.
- 3) Ο αριθμός της διακήρυξης και ο τίτλος αυτής.

- 4) Η ημερομηνία διενέργειας του διαγωνισμού.
- 5) Τα στοιχεία του αποστολέα (οικονομικού φορέα).

4.2.6. Περιεχόμενα φακέλου «Δικαιολογητικά Κατακύρωσης» - «Τεχνική Προσφορά»

Τα στοιχεία και δικαιολογητικά για την συμμετοχή των προσφερόντων οικονομικών φορέων στη διαγωνιστική διαδικασία περιλαμβάνουν:

1) Το τυποποιημένο έντυπο υπεύθυνης δήλωσης (Τ.Ε.Υ.Δ.), όπως προβλέπεται στην παρ. 4 του άρθρου 79 του ν. 4412/2016, σύμφωνα με την διακήρυξη. Οι προσφέροντες συμπληρώνουν το σχετικό πρότυπο ΤΕΥΔ το οποίο έχει αναρτηθεί, και σε επεξεργάσιμη μορφή αρχείου doc., στη διαδικτυακή πύλη www.promitheus.gov.gr του ΕΣΗΔΗΣ και αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της διακήρυξης,

2) εγγύηση συμμετοχής, σύμφωνα με το άρθρο 72 του Ν.4412/2016 και την αντίστοιχη διακήρυξη του διαγωνισμού .

Οι ενώσεις οικονομικών φορέων που υποβάλλουν κοινή προσφορά, υποβάλλουν το ΤΕΥΔ για κάθε οικονομικό φορέα που συμμετέχει στην ένωση ξεχωριστά.

Η τεχνική προσφορά, για να είναι έγκυρη, θα πρέπει να καλύπτει όλες τις απαιτήσεις και τις προδιαγραφές που έχουν τεθεί από την αναθέτουσα αρχή και εμπεριέχονται στο κεφάλαιο “Απαιτήσεις-Τεχνικές Προδιαγραφές” της εκάστοτε διακήρυξης. Στο κεφάλαιο “Απαιτήσεις-Τεχνικές Προδιαγραφές” της διακήρυξης, περιγράφεται επακριβώς ο τρόπος με τον οποίο οι συγκεκριμένες απαιτήσεις και προδιαγραφές πρέπει να πληρούνται. Τέλος, ο φάκελος της τεχνικής προσφοράς απαιτείται να περιλαμβάνει ιδίως τα έγγραφα και τα δικαιολογητικά, βάσει των οποίων θα αξιολογηθεί η καταλληλότητα των προσφερόμενων ειδών, με βάση το κριτήριο ανάθεσης, σύμφωνα με τα αναλυτικώς αναφερόμενα στην διακήρυξη.

Επίσης, από τα έγγραφα τα οποία θα πρέπει να περιλαμβάνονται στους προαναφερθέντες φακέλους, στην διακήρυξη διευκρινίζονται περεταίρω οι προϋποθέσεις τις οποίες πρέπει να πληρούν, όχι μόνο από τα προσφερόμενα προϊόντα αλλά και οι προσφερόμενες τιμές των φακέλων των Οικονομικών Προσφορών των συμμετεχόντων οικονομικών φορέων. Τέτοιες προϋποθέσεις είναι ο τρόπος με τον οποίο πρέπει να αναγράφεται ο Φ.Π.Α. στην οικονομική προσφορά, ένα μοτίβο το οποίο πρέπει να ακολουθεί η υποβληθείσα οικονομική προσφορά της εκάστοτε επιχείρησης, κ.α. Έπειτα, διευκρινίζονται τομείς όπως ο χρόνος ισχύος των προσφορών καθώς και οι περιπτώσεις παράτασης του διαγωνισμού, ενώ τέλος γίνεται αναφορά στους λόγους απόρριψης των

προσφορών όπως τυχόν ασάφειες σε σημαντικά στοιχεία της προσφοράς, ανακρίβειες σε συγκεκριμένα οικονομικά πεδία, ελλείψεις σε αναγκαία δικαιολογητικά, κ.α.

4.2.7. Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών

Το επόμενο κεφάλαιο στην διακήρυξη επικεντρώνεται στην ανάλυση ως προς τις βασικές προϋποθέσεις οι οποίες πρέπει να πληρούνται κατά την διαδικασία της Ηλεκτρονικής Αποσφράγισης Προσφορών. Έτσι, ακολούθως αναφέρεται ότι η Ηλεκτρονική Αποσφράγιση του υπο-φακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής – Τεχνική Προσφορά» επί παραδείγματι θα γίνει στις 10/04/2020 και ώρα 09:00 π.μ. Αντίστοιχα, η Ηλεκτρονική Αποσφράγιση του υπο-φακέλου «Οικονομική Προσφορά», καθώς και του υπο-φακέλου «Δικαιολογητικά Κατακύρωσης», θα πραγματοποιηθεί κατά την ημερομηνία και ώρα που θα ορίσει η Αναθέτουσα Αρχή. Με την αποσφράγιση των ως άνω φακέλων, ανά στάδιο, κάθε προσφέρουσα εταιρεία ή συμμετέχον οικονομικός φορέας που συνεχίζει σε επόμενο στάδιο αποκτά πρόσβαση στις λοιπές προσφορές και τα υποβληθέντα δικαιολογητικά τους, με την διασφάλιση των πτυχών εκείνων της κάθε προσφοράς που έχουν χαρακτηριστεί ως εμπιστευτικές πληροφορίες.

Μετά την κατά περίπτωση ηλεκτρονική αποσφράγιση των προσφορών η Αναθέτουσα Αρχή προβαίνει στην αξιολόγηση των προσφορών μέσω εξέτασης των αρμόδιων υποβληθέντων πιστοποιημένων στο Σύστημα οργάνων της, εφαρμόζοντας τις κατά τα λοιπά οριζόμενες κείμενες διατάξεις. Επιπλέον, στην διακήρυξη ακολουθεί μία εις βάθος και λεπτομερής ανάλυση διευκρινίζοντας όλα τα βήματα τα οποία γίνονται για την σωστή αξιολόγηση των προσφορών από την πλευρά της Αναθέτουσας Αρχής.

Συνεπακόλουθα, έπειτα από την προαναφερθείσα διαδικασία αξιολόγησης των υποβληθέντων προσφορών εκδίδεται από την αναθέτουσα αρχή μια απόφαση, με την οποία επικυρώνονται τα αποτελέσματα όλων των ανωτέρω σταδίων («Δικαιολογητικά Συμμετοχής», «Τεχνική Προσφορά» και «Οικονομική Προσφορά»). Με την εν λόγω απόφαση και με την επιμέλεια της Αναθέτουσας Αρχής κοινοποιούνται στους προσφέροντες οικονομικούς φορείς μέσω της λειτουργικότητας και της εφαρμογής της «Επικοινωνίας» του συστήματος ΕΣΗΔΗΣ, τα αναλυτικά αποτελέσματα της διαδικασίας αξιολόγησης των Προσφορών. Σε αυτό το σημείο πρέπει να τονιστεί ότι κατά της ανωτέρω απόφασης χωρεί προδικαστική προσφυγή, σύμφωνα με την παράγραφο σχετικά με τις Προδικαστικές Προσφυγές που αναφέρεται στην παρούσα διακήρυξη.

4.2.8. Πρόσκληση υποβολής Δικαιολογητικών Προσωρινού Αναδόχου (Δικαιολογητικά Προσωρινού Αναδόχου)

Μετά την αξιολόγηση των προσφορών, η αναθέτουσα αρχή αποστέλλει σχετική ηλεκτρονική πρόσκληση μέσω του συστήματος στον προσφέροντα, ο οποίος πληροί τις απαραίτητες προϋποθέσεις του διαγωνισμού έτσι ώστε να γίνει η κατακύρωση («προσωρινός ανάδοχος»), και τον καλεί να υποβάλει εντός προθεσμίας, δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής ειδοποίησης σε αυτόν, τα πρωτότυπα ή αντίγραφα έγγραφα που εκδίδονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.4250/2014 (Α' 74) όλων των δικαιολογητικών κατακύρωσης που επεξηγήθηκαν παραπάνω και περιγράφονται αναλυτικά στην διακήρυξη του διαγωνισμού, ως αποδεικτικά στοιχεία για τη μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού, καθώς και για την πλήρωση των αναφερθέντων στην διακήρυξη κριτηρίων ποιοτικής επιλογής. Τα εν λόγω δικαιολογητικά, υποβάλλονται από τον προσφέροντα («προσωρινό ανάδοχο»), ηλεκτρονικά μέσω της πλατφόρμας του ΕΣΗΔΗΣ, σε μορφή αρχείων pdf και προσκομίζονται κατά περίπτωση από αυτόν εντός τριών (3) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία υποβολής τους. Τα εκάστοτε δικαιολογητικά πρέπει να υπογράφονται από τον ίδιο και να φέρουν ψηφιακή υπογραφή ενώ με την παραλαβή των ως άνω δικαιολογητικών, το σύστημα εκδίδει επιβεβαίωση της παραλαβής τους και αποστέλλει αντίστοιχο ενημερωτικό ηλεκτρονικό μήνυμα στον «προσωρινό ανάδοχο» στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση.

Στην διακήρυξη επισημαίνονται τα βασικά βήματα καθώς και η διαδικασία που ακολουθείται από την αναθέτουσα αρχή σχετικά με την αξιολόγηση των υποβληθέντων δικαιολογητικών. Η διαδικασία ελέγχου των παραπάνω δικαιολογητικών ολοκληρώνεται με τη σύνταξη πρακτικού από την Επιτροπή του Διαγωνισμού, στο οποίο αναγράφεται η επάρκεια των υποβληθέντων δικαιολογητικών καθώς και η τυχόν συμπλήρωση δικαιολογητικών ή η μόνιμη έλλειψη αυτών από την διαδικασία αξιολόγησης. Έπειτα, γίνεται η διαβίβαση του εν λόγω φακέλου αξιολόγησης στο αποφαινόμενο όργανο της αναθέτουσας αρχής για τη λήψη της τελικής απόφασης, η οποία μπορεί να είναι είτε η κατακύρωση της σύμβασης είτε η ματαίωση της διαδικασίας είτε η κήρυξη του προσωρινού αναδόχου ως εκπτώτου. Τα αποτελέσματα του ελέγχου των παραπάνω δικαιολογητικών και της εισήγησης της Επιτροπής επικυρώνονται με την απόφαση κατακύρωσης.

Έπειτα από την προαναφερθείσα διαδικασία αξιολόγησης, η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί ηλεκτρονικά μέσω του συστήματος την απόφαση κατακύρωσης, μαζί με

αντίγραφο όλων των πρακτικών της διαδικασίας ελέγχου και αξιολόγησης των προσφορών, σε κάθε προσφέροντα που έχει αποκλειστεί οριστικά από την διαγωνιστική διαδικασία, σύμφωνα με το άρθρο 100 του Ν.4412/2016, εκτός από τον προσωρινό ανάδοχο. Τέλος, η αναθέτουσα αρχή προσκαλεί τον ανάδοχο να προσέλθει για την υπογραφή του συμφωνητικού εντός προθεσμίας πέντε (5) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής ειδικής πρόσκλησης (το συμφωνητικό έχει αποδεικτικό χαρακτήρα).

4.2.9. Προδικαστικές Προσφυγές – Δικαστική προστασία αναδόχων

Σχετικά με τις Προδικαστικές προσφυγές, κάθε ενδιαφερόμενος, ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί μία συγκεκριμένη σύμβαση και έχει ή είχε υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής κατά παράβαση της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της εσωτερικής νομοθεσίας, δικαιούται να ασκήσει προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ (Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών). Η προδικαστική προσφυγή ασκείται κατά της σχετικής πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής, προσδιορίζοντας ειδικώς τις νομικές και πραγματικές αιτιάσεις που δικαιολογούν το εν λόγω αίτημά . Σε περίπτωση προσφυγής κατά πράξη της αναθέτουσας αρχής η προθεσμία για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής είναι (α) δέκα (10) ημέρες από την κοινοποίηση της προσβαλλόμενης πράξης στον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα αν η πράξη κοινοποιήθηκε με ηλεκτρονικά μέσα ή τηλεομοιοτυπία, ή (β) δεκαπέντε (15) ημέρες από την κοινοποίηση της προσβαλλόμενης πράξης σε αυτόν αν χρησιμοποιήθηκαν άλλα μέσα επικοινωνίας, άλλως (γ) δέκα (10) ημέρες από την πλήρη, πραγματική ή τεκμαιρόμενη, γνώση της πράξης που βλάπτει τα συμφέροντα του ενδιαφερόμενου διαγωνιζόμενου οικονομικού φορέα. Ειδικά για την άσκηση προσφυγής κατά προκήρυξης, η πλήρης γνώση αυτής τεκμαίρεται ή παρέρχεται του δικαιώματος άσκησης προδικαστικής προσφυγής μετά την πάροδο δεκαπέντε (15) ημερών από τη δημοσίευση στο ΚΗΜΔΗΣ. Σε περίπτωση παράλειψης, η προθεσμία για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής είναι δεκαπέντε (15) ημέρες από την επομένη ημέρα της συντέλεσης της προσβαλλόμενης παράλειψης. [Ιωάννα Πουλικίδου, (2019)]

Η προδικαστική προσφυγή κατατίθεται ηλεκτρονικά μέσω της λειτουργίας της εφαρμογής, «Επικοινωνία» της πλατφόρμας του ΕΣΗΔΗΣ στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, επιλέγοντας κατά περίπτωση την ένδειξη «Προδικαστική Προσφυγή» και επισυνάπτοντας το σχετικό έγγραφο σε μορφή ηλεκτρονικού αρχείου Portable Document

Format (PDF), το οποίο φέρει εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με την επισύναψη εγκεκριμένων πιστοποιητικών.

Σχετικά με την διαδικασία που ακολουθείται και την αποτελεσματική άσκηση της προδικαστικής προσφυγής, κατατίθεται παράβολο από τον προσφεύγοντα υπέρ του Δημοσίου, κατά τα ειδικά οριζόμενα στο άρθρο 363 του Ν.4412/2016, το οποίο επιστρέφεται στον προσφεύγοντα σε περίπτωση ολικής ή μερικής αποδοχής της προδικαστικής προσφυγής του ή σε περίπτωση που πριν την έκδοση της απόφασης της ΑΕΠΠ επί της προσφυγής, η αναθέτουσα αρχή έχει ήδη ανακαλέσει την προσβαλλόμενη πράξη ή έχει ήδη ξεκινήσει και προβαίνει στην οφειλόμενη ενέργεια.

Έπειτα, οι αναθέτουσες αρχές μέσω της λειτουργίας της «Επικοινωνίας» του ΕΣΗΔΗΣ:

1) κοινοποιούν την προσφυγή σε κάθε ενδιαφερόμενο τρίτο σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην περ. α του πρώτου εδαφίου της παρ.1 του αρ. 365 του Ν.4412/2016.

2) διαβιβάζουν στην Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ) τα προβλεπόμενα στην περ. β του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του αρ. 365 του Ν.4412/2016.

Στην συνέχεια η ΑΕΠΠ εκδίδει με κάθε αιτιολόγηση και επίσημα την απόφαση της σχετικά με την βασιμότητα των προβαλλόμενων πραγματικών και νομικών ισχυρισμών της προσφυγής, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψιν τους ισχυρισμούς της Αναθέτουσας Αρχής. Πιο αναλυτικά, σε περίπτωση παρέμβασης από την πλευρά της ΑΕΠΠ, αναζητώντας και λαμβάνοντας υπόψιν τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος οικονομικού φορέα, η ΑΕΠΠ οδηγείται στο τελικό πόρισμα για το αν αποδέχεται (εν όλω ή εν μέρει) ή αν απορρίπτεται η ασκούμενη προδικαστική προσφυγή. Συνεπακόλουθα, με βάση τα στοιχεία που έχουν συλλεχθεί εκδίδεται από την ΑΕΠΠ η σχετική απόφασή, η οποία δημοσιοποιείται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία είκοσι (20) ημερών από την ημέρα εξέτασης της προσφυγής. Οι χρήστες της πλατφόρμας - οικονομικοί φορείς ενημερώνονται για την αποδοχή ή την απόρριψη της προδικαστικής προσφυγής από την ΑΕΠΠ.

Πάνω σε αυτό, η άσκηση της ως άνω προδικαστικής προσφυγής αποτελεί προϋπόθεση για την άσκηση των ένδικων βοηθημάτων της αίτησης αναστολής και της αίτησης ακύρωσης του άρθρου 372 του Ν.4412/2016 κατά των εκτελεστών πράξεων ή των παραλείψεων των αναθετουσών αρχών. Η αίτηση αναστολής κατατίθεται στο αρμόδιο δικαστήριο μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση ή την πλήρη γνώση της έκδοσης της απόφασης επί της προδικαστικής προσφυγής. Για την άσκηση

της αιτήσεως αναστολής κατατίθεται παράβολο, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 372 παρ. 4 του ν. 4412/2016.

Σε αυτό το σημείο είναι σημαντικό να τονιστεί ότι, για την άσκηση της αιτήσεως αναστολής της διαγωνιστικής διαδικασίας απαιτείται να κατατεθεί παράβολο από τον οικονομικό φορέα που ασκεί την προδικαστική προσφυγή, το ύψος του οποίου ανέρχεται σε ποσοστό 0,1% της προϋπολογισθείσας αξίας, συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α., το οποίο δεν μπορεί να είναι κατώτερο των πεντακοσίων (500) ευρώ και ανώτερο των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ. Το 1/2 του ποσού του παράβολου καταβάλλεται κατά την κατάθεση της αιτήσεως και αν η αίτηση απορριφθεί ο οικονομικός φορέας που ασκεί την προδικαστική προσφυγή καταδικάζεται στην καταβολή του υπολοίπου 1/2 με την απόφαση του δικαστηρίου (Άρθρο 372 Ν.4412/2016).

Παρόλα αυτά είναι πολύ σημαντικό να μιλήσουμε και να τονίσουμε την σημασία όχι μόνο για την προδικαστική προσφυγή αυτή καθ' αυτή, αλλά και για την ένσταση η οποία είθισται να γίνεται πριν την προδικαστική προσφυγή. Κατά αυτόν τον τρόπο, με μία ένσταση ένας οικονομικός φορέας γνωστοποιεί το πρόβλημα που υπάρχει στις Αναθέτουσες Αρχές πριν υποβάλλει αίτηση για προδικαστική προσφυγή και πριν πάρει επίσημα την δικαστική οδό. Η ένσταση δεν είναι υποχρεωτικό να προηγείται πριν την προδικαστική προσφυγή αλλά είναι πολύ σύνηθες και αποτελεί το προηγούμενο «σκαλοπάτι» πριν την προδικαστική προσφυγή. Η ένσταση στην Αναθέτουσα Αρχή του νοσοκομείου γίνεται πρώτον για την διατήρηση ενός καλού και φιλικού κλίματος συνεργασίας μεταξύ της προσφεύγουσας επιχείρησης και του νοσοκομείου, και δεύτερον ο προσφεύγοντας οικονομικός φορέας με την ένσταση πρακτικά αναζητεί λύση προσπαθώντας να μην πάρει εξαρχής και επίσημα την δικαστική οδό η οποία συνήθως είναι και η πολύ πιο χρονοβόρα.

4.2.10. Ασκούμενες Ενστάσεις κατά την διαγωνιστική διαδικασία δημοσίων συμβάσεων

Όσον αφορά τις ενστάσεις, κατ' αρχάς πρέπει να αναφέρουμε ότι για δημόσιες συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία κατώτερη ή ίση των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ (χωρίς Φ.Π.Α.), σε περίπτωση υποβολής ένστασης κατά πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής, η προθεσμία άσκησής της ένστασης είναι πέντε (5) ημέρες από την κοινοποίηση της προσβαλλόμενης πράξης στον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα ή από την συντέλεση της παράλειψης. Η ένσταση κατά της διακήρυξης ενός διαγωνισμού ή της πρόσκλησης υποβολής προσφορών υποβάλλεται σε προθεσμία που εκτείνεται μέχρι και το ήμισυ του

χρονικού διαστήματος από τη δημοσίευση της διακήρυξης στο ΚΗΜΔΗΣ ή την αποστολή της πρόσκλησης στον προσφεύγοντα οικονομικό φορέα, κατά περίπτωση, μέχρι την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών. Για τον υπολογισμό της προθεσμίας αυτής συνυπολογίζονται και οι ημερομηνίες της δημοσίευσης και της υποβολής των προσφορών.

Το επόμενο βήμα είναι η εν λόγω ένσταση να υποβληθεί ενώπιον της αναθέτουσας αρχής, η οποία παίρνει την απόφαση σχετικά με την ένσταση, εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της ένστασης η οποία μπορεί να γίνει και με ηλεκτρονικά μέσα σύμφωνα με το άρθρο 376 του νόμου 4412/2016. Στην περίπτωση της ένστασης κατά της διακήρυξης διαγωνισμού ή της πρόσκλησης συμμετοχής στον διαγωνισμό η αναθέτουσα αρχή παίρνει την απόφαση της σε κάθε περίπτωση πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών. Με την άπρακτη πάροδο των ανωτέρω προθεσμιών τεκμαίρεται ή παρέρχεται το δικαίωμα απόρριψης της ένστασης. Για να γίνει αποδεκτή η άσκηση ένστασης, απαιτείται, με την κατάθεση της ένστασης, η καταβολή παράβολου, υπέρ του Δημοσίου, ποσού ίσου με το ένα τοις εκατό (1%) επί της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης ή του διαγωνισμού πάνω στον οποίο ασκείται η ένσταση. Το χρηματικό ποσό του παράβολου αυτού αποτελεί δημόσιο έσοδο. Έπειτα, το παράβολο επιστρέφεται με πράξη της αναθέτουσας αρχής, αν η ένσταση γίνει δεκτή ή μερικώς δεκτή από το διοικητικό όργανο που εν τέλει θα πάρει την απόφαση αποδοχής ή απόρριψης της ένστασης. Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών επιστημονικών υπηρεσιών, για την ένσταση κατά της διακήρυξης ή της πρόσκλησης γνωμοδοτεί το αρμόδιο τεχνικό συμβούλιο (Άρθρο 127, Νόμος 4412/2016).

Έτσι, έστω ότι ένας οικονομικός φορέας κατά πρώτον ασκεί ένσταση όσον αφορά σε κάποιο διαδικαστικό κομμάτι της διαγωνιστικής διαδικασίας ενός διαγωνισμού, καταβάλλοντας παράλληλα και το παράβολο της ενστάσεως το οποίο όπως προαναφέρθηκε έχει ύψος 1% επί της εκτιμώμενης προϋπολογισθείσας αξίας της σύμβασης. Κατά συνέπεια, ο οικονομικός φορέας καταβάλλει το έγγραφο της ένστασης μαζί με το σχετικό παράβολο στην Επιτροπή Εξέτασης Προσφυγών και Ενστάσεων Προμηθειών-Υπηρεσιών, η οποία έχει οριστεί από το Διοικητικό Συμβούλιο του Νοσοκομείου. Έπειτα, η Επιτροπή Εξέτασης Προσφυγών και Ενστάσεων εξετάζοντας όλα τα στοιχεία που έχει, βγάζει ένα πόρισμα σχετικά με το αν η ένσταση γίνεται δεκτή ή αν απορρίπτεται και σύμφωνα με αυτό ποιες είναι οι επόμενες κινήσεις και ενέργειες που πρέπει να γίνουν. Συνεπακόλουθα, η απόφαση της Επιτροπής δημοσιοποιείται στην

ιστοσελίδα του Νοσοκομείου αλλά και στον διαδικτυακό τόπο του Διαύγεια έτσι ώστε να ενημερωθεί ο κάθε ενδιαφερόμενος. Πάνω σε αυτό, πρέπει να τονιστεί ότι τα χρήματα του παράβολου που κατατίθενται για την υποβολή της ένστασης δεν επιστρέφονται πίσω στον οικονομικό φορέας καθώς τα χρήματα αυτά διακρατώνται πάραυτα υπέρ του δημοσίου ασχέτως του πορίσματος της Επιτροπής Εξέτασης Προσφυγών και Ενστάσεων. [Λάζου Δήμητρα, (2015)]

Έπειτα από την υποβολή και την εξέταση της ένστασης και ιδίως αν δεν εισακουσθεί το αίτημα ο οικονομικός φορέας μπορεί να πάρει την δικαστική οδό ασκώντας προδικαστική προσφυγή είτε λόγω του ότι απορρίφθηκε η αρχική ένσταση του είτε λόγω του ότι παρότι η ένσταση του έγινε δεκτή τα μέτρα που πάρθηκαν μετέπειτα ως προς αυτό, δεν ήταν ικανοποιητικά. Πάνω σε αυτό, σύμφωνα με τον νόμο η υποβολή προδικαστικής προσφυγής σαν πράξη δεν σχετίζεται με την υποβολή ένστασης του οικονομικού φορέα ως προς την Αναθέτουσα Αρχή του Νοσοκομείου. Στην πράξη, αυτό σημαίνει ότι η άσκηση προδικαστικής προσφυγής δεν απαιτεί να έχει προηγηθεί ένσταση από τον οικονομικό φορέα και το αντίστροφο. Συνεπακόλουθα, η άσκηση ένστασης ενός οικονομικού φορέα είναι ένα προαιρετικό στάδιο πριν την προδικαστική προσφυγή, κατά το οποίο ο οικονομικός φορέας γνωστοποιεί το πρόβλημα του στην Αναθέτουσα Αρχή του Νοσοκομείου, πριν πάρει πιο επίσημα την δικαστική οδό ασκώντας προδικαστική προσφυγή.

Επιπλέον, σχετικά με τα χρηματικά ποσά των παράβολων τα οποία καταβάλλονται, είναι σημαντικό να τονιστεί ότι το παράβολο τόσο της ένστασης όσο της προδικαστικής προσφυγής σε περίπτωση που ασκηθεί, απαιτείται να καταβληθεί με τον τρόπο που αναλύθηκε πιο πάνω έτσι ώστε και η ένσταση και η προδικαστική προσφυγή να είναι έγκυρη. Σχετικά με αυτό, η κατάθεση του παράβολου της ένστασης και του παράβολου της προδικαστικής προσφυγής δεν έχουν καμία σχέση καθώς τόσο για την ένσταση όσο και για την προδικαστική προσφυγή το παράβολο θα πρέπει να καταβληθεί αυτούσιο έτσι ώστε η κάθε πράξη να έχει πλήρη εγκυρότητα και ορθότητα. Κατά συνέπεια, έπειτα από την καταβολή του αντίστοιχου παράβολου και σε αντίθεση με την ένσταση η προδικαστική προσφυγή γίνεται δεκτή και αξιολογείται όχι από την Επιτροπή Εξέτασης Προσφυγών και Ενστάσεων, αλλά από μία ομάδα επαγγελματιών νομικών - δικαστών (δηλ. την ΑΕΠΠ - Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών) οι οποίοι εξετάζουν διεξοδικά την προδικαστική προσφυγή και καταλήγουν σε ένα πόρισμα το οποίο δημοσιοποιείται προς όλους τους ενδιαφερομένους.

Σε αυτό το σημείο ένα πολύ σημαντικό κομμάτι το οποίο θα πρέπει να λαμβάνει υπόψιν ο εκάστοτε οικονομικός φορέας όταν πρόκειται να ασκήσει κατά πρώτον ένσταση σε μία Αναθέτουσα Αρχή και έπειτα εφόσον δεν εισακουσθεί η ένσταση, προδικαστική προσφυγή εναντίον της Αναθέτουσας Αρχής είναι ότι το περιεχόμενο της ένστασης πριν την προδικαστική προσφυγή καθώς και το περιεχόμενο της προδικαστικής προσφυγής αν αφορούν το ίδιο θέμα κατά κάποιο τρόπο συνδέονται. Σε προηγούμενη παράγραφο τονίσαμε ότι σύμφωνα με τον νόμο, η προδικαστική προσφυγή σαν πράξη δεν συνδέεται με την ένσταση, και κάτι τέτοιο αδιαμφισβήτητα ισχύει. Ωστόσο, κατά κάποιον τρόπο στην πράξη η ένσταση και η προδικαστική προσφυγή συνδέονται. Κάτι τέτοιο ισχύει διότι μετά την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής από τον προσφεύγοντα οικονομικό φορέα η προαναφερθείσα Επιτροπή επαγγελματιών νομικών - δικαστών οι οποίοι θα εξετάσουν το αίτημα της προδικαστικής προσφυγής, θα πάνε να εξετάσουν και το περιεχόμενο προηγούμενης ένστασης κατά της αναθέτουσας αρχής εφόσον υφίσταται και η οποία ασκήθηκε πριν την προδικαστική προσφυγή. Έτσι και η ένσταση αλλά και η προδικαστική προσφυγή είναι πολύ σημαντικό να τεκμηριώνουν με έγκυρο τρόπο το πρόβλημα στο οποίο αναφέρονται και τον ακριβή λόγο ύπαρξής τους. Πολλές φορές λόγω του ότι το περιεχόμενο των ενστάσεων αξιολογείται από μία επιτροπή η οποία έχει ορισθεί εσωτερικά από το Νοσοκομείο και η εν λόγω επιτροπή δεν απαρτίζεται από επαγγελματίες νομικούς έχει παρατηρηθεί ότι οι ενστάσεις εμφανίζουν ελλείψεις επιστημότητας, πολλές ανακρίβειες και λάθη, κάτι το οποίο θα δημιουργήσει φυσικά πολλά προβλήματα μετέπειτα, καθώς θα επηρεάσει το τελικό πόρισμα σε περίπτωση που μία τέτοια ένσταση εξετασθεί από την ΑΕΠΠ στην διαδικασία εξέτασης μίας επόμενης υποβληθείσας προδικαστικής προσφυγής κατά της Αναθέτουσας Αρχής.

Τέλος, στην διακήρυξη αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι η αναθέτουσα αρχή ματαιώνει ή δύναται να ματαιώσει εν όλω ή εν μέρει αιτιολογημένα τη διαδικασία ανάθεσης, για τους λόγους και σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 106 του Νόμου 4412/2016, μετά από γνώμη της αρμόδιας Επιτροπής του Διαγωνισμού. Επίσης, αν διαπιστωθούν σφάλματα ή παραλείψεις σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας ανάθεσης, μπορεί, μετά από γνώμη αρμόδιου οργάνου, να ακυρωθεί μερικώς η διαγωνιστική διαδικασία ή να αναμορφωθεί ανάλογα το αποτέλεσμά της ή να αποφασισθεί η επανάληψή της από το σημείο που εμφιλοχώρησε το σφάλμα ή η παράλειψη.

Σε αυτό το σημείο έχουμε αναφέρει όλα τα διαδικαστικά μέρη τα οποία πρέπει να τηρηθούν πριν την αποσφράγιση και αξιολόγηση των προσφορών από την Επιτροπή Αξιολόγησης. Έτσι έχοντας αναλύσει όλα τα στάδια τα οποία πρέπει να ακολουθηθούν

πριν την αποσφράγιση, την αξιολόγηση και τέλος την κατακύρωση η διακήρυξη αναλύει διεξοδικά την διαδικασία που θα ακολουθηθεί από την Αναθέτουσα Αρχή μετά την αποσφράγιση των προσφορών, όπως τυχόν κρατήσεις που ισχύουν, νομικές διαδικασίες που δύναται να τηρηθούν, τον τρόπο παραλαβής και τον χρόνο παράδοσης των κατακυρωμένων υλικών, την δοκιμή και την πιθανή αντικατάσταση των προσφερόμενων προς προμήθεια υλικών, τον τρόπο πληρωμής του προμηθευτή, κ.α.

Στο επόμενο κεφάλαιο της διακήρυξης είθισται να επισυνάπτεται ένας αναλυτικός πίνακας με τις αναλυτικές τεχνικές προδιαγραφές των ζητούμενων υλικών μαζί με τις αντίστοιχες ποσότητες που ζητούνται και την προϋπολογισθείσα δαπάνη ανά ζητούμενο είδος. Έπειτα από τον προηγούμενο πίνακα ειδών, στην διακήρυξη ακολουθεί το ΤΕΥΔ (ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΕΝΤΥΠΟ ΥΠΕΥΘΥΝΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ) που απαιτείται να συμπληρώσει κάθε συμμετέχων οικονομικός φορέας και να το συμπεριλάβει στον φάκελο «ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΚΑΤΑΚΥΡΩΣΗΣ». Τέλος, και μετά το ΤΕΥΔ συμπεριλαμβάνονται στην διακήρυξη κάποιες διευκρινήσεις σχετικά με ορισμένα μέρη του ΤΕΥΔ καθώς και κάποιες πιο γενικές διευκρινήσεις νομικού τύπου οι οποίες καλύπτουν κάποιες νομικές ασφαλιστικές δικλίδες σχετικά με την σύμβαση που θα υπογραφεί με τον ανάδοχο οικονομικό φορέα. Κλείνοντας, σε αυτό το σημείο, έχουμε αναλύσει διεξοδικά όλα τα μέρη μίας διακήρυξης ενός δημόσιου διαγωνισμού προμηθειών.

4.3. Ανακεφαλαίωση

Καταλήγοντας, μέσα από την ανάλυση ενός πραγματικού διαγωνισμού στο Γενικό Ογκολογικό Νοσοκομείο Κηφισιάς «Οι Άγιοι Ανάργυροι», είχαμε την ευκαιρία όχι μόνο να δούμε τον τρόπο με τον οποίο τα διάφορα νομοθετικά πλαίσια λειτουργούν και στελεχώνουν το σύστημα υγείας στην πράξη αλλά παράλληλα αναλύσαμε περεταίρω τομείς του συστήματος υγείας προχωρώντας την ανάλυση μας ένα βήμα παραπέρα. Σε αυτό το σημείο αναμφίβολα έχουμε σκιαγραφήσει πλήρως το προσκήνιο διεξαγωγής των δημόσιων προμηθευτικών διαγωνισμών υγείας έχοντας τονίσει τόσο τις νομοθεσίες οι οποίες μέχρι στιγμής διαμόρφωσαν το υπάρχον σύστημα αλλά και τον τρόπο διεξαγωγής των προς ανάλυση διαγωνισμών. Η ανάλυση του παραπάνω διαγωνισμού ήταν σημαντική, καθώς στόχος ήταν, πέραν από την ανάλυση των πάσης φύσεως διαδικασιών που λαμβάνουν χώρα σε ένα δημόσιο διαγωνισμό, να κατανοήσουμε πρακτικά πως το κάθε στοιχείο το οποίο έχει εισάγει η ελληνική νομοθεσία ανά τα χρόνια, λειτουργεί ως

ένα γρανάζι του ευρύτερου μηχανισμού του συστήματος υγείας, διασφαλίζοντας την εύρυθμη και ισότιμη λειτουργία του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΤΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ, ΤΑ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ

5.1. Εισαγωγή

Μέχρι στιγμής, είδαμε με μία πιο γενική ματιά όλα τα στάδια τα οποία απαρτίζουν την διαδικασία συμμετοχής σε έναν δημόσιο διαγωνισμό προμηθειών καθώς και επεκτείναμε την έρευνα μας σε στάδια και κινήσεις τις οποίες δύναται να ακολουθήσει ένας οικονομικός φορέας κατά την διαδικασία συμμετοχής του σε έναν διαγωνισμό. Επιπρόσθετα, μπορέσαμε να δούμε πως οι διάφορες νομοθεσίες ανά τα χρόνια διαμόρφωσαν την διαγωνιστική διαδικασία η οποία ακολουθείται μέχρι και σήμερα. Πάνω σε αυτό, είδαμε στην πράξη με γνώμονα έναν πραγματικό διαγωνισμό ποια είναι τα στάδια τα οποία ακολουθούνται από τους συμμετέχοντες και πως οι διάφορες νομοθεσίες ανά τα χρόνια έχουν μπορέσει να αφομοιωθούν έτσι ώστε η διαγωνιστική διαδικασία να γίνεται εν τέλει με την μεγαλύτερη δυνατή διαφάνεια και αμεροληψία.

Ωστόσο, έχοντας δει το ευρύτερο φάσμα μίας διαγωνιστικής διαδικασίας, εν τέλει είναι εύλογο απορίας ποια είναι τα πλεονεκτήματα και ποια τα μειονεκτήματα ενός Ηλεκτρονικού Δημόσιου Διαγωνισμού και πώς αυτά μπορούν να βελτιωθούν. Το κομμάτι της παρατήρησης και ανάλυσης των πλεονεκτημάτων και των μειονεκτημάτων είναι ζωτικής σημασίας στην έρευνα μας, καθόσον οι Ηλεκτρονικοί Διαγωνισμοί Προμηθειών λόγω και της αυξημένης γραφειοκρατίας τους είναι ένα αμφιλεγόμενο ζήτημα στα Νοσοκομεία καθώς πολλές φορές γεννάται το ερώτημα σε ποιες περιπτώσεις και σε τι βαθμό θα πρέπει να εφαρμόζονται οι ηλεκτρονικοί διαγωνισμοί όσον αφορά στην απόκτηση υγειονομικών προμηθειών.

5.2. Πλεονεκτήματα

Αναμφίβολα, ένα από τα σημαντικότερα πλεονεκτήματα στους δημόσιους διαγωνισμούς προμηθειών αποτελεί η δημοσιότητα και κατ' επέκταση η διαφάνεια που τηρείται σε κάθε διαδικαστικό στάδιο, λόγω των πληροφοριακών συστημάτων που αξιοποιούνται ως προς αυτό. Ο νόμος, με τον οποίο για πρώτη φορά εισάχθηκε η υποχρέωση ανάρτησης

των θεσπισμένων νόμων, των κανονιστικών πράξεων και εν γένει των πράξεων των κυβερνητικών και διοικητικών οργάνων στο Διαδίκτυο, στοχεύει ξεκάθαρα στην επίτευξη της μέγιστης δυνατής δημοσιότητας της κυβερνητικής πολιτικής καθώς και της ευρύτερης διοικητικής δράσης. Στην σημερινή εποχή, είναι ξεκάθαρο ότι τα σύγχρονα μέσα διαδικτυακής επικοινωνίας και πληροφόρησης εξασφαλίζουν ευρεία δημοσιότητα και καθολική πρόσβαση στην πληροφορία για κάθε ενδιαφερόμενο. Με αυτόν τον τρόπο, τέτοιου είδους δυναμικά συστήματα πληροφόρησης διασφαλίζουν τη μέγιστη δυνατή διαφάνεια της κρατικής δράσης, με συνέπεια στην αυξημένη υπευθυνότητα, την έννομη δράση σε όλα τα διοικητικά επίπεδα, την ευθύνη και τη λογοδοσία από πλευράς των φορέων άσκησης της δημόσιας εξουσίας. Επομένως, πρέπει να τονιστεί εν τέλει ότι με την εφαρμογή των ηλεκτρονικών δημόσιων διαγωνισμών κατά αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται η τήρηση της νομιμότητας καθώς και η επίτευξη της χρηστής Δημόσιας Διοίκησης.

Πάραυτα, το πλεονέκτημα το οποίο αναδύθηκε πρώτα από όλα από την λειτουργία ηλεκτρονικών πλατφόρμων, όπως το Πρόγραμμα Διαύγεια, το ΚΗΜΔΗΣ (Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων), το ΕΣΗΔΗΣ (Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων), κ.α. ήταν η αδιαμφισβήτητη ενίσχυση της γενικότερης διαφάνειας στον τομέα της Υγείας καθώς έγινε υποχρεωτική η ανάρτηση στο διαδίκτυο όλων των νόμων και των πάσης φύσεως πράξεων των κυβερνητικών, διοικητικών και αυτο - διοικητικών οργάνων.

Σε αυτό το σημείο καθίσταται αναγκαίο να αναφερθεί ότι, η δημοσιότητα των πάσης φύσεως διοικητικών πράξεων που επιτεύχθηκε μέσω της τεχνολογίας εκτός από την διαφάνεια και κατ' επέκταση το αυξημένο αίσθημα υπευθυνότητας των διοικητικών οργάνων πυροδότησε πολλά άλλα πλεονεκτήματα. Λόγω της δημοσιότητας έγινε πολύ πιο εύκολη η διανομή, η αξιοποίηση και η διαχείριση των διαθέσιμων κρατικών πόρων αφού όπως αναλύθηκε και στο κεφάλαιο 2.4.2 (Παρατηρητήριο Τιμών) οι τιμολογιακές πολιτικές των συμμετεχόντων σε διαγωνισμούς έγιναν πολύ πιο λογικές και αντικειμενικές. Ένα επιπλέον πλεονέκτημα το οποίο αναπτύχθηκε σταδιακά με την εφαρμογή του νόμου περί την δημοσιότητα των πάσης φύσεως διοικητικών πράξεως είναι το αίσθημα της δικαιοσύνης και της εμπιστοσύνης τόσο από την πλευρά των εξωτερικών χρηστών όσο και από την πλευρά των εσωτερικών υπαλλήλων στο σύστημα υγείας. Πάνω σε αυτό, το γεγονός ότι ο κάθε πολίτης ανεξαρτήτως θέσης και επαγγελματικής εξειδίκευσης έχει πρόσβαση στις πάσης φύσεως διαδικαστικές πρακτικές και τα στάδια που ακολουθούνται από έναν δημόσιο φορέα για την

ολοκλήρωση ενός διαγωνισμού οξύνει απεριόριστα το αίσθημα εμπιστοσύνης από την πλευρά των εξωτερικών πολιτών αλλά και το αίσθημα κοινωνικής ευθύνης από την πλευρά των εσωτερικών διοικητικών υπαλλήλων που εμπλέκονται άμεσα στον σχηματισμό και την ολοκλήρωση ενός δημόσιου διαγωνισμού απόκτησης προμηθειών.

Αξίζει να τονιστεί ότι, η ευρεία διαδικτυακή δημοσιότητα παράλληλα ενισχύει τις δυνατότητες των πολιτών να απολαύσουν και να ασκήσουν τα συνταγματικά κατοχυρωμένα δικαιώματά τους και συγκεκριμένα, πρωτίστως το δικαίωμα της πληροφόρησης, όπως αυτό κατοχυρώνεται στο άρθρο 5Α. 1 του Συντάγματος. Συνεπακόλουθα, ασκούνται τα συνταγματικά κατοχυρωμένα δικαιώματα που σχετίζονται ή και εξαρτώνται από την πληροφόρηση αυτή, όπως το δικαίωμα ανάπτυξης της προσωπικότητας, της συμμετοχής στην δημόσια κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή (άρθρο 5Α. 1, Σύνταγμα), αλλά και το δικαίωμα συμμετοχής στην ευρεία Κοινωνία της Πληροφορίας (άρθρο 5Α. 2, Σύνταγμα).

Σχετικά με αυτό, πρέπει να τονιστεί ότι η υποχρέωση ανάρτησης των πράξεων και των αποφάσεων στο Διαδίκτυο σε καμία περίπτωση δεν υποκαθιστά ή απορρίπτει το σύστημα δημοσίευσης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ή άλλες μορφές δημοσιότητας που προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία (όπως π.χ. την ανάρτηση σε κοινοτικό κατάστημα, την δημοσίευση στον τύπο κ.α.).

Όπως γίνεται κατανοητό, οι ρυθμίσεις του νέου νόμου ενισχύουν και συμπληρώνουν το υπάρχον σύστημα διαφάνειας και δημοσιότητας, προκειμένου η διαδικτυακή δημοσιότητα και η ανά φορέα ανάρτηση να διευκολύνει τους πολίτες στη γνώση και την αναζήτηση του περιεχομένου των αναρτημένων πράξεων. Ωστόσο, για τον λόγο αυτό και λαμβάνοντας υπόψη ότι σημαντικός αριθμός πολιτών δεν είναι πλήρως εξοικειωμένος με τις νέες τεχνολογίες πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών, πρέπει η οργάνωση της ανάρτησης των πράξεων και αποφάσεων καθώς και η αναζήτηση των πάσης φύσεως αποφάσεων να γίνεται με τρόπο απλό, κατανοητό και εν γένει φιλικό προς τους χρήστες ή τους λήπτες της εν λόγω πληροφόρησης. Κατ' αυτόν τον τρόπο, ο πολίτης πρέπει να μπορεί να αναζητά και να προσπελαύνει στις σχετικές πληροφορίες χωρίς να απαιτούνται ιδιαίτερες γνώσεις και ικανότητες και χωρίς να γνωρίζει απαραίτητα τη δομή, τις αρμοδιότητες και τις ιδιαιτερότητες κάθε υπηρεσίας.

Ένα σημαντικό πρόσθετο πλεονέκτημα που πρέπει να τονιστεί είναι ότι με την λειτουργία των επίσημων ηλεκτρονικών πλατφόρμων δημοσίων διαγωνισμών (ΕΣΗΔΗΣ, ΚΗΜΔΗΣ, κ.α.) που προαναφέρθηκαν, αυξήθηκε κατά πάρα πολύ η παραγωγικότητα καθώς και μειώθηκαν σημαντικά τα λάθη που γίνονταν πριν την

υιοθέτηση και την αφομοίωση τέτοιων πληροφοριακών συστημάτων, σε διαγωνισμούς προμηθειών. Αυτό συνέβη διότι οι τρέχουσες διαδικασίες που πρέπει να ακολουθούνται για να γίνει ένας ηλεκτρονικός διαγωνισμός μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του ΕΣΗΔΗΣ είναι «σφιχτές», με την έννοια ότι τα περιθώρια λάθους είναι ελάχιστα και η ελευθερία στον χρήστη περιορισμένη. Οι τρέχουσες διαδικασίες και προϋποθέσεις έτσι ώστε να γίνει ένας ηλεκτρονικός διαγωνισμός είναι αυστηρά καθορισμένες και δεν είναι δυνατή η παρέκκλιση από τις σταθερές κατευθύνσεις της πλατφόρμας μη αφήνοντας απεριόριστο χώρο στον εκάστοτε χρήστη για μεγάλα λάθη και ασάφειες. Συμπληρωματικά με αυτό, με την χρήση και λειτουργία των ηλεκτρονικών πλατφόρμων ενισχύθηκε η ακεραιότητα των δημόσιων υπαλλήλων που εμπλέκονταν και οργάνωναν τους διαγωνισμούς προμηθειών των νοσοκομείων. Κάτι τέτοιο συνέβη γιατί ο εκάστοτε υπάλληλος στο Γραφείο Προμηθειών ενός Νοσοκομείου που είναι υπεύθυνος για την ηλεκτρονική διαμόρφωση και οργάνωση των διαγωνισμών προμηθειών δεν έχει το περιθώριο να συναντήσει με φυσικό τρόπο κανέναν από τους συμμετέχοντες οικονομικούς φορείς που υποβάλλουν προσφορά καθώς όλες οι απαραίτητες ενέργειες για τον διαγωνισμό γίνονται ηλεκτρονικά ,και έτσι τα περιθώρια δωροδοκίας και προνομιακής επιρροής του υπαλλήλου στον εκάστοτε οικονομικό φορέα εξαλείφονται. Ένα τέτοιο στοιχείο είναι πολύ σημαντικό καθώς κατά αυτόν τον τρόπο διασφαλίζεται η τήρηση της έννομης συμπεριφοράς και της αντικειμενικότητας στην διαδικασία αξιολόγησης ενός διαγωνισμού.

Ένα άλλο μείζονος σημασίας πλεονέκτημα είναι η εφαρμογή του Παρατηρητήριου Τιμών, καθώς με την εφαρμογή του έχουν αυξηθεί σημαντικά οι διαθέσιμοι πόροι που εξοικονομούνται και έχει αυξηθεί η συνολική εσωτερική παραγωγικότητα που επιτυγχάνεται στο σύστημα Υγείας. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα αποτελέσματα επίσημης έρευνας που πραγματοποιήθηκε στα νοσοκομεία όχι μόνο στην Αθήνα αλλά και σε αρκετές περιοχές εκτός Αθήνας, στην Ελλάδα γενικότερα, προέκυψε ότι σε δημόσιους διαγωνισμούς στους οποίους απαιτούνταν στις οικονομικές προσφορές να γίνεται αναφορά στις τιμές του Παρατηρητήριου Τιμών της Ε.Π.Υ., παρατηρήθηκε μεγάλη μείωση στο κόστος και στις τιμές των ζητούμενων προϊόντων. Κάτι τέτοιο αρχικά γινόταν διότι πριν το Παρατηρητήριο Τιμών δεν υπήρχε κάποιο τιμολογιακό ταβάνι για τα εκάστοτε ζητούμενα είδη σε έναν δημόσιο διαγωνισμό προμηθειών, και έτσι δημιουργούνταν συνθήκες υπερτιμολόγησης προϊόντων και αυξημένης κερδοσκοπίας από πλευράς των προμηθευτών - επιχειρήσεων. Ωστόσο, για να γίνει περισσότερο αντιληπτό το αντίκτυπο που είχε το Παρατηρητήριο Τιμών, αρκεί να δούμε

συγκεκριμένα στατιστικά στοιχεία έρευνας που έλαβε χώρα το 2011, και αντικατοπτρίζει το αντίκτυπο που είχε το Παρατηρητήριο Τιμών. Έτσι το 2011 έγινε επίσημη έρευνα, και ανέδειξε ότι με την εφαρμογή του Παρατηρητηρίου Τιμών, και συγκρίνοντας τις τιμές των ιατροτεχνολογικών προϊόντων του πρώτου χρόνου εφαρμογής του Παρατηρητηρίου Τιμών με παλαιότερες τιμές, παρατηρήθηκε ποσοστιαία μείωση κατά μέσο όρο για όλα τα ιατροτεχνολογικά προϊόντα ίση με 70,00% στις προσφερόμενες τιμές των προϊόντων των προμηθευτών-επιχειρήσεων. [Γεωργακοπούλου Νίκη, (2015)]

Ένα άλλο σημαντικό στοιχείο το οποίο αμβλύθηκε κατά πολύ με το Παρατηρητήριο Τιμών ήταν το φαινόμενο που είχε παρατηρηθεί, το οποίο ήταν τα νοσοκομεία να μετακυλούν έξοδα στα ασφαλιστικά ταμεία των ασθενών αγνοώντας τις τιμές των χρησιμοποιούμενων προϊόντων. Έτσι, και για να γίνει περισσότερο αντιληπτό αυτό, το εκάστοτε νοσοκομείο μετά την επέμβαση ενός ασθενούς ο οποίος ήταν ασφαλισμένος, στην ουσία αγνοούσε πλήρως το κόστος των χρησιμοποιούμενων υλικών καθόσον το κόστος της επέμβασης θα επιβάρυνε το ασφαλιστικό ταμείο του εν λόγω ασθενούς. Ωστόσο, μία τέτοια πράξη πέραν από την χρηματική σπατάλη που επιβάρυνε το ασφαλιστικό ταμείο του ασθενούς είχε και άλλα πολύ σημαντικά μειονεκτήματα. Ένα μείζονος σημασίας μειονέκτημα ήταν ότι το νοσοκομείο υιοθετούσε σταδιακά μία κουλτούρα η οποία αγνοούσε ή δεν υπολόγιζε το κόστος των αναλώσιμων υλικών που χρησιμοποιούνταν π.χ. σε χειρουργεία, και κατά αυτόν τον τρόπο γινόντουσαν πολύ μεγάλες σπατάλες χωρίς να υπάρχουν τα κίνητρα να γίνει εξοικονόμηση των διαθέσιμων πόρων. Έπειτα, οι προμηθευτές - επιχειρήσεις οι οποίες συνεργάζονταν με τα νοσοκομεία, κατ' επέκταση υιοθετούσαν αστρονομικές τιμολογιακές πολιτικές για τα προϊόντα τους χωρίς να έχουν κίνητρο να μειώσουν τις τιμές τους, καθόσον οι πωλήσεις τους έμεναν εν τέλει σταθερές, ασχέτως από τις ασυνήθιστα υψηλές προσφερόμενες τιμές των υλικών. Κατά αυτόν τον τρόπο όμως, οι τιμές που είχαν οι εταιρίες δεν τις επιβαρύνονταν μόνο τα ασφαλιστικά ταμεία αλλά επιβάρυναν και τον κρατικό προϋπολογισμό καθώς σε διαγωνισμούς προμηθειών που πραγματοποιούσαν τα νοσοκομεία, οι προσφερόμενες τιμές όλων των συμμετεχόντων προμηθευτών - επιχειρήσεων ήταν αστρονομικά υψηλές. Συνεπακόλουθα, οι διαθέσιμοι πόροι του κρατικού προϋπολογισμού μειώνονταν κατακόρυφα με αποτέλεσμα αυτό να προκαλεί όπως ήταν φυσικό πολλές δυσχέρειες στην οικονομία του κράτους καθώς υπολειπουργούσαν όλοι οι κρατικοί τομείς λόγω της έλλειψης των διαθέσιμων πόρων και της υπερ-σπατάλης πόρων στον τομέα της υγείας.

Τέλος, είναι ευκρινές ότι μέσα από την εν λόγω έρευνα που πραγματοποιήθηκε, μπορέσαμε να συνειδητοποιήσουμε ότι τα σύγχρονα πληροφοριακά συστήματα παρέχουν τεράστιες δυνατότητες στα νοσοκομεία τόσο σε όλα τα διοικητικά επίπεδα όσο και στους διάφορους ενδιαφερομένους χρήστες, παρέχοντας σημαντικές πληροφορίες οι οποίες είτε άμεσα είτε έμμεσα επηρεάζουν όλους τους τομείς της κρατικής οικονομίας.

5.3. Μειονεκτήματα

Έχοντας αναφέρει τα πιο σημαντικά πλεονεκτήματα τα οποία προσφέρουν οι νέες ηλεκτρονικές πλατφόρμες επιτέλεσης ηλεκτρονικών διαγωνισμών καθίσταται αναγκαίο να τονίσουμε και τα μειονεκτήματα τέτοιου είδους ηλεκτρονικών πλατφόρμων. Σε αυτό το σημείο, πρέπει να αναφερθεί ότι οι ηλεκτρονικοί διαγωνισμοί ξεκίνησαν την λειτουργία τους τονίζοντας ότι μεταξύ άλλων το πιο σημαντικό πλεονέκτημα που παρείχαν ήταν η μείωση της γραφειοκρατίας και η αποφυγή της γραφειοκρατίας που απαιτούνταν για έναν διαγωνισμό προμηθειών. Παρόλα αυτά, ένας τέτοιος ισχυρισμός δεν θα μπορούσε να απείχε πιο μακριά από την αλήθεια. Στην πραγματικότητα η γραφειοκρατία τουλάχιστον για την εσωτερική υπηρεσία του Γραφείου Προμηθειών ενός Νοσοκομείου παραμένει ακριβώς η ίδια, καθώς μένουν άθικτες τόσο οι χρονοβόρες διαδικασίες που πρέπει να ακολουθηθούν σχετικά με επίσημα ενυπόγραφα έγγραφα όσο και η γενικότερη ακαμψία της όλης διαδικασίας. Σε αυτό το σημείο αξίζει να δούμε ένα παράδειγμα για να κατανοήσουμε καλύτερα το μειονέκτημα αυτό και την πραγματική κατάσταση που επικρατεί. Έστω, επί παραδείγματι, ότι για έναν ηλεκτρονικό διαγωνισμό κάθε συμμετέχον οικονομικός φορέας για να πάρει μέρος στον διαγωνισμό απαιτείται να υποβάλει εγγυητική επιστολή συμμετοχής ύψους 2% της εκτιμώμενης αξίας εκτός Φ.Π.Α του εκάστοτε είδους ή των ειδών για τα οποία διαγωνίζεται και υποβάλλει προσφορά. Την εγγυητική επιστολή συμμετοχής ο κάθε συμμετέχον την υποβάλλει ηλεκτρονικά με ένα αρχείο pdf στην επίσημη ιστοσελίδα του ΕΣΗΔΗΣ μαζί με την οικονομική του προσφορά. Οι επόμενες κινήσεις που πρέπει να γίνουν στο γραφείο προμηθειών είναι να επικοινωνήσει ο εκάστοτε υπεύθυνος υπάλληλος του συγκεκριμένου διαγωνισμού με την τράπεζα η οποία εξέδωσε την παραπάνω εγγυητική επιστολή συμμετοχής για να εξακριβώσει την εγκυρότητα της, την φερεγγυότητα του εν λόγω συμμετέχοντος οικονομικού φορέα, την διάρκεια της εγγυητικής επιστολής, το ποσό της εγγυητικής επιστολής, την ορθότητα των συμπληρωματικών στοιχείων που αναφέρει η εγγυητική επιστολή, κ.α. Όπως είναι κατανοητό τέτοιες διαδικασίες είναι πολύ χρονοβόρες καθώς

πέραν από μία απλή ενημέρωση από την Τράπεζα απαιτούν έναν πιο επίσημο και λεπτομερή χειρισμό από πλευράς του εκάστοτε υπαλλήλου του Γραφείου Προμηθειών του νοσοκομείου καθώς όλα τα σημαντικά έγγραφα θα πρέπει να εξακριβωθούν και επιπρόσθετα να αρχειοθετηθούν με κατάλληλο τρόπο. Κατά αυτόν τον τρόπο, για να κατανοήσουμε το πόσο χρονοβόρες και πόσο απαιτητικές είναι οι κινήσεις που απαιτούνται να γίνουν από το Γραφείο Προμηθειών αρκεί να σκεφτούμε ότι για κάθε επίσημο επισυναπτόμενο έγγραφο σε μία οικονομική προσφορά το οποίο προέρχεται από έναν εξωτερικό οργανισμό εκτός του συμμετέχοντος, όπως είναι οι εγγυητικές επιστολές συμμετοχής ή άλλα επίσημα νομιμοποιητικά έγγραφα, πρέπει να εξακριβωθεί η εγκυρότητα και η ορθότητα τους από πολλαπλές εξωτερικές πηγές, έτσι ώστε να γίνουν εν τέλει αποδεκτά.

Ένα άλλο μείζονος σημασίας μειονέκτημα στις διαδικασίες των Ηλεκτρονικών Διαγωνισμών είναι οι τεχνικές δυσκολίες και τα τεχνικά προβλήματα που παρουσιάζουν οι ιστοσελίδες υποβολής και προετοιμασίας ηλεκτρονικών διαγωνισμών. Η πλατφόρμα σε πολλούς τομείς είναι παλιά και ετεροχρονισμένη δημιουργώντας στους χρήστες μεγάλη δυσκολία και προβλήματα. Για να αντιληφθούμε καλύτερα το παραπάνω μειονέκτημα αρκεί να δούμε μερικά παραδείγματα. Ένα πρακτικό πρόβλημα που παρουσιάζει η πλατφόρμα του ΕΣΗΔΗΣ είναι ότι εάν σε μία συγκεκριμένη ημερομηνία και ώρα κατά την οποία έχει προγραμματιστεί να γίνει η ηλεκτρονική αποσφράγιση ενός διαγωνισμού εμφανιστεί στην ιστοσελίδα κάποιο οποιοδήποτε πρόβλημα, τότε αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να «πέφτει» τελείως η ιστοσελίδα του ΕΣΗΔΗΣ, και κατ' επέκταση δεν υπάρχει ένας συγκεκριμένος και επίσημος μηχανισμός ή τρόπος σε κανένα εγχειρίδιο ή βοήθημα για να αντιμετωπιστεί ένα τέτοιο πρόβλημα. Σε μία τέτοια περίπτωση, ο υπεύθυνος υπάλληλος του Γραφείου Προμηθειών για την αποσφράγιση, θα πρέπει να θέσει εκ νέου μία νέα ημερομηνία και ώρα αποσφράγισης, καθώς αν παρέλθει η ώρα της αποσφράγισης τότε το σύστημα για λόγους ασφαλείας κλειδώνει και δεν αφήνει να γίνει η αποσφράγιση του διαγωνισμού. Σε αυτό το σημείο επιβάλλεται να αναφερθεί ότι μία τέτοια αλλαγή στην ημερομηνία αποσφράγισης είναι μία ενέργεια η οποία μπορεί να καθυστερήσει πάρα πολύ μία διαγωνιστική διαδικασία προμηθειών ενός νοσοκομείου, καθώς κατά την αποσφράγιση ενός διαγωνισμού απαιτείται να παρευρίσκονται όλα τα μέλη της Επιτροπής Αξιολόγησης του διαγωνισμού, οπότε θα πρέπει εκ νέου να βρεθεί μία νέα ημερομηνία συνάντησης για τα μέλη, κάτι το οποίο είναι πολύ δύσκολο λόγω των διαφορετικών εργασιακών προγραμμάτων των μελών. Εκτός αυτού, ένα άλλο μείζονος σημασίας παράδειγμα, είναι το ότι οι υπολογιστές του εκάστοτε Νοσοκομείου

δεν υποστηρίζουν εξελεγμένα προγράμματα όπως π.χ. το πρόγραμμα ORACLE. Κατά αυτόν τον τρόπο το Γραφείο Προμηθειών που οργανώνει τους Ηλεκτρονικούς Διαγωνισμούς Προμηθειών, πέραν πολλών συμπληρωματικών προβλημάτων, δεν μπορεί να κάνει ζωτικής σημασίας ενέργειες σε μία ηλεκτρονική διαγωνιστική διαδικασία καθώς και πιο εξειδικευμένες αναλύσεις τύπου SCM (Supply Chain Management) και CRM (Customer Relationship Management), οι οποίες χρησιμεύουν κυρίως στον σχηματισμό προβλέψεων σχετικά με τις μελλοντικές ανάγκες που θα προκύψουν και δευτερευόντως στην καλύτερη διαχείριση του διαθέσιμου αποθηκευτικού χώρου του Νοσοκομείου. [Hartmut Stadler, Christoph Kilger, Herbert Meyr, (2015)]

Ένα επιπλέον πρόβλημα του συστήματος είναι ότι ο Νόμος που αφορά στην επιτέλεση των Ηλεκτρονικών Διαγωνισμών έχει σε γενικότερο βαθμό κάποια κενά καθώς υπάρχουν πολλά σκέλη τα οποία δεν προβλέπονται στην νομοθεσία με αποτέλεσμα να δημιουργούνται πολλά προβλήματα και ασάφειες. Για να αναδειχθεί το πόσο ελλιπής είναι ο Νόμος σε ορισμένες περιπτώσεις αρκεί να δούμε μερικά παραδείγματα. Επί παραδείγματι, ο νόμος δεν διευκρινίζει καθόλου με ποιόν τρόπο μπορεί να γίνει η διαχείριση συμβάσεων οι οποίες εμπεριέχουν δικαιώματα προαίρεσης. Ωστόσο, σε αυτό το σημείο πρέπει να τονιστεί ότι ο νόμος επιτρέπει την χρήση δικαιωμάτων προαίρεσης αλλά δεν προβλέπει το πώς αυτά τα δικαιώματα μπορούν πρακτικά να διαχειριστούν από κάποιον υπάλληλο. Έπειτα δεν προβλέπονται στον Νόμο ή σε οποιοδήποτε επίσημο βοήθημα τυχόν περιπτώσεις που στο ΕΣΗΔΗΣ έχει υποβληθεί εκ παραδρομής ένα λάθος αρχείο και πως κάτι τέτοιο μπορεί να διορθωθεί χωρίς να πέσει εντελώς η ιστοσελίδα του ΕΣΗΔΗΣ όπως προαναφέραμε και πριν, κάτι το οποίο είναι σύνηθες. Επιπλέον όπως αναλύθηκε και παραπάνω ο νόμος δεν αποτυπώνει πως πρακτικά μπορεί να αντιμετωπισθεί ένα πρόβλημα στο σύστημα αν η κεντρική ιστοσελίδα του ΕΣΗΔΗΣ «πέσει» χωρίς απαραίτητα να έχει γίνει κάποιο λάθος από τον χρήστη, καθώς υπάρχουν ενέργειες ηλεκτρονικών διαγωνισμών οι οποίες δεν χωρούν αναβολής. Τέλος αξίζει να σημειωθεί ότι υπάρχουν πολλές ελλείψεις στα επιμορφωτικά υποβοηθητικά βίντεο χειρισμού του ΕΣΗΔΗΣ καθώς η θεωρία απέχει πάρα πολύ από την πράξη και σε πολλά σημεία στο σύστημα τα λάθη είναι αναπόφευκτα από τον χρήστη.

Πέραν από τις ελλείψεις που παρουσιάζει ο Νόμος, ένα άλλο μειονέκτημα είναι οι χρονικές καθυστερήσεις που λαμβάνουν χώρα είτε λόγω των προβλημάτων του συστήματος είτε λόγω άλλων εξωγενών παραγόντων. Ένα ξεκάθαρο μειονέκτημα επ' αυτού είναι ότι στο σύστημα του ΕΣΗΔΗΣ υπάρχει ένας χρονικός περιορισμός μεταξύ της ημερομηνίας δημοσίευσης της απόφασης του Δ.Σ. ως προς τον διαγωνισμό και της

ημερομηνίας δημοσίευσης της αναλυτικής διακήρυξης. Για να γίνει πιο αντιληπτό αυτό, σύμφωνα με επίσημη οδηγία από την Ε.Ε. και σχετικά με την ημερομηνία δημοσίευσης της επίσημης απόφασης του Δ.Σ. του νοσοκομείου ότι θα πραγματοποιηθεί ο εν λόγω διαγωνισμός, δεν μπορεί να δημοσιευθεί η αναλυτική διακήρυξη αν παρέλθει περισσότερο από ένα συγκεκριμένο και προκαθορισμένο χρονικό διάστημα. Κατά συνέπεια το σύστημα του ΕΣΗΔΗΣ δεν επιτρέπει την ανάρτηση της αναλυτικής διακήρυξης αν αυτή δεν γίνει μέσα σε ένα προκαθορισμένο χρονικό διάστημα από την δημοσίευση της επίσημης απόφασης του Δ.Σ. για την πραγματοποίηση του εν λόγω διαγωνισμού. Έτσι αν παρέλθει το προαναφερθέν χρονικό διάστημα από την δημοσίευση της απόφασης του Δ.Σ. τότε θα πρέπει να επανα-δημοσιευθεί η αρχική απόφαση του Δ.Σ. θέτοντας όμως μία νέα ημερομηνία δημοσίευσης της αναλυτικής διακήρυξης έτσι ώστε να προχωρήσει και να ολοκληρωθεί ο διαγωνισμός, κάτι το οποίο φυσικά είναι πολύ χρονοβόρο. Επιπλέον, δεδομένου ότι όλα τα έγγραφα τα οποία συνοδεύουν το διαγωνισμό θα πρέπει να είναι επίσημα και ψηφιακά υπογεγραμμένα, η διαδικασία του διαγωνισμού καθυστερεί πάρα πολύ. Κάτι τέτοιο συμβαίνει διότι η ψηφιακή υπογραφή όλων των απαραίτητων εγγράφων που συνοδεύουν τον διαγωνισμό προκαλεί πολλές καθυστερήσεις λόγω του ότι εμπλέκονται πολλά τμήματα στον σχηματισμό ενός διαγωνισμού και γενικά για να εκπληρωθούν όλοι οι απαραίτητοι χρονικοί περιορισμοί θα πρέπει να γίνει μία πολύ αποτελεσματική οργάνωση κάτι το οποίο σε ένα πολυτάραχο και συνεχώς μεταβαλλόμενο νοσοκομειακό περιβάλλον πολλές φορές είναι πολύ δύσκολο έως και ακατόρθωτο.

Έχοντας επισημάνει τα μειονεκτήματα τα οποία δημιουργούνται εν γένει από την λειτουργία του ηλεκτρονικού συστήματος του ΕΣΗΔΗΣ, δεν μπορούμε να μην αναφερθούμε από την άλλη πλευρά και στον ανθρώπινο παράγοντα. Σχετικά με αυτό, πρέπει να τονιστεί ότι γενικά το προσωπικό σε ένα γραφείο προμηθειών ενός νοσοκομείου είναι πολλές φορές γερασμένο και πολλοί εν ενεργεία υπάλληλοι δεν έχουν τις απαραίτητες γνώσεις και την εξοικείωση με την τεχνολογία έτσι ώστε να κατανοήσουν και να πραγματοποιήσουν έναν ηλεκτρονικό διαγωνισμό προμηθειών. Σε αυτό το σημείο πρέπει να τονιστεί ότι όπως προαναφέρθηκε τα επιμορφωτικά βίντεο της πλατφόρμας του ΕΣΗΔΗΣ λόγω των ελλείψεων που έχουν δεν επαρκούν για να εκπαιδεύσουν επαρκώς το προσωπικό ως προς αυτόν τον τομέα. Κατά αυτόν τον τρόπο, ένα σημαντικό κομμάτι των εργαζομένων αποκλείεται από την διαδικασία διενέργειας και σχηματισμού ενός Ηλεκτρονικού Διαγωνισμού με αποτέλεσμα να υπάρχουν και οι ανάλογοι περιορισμοί, καθώς όλοι οι ηλεκτρονικοί διαγωνισμοί προμηθειών ενός

νοσοκομείου βασίζονται σε έναν ή δυο υπαλλήλους οι οποίοι είναι πιο εξοικειωμένοι με τους υπολογιστές. Επομένως, σε πάρα πολλά νοσοκομεία είτε υπάρχει μία πολύ μικρή μερίδα υπαλλήλων οι οποίοι να μπορούν να κάνουν Ηλεκτρονικούς Διαγωνισμούς είτε σε πολλά νοσοκομεία δεν έχει γίνει ποτέ ούτε ένας ηλεκτρονικός διαγωνισμός λόγω έλλειψης βασικών προγραμματιστικών γνώσεων του υπάρχοντος προσωπικού. Επίσης ένα άλλο σημαντικό μειονέκτημα της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του ΕΣΗΔΗΣ, είναι ότι η πλατφόρμα εν γένει για έναν διαγωνισμό επιτρέπει μόνο σε έναν συγκεκριμένο χρήστη να τροποποιήσει ή να επιφέρει αλλαγές σε έναν υπάρχον ηλεκτρονικό διαγωνισμό. Κάτι τέτοιο προκαλεί πολύ σημαντικά προβλήματα καθώς αν τύχει και λείψει ο εκάστοτε υπεύθυνος χρήστης παίρνοντας π.χ. άδεια από την δουλειά, τότε ο διαγωνισμός για τον οποίο είναι υπεύθυνος ο αδειούχος υπάλληλος αναγκαστικά αδρανοποιείται εντελώς με αποτέλεσμα να υπάρχει μία ολική ακινητοποίηση είτε για κάποια υποβληθείσα ένσταση είτε για το να γίνει η ηλεκτρονική αποσφράγιση των προσφορών του διαγωνισμού, είτε για ένα οποιοδήποτε άλλο τρέχων ζήτημα που αφορά τον συγκεκριμένο διαγωνισμό. Σε τέτοιες αναγκαίες περιπτώσεις επιβάλλεται να αναφερθεί ότι είτε οι υπάρχοντες υπάλληλοι στο γραφείο προμηθειών εξαναγκάζονται να μπαίνουν στο προφίλ του εκάστοτε υπαλλήλου με τους δικούς του κωδικούς για να λυθούν τυχόν επείγοντα προβλήματα, κάτι το οποίο όμως είναι παράνομο, είτε ο διαγωνισμός αδρανοποιείται εντελώς μέχρι να είναι ξανά διαθέσιμος ο υπεύθυνος υπάλληλος, με ότι πρόβλημα και αν δημιουργείται επ' αυτού. Ωστόσο, παρόλα τα προηγούμενα προβλήματα που αναφέρθηκαν, λόγω του προηγούμενου περιορισμού σχετικά με τον χρήστη σε έναν διαγωνισμό η πλατφόρμα του ΕΣΗΔΗΣ παραγκωνίζει μία μερίδα υπαλλήλων και στην ουσία απομονώνει την γνώση σε συγκεκριμένα άτομα καθώς δεν αφήνει περιθώρια χειρισμού του συστήματος από τρίτους χρήστες.

Κλείνοντας την ενότητα σχετικά με τα μειονεκτήματα στους Ηλεκτρονικούς Διαγωνισμούς Προμηθειών, πρέπει να τονίσουμε ένα τελευταίο σύνηθες μειονέκτημα, το οποίο είναι ότι λόγω των διαφόρων καθυστερήσεων που επέρχονται στους ηλεκτρονικούς διαγωνισμούς προμηθειών πολλά μέλη των Επιτροπών Αξιολόγησης διαγωνισμών συνταξιοδοτούνται και αναγκαστικά αποχωρούν από τις επιτροπές των διαγωνισμών αφήνοντας κενές απαραίτητες θέσεις και δημιουργώντας ανάγκες επαναπροσδιορισμού εξ αρχής των Επιτροπών Αξιολόγησης. Πάνω σε αυτό και δεδομένου ότι υπάρχουν διαγωνισμοί οι οποίοι επεκτείνονται σε χρονική διάρκεια έως και τρία χρόνια από την αναγγελία της πραγματοποίησης τους ένα τέτοιο φαινόμενο γίνεται όλο και πιο σύνηθες και «κόβει» όλη την πρόοδο του διαγωνισμού στην μέση

καθώς σε μία τέτοια περίπτωση ο διαγωνισμός πρέπει εξορισμού να ξεκινήσει πάλι από την αρχή. Κατά αυτόν τον τρόπο, ο ορισμός μίας νέας επιτροπής αξιολόγησης πέραν από απίστευτα χρονοβόρα είναι και μία πολύ δύσκολη διαδικασία. Η δυσκολία έγκειται στο ότι χρειάζεται χρόνος τόσο για τον επανα-καθορισμό νέων έγκυρων μελών της επιτροπής όσο και για να διερευνηθεί η δυνατότητα συνάντησης των νέων μελών, καθώς όντας εργαζόμενοι σε διαφορετικούς τομείς ή κλάδους του νοσοκομείου και έχοντας παράλληλα τρέχοντα καθήκοντα, πολλές φορές η συνάντηση των μελών καθίσταται πολύ δύσκολη έως και πλήρως ασύμφορη.

5.4. Προτάσεις βελτίωσης

Έχοντας τονίσει τόσο τα πλεονεκτήματα όσο και τα μειονεκτήματα των Ηλεκτρονικών Διαγωνισμών καθίσταται αναγκαίο να γίνει ανάλυση των προτεινόμενων τρόπων με τους οποίους μπορούν να βελτιστοποιηθούν οι διαδικασίες των Ηλεκτρονικών Διαγωνισμών. Κατ' αρχάς, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω είναι ζωτικής σημασίας να εμπλουτιστεί το εγχειρίδιο οδηγιών της πλατφόρμας του ΕΣΗΔΗΣ με νέες πληροφορίες και αναλυτικά επιμορφωτικά βήματα. Επιπλέον τα διαθέσιμα ενημερωτικά βίντεο σχετικά με το ΕΣΗΔΗΣ πρέπει να αναδιαμορφωθούν λαμβάνοντας υπόψιν τόσο τις τρέχουσες ανάγκες που προκύπτουν καθ' όλη την διαδικασία ενός ηλεκτρονικού διαγωνισμού όσο και το υπάρχον γνωστικό επίπεδο των ενδιαφερομένων εν ενεργεία υπαλλήλων για τους οποίους προορίζονται τα εν λόγω βίντεο. Έπειτα είναι πολύ σημαντικό να προστεθούν νέοι βοηθητικοί νομικής φύσεως εγκύκλιοι οι οποίοι να καλύπτουν τις ελλείψεις του Νόμου καθώς και πάνω σε αυτό να δημιουργηθεί μία κρατική εξειδικευμένη ομάδα η οποία να παρέχει νομική υποστήριξη σε κάθε στάδιο των ηλεκτρονικών διαγωνισμών. Σχετικά με αυτό μία ομάδα εγκεκριμένων εμπειρογνομόνων σε δημόσιους ηλεκτρονικούς διαγωνισμούς έχει ζωτική σημασία καθώς για το νοσοκομειακό προσωπικό κρίνονται απαραίτητες οι εκπαιδεύσεις νέων αρχάριων υπαλλήλων πάνω σε ζωντανές περιπτώσεις ηλεκτρονικών διαγωνισμών, αλλά και πέραν αυτού είναι αναγκαία όσο ποτέ άλλοτε η ανά καιρούς πραγματοποίηση εκπαιδευτικών σεμιναρίων όχι μόνο σε αρχάριους αλλά και σε έμπειρους υπαλλήλους σχετικά με τις τρέχουσες εξελίξεις και τις δυσκολίες που προκύπτουν στο πλαίσιο ενός ηλεκτρονικού διαγωνισμού.

Ωστόσο, πέραν από το στοιχείο της εκπαίδευσης το οποίο αδιαμφισβήτητα θα πρέπει να ενισχυθεί, σε αυτό το σημείο είναι αναγκαίο η γενικότερη διαδικασία των ηλεκτρονικών διαγωνισμών να διευκολυνθεί αναγνωρίζοντας τα τρωτά σημεία της όλης

διαδικασίας. Ένα τρωτό σημείο στο οποίο αναφερθήκαμε και στην παράγραφο των μειονεκτημάτων είναι η δυσκολία ορισμού της επιτροπής αξιολόγησης για έναν διαγωνισμό τόσο λόγω των ελλειμματικών γνώσεων των υποψήφιων μελών της επιτροπής σχετικά με τους ηλεκτρονικούς διαγωνισμούς όσο και λόγω της δυσκολίας που υπάρχει σχετικά με την συνεργασία των μελών στην επιτροπή, καθώς όπως προαναφέρθηκε στο εργασιακό νοσοκομειακό περιβάλλον τα μέλη της εκάστοτε επιτροπής πρέπει παράλληλα με την αξιολόγηση ενός διαγωνισμού να ανταπεξέλθουν και στα άλλα παράλληλα εργασιακά καθήκοντα τα οποία έχουν. Έτσι, επειδή είναι μειωμένες οι δυνατότητες συνεργασίας και συνάντησης των μελών των επιτροπών διαγωνισμών, πρέπει κατά πρώτον να εφαρμοστεί ένα ενιαίο σύστημα το οποίο να διευκολύνει τις συνθήκες λειτουργίας και συνεργασίας των μελών των επιτροπών αξιολόγησης και για να μην μένουν πίσω παράλληλα τα εργασιακά καθήκοντα του εκάστοτε μέλους της επιτροπής και κατά δεύτερον για να βελτιστοποιείται η συνολική διαδικασία αξιολόγησης του διαγωνισμού. Στην πράξη κάτι τέτοιο θα μπορούσε να γίνει με τον ορισμό μίας πάγιας επιτροπής αξιολόγησης διαγωνισμών προμηθειών η οποία να μένει σταθερή και να αναλαμβάνει εξολοκλήρου την αξιολόγηση διαγωνισμών για ένα προκαθορισμένο χρονικό διάστημα, ενώ μετά την λήξη αυτού του καθορισμένου χρονικού διαστήματος να αλλάζει έτσι ώστε να έγκειται και η απαραίτητη αντικειμενικότητα στην αξιολόγηση διαγωνισμών. Σχετικά με αυτό, με τον καθορισμό της πάγιας αυτής επιτροπής θα έπρεπε παράλληλα να μειώνονταν εν μέρει και τα καθήκοντα των μελών της εν λόγω επιτροπής αξιολόγησης, έτσι ώστε τα μέλη να μπορούν να ανταπεξέρχονται αποτελεσματικά τόσο στις απαιτήσεις του εκάστοτε διαγωνισμού όσο και στα άλλα πάγια καθήκοντα τους. Κατά αυτόν τον τρόπο θα εξοικονομούσαν χρόνο όσον αφορά στον προγραμματισμό των συναντήσεων της επιτροπής αξιολόγησης, όσον αφορά στην επίβλεψη πολλών διεργασιών που εμπεριέχει ένας ηλεκτρονικός διαγωνισμός όπως η αποσφράγιση των προσφορών, η αξιολόγηση των δειγμάτων, η εγκυρότητα των υποβληθέντων δικαιολογητικών, κ.α. Επιπλέον, μία τέτοια κίνηση έχει ζωτική σημασία καθώς πρέπει να λαμβάνεται υπόψιν ότι τα μέλη των εκάστοτε επιτροπών αξιολόγησης διαγωνισμών προέρχονται από τελείως διαφορετικά τμήματα του νοσοκομείου, οπότε το να ταυτιστούν τα προγράμματα των μελών της επιτροπής αξιολόγησης έτσι ώστε να προγραμματιστούν εν τέλει οι απαραίτητες συναντήσεις, όπως προαναφέρθηκε πολλές φορές είναι πολύ δύσκολο έως ακατόρθωτο. Τέλος, ένα άλλο ζωτικής σημασίας στοιχείο είναι ότι δημιουργώντας μία πάγια επιτροπή αξιολόγησης, στα μέλη της εν λόγω επιτροπής τους δίνεται ο απαραίτητος χρόνος για να

ενημερωθούν και να εκπαιδευτούν ως προς τις απαραίτητες διαδικασίες σε έναν ηλεκτρονικό διαγωνισμό προμηθειών καθώς και να αποκτήσουν εμπειρία η οποία θα επισπεύσει εν τέλει τις πάσης φύσεως μεταγενέστερες διαγωνιστικές διαδικασίες. Κατά αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνονται δύο πράγματα, πρώτον τα εκάστοτε μέλη της επιτροπής αξιολόγησης εκπαιδεύονται και αποκτούν εμπειρία όσον αφορά τους διαγωνισμούς προμηθειών και δεύτερον θα επισπεύδονται οι μελλοντικές διαδικασίες πραγματοποίησης διαγωνισμών, κάτι που όπως έχουμε προαναφέρει λόγω του ότι οι διαγωνισμοί προμηθειών είναι απίστευτα χρονοβόροι κάθε χρονική επίσπευση είναι απίστευτα βοηθητική.

Έχοντας αναφέρει την σημασία του πάγιου καθορισμού μίας επιτροπής αξιολόγησης είναι εύλογο παράλληλα να τονιστεί και η σημασία του πάγιου καθορισμού ενός συγκεκριμένου υπάλληλου στο γραφείο προμηθειών ο οποίος να είναι υπεύθυνος αποκλειστικά και μόνον για τους διαγωνισμούς που πραγματοποιούνται στο νοσοκομείο αλλά καθώς και για τα βραχυπρόθεσμα αιτήματα μικρής ποσότητας προμηθειών των εκάστοτε τμημάτων των νοσοκομείων. Πάνω σε αυτό, πρέπει να αναφερθεί ότι ένας υπάλληλος στο γραφείο προμηθειών έχει πολλά ποικίλα καθήκοντα για τα οποία είναι υπεύθυνος και λόγω αυτού δημιουργούνται μεγάλα προβλήματα καθώς πολλές φορές είναι αδύνατον να ανταπεξέλθει ένας υπάλληλος και στα διάφορα πάγια καθήκοντα που έχει αλλά και στις υποχρεώσεις του όσον αφορά τους διαγωνισμούς προμηθειών. Για να γίνει πιο κατανοητό αυτό αξίζει να δούμε ένα παράδειγμα. Έστω ότι ένας υπάλληλος στο γραφείο προμηθειών είναι υπεύθυνος κατά πρώτον για τις άμεσες ανάγκες προμήθειας που προκύπτουν σε καθημερινή βάση για ένα νοσοκομείο και κατά δεύτερον για τους ηλεκτρονικούς διαγωνισμούς προμηθειών του νοσοκομείου. Φυσικά ο υπάλληλος του γραφείου προμηθειών έχει ως πρώτη προτεραιότητα τις πιο άμεσες ανάγκες προμήθειας και ως δεύτερη προτεραιότητα έχει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά τους ηλεκτρονικούς διαγωνισμούς προμηθειών. Αδιαμφισβήτητα, οι διαγωνισμοί προμηθειών σε σχέση με τις καθημερινές ανάγκες προμήθειας ενός νοσοκομείου φυσικά έχουν μία πιο μακροχρόνια διάρκεια και ορίζοντα, χωρίς αυτό όμως να σημαίνει ότι στα πλαίσια ενός ηλεκτρονικού διαγωνισμού δεν αναδύονται σε τακτική βάση προβλήματα και ζητήματα τα οποία πρέπει να επιλυθούν άμεσα. Κατά αυτόν τον τρόπο, για τον υπάλληλο στο γραφείο προμηθειών τα πράγματα δεν είναι τόσο απλά καθώς οι διαγωνισμοί προμηθειών έχουν συγκεκριμένες προθεσμίες και ημερομηνίες στις οποίες πρέπει να γίνουν συγκεκριμένες ενέργειες. Έτσι εάν δεν εκπληρωθούν οι συγκεκριμένοι χρονικοί περιορισμοί και ορίζοντες τότε δημιουργούνται προβλήματα στην λειτουργία ενός

διαγωνισμού τα οποία όπως προαναφέρθηκε είναι δύσκολα αναστρέψιμα. Για αυτόν τον λόγο είναι ζωτικής σημασίας να οριστούν συγκεκριμένοι υπάλληλοι χωρίζοντας τα καθήκοντα τους και να εξειδικευτούν σε συγκεκριμένα θέματα. Πάνω σε αυτό και έχοντας ήδη τονίσει σε προηγούμενη παράγραφο την ανάγκη εκπαίδευσης όλων των υπαλλήλων ενός νοσοκομείου πάνω στους ηλεκτρονικούς διαγωνισμούς, το επιχείρημα ότι πρέπει να οριστούν συγκεκριμένοι υπεύθυνοι υπάλληλοι χειρισμού των ηλεκτρονικών διαγωνισμών δεν σημαίνει ότι η γνώση πρέπει να συγκεντρωθεί σε μεμονωμένα άτομα, αλλά αυτό σημαίνει ότι σε ένα τόσο περίπλοκο και εργασιακά απαιτητικό περιβάλλον η ανάθεση συγκεκριμένων καθηκόντων θα βοηθούσε πολύ στην επιτέλεση των καθημερινών διεργασιών. Τέλος, δεν θα πρέπει στο γραφείο προμηθειών να γίνεται συχνά rotation (σύστημα κυκλικής μετακίνησης των υπαλλήλων χωρίς συγκεκριμένο τρόπο) και να αλλάζουν ανά καιρούς οι υπάλληλοι στο γραφείο προμηθειών. Κάτι τέτοιο είναι πολύ σημαντικό καθώς η αλλαγή ενός υπαλλήλου στην οικονομική υπηρεσία σημαίνει αυτόματα ότι χάνεται η όποια εμπειρία και εξειδίκευση είχε αναπτύξει ο εκάστοτε υπάλληλος όσον αφορά τα οικονομικά θέματα του νοσοκομείου.

Σε αυτό το σημείο πρέπει οπωσδήποτε να τονιστεί η ανάγκη λειτουργίας κεντρικών αρχών όπως η ΕΚΑΠΥ (Εθνική Κεντρική Αρχή Προμηθειών Υγείας) ή η ΕΠΥ (Επιτροπή Προμηθειών Υγείας). Σχετικά με αυτό, κάποιες συγκεκριμένες τεχνικές προδιαγραφές ειδών για κάποιους διαγωνισμούς πρέπει να ορίζονται όχι από το γραφείο προμηθειών του εκάστοτε νοσοκομείου που διοργανώνει τον διαγωνισμό προμηθειών αλλά από μία πιο «αποστασιοποιημένη» και ανεξάρτητη κεντρική αρχή δεσμεύοντας όλα τα δημόσια νοσοκομεία καθολικά. Είναι σημαντικό να αναπτυχθεί μία τέτοια δραστηριότητα, καθώς κάτι τέτοιο θα βοηθήσει στους διαγωνισμούς προμηθειών να αποφεύγονται οι διάφορες ενστάσεις των συμμετεχόντων σχετικά με τις τεχνικές προδιαγραφές καθώς και διάφορες άλλες καθυστερήσεις που οφείλονται στην διαδικασία ορισμού των τεχνικών προδιαγραφών. Για να γίνει πιο κατανοητό αυτό, οι συμμετέχοντες σε έναν διαγωνισμό προμηθειών δεν θα κάνουν ενστάσεις σε διαγωνισμούς προμηθειών σχετικά με τις τεχνικές προδιαγραφές των ειδών εάν οι τεχνικές προδιαγραφές είναι δεσμευτικές για κάθε νοσοκομείο και επιβάλλονται από μία ανώτερη διοικητική αρχή χωρίς να σχηματίζονται πλέον από συγκεκριμένα άτομα που εργάζονται στο εκάστοτε νοσοκομείο. Συνεπακόλουθα οι ενστάσεις σχετικά με τις τεχνικές προδιαγραφές στους δημόσιους διαγωνισμούς προμηθειών θα μειωθούν δραστικά αφήνοντας το περιθώριο να πραγματοποιηθούν οι διαγωνισμοί προμηθειών χωρίς περεταίρω καθυστερήσεις.

Μία τέτοια κρατική αρχή σχετικά με την επιβολή τεχνικών προδιαγραφών σε διαγωνισμούς προμηθειών υγειονομικού υλικού παίζει πολύ σημαντικό ρόλο τόσο σε μικρού βεληνεκούς διαγωνισμούς (με προϋπολογισμούς κάτω των 60.000€) όσο και σε μεγαλύτερης κλίμακας διαγωνισμούς (με προϋπολογισμούς άνω των 60.000€). Οι τεχνικές προδιαγραφές σε μεγάλους διαγωνισμούς προμηθειών είναι πολύ σημαντικό να διαμορφώνονται και να ορίζονται κεντρικά από μία κρατική εκλεγμένη αρχή και να είναι δεσμευτικές για όλα τα νοσοκομεία καθολικά όχι μόνο για την αποφυγή των καθυστερήσεων από ενστάσεις που πρόκειται να γίνουν αλλά κυρίως για την προστασία των δημοσίων κεφαλαίων που επιχορηγούν τα δημόσια νοσοκομεία και τέτοιους δημόσιους διαγωνισμούς. Σε αυτό το σημείο θα βοηθούσε να δούμε ένα παράδειγμα για την καλύτερη κατανόηση του παραπάνω εγχειρήματος. Στο Γενικό Νοσοκομείο Αττικής Σισμανόγλειο – Αμαλία Φλέμιγκ, το 2019 έγινε προσπάθεια να πραγματοποιηθεί ένας δημόσιος διαγωνισμός για βηματοδότες με προϋπολογισμό περίπου 1 εκατ. € (Ηλεκτρονικός Διαγωνισμός, Αρ. Συστήματος:83676, Αρ. Πρωτοκόλλου 486). Παρότι ο διαγωνισμός πήρε έγκριση από το Δ.Σ. για να πραγματοποιηθεί κανένας γιατρός δεν δεχόταν να αναλάβει να βάλει τις τεχνικές προδιαγραφές που έπρεπε να πληρούσαν οι βηματοδότες λόγω της μεγάλης ευθύνης που συνδέονταν με τον μεγάλο προϋπολογισμό του εν λόγω διαγωνισμού, και ως αποτέλεσμα ο διαγωνισμός δεν ολοκληρώθηκε ποτέ. Κατ' επέκταση είναι εύλογο κανένας απλός εργαζόμενος ή υπάλληλος, με οποιαδήποτε διοικητική θέση και να κατέχει, να μην θέλει να αναλάβει την ευθύνη για έναν διαγωνισμό με τόσο μεγάλο προϋπολογισμό, καθώς κάτι τέτοιο με το παραμικρό σφάλμα θα μπορούσε πιθανότατα να οδηγήσει σε δικαστικές διαμάχες, εξώδικα, κ.α. μεταξύ των διαφόρων εμπλεκόμενων στον διαγωνισμό. Για αυτόν τον λόγο οι διαγωνισμοί με πολύ μεγάλους προϋπολογισμούς θα πρέπει να γίνονται ή εν μέρει λαμβάνοντας έτοιμες τεχνικές προδιαγραφές είτε εν όλω από κρατικούς φορείς όπως το Υπουργείο Υγείας, η ΕΠΥ ή ακόμα και η ΕΚΑΠΥ έτσι ώστε να μην εμπλέκονται απλοί υπάλληλοι με περίπλοκα συμφέροντα μεγάλων πολυεθνικών επιχειρήσεων και πιθανές δικαστικές διαμάχες. Είναι ξεκάθαρο ότι τέτοιου είδους ανώτερα συμφέροντα και υψηλές ευθύνες πρέπει να αναλαμβάνονται υπεύθυνα από κεντρικούς κρατικούς φορείς και όχι από μεμονωμένους υπαλλήλους.

Ένα άλλο μείζον μειονέκτημα των ηλεκτρονικών διαγωνισμών στο οποίο αναφερθήκαμε και προηγουμένως είναι αδιαμφισβήτητα οι τεχνικές δυσκολίες τις οποίες εμφανίζει το πρόγραμμα Διαύγεια, καθώς και άλλες κρατικές ηλεκτρονικές πλατφόρμες δημοσίων διαγωνισμών προμηθειών. Έτσι καθίσταται ζωτικής σημασίας η βελτίωση, η

ενημέρωση και η επικαιροποίηση των εκάστοτε ηλεκτρονικών πλατφόρμων δημόσιων διαγωνισμών προμηθειών. Πάνω σε αυτό, όπως προαναφέρθηκε αν το σύστημα εμφανίζει προβλήματα κατά την φόρτωση των δεδομένων και δεν βελτιωθεί η πλατφόρμα έτσι ώστε να παρέχει αξιοπιστία μπορεί να δημιουργηθούν τεράστια προβλήματα εμποδίζοντας την ηλεκτρονική αποσφράγιση των υποβληθέντων προσφορών και την αξιολόγηση ήδη ολοκληρωμένων διαγωνισμών.

Ωστόσο, πέραν από τις ηλεκτρονικές πλατφόρμες υποβολής προσφορών για ηλεκτρονικούς διαγωνισμούς προμηθειών πρέπει παράλληλα να βελτιωθούν και άλλες διαδικτυακές ιστοσελίδες όπως είναι το παρατηρητήριο τιμών της ΕΠΥ (Επιτροπή Προμηθειών Υγείας). Το παρατηρητήριο τιμών της ΕΠΥ εμφανίζει εξίσου πολλά προβλήματα τα οποία δεσμεύουν όλα τα νοσοκομεία της Ελλάδας δημιουργώντας πολυεπίπεδα προβλήματα. Αρχικά, εάν γίνει κάποιο λάθος από κάποιον χρήστη στο παρατηρητήριο τιμών, π.χ. εισάγοντας μία λάθος τιμή στο σύστημα, είναι πολύ δύσκολο να διορθωθεί στην μετέπειτα πορεία, και κατ' επέκταση δεσμεύει ταυτόχρονα τις οικονομικές υπηρεσίες όλων των νοσοκομείων στην Ελλάδα, αλλά και όλους τους υπάρχοντες μη-ολοκληρωμένους διαγωνισμούς προμηθειών. Για να γίνει πιο αντιληπτό κάτι τέτοιο μία λάθος καταχώρηση στο παρατηρητήριο τιμών επηρεάζει αυτόματα και συσσωρευτικά όλη την ελληνική αγορά υγειονομικού υλικού και μπορεί να προκαλέσει σημαντικές και σοβαρές συνέπειες μεγάλης κλίμακας. Συνεπακόλουθα, είναι ξεκάθαρη η ανάγκη βελτίωσης των δομών του παρατηρητηρίου τιμών καθώς το Παρατηρητήριο Τιμών θα πρέπει να γίνει ένα πιο αξιόπιστο και φιλικό προς τον εκάστοτε χρήστη.

Τέλος, κλείνοντας με τις προτάσεις σχετικά με την βελτίωση των Ηλεκτρονικών Διαγωνισμών και έχοντας δει όλο το φάσμα των θετικών και αρνητικών στοιχείων των ηλεκτρονικών διαγωνισμών, αδιαμφισβήτητα πρέπει να αναθεωρήσουμε τον τρόπο με τον οποίο γίνονται οι δημόσιοι διαγωνισμοί προμηθειών υγειονομικού υλικού. Πάνω σε αυτό, μία τολμηρή αλλά συνάμα γόνιμη και ριζοσπαστική πρόταση είναι να υιοθετηθεί ένα σύστημα υλοποίησης ηλεκτρονικών διαγωνισμών παρόμοιο με το σύστημα που χρησιμοποιούν χώρες όπως η Γερμανία και οι Η.Π.Α, όπως αναλύσαμε σε προηγούμενο κεφάλαιο. Όπως προαναφέραμε σε τέτοιες χώρες οι μεγάλοι βεληνεκούς και δαπανηροί δημόσιοι διαγωνισμοί προμηθειών ανατίθενται σε εξωνοσοκομειακούς οργανισμούς, τους GPO(Group Policy Organizations), οι οποίοι διαθέτοντας μεγάλα κεφάλαια και βοηθούν σε πολλούς τομείς της διαδικασίας υλοποίησης διαγωνισμών, οι οποίοι στην Ελλάδα αναμφίβολα ακόμα είναι αχαρτογράφητα νερά. Οι οργανισμοί GPO βοηθούν εν γένει να γίνει ο διαγωνισμός αναλαμβάνοντας όλα τα στάδια υλοποίησης του. Οι

οργανισμοί GPO παράλληλα εξοικονομούν χρήματα και δημόσιους πόρους αφενός με τα μεγάλα κεφάλαια που διαθέτουν και αφετέρου με τις μαζικές ποσότητες υλικών που παραγγέλνουν, έτσι ώστε να υποστηρίξουν παραπάνω από ένα νοσοκομεία και κατά αυτόν τον τρόπο παράλληλα έχουν πρόσβαση σε πολύ προνομιακές τιμές υλικών. Σε αυτό το σημείο αξίζει να αναφερθεί ότι, πέραν της υλοποίησης του διαγωνισμού, οι οργανισμοί GPO αναλαμβάνουν όλα τα διαχειριστικά κόστη σχετικά με την σωστή διατήρηση και την αποθήκευση των προμηθειών με αποτέλεσμα το εκάστοτε νοσοκομείο να μην εμπλέκεται με τέτοιου είδους διεργασίες και περεταίρω να εξοικονομείται σημαντικός αποθηκευτικός χώρος στο εκάστοτε νοσοκομείο. Πάνω σε αυτό, τέτοιου είδους οργανισμοί αναλαμβάνουν εξ ολοκλήρου την επικοινωνία και την συνεργασία με τους εκάστοτε προμηθευτές, διασφαλίζοντας την αντικειμενικότητα στην αξιολόγηση των διαγωνισμών λόγω του ότι μειώνεται ακόμη περισσότερο η άμεση «επαφή» μεταξύ χρήστη - γιατρού ή μεταξύ του νοσοκομείου και του εκάστοτε υγειονομικού προμηθευτή. Επιπρόσθετα, μία άλλη υπηρεσία την οποία παρέχουν οι GPO, η οποία μέχρι στιγμής στην Ελλάδα είναι σε πολύ πρώιμα έως ανύπαρκτα στάδια είναι η φερεγγυότητα και η πάσης φύσεως υποστήριξη στον εκάστοτε προμηθευτή υγειονομικών υλικών. Για να γίνει πιο κατανοητό αυτό, οι οργανισμοί GPO πολλές φορές αναλαμβάνουν τα διαχειριστικά κόστη για πολλούς προμηθευτές παρέχοντας εκπαίδευση όσον αφορά είτε στην αποθήκευση των προμηθειών είτε στην υποβολή οικονομικών προσφορών σε διαγωνιστικές διαδικασίες προμηθειών νοσοκομείων. Τέλος, αξίζει να τονιστεί, ότι οι οργανισμοί GPO έχουν στόχο να διασφαλίζουν με κάθε τρόπο την φερεγγυότητα του εκάστοτε προμηθευτή καθώς επίσης είναι υπόλογοι ως προς κάθε αστοχία η οποία μπορεί να προκύψει στην διαγωνιστική διαδικασία προμήθειας και παράδοσης υλικών στο νοσοκομείο.

5.5. Οι νέες αλλαγές που επέρχονται στο Σύστημα Υγείας

Σε αυτό το σημείο, έχοντας αναλύσει τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των δημόσιων ηλεκτρονικών υγειονομικών διαγωνισμών καθίσταται αναγκαίο να δούμε τις επερχόμενες αλλαγές που πρόκειται αν γίνουν στο δημόσιο σύστημα υγείας. Πάνω σε αυτό, κάτι τέτοιο είναι πολύ σημαντικό καθώς με αυτόν τον τρόπο θα δούμε κατά πόσον οι αδύναμοι τομείς που αναφέρθηκαν παραπάνω γίνονται αντιληπτοί από την ανώτερη ιεραρχία και αν γίνονται όντως αντιληπτοί, με ποιόν τρόπο πρόκειται να καταπολεμηθούν.

Το Υπουργείο Υγείας χαρακτήρισε το νέο νομοσχέδιο το οποίο θα καταθέτονταν στην Βουλή τον Δεκέμβριο του 2020 για τις προμήθειες, «μια καθοριστική τομή για το Σύστημα Δημόσιας Υγείας, με σκοπό τον εξορθολογισμό των δαπανών και την εξοικονόμηση πόρων», ενώ παράλληλα βάζει το τριπλό στοίχημα για «την πάταξη της διαπλοκής, της διαφθοράς και της παραοικονομίας». Με ζητούμενο «την κεντροποίηση των προμηθειών» η ηγεσία του Υπουργείου Υγείας ιδρύει έναν νέο καινοτόμο φορέα για την διαχείριση των προμηθειών, των υπηρεσιών και των προϊόντων στο ΕΣΥ(Εθνικό Σύστημα Υγείας). Κατ' αυτόν τον τρόπο, αξίζει να τονιστεί ότι η Επιτροπή Προμηθειών Υγείας (ΕΠΥ) θα αντικαταστήσει την Εθνική Κεντρική Αρχή Προμηθειών Υγείας (ΕΚΑΠΥ).

Πάνω σε αυτό και σύμφωνα με τις τρέχουσες διοικητικές αποφάσεις, η νέα αρχή θα διοικείται από εννεαμελές Διοικητικό Συμβούλιο το οποίο θα απαρτίζεται από τον πρόεδρο, τον αντιπρόεδρο και επτά μέλη. Ο πρόεδρος θα διορίζεται με επίσημη απόφαση του Υπουργού Υγείας. Σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα της Διαύγεια και σχετικά με τα προ-απαιτούμενα προσόντα που πρέπει κατ' ελάχιστον να επιδεικνύει το νέο διοικητικό συμβούλιο, ο νέος πρόεδρος πρέπει να είναι κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου σε συναφές πεδίο με τις ανάγκες οργάνωσης και λειτουργίας της ΕΚΑΠΥ και να διαθέτει καλή γνώση τουλάχιστον μιας ξένης γλώσσας. [naftemporiki.gr]

Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία ο Υπουργός Υγείας θα διορίσει στην Επιτροπή έναν υπάλληλο της Οικονομικής Διεύθυνσης του Υπουργείου Υγείας, ένα μέλος του Κεντρικού Συμβουλίου Υγειονομικών Περιφερειών (ΚΕ.Σ.Υ.ΠΕ.) και έναν Διοικητή ΥΠΕ. Επίσης, ένα μέλος διορίζεται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και ένα μέλος με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών.

Ωστόσο, σε αυτό το σημείο είναι σκόπιμο να δούμε επιμελώς τις αρμοδιότητες της Εθνικής Κεντρικής Αρχής Προμηθειών Υγείας (ΕΚΑΠΥ), καθώς κατ' αυτόν τον τρόπο θα είναι περισσότερο ευκρινείς τόσο οι αρμοδιότητες όσο και οι στόχοι της ανωτέρω Αρχής. Η νέα αρχή της ΕΚΑΠΥ, θα διαχειρίζεται σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο νομοσχέδιο, τις ετήσιες προμήθειες προϊόντων και υπηρεσιών, ύψους 1,76 δις ευρώ – όπου αυτή είναι και η ετήσια εθνική δαπάνη για τα φάρμακα, τα υλικά και τις υπηρεσίες όλων των δημόσιων νοσοκομείων. Πλέον, στον σχεδιασμό για τις κεντρικές προμήθειες θα περιλαμβάνονται εκτός από τα νοσοκομεία και τους εποπτευόμενους φορείς του ΕΣΥ, όλα τα στρατιωτικά νοσοκομεία, όλα τα νοσοκομεία και οι μονάδες που υπάγονται στο υπουργείο Παιδείας, όπως πχ το Ευγενίδειο Θεραπευτήριο, το Αρεταίειο Νοσοκομείο, καθώς και ειδικά νοσοκομεία όπως το Ωνάσειο Καρδιοχειρουργικό Κέντρο και το

Νοσοκομείο Παπαγεωργίου – Θεσσαλονίκης. Πάραυτα, αφήνεται το περιθώριο στα νοσοκομεία να προβαίνουν σε ατομικές «αγορές» προϊόντων και υλικών, εάν η δαπάνη τους δεν ξεπερνά το ποσό των 60.000 ευρώ ετησίως, χωρίς να συμπεριλαμβάνεται ο ΦΠΑ. [kathimerini.gr]

Στις αρμοδιότητες της ΕΚΑΠΥ θα ανήκουν η δημιουργία, η τήρηση και η συνεχής επικαιροποίηση του Μητρώου Προμηθειών Υγείας το οποίο θα περιλαμβάνει τα εξής συμπληρωματικά τέσσερα Μητρώα:

- 1) Μητρώο Προϊόντων και Προμηθευτών,
- 2) Μητρώο Ενιαίων Τεχνικών Προδιαγραφών,
- 3) Μητρώο Κόστους και Αναλώσεων, και
- 4) Μητρώο Τεχνικών Προδιαγραφών.

Όπως προβλέπεται, επιπρόσθετα, στο νομοσχέδιο, η ΕΚΑΠΥ θα καταρτίζει τους όρους των διακηρύξεων των δημόσιων διαγωνισμών προμηθειών και θα τηρεί ένα πλήρες ενημερωμένο ηλεκτρονικό αρχείο παρακολούθησης του συνόλου των υπό εκτέλεση συμβάσεων στο χώρο της Υγείας, μέσω των ηλεκτρονικών συστημάτων, «Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Παρακολούθησης Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ)» και «Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ)».

Στο πλαίσιο της λειτουργίας της ΕΚΑΠΥ, αξίζει να τονιστεί ότι καταργείται το υπάρχον Παρατηρητήριο Τιμών καθώς πρόκειται να δημιουργηθεί το Μητρώο Παρατηρητηρίου Ανώτατων Αποδεκτών Τιμών, το οποίο θα είναι μία νέα πλατφόρμα στο οποίο θα αναρτώνται οι υψηλότερες παρατηρούμενες τιμές για κάθε ζητούμενο προϊόν από τους φορείς, και η λειτουργία του θα είναι παρεμφερής με την λειτουργία του Παρατηρητηρίου Τιμών. Πάνω σε αυτό, το Μητρώο Ανώτατων Τιμών θέτει ένα συγκριτικά ευρύτερο φάσμα τιμών αφήνοντας μεγαλύτερα τιμολογιακά περιθώρια στον εκάστοτε προμηθευτή για να πραγματοποιεί τις πωλήσεις του. Ωστόσο, το εν λόγω Μητρώο θα ενημερώνεται τακτικά με τις υψηλότερες τιμές οι οποίες θα καταχωρούνται και θα ανακτώνται από οποιουδήποτε τύπου διαγωνιστική διαδικασία κρατώντας μία στενή επαφή και αντικατοπτρίζοντας όσο το δυνατόν γίνεται την ευρύτερη αγορά. Επιπλέον, οι καταχωρημένες τιμές στο Μητρώο Ανώτατων Τιμών θα δεσμεύουν καθολικά τόσο τα πάσης φύσεως είδη τα οποία παίρνουν μέρος σε διαγωνιστικές διαδικασίες μεγάλου προϋπολογισμού όσο και τις διαδικασίες των απευθείας αναθέσεων από τους εκάστοτε φορείς, οι οποίες σαν πιο βραχυπρόθεσμες διαγωνιστικές διαδικασίες πρέπει να τονιστεί ότι πριν το εν λόγω Μητρώο δεν καλύπτονταν εξ ολοκλήρου από το Παρατηρητήριο Τιμών. [moh.gov.gr]

Η Αρχή θα εισηγείται στον Υπουργό Υγείας τις προτάσεις της όσον αφορά στον σχεδιασμό και την διαχείριση σχετικά με τις κεντρικές προμήθειες των νοσοκομείων. Παράλληλα, η Αρχή λαμβάνει υπόψιν μεταξύ άλλων τα ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία των τελευταίων ετών, τις ήδη υπάρχουσες και καταγραφείσες τάσεις ζήτησης, τον προ-απαιτούμενο χρόνο για την ολοκλήρωση των διαδικασιών ανάθεσης των διαγωνισμών, τα αποθέματα και τους ρυθμούς απορρόφησης τους καθώς και τέλος το ύψος της προ-απαιτούμενης δαπάνης.

Επιπλέον, πρόκειται να ιδρυθεί ένας μηχανισμός Εσωτερικής Διακίνησης Αδρανών αποθεμάτων - προϊόντων, ο οποίος θα επιτρέπει το ενδεχόμενο αποθέματα που μπορεί να έχει ένα νοσηλευτικό ίδρυμα να μετακινούνται σε άλλο ίδρυμα, ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες που πρέπει να καλυφθούν. Πάνω σε αυτό θα εφαρμοστούν συγκεκριμένα πρωτόκολλα και κριτήρια σχετικά με το ποια είδη θα καταχωρούνται και θα χαρακτηρίζονται ως Αδρανή Αποθέματα, αλλά και εν τέλει κάτω από ποιες συνθήκες θα ενεργοποιείται ένα τέτοιου είδους πρωτόκολλο μεταφοράς αποθεμάτων. Πάνω σε αυτό, ο μηχανισμός αυτός έχει πολλούς στόχους και η εφαρμογή του θα είναι καθοριστική για την λειτουργία των φορέων υγείας καθώς θα διευκολυνθεί παράλληλα η κάλυψη τόσο επειγόντων όσο και των πιο μακροπρόθεσμων αναγκών των νοσοκομείων. Αδιαμφισβήτητα θα προαχθεί κατά αυτόν τον τρόπο η εσωτερική επικοινωνία, η υπο-βοήθεια και η αλληλεγγύη μεταξύ των εκάστοτε νοσοκομείων και εν τέλει θα μπορεί να γίνει περισσότερο αποτελεσματική η κατανομή και η διαχείριση των διαθέσιμων πόρων οι οποίοι διοχετεύονται στο σύστημα υγείας.

Ωστόσο, σε αυτό το σημείο αξίζει να δούμε ορισμένες από τις θέσεις ή τις απόψεις εμπειρογνομόνων σχετικά με το ισχύον σύστημα προμηθειών των νοσοκομείων. Πιο συγκεκριμένα τον Νοέμβριο του 2020 πραγματοποιήθηκε το 6ο Medtech Conference, ένα συνέδριο το οποίο διεξήχθη ψηφιακά και δόθηκε η ευκαιρία να εκφραστούν πολύ ενδιαφέρουσες απόψεις σχετικά με το ισχύον σύστημα προμηθειών του Εθνικού Συστήματος Υγείας (ΕΣΥ).

Πιο συγκεκριμένα, ο πρόεδρος του Συνδέσμου Επιχειρήσεων Ιατρικών & Βιοτεχνολογικών Προϊόντων (ΣΕΙΒ) δήλωσε ότι οι εταιρείες μέλη του συνδέσμου στηρίζουν σταθερά κάθε προσπάθεια για ένα διαφανές σύστημα προμηθειών, που εξασφαλίζει συνθήκες υγιούς ανταγωνισμού, και τόνισε ότι είναι υπέρ της διενέργειας κεντρικών προμηθειών σε επίπεδο περιφερειών αλλά μόνο για το αναλώσιμο υγειονομικό υλικό. Κατά αυτόν τον τρόπο στόχος πρέπει να είναι η εξοικονόμηση πόρων από το αναλώσιμο υλικό των νοσοκομείων, ώστε να γίνουν επενδύσεις σε νέα, καινοτόμα υλικά,

στα οποία σήμερα δεν έχουν πρόσβαση οι ασθενείς στο δημόσιο σύστημα υγείας.
[insuranceworld.gr]

Έπειτα, πολλοί ομιλητές στο συνέδριο επεσήμαναν ότι παραμένουν πολλές στρεβλώσεις και εμπόδια στο ισχύον σύστημα υγείας. Χαρακτηριστικά ο τέως διοικητής του νοσοκομείου Καλαμάτας επί 10 συναπτά έτη, σημείωσε ότι δεν καταγράφεται η κατανάλωση υλικών, με συνέπεια να μην μπορεί να γίνει ορθολογικός προγραμματισμός των αναγκών των νοσοκομείων σε ετήσια βάση.

Ένας ειδικός εμπειρογνώμονας στις δημόσιες προμήθειες (Supply Chain and Procurement Expert), στάθηκε στο ότι σε τακτά χρονικά διαστήματα γίνεται νομιμοποίηση των εκτός συμβάσεων προμηθειών με ειδική τροπολογία. Η κατάσταση αυτή προκαλεί εφησυχασμό στις υπηρεσίες και επιλέγουν τον «εύκολο» δρόμο των εξω-συμβατικών προμηθειών. Ο ίδιος ομιλητής σημείωσε επίσης, ότι η Ελλάδα μπορεί να αξιοποιήσει το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και να συμμετέχει σε ενιαίους διαγωνισμούς μαζί με άλλες χώρες της Ε.Ε. Ακόμη, τόνισε ότι δεν μπορεί να δεχθεί ότι το ισχύον θεσμικό πλαίσιο είναι πολύπλοκο, καθώς το ίδιο ισχύει σε όλες τις χώρες και εκεί εφαρμόζεται χωρίς τα προβλήματα, που παρατηρούνται στη Ελλάδα.

Τέλος, ο Διευθύνων Σύμβουλος της ηλεκτρονικής πλατφόρμας προμηθειών CosmoONE, παρουσίασε πρόσφατα και αναλυτικά στοιχεία που δείχνουν ότι ελάχιστοι διαγωνισμοί στην Υγεία διενεργούνται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ (Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων). Ακόμη, στο 80% των διαγωνισμών προμηθειών που οδηγούνται σε ματαίωση, τα αίτια σχετίζονται με λάθη στη διακήρυξη και τις τεχνικές προδιαγραφές. Επιπρόσθετα, ο ομιλητής πρότεινε στην κυβέρνηση να αξιοποιήσει τα υφιστάμενα εργαλεία που παρέχει το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, όπως τα δυναμικά συστήματα αγορών και τους ηλεκτρονικούς καταλόγους στα κατάλληλα είδη και προϊόντα.

Σε αυτό το σημείο, βλέποντας ορισμένες θέσεις εμπειρογνομένων σχετικά με το τρέχον σύστημα προμηθειών άλλα ταυτόχρονα έχοντας αναδείξει κάποιους από τους πιο βασικούς στόχους τους οποίους έχει θέσει η κεντρική διοίκηση για το 2021, καθίσταται αναγκαίο να τονιστούν οι αλλαγές τις οποίες επέφεραν τόσο οι παρατηρούμενες ελλείψεις όσο και η πρόσφατη πανδημία του κορονοϊού στο Εθνικό Σύστημα Υγείας. Σαφώς είναι ακόμα πολύ νωρίς για να μιλάμε για την «επόμενη μέρα» του Εθνικού Συστήματος Υγείας μετά τον κορονοϊό, καθόσον η πανδημία δεν αποτελεί παρελθόν, αλλά αξίζει να δούμε τις πρόσφατες κατευθύνσεις στις οποίες στρέφεται η κεντρική διοίκηση. Έτσι, αδιαμφισβήτητα ο κορονοϊός αλλάζει τις προμήθειες στα νοσοκομεία,

αφού με νομοσχέδιο θα τροποποιηθεί πλήρως το σύστημα προμηθειών των νοσοκομείων. Κατά συνέπεια, το Υπουργείο Υγείας θα υιοθετήσει ένα νέο σύστημα στις προμήθειες των βασικών υλικών για τα νοσοκομεία αξιοποιώντας την εμπειρία της πανδημίας του κορονοϊού.

Έτσι, με το νέο νομοσχέδιο που θα τεθεί άμεσα σε εφαρμογή θα δημιουργηθεί ένας νέος φορέας ιδιωτικού δικαίου, ο οποίος θα κινείται στα πρότυπα ή στα χνάρια μεγάλων εταιρειών του ιδιωτικού τομέα και μέσω του οποίου το Υπουργείο Υγείας θα πραγματοποιεί κεντρικά τις περισσότερες αγορές και προμήθειες για τα νοσοκομεία. Το εν λόγω νομοσχέδιο θα έχει στόχο να εξοικονομηθούν από τα σημερινά κονδύλια που δίνονται για νοσοκομειακές αγορές και υγειονομικά υλικά τουλάχιστον το 20%, έτσι ώστε τα χρήματα που θα εξοικονομηθούν να αξιοποιηθούν στην ενίσχυση των διάφορων υποδομών του ΕΣΥ. Πιο συγκεκριμένα τις αλλαγές στο σύστημα προμηθειών έχει επιμεληθεί ο Γενικός Γραμματέας Υπηρεσιών Υγείας σε σχετική συνεννόηση με την κεντρική κυβέρνηση.

Πιο συγκεκριμένα, το νομοσχέδιο προβλέπει ότι η Εθνική Κεντρική Αρχή Προμηθειών Υγείας (ΕΚΑΠΥ) που σήμερα διαχειρίζεται τις προμήθειες αλλά με περιορισμένες δυνατότητες λόγω των γραφειοκρατικών αγκυλώσεων, μετατρέπεται σε εταιρεία του δημοσίου αλλά ιδιωτικού δικαίου. Κατά αυτόν τον τρόπο στόχος είναι εκτός των άλλων η ΕΚΑΠΥ να είναι πιο ευέλικτη, να μπορεί να προχωρά σε προσλήψεις σε χρόνο ρεκόρ ανάλογα με τις τρέχουσες ανάγκες της, αλλά και να ολοκληρώνει χωρίς χρονοτριβές διαδικασίες διαγωνισμών χωρίς γραφειοκρατικά προσκόμματα. Επίσης, σύμφωνα με το νομοσχέδιο οι προμήθειες θα γίνονται στα πρότυπα των προμηθειών που γίνονταν με διαδικασίες «εξπρές» κατά την διάρκεια του κορονοϊού, αφού θα αξιοποιηθεί η πρόσφατη εμπειρία της υγειονομικής κρίσης κατά την οποία αγοράστηκαν με ταχύτατες διαδικασίες από αναπνευστήρες μέχρι εξοπλισμός για ΜΕΘ, κλίνες covid, κ.α. Εξίσου σημαντικό είναι ότι οι προμήθειες θα σχεδιάζονται κεντρικά από όπου και θα ελέγχονται, ενώ αρμοδιότητες για αγορές εξοπλισμού θα δοθούν με ποσοστά στις Υγειονομικές Περιφέρειες (ΥΠΕ) και έπειτα λιγότερα στα νοσοκομεία.

Η νέα εταιρεία της ΕΚΑΠΥ θα έχει υπό την επίβλεψή της αλλά και τον έλεγχο της 7 Υγειονομικές Περιφέρειες της χώρας (ΥΠΕ), μέσω των οποίων θα καταγράφονται και θα σχεδιάζονται οι ανάγκες των Νοσοκομείων και των υπολοίπων Μονάδων Υγείας. Πιο συγκεκριμένα, με βάση τα όσα περιγράφονται στο νομοσχέδιο, οι αγορές υλικών θα γίνονται με τρεις τρόπους, είτε μέσω της ΕΚΑΠΥ η οποία σχεδιάζεται να κάνει την πλειοψηφία των προμηθειών, είτε μέσω των ΥΠΕ (πιο περιορισμένο ποσοστό

προμηθειών), είτε τέλος μέσω των Νοσοκομείων (ελάχιστες προμήθειες). Κατά αυτόν τον τρόπο το νομοσχέδιο έχει στόχο να μπορούν να ελεγχθούν και καλύτερα τα νοσοκομεία στα οποία σήμερα επικρατεί ένα «χάος» σε ότι αφορά στις προμήθειες, καθώς και το κάθε νοσοκομείο πραγματοποιεί με τον δικό του τρόπο τις προμήθειες του. Αυτό αναμένεται να επιτευχθεί με την ψηφιοποίηση όλων των δεδομένων και των αγορών.

Σε αυτό το σημείο πρέπει να αναφερθεί ότι τα νοσοκομεία τα οποία θα περιορισθούν σε έναν μικρό ρόλο στον τομέα των προμηθειών, δεν θα μπορούν ανεξέλεγκτα να κάνουν μικρές αγορές χωρίς διαγωνισμούς όπως ισχύει σήμερα, αλλά θα έχουν τη δυνατότητα μόνο με συγκεκριμένο ποσοστό να προμηθευτούν υλικά με δική τους ευθύνη και επίβλεψη. Ωστόσο, αξίζει να τονιστεί ότι στα νοσοκομεία θα δίνεται η δυνατότητα, να κάνουν αγορές υλικών ανά σύμπλεγμα νοσοκομείων. Για παράδειγμα εάν κάποια νοσοκομεία βρίσκονται σε κοντινή απόσταση μεταξύ τους, θα μπορούν να κάνουν μικρούς διαγωνισμούς για να αγοράσουν υλικά για τα τμήματα που διαθέτουν. Επίσης, θα μπορεί να δημιουργηθεί και σύμπλεγμα νοσοκομείων ανάλογα με τις δραστηριότητες που επιτελούν οι εκάστοτε νοσοκομειακές μονάδες. Για παράδειγμα τα ογκολογικά νοσοκομεία θα μπορούν να προχωρούν σε κοινές προμήθειες. Σε αυτό το σημείο να σημειωθεί ότι σήμερα στο ΕΣΥ υπάρχουν περιπτώσεις όπου τα υλικά αγοράζονται με διαφορετικές τιμές έστω κι αν τα νοσοκομεία απέχουν μόλις λίγα χιλιόμετρα μακριά το ένα από το άλλο, κάτι το οποίο φυσικά το προσεχές νομοσχέδιο στοχεύει να εξαλείψει σαν φαινόμενο.

Το νομοσχέδιο, περιγράφουν, ότι θα διακατέχεται σε μεγάλο βαθμό από την εμπειρία που αποκτήθηκε τους τελευταίους μήνες από την πανδημία του κορονοϊού. Μάλιστα, θα αξιοποιηθούν και οι λογιστικές ικανότητες που αναπτύχθηκαν εν μέσω της πανδημίας του κορονοϊού, αφού η διακίνηση των υλικών και των αποθεμάτων θα γίνεται από ένα κεντρικό σημείο όπου όλα θα έχουν καταγραφεί ψηφιακά και θα υπάρχει γνώση για τη διαθεσιμότητα των προμηθειών.

Πιο μακροπρόθεσμα, σχεδιάζεται να δημιουργηθούν και νέες αποθήκες που θα ανήκουν στο Υπουργείο Υγείας όπου και θα φυλάσσονται εκεί όλα ή ένα μεγάλο ποσοστό των υγειονομικών υλικών που χρειάζονται τα νοσοκομεία. Άλλωστε υπάρχουν αρκετά διαθέσιμα κτίρια που ανήκουν στο υπουργείο υγείας και σήμερα είναι αναξιοποίητα και πλήρως ανεκμετάλλευτα.

5.6. Ανακεφαλαίωση

Ανακεφαλαιώνοντας, έχοντας δει με εκτενή τρόπο τα πλεονεκτήματα, τα μειονεκτήματα και τις προτάσεις βελτίωσης των δημόσιων ηλεκτρονικών διαγωνισμών, μας δόθηκε η δυνατότητα να αναλύσουμε τις νέες αλλαγές που αναμένονται να επέλθουν στο σύστημα υγείας από το 2021 και μετά. Σχετικά με αυτό, αδιαμφισβήτητα γίνονται καινοτόμα βήματα προς την σωστή κατεύθυνση διασφαλίζοντας την εύρυθμη λειτουργία του συστήματος υγείας. Ωστόσο σε αυτό το σημείο, πρέπει να τονιστεί ότι πάντα υπάρχει περιθώριο βελτίωσης σε ήδη υπάρχουσες διαδικασίες και πρακτικές μη αφήνοντας χώρο για εφησυχασμό και αδράνεια. Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι σε έναν πολυτάραχο τομέα όπως ο τομέας της υγείας η βελτιστοποίηση φαίνεται να είναι αδιαμφισβήτητα ακατόρθωτη με τις πολυάριθμες αλλαγές που επέρχονται στον κλάδο, αλλά ταυτόχρονα πρέπει να αποτελεί συνεχώς τον κύριο στόχο κάθε υπεύθυνου λήπτη καίριων αποφάσεων. Κατά αυτόν τον τρόπο, και όπως είδαμε από τις αναλύσεις που πραγματοποιήθηκαν, πάντα πρέπει να εκμεταλλεύονται τα υπάρχοντα περιθώρια βελτίωσης στο σύστημα υγείας, χωρίς όμως να σταματά η έρευνα και η συνεχής ενημέρωση ήδη υπαρχόντων και κατοχυρωμένων μηχανισμών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΣΥΝΟΨΗ

Κλείνοντας την εργασία και έχοντας δει όλο το φάσμα πίσω από τους δημόσιους ηλεκτρονικούς διαγωνισμούς προμηθειών, από τις αρχικές νομοθεσίες που τους θέσπισαν το 1995 μέχρι τις επερχόμενες αλλαγές που αναμένονται το 2021, είναι πλέον ευκρινές ότι οι ηλεκτρονικοί διαγωνισμοί έχουν αδιαμφισβήτητα τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα τους. Σε αυτό το σημείο επιβάλλεται να αναφέρουμε ότι μπαίνοντας αισίως στο 2021 διανύσαμε το 2020 κατά το οποίο με την πανδημία του κορονοϊού πολλοί οικονομικοί κλάδοι μαζί και ο κλάδος της υγείας αναγκάστηκαν να βασιστούν όσο το δυνατόν γίνεται στην τεχνολογία διασφαλίζοντας την υγεία όλων των εργαζομένων και εν τέλει την γενικότερη ευρυθμία στο σύστημα υγείας. Κατά αυτόν τον τρόπο, είναι εύλογο να πούμε ότι φαίνεται όλο και περισσότερο ο καθοριστικός ρόλος που παίζει η τεχνολογία σε όλες τις εκφάνσεις της ανθρώπινης ζωής. Η τεχνολογία αποτελούσε πάντοτε ένα ισχυρό εργαλείο σε κάθε επαγγελματικό χώρο αλλά σήμερα όσο ποτέ άλλοτε η ανάγκη αφομοίωσης της τεχνολογίας στο εργασιακό περιβάλλον και η ανάγκη βελτίωσης των πληροφοριακών συστημάτων αποτελεί πρώτη προτεραιότητα για κάθε βιώσιμο οικονομικό οργανισμό. Αυτό γίνεται διότι πλέον έχει γίνει αντιληπτό ότι όσο μεγαλύτερη είναι η αφομοίωση της τεχνολογίας στο εργασιακό περιβάλλον τόσο μεγαλύτερη προσαρμοστικότητα και βιωσιμότητα θα έχει ένας οργανισμός.

Ως εκ τούτου, οι ηλεκτρονικοί διαγωνισμοί προμηθειών αποτελούν ένα ζωτικής σημασίας εργαλείο καθώς και μία ουσιώδη και απαραίτητη εξέλιξη στους πατροπαράδοτους «φυσικούς» διαγωνισμούς προμηθειών. Ωστόσο, θα πρέπει να γίνει κατανοητό ότι στόχος ενός τέτοιου εργαλείου δεν είναι η επιβράδυνση των ήδη θεσπισμένων πρακτικών απόκτησης προμηθειών αλλά η επίσπευση και η απλούστευση των διαδικασιών με τέτοιο τρόπο έτσι ώστε το σύστημα υγείας να αποκτήσει κάτι το οποίο παλεύει εδώ και χρόνια να αποκτήσει, προσαρμοστικότητα και «ελαστικότητα». Επιπλέον ένα άλλο κομμάτι το οποίο επιτέλους θα πρέπει να γίνει αντιληπτό από τα ανώτερα διοικητικά κλιμάκια είναι ότι οι ηλεκτρονικοί διαγωνισμοί δεν είναι πανάκεια, με την έννοια ότι άπαξ και ένα νοσοκομείο κάνει έναν ηλεκτρονικό διαγωνισμό τότε αυτό δεν σημαίνει ότι όλα τα μειονεκτήματα του συστήματος υγείας αυτομάτως εξαλείφθηκαν. Πρέπει να γίνει ξεκάθαρο ότι οι ηλεκτρονικοί διαγωνισμοί δεν αποτελούν

την κολυμβήθρα του Σιλωάμ, και αντιθέτως χρειάζονται συνεχή εξέλιξη και ακατάπαυστη ενημέρωση και παρακολούθηση.

Έχοντας τονίσει όλα τα στοιχεία τα οποία πρέπει να λαμβάνονται υπόψιν κατά την διαδικασία των ηλεκτρονικών διαγωνισμών, πρέπει να γίνει αντιληπτό ότι η τεχνολογία και κάθε σύγχρονο πληροφοριακό σύστημα δεν αποτελεί ένα έτοιμο εργαλείο το οποίο λειτουργεί ανεξάρτητα από το εξωτερικό περιβάλλον, καθώς αντιθέτως είναι ένα πανέξυπνο εργαλείο το οποίο με την σωστή καθοδήγηση και με συνεχή εξέλιξη μπορεί να κάνει στην κυριολεξία θαύματα όχι μόνο στον τομέα της υγείας αλλά και σε όλους τους τομείς μίας οικονομίας. Όπως είπε σοφά και ο Abraham Lincoln, «Ο πιο αξιόπιστος τρόπος για να προβλέψεις το μέλλον είναι να το δημιουργήσεις», και έτσι δεν πρέπει να υπάρχει εφησυχασμός και αδράνεια πουθενά, καθώς πρέπει να έχουμε πάντα κατά νου ότι η αδράνεια οδηγεί σε νέκρωση ένα πληροφοριακό σύστημα, καθώς όσο καλό και αν είναι στην αρχική του μορφή το σύστημα από την στιγμή που δεν εξελίσσεται παραλύει.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική

Γεωργακοπούλου Νίκη, Επιβλέπον Καθηγήτρια Καστανιώτη Αικατερίνη, (2015), «Η επίδραση της λειτουργίας του παρατηρητηρίου τιμών στην εξέλιξη της νοσοκομειακής φαρμακευτικής δαπάνης δημοσίων νοσοκομείων.», (2015), Καλαμάτα

Ειρήνη Μπρα, Επιβλέπον Καθηγητής Καπανταϊδάκης Ιωάννης, (2017), «Η ηλεκτρονική Διακυβέρνηση στην Ελλάδα. Μελέτη των πλατφόρμων ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης : Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ, Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ, ΔΙΑΥΓΕΙΑ», (2017), Κρήτη

Ευγενία Β. Πρεβεδούρου, (2020), «Γενικό Διοικητικό Δίκαιο: Έννοια και οριοθέτηση του δημόσιου τομέα (Διαδικτυακό μάθημα της 23-3-2020) », Αθήνα

Ιωάννα Πουλκίδου, Επιβλέπον Καθηγητής Μιχαήλ Πικραμένος, «Η προδικαστική προσφυγή ενώπιον της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών», (2019), Θεσσαλονίκη

Καλαμπόκη Αγαθή, «Ηλεκτρονικές προμήθειες: σχεδιασμός και εφαρμογή επιχειρησιακού μοντέλου ηλεκτρονικών προμηθειών σε πολυεθνικό οργανισμό.», (2012), Πειραιάς

Καστρινάκης Νικόλαος, Επιβλέπον Καθηγητής Κοσμίδης Κοσμάς, (2006), «Η λειτουργία και η χρησιμότητα των εγγυητικών επιστολών στην καθημερινή επιχειρηματική πρακτική. Κίνδυνοι και προοπτικές. Μελέτη περίπτωσης της Emporiki Bank», (2006), Καβάλα

Λάζου Δήμητρα, Επιβλέπον Καθηγητής Αλεξανδροπούλου-Αιγυπτιάδου Ευγενία, «Ηλεκτρονική επικοινωνία και δίκαιο: με έμφαση στο θεσμικό πλαίσιο χρήσης της πληροφορικής στη διαδικασία των δημόσιων διαγωνισμών προμηθειών.», (2015), Θεσσαλονίκη

Μαντούση Άρτεμης , Επιβλέπον Καθηγητής Μπογιατζίδης Παναγιώτης, (2019), «Οι Δημόσιες Συμβάσεις Αγαθών και Υπηρεσιών Υγείας», Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Διπλωματική Εργασία, Πάτρα.

Μυκονιάτη Ι.Αικατερίνη, Επιβλέπον Καθηγήτρια Φαφαλιού Ειρήνη, «Σύνταξη τεχνικών προδιαγραφών για τις προμήθειες στο χώρο της υγείας μέσω δημοσίων ανοιχτών διαγωνισμών.», (2013), Πειραιάς

Νόμος 2286/1995 - ΦΕΚ 19/Α/1-2-1995, «Προμήθειες του δημόσιου τομέα και ρυθμίσεις συναφών θεμάτων», (1995), Αθήνα

Νόμος 3846/2010 - ΦΕΚ Α' 66/11.05.2010, «Εγγυήσεις για την εργασιακή ασφάλεια και άλλες διατάξεις», (2010), Αθήνα

Νόμος 3861/2010 - ΦΕΚ Α' 112/13.7.2010, «Ενίσχυση της διαφάνειας με την υποχρεωτική ανάρτηση νόμων και πράξεων των κυβερνητικών, διοικητικών και

αυτοδιοικητικών οργάνων στο διαδίκτυο «Πρόγραμμα Διαύγεια» και άλλες διατάξεις.», (2010), Αθήνα

Νόμος 4281/2014 - ΦΕΚ Α'160/8.8.2014, «Μέτρα στήριξης και ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, οργανωτικά θέματα Υπουργείου Οικονομικών και άλλες διατάξεις», (2014), Αθήνα

Νόμος 4412/2016 - ΦΕΚ Α' 147/08-08-2016, «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)», (2016), Αθήνα

Προεδρικό Διάταγμα 60/2007 - ΦΕΚ 64/Α/16-3-2007, «Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ «περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών», όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία 2005/51/ΕΚ της Επιτροπής και την Οδηγία 2005/75/ΕΚ», (2007), Αθήνα

Προεδρικό Διάταγμα 118/2007 - ΦΕΚ 118/Α/10-7, «Κανονισμός Προμηθειών Δημοσίου (Κ.Π.Δ.)», (2007), Αθήνα

Ρινακάκης Εμμανουήλ, Επιβλέπον Καθηγητής Κουδουμάς Εμμανουήλ, (2020), «Διαδικασίες προμηθειών στο δημόσιο : διαχρονική εξέλιξη και σημερινή κατάσταση», Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο, Διπλωματική Εργασία, Ηράκλειο Κρήτης.

Σέκερι Στυλιανός, Επιβλέπον Καθηγητής Χατζηγάγιος Θωμάς, «Δίκαιο της οικονομίας και των επιχειρήσεων», (2019), Θεσσαλονίκη

Στεργίου Ανδρέας Β., Επιβλέπον Καθηγητής Χάνος Αντώνιος, (2015), «Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση, Έλεγχος και Διαφάνεια: Η «Διαύγεια» στους Ο.Τ.Α. Πρώτου Βαθμού», (2015), Αθήνα

Ξενόγλωσση

Hartmut Stadtler, Christoph Kilger, Herbert Meyr, “Supply Chain Management and Advanced Planning (Concepts, Models, Software, and Case Studies), Fifth Edition”, (2015), Springer, 3-28

Διαδικτυακές Πηγές

<http://84.205.248.246/front.php/simple/listing> (observe.net, Παρατηρητήριο Τιμών Υγείας)

<https://diavgeia.gov.gr/> (Διαύγεια)

<https://www.enikonomia.gr/economy/187585.ethniko-systima-ilektronikon-dimosion-symvaseon-exoikonomisi-kata.html> (Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων: Εξοικονόμηση κατά 19,5% των δαπανών)

<https://www.linkedin.com/pulse/comparing-purchasing-processes-surgical-devices-us-van-den-mooter> (Comparing Purchasing Processes for Surgical Devices and Medical Equipment in the US, Japan and Germany LinkedIn)

http://www.eprocurement.gov.gr/actSearch/faces/result_search_page.jspx (στοιχεία σχετικά με την μελέτη περίπτωσης του Ηλεκτρονικού Διαγωνισμού με Αρ. Συστήματος: 82170, Αρ. Διακήρυξης 17/ΤΑ/2020, Γενικό Ογκολογικό Νοσοκομείο Κηφισιάς «Οι Άγιοι Ανάργυροι»)

<https://www.hellenicparliament.gr/Vouli-ton-Ellinon/To-Politevma/Syntagma/article-5/> (Σύνταγμα, Άρθρο 5: Ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας, προσωπική ελευθερία)

http://www.eprocurement.gov.gr/actSearch/faces/result_search_page.jspx (στοιχεία σχετικά με την αναφορά στον Ηλεκτρονικό Διαγωνισμό με Αρ. Συστήματος: 83676, Αρ. Πρωτ. 486, Γενικό Νοσοκομείο Αττικής Σισμανόγλειο –Αμαλία Φλέμιγκ)

<https://www.naftemporiki.gr/afieromata/story/1620134/to-neo-ethniko-sustima-ygeias-allazei-kata-ta-sygchrona-nosologika-protypa> (Το νέο Εθνικό Σύστημα Υγείας αλλάζει κατά τα σύγχρονα νοσολογικά πρότυπα: 37 χρόνια μετά, έρχονται μεγάλες διαρθρωτικές αλλαγές)

<https://www.kathimerini.gr/society/561088750/i-katepeigoysa-anagkaiotita-enos-neoy-ethnikoy-systimatos-ygeias/> (Η κατεπείγουσα αναγκαιότητα ενός νέου Εθνικού Συστήματος Υγείας)

<https://www.moh.gov.gr/articles/ethnikh-kentrikh-arxh-promhtheiwn-ygeias-ekapy/7965-skopos-kai-ergo-tis-E.K.A.P.Y.> (Σκοπός και Έργο της Ε.Κ.Α.Π.Υ.)

<https://insuranceworld.gr/88050/eidiseis/ekdiloseis/nees-allages-stis-promitheies-toy-esy/> (Νέες αλλαγές στις προμήθειες του ΕΣΥ)

https://www.ethnos.gr/ygeia/140113_koronoios-allages-stis-promitheies-nosokomeion-gia-exoikonomisi-kondylion-eos-20 (Κορονοϊός: Αλλαγές στις προμήθειες νοσοκομείων για εξοικονόμηση κονδυλίων έως 20%)

<https://www.linkedin.com/pulse/comparing-purchasing-processes-surgical-devices-us-van-den-mooter> (Bart Van den Mooter, CEO at TforG, “Comparing Purchasing Processes for Surgical Devices and Medical Equipment in the US, Japan and Germany”, 2017)

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Healthcare_expenditure_statistics (Healthcare expenditure statistics, Current Healthcare Expenditure related to GDP, 2017)

